

Nr. 4 – 2011
Side 471 - 592

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 4
Utgitt 25. mai 2011

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2011		
April	15. Lov nr. 9 om endr. i barnevernloven (krav til politiattester mv.).....	471
April	15. Lov nr. 10 om endr. i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper).....	472
April	15. Lov nr. 11 om endr. i ekomloven og straffeprosessloven mv. (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett).....	477
April	15. Lov nr. 12 om endr. i klimakvoteloven.....	480
Mai.	6. Lov nr. 13 om endr. i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet.....	483
April	8. Deleg. av Kongens myndighet etter finnmarksloven § 16 til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (Nr. 387).....	526
April	15. Ikrafts. av lov 15. april 2011 nr. 10 om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) (Nr. 400).....	565
April	15. Deleg. av myndighet til Nærings- og handelsdepartementet etter lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) (Nr. 402).....	566
April	15. Ikrafttr. av lov 15. april 2011 nr. 9 om endringer i barnevernloven (krav til politiattester mv.) (Nr. 405).....	567
April	15. Deleg. av myndighet til Miljøverndepartementet etter lov 15. april 2011 nr. 12 om endringer i klimakvoteloven (Nr. 426).....	571
Forskrifter		
2011		
Feb.	22. Forskrift om studiene ved Kunsthøgskolen i Oslo (Nr. 371).....	515
April	11. Forskrift om nasjonale tekniske krav m.m. for jernbaneinfrastruktur på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneinfrastrukturforskriften) (Nr. 388).....	526
April	11. Forskrift om sikkerhetsstyring for jernbanevirksomheter på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsstyringsforskriften) (Nr. 389).....	530
April	12. Forskrift om videreføring av § 3 og § 4 i tidligere regnskapsforskrift for skattepliktige som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk (Nr. 390).....	539
April	13. Forskrift om opptak til studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) (Nr. 393).....	549
April	7. Forskrift om konkurransekjøring med motorvogn på veg åpen for alminnelig ferdsel (Nr. 395).....	553
April	7. Forskrift om sykkelritt på veg (Nr. 396).....	554
April	15. Forskrift om overgangsregler til lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) (Nr. 401).....	566
April	15. Forskrift om kvoter i fangst av vågehval i 2011 (Nr. 404).....	567
April	19. Forskrift om adgang for ungdom til å delta i fisket i 2011 (ungdomsfiskeordningen) (Nr. 406).....	567
Mars	31. Forskrift om hvilke kostnader som skal inn i et borettslags driftsbudsjett (Nr. 416).....	568
Mars	28. Forskrift om eksamen på Krigsskolen (Nr. 451).....	583
Endringsforskrifter		
2011		
Mars	30. Endr. i forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Nr. 372).....	521
April	1. Endr. i forskrift om fisketider for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen (Nr. 373).....	522
April	8. Endr. i forskrift om tiltak mot askeskuddsopp (Chalara fraxinea) (Nr. 374).....	523
April	8. Endr. i forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i den nordøstlige del av Norges økonomiske sone (Nr. 375).....	523
April	11. Endr. i forskrift om samordning av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning fra 2011 med alderspensjon fra folketrygden – særlige regler for 1943-kullet (Nr. 376).....	524
April	11. Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 377).....	524
April	13. Endr. i forskrift om sanksjoner mot Libya (Nr. 391).....	541

April	13.	Endr. i forskrift om særlige importbetingelser for fôrvarer og næringsmidler med opprinnelse i eller eksportert fra Japan (Nr. 392).....	548
April	14.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2011 (Nr. 397).....	556
April	15.	Endr. i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) (Nr. 398)	556
April	15.	Endr. i forskrift om registrering av foretak (Nr. 399)	565
April	15.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring med videre av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56 (Nr. 403)	566
April	15.	Endr. i forskrift om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) (Nr. 417)	569
April	19.	Endr. i forskrift om import fra tredjestater av visse levende dyr, bier, humler og ferskt kjøtt av visse dyr (Nr. 418).....	569
Mars	30.	Endr. i forskrift om behandling av helseopplysninger i nasjonal database for elektroniske resepter (Reseptformidlerforskriften) og forskrift om unntak fra rekvirents meldeplikt til Reseptformidleren (Nr. 424)	570
April	15.	Endr. i forskrift om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. (Nr. 425)	571
April	19.	Endr. i forskrift om fôrvarer (Nr. 427).....	571
April	27.	Endr. i forskrift om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler (Nr. 429)	575
April	27.	Endr. i forskrift om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater (Nr. 430).....	576
April	28.	Endr. i forskrift om hold av pelsdyr (Nr. 431)	577
April	29.	Endr. i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskap som skal utføre en flyreise (Nr. 432).....	578
Mai	2.	Endr. i forskrift om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer (Nr. 433).....	578
Mai	2.	Endr. i forskrift om ekstraksjonsmidler til fremstilling av næringsmidler (Nr. 434)	580
Mai	2.	Endr. i forskrift om tilsetningsstoffer til næringsmidler (Nr. 435).....	581
Mai	2.	Endr. i forskrift om beskyttelse av produktbetegnelsen Ringerikserter som beskyttet opprinnelsesbetegnelse (Nr. 436).....	581
Mai	2.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i 2011 (Nr. 437).....	581
Mai	3.	Endr. i forskrift om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser (Nr. 438)	582
Jan.	1.	Endr. i forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen (Nr. 450)	583
April	29.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2011 (Nr. 452).....	588
Mai	3.	Endr. i forskrift om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer (Nr. 453).....	588
Mai	2.	Endr. i forskrift om oppgaveplikt for fiske- og fangstfartøy (Nr. 454)	589
Mai	5.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 458).....	590
Mai	6.	Endr. i forskrift 19. desember 2008 nr. 1480 om valg til Sametinget (Nr. 459)	591
Diverse			
2010			
Juni	8.	Bestemmelser om økonomistyring i staten (Nr. 1903).....	486
2011			
Mars	15.	Instruks for Statens vegvesen (Nr. 386).....	524
April	6.	Opph. av forskrift om opprettelse av soner for å bekjempe bluetongue (Nr. 394).....	553
April	20.	Meddelelse om tilføyelse av EØS-henvisning i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka i Bulgaria (Nr. 419).....	570
April	26.	Opph. av delegering til fylkesmannen av departementets myndighet til å samtykke i at det gis forklaring til politiet uten hensyn til taushetsplikt etter § 8–8 i sosialtjenesteloven (Nr. 428).....	574
Mai	3.	Meddel. om endring i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge (Nr. 455).....	589
Mai	3.	Meddel. om endring i forskrift om delvis allmenngjøring av Verkstedsoverenskomsten for skips- og verftsindustrien (Nr. 456)	589
Mai	3.	Meddel. om endring i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene (Nr. 457).....	590

Rettelser

Nr. 4/2007 s. 491 (i forskrift 1. april 2007 nr. 378 om målvedtak i kommunar og fylkeskommunar)	592
Nr. 15/2010 s. 2645 (i forskrift 20. desember 2010 nr. 1785 om regulering av fisket etter uer i ICES' statistikkområder XII og XIV og i NAFO-området utenfor noen stats jurisdiksjon, og i Grønlands økonomiske sone i 2010)	592
Nr. 2/2011 s. 295 (i forskrift 23. februar 2011 nr. 190 om miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter (økodesignforskriften))	592
Nr. 2/2011 s. 300 (i forskrift 25. februar 2011 nr. 198 om endring i forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike)	592
Oversikt over rettelser	3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 25. mai 2011

Nr. 4

15. april. Lov nr. 9 2011

Lov om endringer i barnevernloven (krav til politiattester mv.)

Prop.40 L (2010–2011), Innst.244 L (2010–2011), Lovvedtak 44 (2010–2011). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 15. og 22. mars 2011. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven).

I

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

§ 2–3 fjerde ledd skal lyde:

Fylkesmannen er statlig barnevernmyndighet på fylkesnivå. Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med barnevernvirksomheten i de enkelte kommuner, jf. § 2–3b. Fylkesmannen skal også sørge for at kommunene får råd og veiledning.

§ 2–3b skal lyde:

§ 2–3b. Statlig tilsyn på barnevernområdet

Statens helsetilsyn har det overordnede faglige tilsyn med barnevernvirksomheten i de enkelte kommuner, og med institusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for mindreårige etter denne loven. Statens helsetilsyn skal utøve myndighet i samsvar med det som er bestemt i barnevernloven og forskrifter til denne.

Fylkesmannen skal føre tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter etter barnevernloven kap. 1 til 9. Reglene i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner kapittel 10A gjelder for denne tilsynsvirksomheten.

Fylkesmannen skal også føre tilsyn med institusjoner og sentre for foreldre og barn etter kapittel 5 og omsorgssentre for mindreårige etter kapittel 5A.

§ 6–10 skal lyde:

§ 6–10. Politiattest

Den som skal ansettes i barneverntjenesten, jf. § 2–1, skal legge fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder for støttekontakter, tilsynsførere og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter § 4–4.

Den som skal ansettes i en institusjon som er omfattet av § 5–1, eller i et statlig senter for foreldre og barn, i en privat eller kommunal institusjon eller senter for foreldre og barn som er godkjent etter § 5–8, eller et omsorgssenter for mindreårige etter kapittel 5A, skal legge fram politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder andre som utfører oppgaver for institusjonen, senteret for foreldre og barn eller omsorgssenteret for mindreårige, og som har direkte kontakt med barn og unge eller foreldre som oppholder seg der.

Den eller de som skal godkjennes som fosterforeldre, jf. § 4–22, skal legge fram uttømmende og utvidet politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41. Tilsvarende gjelder private som tar imot barn som avlastningstiltak. Det kan kreves avgrenset politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd også fra andre som bor i fosterhjemmet eller avlastningshjemmet.

Person med anmerkning knyttet til straffeloven §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267 skal ikke få adgang til å ha oppgaver overfor mindreårige. Person med anmerkning knyttet til øvrige straffebud skal ikke få adgang til å ha oppgaver som nevnt etter tredje ledd, dersom anmerkning kan skape tvil om vedkommende er egnet for oppgaven.

Fornytt vandelskontroll kan foretas i samsvar med politiregisterloven § 43.
Departementet kan gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen.

§ 9–2 første ledd første punktum skal lyde:

Når et barn er plassert utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter loven, kan kommunen kreve at foreldrene skal betale oppfostringsbidrag fra måneden etter at plasseringen ble iverksatt og til den måneden plasseringen opphører.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

15. april. Lov nr. 10 2011

Lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper)

Prop.51 L (2010–2011), Innst.235 L (2010–2011), Lovvedtak 47 (2010–2011). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 5. og 11. april 2011. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven).
- 2 Lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.
- 3 Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven).
- 4 Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).
- 5 Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).
- 6 Lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven).
- 7 Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).
- 8 Lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelsoven).
- 9 Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–6 første ledd annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder den som får pålegg om bokføring etter § 4–13.

I § 4–13 skal paragrafoverskriften lyde:

§ 4–13. Pålegg om bokføring

§ 4–13 annet punktum skal lyde:

Pålegg om bokføring rettes til styret i selskap, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon og sendes hvert medlem.

Ny § 4–15 skal lyde:

§ 4–15. Pålegg om revisjon

1. Når skattyters årsregnskap er fastsatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapsskikk eller bokføringsskikk, kan ligningsmyndighetene pålegge at ett eller flere årsregnskap revideres av en registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med revisorloven § 2–2 for følgende selskap:
 - a) aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av fullmakt etter aksjeloven § 7–6,
 - b) selskap som nevnt i regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 13 som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1–1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2–1.
2. Pålegg om revisjon kan gis på grunnlag av forhold som nevnt i første ledd knyttet til årsregnskapet for siste regnskapsår samt de tre foregående årene.
3. Pålegg om revisjon kan ikke gjøres gjeldende for mer enn tre regnskapsår.
4. Pålegg om revisjon rettes til styret i selskapet.
5. Selskap som får pålegg om revisjon, kan klage over pålegget dersom det mener at det ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Klagen må være skriftlig og skal settes fram innen tre uker. Ligningsmyndighetene kan bestemme at pålegget ikke skal settes i kraft før klagen er avgjort.
6. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om pålegg om revisjon.

§ 10–6 annet ledd første punktum skal lyde:

Skattekontoret kan ilegge den som ikke har etterkommet pålegg om bokføring etter § 4–13 innen den fastsatte fristen, en daglig løpende tvangsmulkt frem til utbedring skjer.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 2–3 første ledd nr. 5 og nytt nr. 6 skal lyde:

5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre;
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom selskapets årsregnskap skal revideres, jf. § 7–6 fjerde ledd.

§ 2–6 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Redegjørelsen skal være bekreftet av revisor.

§ 2–8 annet ledd annet punktum skal lyde:

Revisor skal avgi erklæring om at balansen er utarbeidet i samsvar med disse reglene.

§ 5–5 tredje ledd skal lyde:

(3) Årsregnskapet, årsberetningen og eventuelt revisjonsberetningen skal senest en uke før generalforsamlingen sendes til hver aksjeeier med kjent adresse.

§ 5–6 annet ledd første punktum skal lyde:

Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når revisor som reviderer selskapets årsregnskap, eller aksjeeiere som representerer minst en tidel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.

§ 5–8 annet ledd første punktum skal lyde:

Styret skal sende saksdokumentene med forslag til beslutning og begrunnelse for forslaget til alle aksjeeiere med kjent adresse, samt til daglig leder og revisor som reviderer selskapets årsregnskap.

§ 5–9 annet ledd første punktum skal lyde:

Dersom styret ikke innkaller generalforsamling som skal holdes etter loven, vedtektene eller tidligere beslutning av generalforsamlingen, skal tingretten gjøre dette snarest når det kreves av et styremedlem, daglig leder, revisor som reviderer selskapets årsregnskap, eller en aksjeeier.

§ 5–14 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. den ordinære generalforsamling avgjør forslag om gransking etter § 5–25 første ledd eller forslag om forenklet revisorkontroll etter § 7–7;

Kapittel 7 nytt avsnitt II skal lyde:

II. Unntak fra revisjonsplikten

§ 7–6. Fullmakt til å unnlate revisjon

(1) Generalforsamlingen kan med flertall som for vedtektsendring gi styret fullmakt til å treffe beslutning om at selskapets årsregnskaper ikke skal revideres etter revisorloven dersom

1. driftsinntektene av den samlede virksomheten er mindre enn fem millioner kroner,
2. selskapets balansesum er mindre enn 20 millioner kroner, og
3. gjennomsnittlig antall ansatte ikke overstiger ti årsverk.

Beslutning om fullmakt som nevnt i første punktum kan ikke treffes i selskap som nevnt i revisorloven § 2–1 femte ledd.

(2) Viser et årsregnskap driftsinntekter, balansesum eller årsverk som overstiger terskelverdiene i første ledd, skal selskapets årsregnskap for påfølgende regnskapsår revideres.

(3) Fullmakt som nevnt i første ledd kan trekkes tilbake av en senere generalforsamling dersom forslaget får tilslutning fra mer enn en tredel av den aksjekapitalen eller av de stemmene som er representert på generalforsamlingen, eventuelt av en slik andel av aksjekapitalen eller stemmene som etter vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5–18 tredje ledd kreves for å hindre vedtektsendring. Dersom fullmakt som nevnt trekkes tilbake, skal selskapets årsregnskap for påfølgende regnskapsår revideres.

(4) Stifterne kan i stiftelsesdokumentet gi styret fullmakt til å unnlate revisjon. Første til tredje ledd gjelder tilsvarende.

(5) Selskapet skal straks gi melding til Foretaksregisteret dersom styret har truffet beslutning om å benytte fullmakt som nevnt i første ledd eller dersom selskapets årsregnskaper igjen skal revideres som følge av at vilkårene for fritak fra revisjon etter revisorloven § 2–1 tredje til sjette ledd ikke lenger er til stede. Beslutning om å benytte fullmakt som nevnt i første ledd får ikke virkning før den er registrert i Foretaksregisteret.

(6) Dersom vilkårene for fritak fra revisjon etter revisorloven § 2–1 tredje til sjette ledd ikke lenger er til stede, skal styret straks sørge for valg av revisor.

§ 7-7. Forenklet revisorkontroll

(1) I selskap hvor det i medhold av § 7-6 er truffet beslutning om at selskapets regnskaper ikke skal revideres, kan en aksjeeier fremsette forslag om forenklet revisorkontroll av selskapets årsregnskap for forrige regnskapsår. Forslaget kan fremsettes på en ordinær generalforsamling eller på en generalforsamling der det fremgår av innkallingen at slik sak skal behandles.

(2) Får forslaget tilslutning av aksjeeiere som har minst en tidel av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen, skal tingretten på begjæring fra én eller flere aksjeeiere ved kjennelse beslutte at det skal foretas forenklet revisorkontroll.

(3) Forenklet revisorkontroll skal gjennomføres av en ansvarlig revisor, jf. revisorloven § 3-7, utpekt av tingretten. § 5-27 gjelder tilsvarende for revisorer som utfører forenklet revisorkontroll.

(4) Retten fastsetter revisors godtgjørelse ved kjennelse. Kostnadene ved den forenklete revisorkontrollen bæres av selskapet. Retten bestemmer ved kjennelse om revisor kan kreve at selskapet på forhånd skal deponere et passende beløp. Retten bestemmer i tilfelle også beløpets størrelse.

§ 7-8. Den forenklete revisorkontrollens innhold

(1) Revisor skal vurdere om det er forhold som gir grunn til å tro at regnskapet ikke er utarbeidet og fastsatt i samsvar med lov og forskrifter. Gjennom den forenklete revisorkontrollen skal revisor bidra til å avdekke misligheter og feil.

(2) Revisor skal utføre den forenklete revisorkontrollen etter beste skjønn, herunder vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil. Revisor skal utføre den forenklete revisorkontrollen i samsvar med revisorloven § 1-1 tredje ledd og god revisjonsskikk for slike oppdrag.

§ 7-9. Uttalelse om forenklet revisorkontroll

(1) Revisor skal avgi skriftlig uttalelse om det som er avdekket gjennom den forenklete revisorkontrollen til tingretten. Uttalelsen skal settes opp i samsvar med god revisjonsskikk for slike uttalelser.

(2) Retten innkaller generalforsamlingen til behandling av uttalelsen. Uttalelsen skal senest en uke før møtet sendes til hver aksjeeier med kjent adresse. § 7-5 gjelder tilsvarende.

§ 13-6 første ledd nr. 7 tredje punktum skal lyde:

Revisor skal avgi en erklæring om at balansen er gjort opp i samsvar med disse reglene.

§ 16-15 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. når selskapet etter loven eller etter vedtak fra skatte- og avgiftsmyndighetene i medhold av lov skal ha revisor, og selskapet ikke har meldt til Foretaksregisteret en revisor som fyller de vilkår som er fastsatt i lov;

III

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-6 annet ledd annet punktum skal lyde:

Som uavhengig sakkyndig skal benyttes revisor.

§ 2-8 annet ledd annet punktum skal lyde:

Revisor skal avgi erklæring om at balansen er utarbeidet i samsvar med disse reglene.

§ 5-7 annet ledd første punktum skal lyde:

Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når revisor som reviderer selskapets årsregnskap eller aksjeeiere som representerer minst en tjuedel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.

§ 5-9 annet ledd første punktum skal lyde:

Dersom styret eller bedriftsforsamlingens leder ikke innkaller generalforsamling som skal holdes etter loven, vedtektene eller tidligere beslutning av generalforsamlingen, skal tingretten gjøre dette snarest når det kreves av et styremedlem, et medlem av bedriftsforsamlingen, daglig leder, revisor som reviderer selskapets årsregnskap eller en aksjeeier.

§ 13-6 første ledd nr. 7 tredje punktum skal lyde:

Revisor skal avgi en erklæring om at balansen er gjort opp i samsvar med disse reglene.

§ 13-28 annet ledd første punktum skal lyde:

Som uavhengig sakkyndig etter første ledd annet punktum skal benyttes en revisor.

IV

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 8–2 skal lyde:

§ 8–2. Innsending til Regnskapsregisteret

Senest én måned etter fastsetting av årsregnskapet skal regnskapspliktige sende et eksemplar av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen til Regnskapsregisteret, vedlagt et oversendelsesbrev. Det skal opplyses når årsregnskapet er fastsatt.

Regnskapspliktig som nevnt i § 1–2 første ledd nr. 13 skal sende inn et eksemplar av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen for det foretaket filialen er en del av slik disse regnskapsdokumentene er utarbeidet, revidert og offentliggjort i henhold til lovgivningen i hjemstaten senest samtidig med at dette årsregnskapet skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten, vedlagt et oversendelsesbrev. Det skal opplyses når årsregnskapet er fastsatt, og når det skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten. Regnskapsdokumentene skal være utarbeidet på eller oversatt til norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Regnskapsregisteret føres av den Kongen bestemmer. Innholdet av de innsendte dokumentene skal holdes tilgjengelig ved Regnskapsregisteret i 10 år.

Departementet kan gi forskrifter om at visse regnskapspliktige skal være fritatt fra plikten etter første ledd. Departementet kan fastsette nærmere regler om innsending til Regnskapsregisteret og krav til innholdet i oversendelsesbrevet som nevnt i første ledd og kan gi regler som pålegger de regnskapspliktige elektronisk innsending. Departementet kan videre gi regler om at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av § 8–1, skal gjelde tilsvarende for opplysninger den regnskapspliktige har sendt til Regnskapsregisteret i oversendelsesbrevet eller på annen måte.

Lov 2. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak § 6–3 om registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og dokumenter på Fellesskapets offisielle språk gjelder tilsvarende for innsending av oversettelser av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.

§ 8–3 første ledd skal lyde:

Dersom årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning eller oversendelsesbrev som skal sendes til Regnskapsregisteret, ikke er avsendt før 1. august i året etter regnskapsåret, eller dersom det etter denne fristen hefter mangler ved innsendte dokumenter som nevnt etter nærmere regler fastsatt av departementet, skal den regnskapspliktige betale forsinkelsesgebyr inntil innsendingsplikten er oppfylt eller mangler er rettet, men ikke for mer enn 26 uker. Er regnskapsåret avsluttet på en dato fra 1. januar til 30. juni, er fristen etter første punktum 1. februar. Forsinkelsesgebyr ved innsendingsplikt etter § 8–2 annet ledd påløper ikke før tidligst en måned etter at det utenlandske foretaket skal offentliggjøre årsregnskapet i henhold til reglene for dette i hjemstaten. Departementet kan i forskrift utsette fristene etter første og annet punktum med inntil en måned, og gi andre regler om forsinkelsesgebyr.

V

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–1 tredje ledd annet punktum skal lyde:

For en revisor som bekrefter opplysninger overfor offentlige myndigheter eller som utfører forenklet revisorkontroll etter aksjeloven §§ 7–7 til 7–9, gjelder i tillegg § 3–7, §§ 4–1 til 4–7 og § 5–4.

§ 2–1 skal lyde:

§ 2–1. Revisjonsplikt og adgangen til å si opp revisor

Regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1–2 første ledd skal påse at årsregnskapet revideres av en registrert revisor eller statsautorisert revisor i samsvar med § 2–2 (revisjonsplikt) når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.

Revisjonsplikt etter første ledd gjelder ikke dersom driftsinntektene av den samlede virksomhet er mindre enn fem millioner kroner. Viser årsregnskapet driftsinntekter som overstiger beløpsgrensen, inntreer revisjonsplikten for det etterfølgende regnskapsåret. Dersom driftsinntektene i to påfølgende regnskapsår synker under beløpsgrensen, faller revisjonsplikten bort med virkning fra og med det tredje regnskapsåret. Unntaket i første til tredje punktum gjelder ikke:

1. aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper,
2. regnskapspliktige som nevnt i regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 4 der antallet deltakere overstiger fem,
3. kommandittselskap hvor komplementaren er en juridisk person hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for forpliktelsene, udelt eller for deler som til sammen utgjør den juridiske personens samlede forpliktelser, dersom kommandittselskapet har balansesum høyere enn 20 millioner kroner eller gjennomsnittlig antall ansatte høyere enn ti årsverk. Bestemmelsene i annet ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende for terskelverdien for balansesum og årsverk,
4. ansvarlige selskaper hvor samtlige deltakere er juridiske personer hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for forpliktelsene, udelt eller for deler som til sammen utgjør den juridiske personens samlede forpliktelser, dersom det ansvarlige selskapet har balansesum høyere enn 20 millioner kroner eller gjennomsnittlig antall ansatte høyere enn ti årsverk. Bestemmelsene i annet ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende for terskelverdien for balansesum og årsverk,

5. stiftelser.

For aksjeselskaper gjelder ikke revisjonsplikten etter første ledd dersom det er truffet beslutning om dette i medhold av fullmakt som nevnt i aksjeloven § 7–6.

Unntakene etter annet og tredje ledd gjelder ikke når revisjonsplikt følger av annen lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov.

Unntakene etter annet og tredje ledd gjelder ikke for foretak som er pliktig til å utarbeide konsernregnskap, eller aksjeselskap som er morselskap etter aksjeloven § 1–3.

Unntakene etter annet og tredje ledd gjelder ikke aksjeselskap og selskap som nevnt i regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 13 som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarer definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1–1 annet ledd, som er under tilsyn av Finanstilsynet etter finanstilsynsloven § 1. Finanstilsynet kan ved forskrift pålegge andre foretak som er under tilsyn av Finanstilsynet etter finanstilsynsloven § 1 revisjonsplikt, dersom det er nødvendig av hensyn til tilsynet med virksomheten.

Den revisjonspliktige kan ikke avsette revisor uten saklig grunn. Uenighet vedrørende regnskapsmessig behandling eller revisjonshandlinger anses ikke som saklig grunn for avsettelse. Den revisjonspliktige skal uten ugrunnet opphold gi melding til Foretaksregisteret om at revisors oppdrag er avsluttet. Dersom et revisjonsoppdrag avsluttes før utløpet av tjenestetiden, skal den revisjonspliktige dessuten sende begrunnelse for dette til Finanstilsynet.

VI

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

I § 5–13a skal paragrafoverskriften lyde:

§ 5–13a. Pålegg om bokføring

§ 5–13a annet punktum skal lyde:

Pålegg om bokføring rettes til styret i selskap, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon og sendes hvert medlem.

Ny § 5–13b skal lyde:

§ 5–13b. Pålegg om revisjon

(1) Når årsregnskapet til en arbeidsgiver som har plikt til å foreta forskuddstrekk eller utleggstrekk, er fastsatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapskikk eller bokføringsskikk, kan skattekontoret pålegge at ett eller flere årsregnskap revideres av en registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med revisorloven § 2–2 for følgende selskap:

- a) aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av fullmakt etter aksjeloven § 7–6,
- b) selskap som nevnt i regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 13 som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarer definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1–1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2–1.

(2) Pålegg om revisjon kan gis på grunnlag av forhold som nevnt i første ledd knyttet til årsregnskapet for siste regnskapsår samt de tre foregående årene.

(3) Pålegg om revisjon kan ikke gjøres gjeldende for mer enn tre regnskapsår.

(4) Pålegg om revisjon rettes til styret i selskapet.

(5) Selskapet som får pålegg om revisjon, kan klage over pålegget dersom det mener at det ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Klagen må være skriftlig og skal settes fram innen tre uker. Skattekontoret kan bestemme at pålegget ikke skal settes i kraft før klagen er avgjort.

(6) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om pålegg om revisjon.

§ 5–15 første ledd skal lyde:

(1) Den som får pålegg om bokføring etter § 5–13a eller pålegg om å gi opplysninger etter § 5–14, kan klage over pålegget dersom vedkommende mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget.

§ 5–16 annet ledd første punktum skal lyde:

Skattekontoret kan ilegge den som ikke har etterkommet pålegg om bokføring etter § 5–13a innen den fastsatte fristen, en daglig løpende tvangsmulkt frem til utbedring skjer.

VII

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

I § 15–12 skal paragrafoverskriften lyde:

§ 15–12. Pålegg om bokføring

§ 15–12 annet ledd første punktum skal lyde:

Pålegg om bokføring som nevnt i første ledd rettes til styret i selskap, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon og sendes hvert styremedlem.

§ 15–12a skal lyde:

§ 15–12a. Pålegg om revisjon

(1) Når den avgiftspliktiges årsregnskap er fastsatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapsskikk eller bokføringsskikk, kan avgiftsmyndighetene pålegge at ett eller flere årsregnskap revideres av en registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med revisorloven § 2–2 for følgende selskap:

- a) aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av fullmakt etter aksjeloven § 7–6,
- b) selskap som nevnt i regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 13 som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1–1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2–1.

(2) Pålegg om revisjon kan gis på grunnlag av forhold som nevnt i første ledd knyttet til årsregnskapet for siste regnskapsår samt de tre foregående årene.

(3) Pålegg om revisjon kan ikke gjøres gjeldende for mer enn tre regnskapsår.

(4) Pålegg om revisjon rettes til styret i selskapet.

(5) Selskapet som får pålegg om revisjon, kan klage over pålegget dersom det mener at det ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Klagen må være skriftlig og skal settes fram innen tre uker. Avgiftsmyndighetene kan bestemme at pålegget ikke skal settes i kraft før klagen er avgjort.

(6) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om pålegg om revisjon.

§ 21–1 annet ledd første punktum skal lyde:

Avgiftsmyndighetene kan ilegge den som ikke har etterkommet pålegg om bokføring etter § 15–12 innen den fastsatte fristen, en daglig løpende tvangsmulkt fram til utbedring skjer.

VIII

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak (foretaksregisterloven) skal § 3–1 første ledd nytt nr. 8 lyde:

8. Hvorvidt selskapet er unntatt revisjonsplikt etter revisorloven § 2–1 tredje ledd, jf. aksjeloven § 7–6, og eventuelle andre opplysninger som skal registreres i eller i medhold av aksjeloven § 7–6. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om innsending til og registrering i Foretaksregisteret av meldinger som nevnt i aksjeloven § 7–6 femte ledd, samt nærmere regler om melding om selskapets eventuelle eksterne autoriserte regnskapsførere.

IX

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) gjøres følgende endringer:

§ 5–6 femte ledd skal lyde:

(5) Er det avgitt revisjonsberetning eller uttalelse om forenklet revisorkontroll til halvårsrapporten, skal denne offentliggjøres etter § 5–12 sammen med halvårsrapporten. Er det ikke avgitt revisjonsberetning eller uttalelse om forenklet revisorkontroll til halvårsrapporten, skal dette tydelig fremgå av halvårsrapporten.

X

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan fastsette nærmere overgangsregler.

15. april. Lov nr. 11 2011**Lov om endringer i ekomloven og straffeprosessloven mv. (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett)**

Prop.49 L (2010–2011), Innst.275 L (2010–2011), Lovvedtak 46 (2010–2011). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 10. mars og 11. april 2011. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven).
- 2 Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven).
- 3 Lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).
- 4 Lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven).
- 5 Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).
- 6 Lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven).

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 100 a første ledd første punktum skal lyde:

Når retten behandler en sak etter §§ 200 a, 202 c, 202 e, 208 a, 210 a, 210 d, 210 f, 216 a, 216 b, 216 m, 242 a, 264 sjette ledd, 267 første ledd tredje punktum eller § 292 a, skal den straks oppnevne offentlig advokat for den mistenkte.

Ny § 118 a skal lyde:

Retten kan bare ta imot forklaring fra et vitne som har taushetsplikt i medhold av ekomloven § 2–9 første og annet ledd om opplysninger som nevnt i §§ 210 b og 210 c såfremt vilkårene for utlevering av de aktuelle opplysningene er oppfylt.

§ 210 b skal lyde:

Retten kan ved kjennelse pålegge utlevering for et bestemt tidsrom av trafikkdata, og lokaliseringsdata som ikke omfattes av § 210 c, og som tilbyder har plikt til å lagre etter lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 2–7 a. Pålegg kan gis når det foreligger skjellig grunn til mistanke om en eller flere straffbare handlinger

- a) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 4 år eller mer, eller
- b) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 3 år eller mer og det er grunn til å tro at handlingen er utøvet som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe, jf. straffeloven § 60 a, eller
- c) som rammes av straffeloven §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, 104 a annet ledd, 145 annet ledd, 145 a, 145 b, 162, 162 b, 162 c, 190 a, 201 a, 203, 204 a, 270 første ledd nr. 2, 317, jf. § 162, eller § 390 a, eller av utlendingsloven § 108 fjerde ledd.

Forhøyelse av maksimumsstraffen ved gjentakelse eller sammenstøt av forbrytelser kommer ikke i betraktning.

Utlevering etter paragrafen her kan bare pålegges dersom det må antas at opplysningene vil være av vesentlig betydning for etterforskningen.

Utenfor domstolens ordinære kontortid fremsettes begjæring om utlevering for Oslo tingrett etter nærmere bestemmelser gitt av departementet.

§ 210 annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 210 c skal lyde:

Retten kan ved kjennelse pålegge utlevering for et begrenset tidsrom av opplysninger om hvilke telefoner eller annet kommunikasjonsutstyr som innenfor et nærmere bestemt geografisk område har vært satt i forbindelse med bestemte telefoner eller kommunikasjonsutstyr og som tilbyder har plikt til å lagre etter lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 2–7 a. Pålegg kan gis når det foreligger skjellig grunn til mistanke om en eller flere straffbare handlinger

- a) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 5 år eller mer, eller
- b) som etter loven kan medføre straff av fengsel i 3 år eller mer og det er grunn til å tro at handlingen er utøvet som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe, jf. straffeloven § 60 a, eller
- c) som rammes av straffeloven §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, 104 a annet ledd, § 162, 162 b, 162 c, eller § 317, jf. § 162, eller av utlendingsloven § 108 fjerde ledd.

§ 210 b annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

Ny § 210 d skal lyde:

Retten kan ved kjennelse beslutte at underretning om utleveringspålegg etter § 210 b og § 210 c til den mistenkte eller andre som rammes av utleveringspålegget, kan utsettes dersom det er strengt nødvendig for etterforskningen i saken at underretning ikke gis.

§ 208 a gjelder tilsvarende.

Gjeldende § 210 b og § 210 c blir ny § 210 e og § 210 f.

§ 210 f første ledd skal lyde:

Retten kan beslutte at underretning til den mistenkte om utleveringspålegg etter § 210 e kan utsettes dersom det er strengt nødvendig for etterforskningen i saken at underretning ikke gis.

§ 215 a femte ledd oppheves.

II

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) skal § 17 f nytt tredje ledd lyde:

Overtredelse av taushetsplikt etter denne bestemmelsen kan straffes etter straffeloven § 121. Dette gjelder også for personer som ikke er i tjeneste eller arbeid for statlig eller kommunalt organ, dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtredelsen kan straffes.

III

I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften til § 2–7 skal lyde:

§ 2–7. Kommunikasjonsvern m.v. Plikt til å slette data

§ 2–7 annet ledd skal lyde:

Trafikkdata, lokaliseringsdata og data nødvendig for å identifisere abonnenten eller brukeren skal slettes eller anonymiseres så snart de ikke lenger er nødvendig

1. til kommunikasjons- eller faktureringsformål,
2. for å oppfylle plikten etter § 2–7 a til å lagre data eller
3. for å oppfylle andre krav fastsatt i medhold av lov.

Annen behandling av slike data krever samtykke fra bruker.

Ny § 2–7 a skal lyde:

§ 2–7 a. Plikt til lagring av data

Tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste og tilbyder av slik tjeneste skal lagre trafikkdata, lokaliseringsdata og data nødvendig for å identifisere abonnenten eller brukeren i 6 måneder til bruk for etterforskning, oppklaring og straffeforfølgning av alvorlige straffbare forhold. Plikten etter første punktum gjelder data som genereres eller behandles i tilbyders elektroniske kommunikasjonsnett ved bruk av fasttelefon, mobiltelefon, internettelefon, internettaksess og e-post.

Myndigheten kan gi forskrift, treffe enkeltvedtak eller inngå avtale om plikten til å lagre data, herunder om tiltak for å ivareta dataenes konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. Myndigheten kan gi forskrift om at tilbyder kan kreve fremlagt politiattest fra personer som skal behandle lagringspliktige data på tilbyderens vegne. Myndigheten kan ved forskrift eller enkeltvedtak helt eller delvis frita fra plikten til å lagre data etter første ledd eller helt eller delvis pålegge andre enn de som omfattes av første ledd, plikt til å lagre data dersom dette må til for å oppnå formålet med bestemmelsen.

§ 2–9 tredje ledd skal lyde:

Taushetsplikten er ikke til hinder for at det gis opplysninger til påtalemyndigheten eller politiet om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger, samt elektronisk kommunikasjonsadresse. Det samme gjelder ved vitnemål for retten. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at opplysninger som nevnt i første punktum gis til annen myndighet i medhold av lov.

§ 2–9 nytt femte ledd skal lyde:

Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at andre data enn de som er nevnt i tredje ledd, kan utleveres til politi og påtalemyndighet i medhold av straffeprosessloven §§ 210 b, 210 c, 216 b eller 222 d, eller til Politiets sikkerhetstjeneste i medhold av politiloven § 17 d, eller til Finanstilsynet i medhold av verdipapirhandelloven § 15–3 annet ledd nr. 3.

§ 2–9 nåværende femte ledd blir sjette ledd.

§ 2–9 nåværende sjette ledd blir nytt syvende ledd.

IV

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) skal § 22–3 nytt fjerde ledd lyde:

(4) Et vitne som har taushetsplikt i medhold av lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 2–9 første og annet ledd kan ikke pålegges å føre bevis om opplysninger som tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett og -tjeneste har lagret til bruk for etterforskning, oppklaring og straffeforfølgning av alvorlige straffbare forhold og som ikke omfattes av § 2–9 tredje ledd.

V

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) skal § 15–3 annet ledd lyde:

(2) Opplysningsplikten i første ledd gjelder ikke opplysninger som vedkommende ville vært forhindret fra å gi i straffesak. Opplysningsplikten gjelder likevel uten hinder av:

1. lovbestemt taushetsplikt som ellers påhviler ligningsmyndigheter, andre skatte- og avgiftsmyndigheter og myndigheter som har til oppgave å overvåke offentlig regulering av ervervsvirksomhet,
2. taushetsplikt som nevnt i lov om elektronisk kommunikasjon § 2–9 for så vidt gjelder opplysninger om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger og elektronisk kommunikasjonsadresse, og

3. taushetsplikt som nevnt i lov om elektronisk kommunikasjon § 2–9 for så vidt gjelder opplysninger om trafikkdata, dersom det er gitt fritak fra slik taushetsplikt. Begjæring om slikt fritak fra taushetsplikten fremsettes av Finanstilsynet for tingretten på det sted hvor det mest praktisk kan skje. Retten kan ved kjennelse gi tilbyder slikt fritak. Ved vurderingen av om fritak skal gis skal det blant annet legges vekt på hensynet til taushetsplikten og sakens opplysning. Straffeprosessloven § 170 a gjelder tilsvarende.

Retten sørger for at kjennelsen snarest mulig blir meddelt den mistenkte eller andre som rammes av at taushetsplikten oppheves. Straffeprosessloven § 210 a jf. § 100 a gjelder tilsvarende. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om domstolskontroll og Finanstilsynets behandling av saker etter denne bestemmelsen, herunder regler om behandlingen av overskuddsinformasjon.

VI

I lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) skal § 35 nytt annet ledd lyde:

Ved behandling av personopplysninger som skal lagres etter ekomloven § 2–7 a skal det vurderes om det bør stilles vilkår om kryptering. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om slik kryptering.

VII

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

15. april. Lov nr. 12 2011

Lov om endringer i klimakvoteloven

Prop.69 L (2010–2011), Innst.260 L (2010–2011), Lovvedtak 45 (2010–2011). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 29. mars og 11. april 2011. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven).

I

I lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. (lovens formål)

Formålet med denne loven er å begrense utslippene av klimagasser på en kostnadseffektiv måte gjennom et system med kvoteplikt for utslipp av klimagasser og fritt omsettelige utslippskvoter.

Loven gjelder med de begrensninger som måtte følge av folkerettslig sedvane eller overenskomst som binder Norge.

§ 2 skal lyde:

§ 2. (lovens stedlige virkeområde)

Loven gjelder for utslipp av klimagasser

- a) i riket, unntatt på Svalbard,
- b) fra virksomhet på Norges kontinentalsokkel,
- c) fra luftfartsaktiviteter innen EØS-området,
- d) fra luftfartsaktiviteter til og fra EØS-området, samt
- e) fra luftfartsaktiviteter til, fra og på Norges kontinentalsokkel.

Kongen kan bestemme at loven skal gjelde for Svalbard, samt gi nærmere bestemmelser om lovens stedlige virkeområde ellers.

§ 3 skal lyde:

§ 3. (utslipp som omfattes av denne loven)

Loven gjelder utslipp av CO₂ i forbindelse med

- a) energiproduksjon
- b) raffinering av mineralolje
- c) produksjon av koks
- d) produksjon og bearbeiding av jern og stål, herunder røsting og sintring av jernmalm
- e) produksjon av sement, kalk, glass, glassfiber og keramiske produkt
- f) produksjon av papir, papp og papirmasse fra tre eller andre fibermaterialer
- g) luftfartsaktiviteter

Loven gjelder likevel ikke for utslipp fra forbrenning av biomasse og fra energiproduksjon som nevnt i første ledd bokstav a ved forbrenning av farlig avfall og ved forbrenning av avfall i avfallsforbrenningsanlegg.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp omfattet av første ledd fra produksjonsenheter med kapasitet under en fastsatt grense skal være unntatt fra denne lov, herunder bestemmelser om at flere produksjonsenheter som står i nær driftsmessig eller fysisk sammenheng skal vurderes under ett ved beregningen av kapasiteten. Kongen kan i forskrift også gi bestemmelser om at visse transportaktiviteter, herunder transportaktiviteter som ikke overstiger visse aktivitets- eller utslippsgrenser, skal være unntatt fra denne lov.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp av CO₂ fra virksomhet eller aktiviteter som ikke er nevnt i første ledd og utslipp av andre klimagasser enn CO₂ fra andre nærmere angitte virksomheter eller aktiviteter skal være omfattet av denne loven, herunder gi andre regler om tildeling av vederlagsfrie kvoter enn det som følger av loven her for virksomheter og sektorer som inntas i kvotesystemet i medhold av bestemmelsen.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke kvotepliktige luftfartøysoperatører som skal forholde seg til norske administrerende myndigheter.

§ 4 skal lyde:

§ 4. *(kvoteplikt)*

Den som driver virksomhet eller utfører aktiviteter som nevnt i § 3 eller i forskrifter gitt i medhold av loven, er kvotepliktig etter denne lov og må innlevere kvoter tilsvarende sine kvotepliktige utslipp i samsvar med bestemmelsene i § 13. For virksomheter som omfattes av forurensningsloven kreves i tillegg tillatelse etter forurensningsloven § 11. For luftfartøysoperatører kreves en godkjent plan for overvåking av utslipps- og aktivitetsdata. Dersom den kvotepliktige etter første punktum ikke lar seg identifisere, skal eieren av luftfartøyet anses som kvotepliktig for utslipp som nevnt i § 3 bokstav g.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om betaling av gebyr for godkjenning av overvåkingsplaner etter første ledd.

§ 5 skal lyde:

§ 5. *(søknad om utslippstillatelse og kvoter)*

Virksomheter som omfattes av forurensningsloven, som er kvotepliktige etter denne loven, og som ikke allerede har særskilt utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 annet ledd, må søke om slik tillatelse innenfor en frist fastsatt av Kongen for å få søknaden behandlet innen 1. januar 2008. Virksomhet som er berettiget til vederlagsfrie kvoter for 2008–2012 etter bestemmelsene i § 7 første ledd må søke om dette innen den samme fristen for å komme i betraktning ved tildelingen av disse kvotene. Søknaden må inneholde de opplysningene som er nødvendige for å vurdere hvor mange kvoter som skal tildeles etter § 8. Forurensningsmyndighetene kan i det enkelte tilfellet fastsette hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren må sørge for.

Luftfartøysoperatører som er berettiget til vederlagsfrie kvoter etter § 8 a må fremme søknad om tildeling innenfor en frist fastsatt av Kongen for å komme i betraktning ved tildelingen av disse kvotene. Søknaden må inneholde de opplysningene som er nødvendige for å vurdere hvor mange kvoter som skal tildeles, herunder opplysninger om den aktuelle operatørens verifiserte tonn-kilometerdata for 2010.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingsregler til utfylling av reglene i tjenesteloven for søknad om tildeling av vederlagsfrie kvoter og for godkjenning av den kvotepliktiges rapportering av klimagassutslipp etter § 17, herunder om saksbehandlingsfrist og rettsvirkninger av fristoverskridelse. Unntak fra tjenesteloven § 11 annet ledd kan bare gjøres når det er begrunnet ut fra tvingende allmenne hensyn, herunder hensynet til privatpersoners beskyttelsesverdige interesser.

§ 6 skal lyde:

§ 6. *(fastsettelse av det samlede antallet kvoter)*

Kongen fastsetter det samlede antallet kvoter som tildeles for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 til virksomheter som omfattes av forurensningsloven.

EØS-komiteen fastsetter det samlede antall kvoter som tildeles luftfartøysoperatørene som omfattes av det europeiske kvotesystemet.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om organiseringen og gjennomføringen av salg av kvoter omfattet av § 6.

§ 7 skal lyde:

§ 7. *(tildeling av kvoter vederlagsfritt for perioden 2008 til 2012)*

Vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 tildeles etter følgende prinsipper:

- a) Landbasert virksomhet som ikke er underlagt lov om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen og som har fått utstedt særskilt utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 annet ledd før notifiseringen av den norske tildelingsplanen, skal tildeles vederlagsfrie kvoter i henhold til § 8. Ved tildelingen kan det tas særlig hensyn til anlegg som reduserer samlede utslipp av klimagasser gjennom å utnytte overskuddsgass fra landbasert industri som ikke er regulert gjennom kvotesystem eller avgift.
- b) Luftfartøysoperatører tildeles kvoter vederlagsfritt i henhold til § 8 a første ledd.

- c) Annen kvotepliktig virksomhet skal ikke tildeles vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012.

Det settes av en kvotereserve for vederlagsfri tildeling til høyeffektive kraftvarmeverk. Kongen gir nærmere bestemmelser om størrelsen på denne reserven, hvilke typer virksomheter som kan søke og øvrige kriterier som skal ligge til grunn for tildelingen etter dette ledd.

§ 8. overskriften skal lyde:

§ 8. *(tildeling av kvoter vederlagsfritt til virksomheter som omfattes av forurensningsloven)*

Ny § 8 a skal lyde:

§ 8 a. *(tildeling av kvoter vederlagsfritt til luftfartøysoperatører)*

For perioden 1. januar 2012 til 31. desember 2012 tildeles luftfartøysoperatørene kvoter vederlagsfritt ut fra operatørens verifiserte tonn-kilometerdata for 2010 sammenholdt med en felleseuropeisk referanseverdi (kvoter per verifiserte tonn-kilometer) fastsatt av EU-kommisjonen, som innlemmet i EØS-avtalen. Vedtak om tildeling av kvoter til operatører administrert av Norge fattes av forurensningsmyndigheten senest 31. desember 2011.

For perioden 1. januar 2013 til 31. desember 2020 tildeles luftfartøysoperatørene kvoter vederlagsfritt ut fra operatørens verifiserte tonn-kilometerdata for 2010 sammenholdt med en felleseuropeisk referanseverdi (kvoter per verifiserte tonn-kilometer) fastsatt av EU-kommisjonen, som innlemmet i EØS-avtalen. Tildelingen skal fordeles på antall år i perioden. Vedtak om tildeling av kvoter til operatører administrert av Norge fattes av forurensningsmyndigheten senest 31. desember 2011.

Ny § 8 b skal lyde:

§ 8 b. *(kvoterreserve forbeholdt luftfartøysoperatører)*

Luftfartøysoperatører som starter kvotepliktige aktiviteter etter den 31. desember 2010, eller kvotepliktige luftfartøysoperatører hvis gjennomsnittlige tonn-kilometerdata øker med mer enn 18 prosent per år i perioden 2010 til 2014, kan innen en frist fastsatt av forurensningsmyndigheten søke om tildeling av vederlagsfrie kvoter fra en felleseuropeisk kvotereserve forbeholdt luftfartsaktiviteter. Antall kvoter i reserven skal tilsvare 3 prosent av den felleseuropeiske samlede kvotemengden. Den nye eller økte aktiviteten kan ikke være en videreføring av en aktivitet tidligere utført av en annen operatør. Vedtak om tildeling av kvoter til operatører administrert av Norge fattes av forurensningsmyndigheten senest 30. september 2016. Kvoter tildeles vederlagsfritt fra reserven ut fra operatørens verifiserte tonn-kilometerdata for 2014, eventuelt økning i verifiserte tonn-kilometerdata fra 2010 til 2014, sammenholdt med en felleseuropeisk referanseverdi (kvoter per verifiserte tonn-kilometer) fastsatt av EU-kommisjonen, som innlemmet i EØS-avtalen.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om kvoter reserven forbeholdt luftfartsaktiviteter.

§ 9 skal lyde:

§ 9. *(utdeling av kvoter)*

Forurensningsmyndighetene deler hvert år ut det antallet kvoter den enkelte kvotepliktige er berettiget til etter vedtak i medhold av § 8 eller § 8 a. Utdelingen av kvoter skjer ved at forurensningsmyndighetene innen 28. februar hvert år underretter Det norske registeret for klimakvoter om at et angitt antall kvoter skal overføres til den kvotepliktiges konto i registeret. Utdeling av kvoter etter § 8 b finner sted senest 28. februar 2017.

Dersom den kvotepliktige har fått utdelt et større antall kvoter enn det vedkommende er berettiget til i henhold til vedtak om tildeling av kvoter etter §§ 8, 8 a eller 8 b, skal forurensningsmyndighetene underrette Det norske registeret for klimakvoter om at overskytende kvoter skal slettes fra vedkommendes konto. Før forurensningsmyndighetene underretter Det norske registeret for klimakvoter om sletting, skal den kvotepliktige varsles og gis anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, med mindre vedkommende allerede på annen måte har hatt rimelig anledning til å uttale seg, varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig, eller det er grunn til å frykte at det vil vanskeliggjøre slettingen.

§ 10 skal lyde:

§ 10. *(meldeplikt)*

Kvotepliktige virksomheter som omfattes av forurensningsloven skal gi melding til forurensningsmyndighetene dersom virksomheten forventer å ha eller har hatt lengre driftsstans eller er besluttet nedlagt. For andre kvotepliktige aktiviteter skal det gis melding til forurensningsmyndighetene dersom aktiviteten besluttes nedlagt.

§ 13 skal lyde:

§ 13. *(plikt til å overføre kvoter til oppgjør)*

Den kvotepliktige skal innen 30. april hvert år overføre et antall kvoter som svarer til virksomhetens eller operatørens rapporteringspliktige utslipp det foregående året, til en nærmere angitt oppgjørskonto i registeret. Virksomheter som er omfattet av forurensningsloven kan ikke levere kvoter som er utstedt til luftfartøysoperatører etter § 6 annet ledd som oppgjør for kvoteplikt. Luftfartøysoperatører kan levere både kvoter som er fastsatt etter § 6 første ledd og etter § 6 annet ledd som oppgjør for kvoteplikt.

Dersom den kvotepliktige ikke innen fristen etter første ledd har satt inn et tilstrekkelig antall kvoter på oppgjørskontoen, skal den kvotepliktige innen 1. mai året etter at oppgjør i medhold av første ledd skulle ha funnet sted, plassere kvoter på den angitte oppgjørskontoen svarende til underskuddet fra det tidligere året. I tillegg skal det ilegges overtredelsesgebyr etter § 21.

§ 17 skal lyde:

§ 17. *(forurensningsmyndighetenes kontroll)*

Forurensningsmyndighetene kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av klimagassutslipp etter § 16. Forurensningsmyndighetene kontrollerer og godkjenner den enkelte luftfartøysoperatørens rapportering av tonn-kilometerdata etter § 5 annet ledd. Godkjenningen av utslippsrapporten og luftfartøysoperatørens tonn-kilometerdata er et enkeltvedtak.

Kongen kan i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at den kvotepliktiges utslippsrapport og luftfartøysoperatørens tonn-kilometerdata skal verifiseres av en uavhengig tredjepart før innlevering. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om krav til og akkreditering av verifikasjonsinstans, herunder om utarbeidelsen og innholdet av verifikasjonserklæringer.

Kongen kan i forskrift fastsette at omkostninger i forbindelse med forurensningsmyndighetenes kontroll etter denne bestemmelsen skal dekkes av den kvotepliktige.

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a. *(internkontroll)*

Forurensningsmyndigheten kan gi forskrifter om internkontroll og internkontrollsystemer for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes.

§ 21 skal lyde:

§ 21. *(overtredelsesgebyr)*

Dersom den kvotepliktige ikke har overholdt sine forpliktelser etter § 13 første ledd, ilegger forurensningsmyndighetene et overtredelsesgebyr til statskassen. Overtredelsesgebyret skal tilsvare 100 euro på forfallstidspunktet for hvert tonn rapporteringspliktig klimagassutslipp som det ikke er plassert kvoter for på den angitte oppgjørskontoen i henhold til § 13 første ledd. Gebyret forfaller til betaling 14 dager etter påkrav. Ved forsinket betaling skal det betales renter etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Kongen kan i forskrift endre størrelsen på overtredelsesgebyret.

Informasjon om hvem som er ilagt overtredelsesgebyr og omfanget av overtredelsen skal gjøres tilgjengelig for offentligheten.

Ny § 21 a skal lyde:

§ 21 a. *(driftsforbud for luftfartsaktiviteter)*

Kongen kan på begjæring av forurensningsmyndighetene fatte vedtak om driftsforbud innenfor EØS dersom en luftfartøysoperatør overtrer bestemmelsene om innlevering av kvoter i § 13, om rapportering i § 16 eller om overvåkings- og rapporteringsplan fastsatt i forskrift i medhold av loven her.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om vilkårene for å begjære driftsforbud og om krav til saksbehandlingen.

II

Loven trer i kraft straks med følgende unntak:

For luftfartsaktiviteter gjelder § 4 fra 1. januar 2012 og § 13 første ledd fra 1. januar 2013.

§ 21 a gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

6. mai. Lov nr. 13 2011

Lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet

Prop.48 L (2010–2011), Innst.267 L (2010–2011), Lovvedtak 49 (2010–2011). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 26. april 2011. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet.
- 2 Lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven).

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1–3 overskriften skal lyde:

§ 1–3. Definisjoner

§ 1–3 nytt annet ledd skal lyde:

I denne loven betyr:

- alkoholfri drikk: drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol
- alkoholsvak drikk: drikk som inneholder fra og med 0,7 til og med 2,5 volumprosent alkohol
- alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol
- alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol
- alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol

§ 1–3 annet, tredje, fjerde og femte ledd blir henholdsvis tredje, fjerde, femte og sjette ledd.

§ 1–5 skal lyde:

§ 1–5. Aldersgrenser

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 3 må ikke skje til noen som er under 20 år.

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 må ikke skje til noen som er under 18 år.

Den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk gruppe 3, må ha fylt 20 år, og den som selger, utleverer eller skjenker alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2, må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel ikke ved salg av alkoholsvak drikk når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget. Departementet kan gi forskrift om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for personer med fagbrev dersom fagbrevet har naturlig sammenheng med salgs- og skjenkevirksomhet og utdanningen gir tilstrekkelig opplæring i alkohollovgivningen. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

Departementet kan gi forskrifter om aldersgrensen for innførsel av alkoholholdig drikk.

§ 1–6 første ledd skal lyde:

Kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3 kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

§ 1–7a annet ledd skal lyde:

En bevilling etter § 4–2 tredje ledd kan bare utvides hvis tilvirkningen skal skje ved skjenkestedet, og tilvirkningen og skjenkingen vil utgjøre en del av stedets helhetlige karakter og serveringstilbud. En bevilling etter § 3–1 tredje ledd kan bare utvides hvis tilvirkningen skal skje ved salgsstedet, og tilvirkningen og salget vil utgjøre en del av stedets helhetlige karakter og salgstilbud.

§ 1–9 første ledd skal lyde:

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 og statlig bevilling etter § 5–3 første ledd tilligger kommunen.

§ 1–11 skal lyde:

§ 1–11. Saksbehandlingsregler

For søknad om bevilling eller andre tillatelser etter denne loven som faller inn under tjenesteloven, skal saksbehandlingsfrist som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum, være fire måneder. Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for bevillinger eller andre tillatelser etter loven her.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingsregler til utfylling av reglene i tjenesteloven for bevillinger og andre tillatelser i loven her. Saksbehandlingsreglene kan fravike reglene i forvaltningsloven.

§ 1–14 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om plikt for bevillingsmyndighet, bevillingshaver, den som har tillatelse til avgiftsfritt salg på flyplasser, den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel og den som driver engrossalg til å avgi opplysninger til statistiske formål.

§ 1–16 overskriften skal lyde:

Klage og søksmål om gyldighet av vedtak i klagesak

§ 1–16 nytt tredje ledd skal lyde:

Søksmål om gyldigheten av enkeltvedtak etter alkoholoven § 1–8 og kapittel 3, 4 og 7, hvor Fylkesmannen har fattet vedtak etter denne paragrafs annet ledd, kan rettes mot kommunen.

§ 2–1 første ledd skal lyde:

Alkoholholdig drikk kan bare innføres fra utlandet av den som kan drive engrossalg, har tilvirkningsbevilling, salgsbevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 3–1 tredje ledd eller skjenkebevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 4–2 tredje ledd.

§ 3–1 første ledd skal lyde:

Salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3 kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling, eller på grunnlag av tillatelse som nevnt i § 3–1a.

§ 3–1 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter annet ledd kan utvides til å omfatte innførsel eller tilvirkning av annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd, for salg i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1–6 annet ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel eller tilvirkning for salg i egen virksomhet. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 3 får anvendelse så langt de passer. Bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3 til AS Vinmonopolet kan bare gis dersom det også gis bevilling til salg av annen alkoholholdig drikk i kommunen.

§ 3–1 sjette ledd skal lyde:

Det kan bare selges alkoholholdig drikk som er levert av en som har tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg, eller som er innført eller tilvirket med hjemmel i tredje ledd eller av AS Vinmonopolet med hjemmel i § 2–1 annet ledd. AS Vinmonopolet kan likevel besørge auksjon av alkoholholdig drikk på vegne av personer uten rett til omsetning av alkoholholdig drikk. Departementet kan gi nærmere forskrifter om slik auksjon, herunder om gebyr.

§ 3–1 nytt syvende ledd skal lyde:

Tilvirkning på grunnlag av kommunal tillatelse knyttet til en salgsbevilling, kan ikke utøves i samme anlegg som tilvirkning etter lovens kapittel 6.

Kapittel 3 del II overskriften skal lyde:

II. Salg av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3.

Kapittel 3 del III overskriften skal lyde:

III. Salg av alkoholholdig drikk gruppe 1.

§ 3–7 første ledd skal lyde:

Salg og utlevering av alkoholholdig drikk gruppe 1 kan skje fra kl. 08.00 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

§ 4–2 første ledd skal lyde:

Bevillingen kan gjelde alkoholholdig drikk gruppe 1, alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 eller all alkoholholdig drikk.

§ 4–4 første ledd skal lyde:

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 kan skje fra kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

§ 4–4 fjerde ledd skal lyde:

Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

§ 4–4 femte ledd skal lyde:

Tiden for skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 kan ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes annen alkoholholdig drikk.

§ 4–4 syvende ledd skal lyde:

På overnattingssteder kan det skjenkes alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 til overnattingsgjester uten hensyn til begrensningene i denne paragraf.

§ 5–2 første ledd skal lyde:

Departementet kan etter å ha innhentet nødvendige uttalelser gi

1. bevilling til å skjenke alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 på tog som er kollektive transportmidler
2. bevilling til å skjenke alkoholholdig drikk
3. gruppe 1 og 2 om bord i fly på innenlandske flyvninger
4. bevilling til å skjenke alkoholholdig drikk om bord i skip som er kollektive transportmidler, og om bord i cruiseskip på turer av flere dagers varighet.

§ 5–2 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter første ledd nr. 3 til skjenking om bord i skip som er kollektive transportmidler, gir videre bare rett til å skjenke alkoholholdig drikk gruppe 3 dersom skipet går i fart mellom Norge og utlandet eller i kystfart over fire dagers varighet.

§ 6–1 første ledd første punktum skal lyde:

Tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling gitt av departementet, eller tillatelse etter § 3–1 tredje ledd eller § 4–2 tredje ledd.

§ 7–1 første ledd skal lyde:

For bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 og til skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

§ 8–6 nytt tredje ledd skal lyde:

Auksjon av alkoholholdig drikk mellom personer som har rett til omsetning av alkoholholdig drikk, er likevel tillatt. Vinmonopolet kan likevel besørge auksjon av alkoholholdig drikk på vegne av personer uten rett til omsetning av alkoholholdig drikk.

§ 8–8 skal lyde:

§ 8–8. Ulovlig kjøp

Det er forbudt å kjøpe alkoholholdig drikk gruppe 3 på vegne av noen som er under 20 år eller annen alkoholholdig drikk for noen som er under 18 år.

§ 9–2 første ledd skal lyde:

Reklame for alkoholholdig drikk er forbudt. Forbudet gjelder også reklame for andre varer med samme merke eller kjennetegn som alkoholholdig drikk. Slike varer må heller ikke inngå i reklame for andre varer eller tjenester.

§ 9–3 skal lyde:

§ 9–3. Tilsyn

Helsedirektoratet fører tilsyn med at bestemmelsene om reklameforbud fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes. Helsedirektoratet kan foreta slik granskning og besiktigelse som det finner nødvendig for å utføre sine gjøremål etter loven.

Enhver plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av Helsedirektoratets oppgaver etter lovens kapittel 9.

§ 9–4 første ledd skal lyde:

Finner Helsedirektoratet at reklameforbudet er overtrådt, kan det pålegge retting av forholdet. Samtidig fastsettes en frist for rettingen. Helsedirektoratet kan kreve skriftlig bekreftelse fra overtrederen på at det ulovlige forholdet skal opphøre.

§ 9–4 tredje ledd skal lyde:

Dersom Helsedirektoratet ved avdekking av en overtredelse finner særlig grunn til å tro at det vil bli begått nye brudd på reklameforbudet som ikke kan stanses etter første og annet ledd, kan det på forhånd fastsette at mulkt vil løpe fra det tidspunkt ny overtredelse tar til. Slik tvangsmulkt kan fastsettes for inntil ett år.

§ 9–4 fjerde ledd skal lyde:

Når særlige grunner taler for det, kan Helsedirektoratet helt eller delvis frafalle ilagt tvangsmulkt.

§ 10–3 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder annen alkoholholdig drikk når den er skjenket i glass eller finnes i åpnet beholder.

II

I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet skal § 12 lyde:

Styret skal etter utløpet av regnskapsåret sende inn til vedkommende departement et utdrag av selskapets regnskaper og en beretning om dets virksomhet.

III

Loventrer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

8. juni Nr. 1903 2010

Bestemmelser om økonomistyring i staten

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2005, 14. november 2006 og 8. juni 2010. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I bestemmelser 12. desember 2003 nr. 1939 om økonomistyring i staten er det foretatt endringer og de lyder i sin helhet etter dette:

Forord

Reglement for økonomistyring i staten ble fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003 nr. 1938. Finansdepartementet fastsatte samme dag Bestemmelser om økonomistyring i staten, for gjennomføring av dette reglementet (med hjemmel i reglementets § 3). Regelverket utgis her samlet i ett hefte, med felles innholdsfortegnelse og stikkordregister.

Reglement for økonomistyring i staten («reglementet») og Bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene») trer i kraft 1. januar 2004, med en generell overgangsordning på 1 år for å få på plass instruksjer i henhold til reglementets § 3, 2. og 3. ledd.

Det reviderte reglementet erstatter Økonomireglement for staten, fastsatt ved kongelig resolusjon 26. januar 1996. Bestemmelsene erstatter Funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten, fastsatt av Finansdepartementet 24. oktober 1996 med endringer av 23. august 2001.

Finansavdelingen, desember 2003.

Stortinget vedtok 26. mai 2005 nytt bevilgningsreglement som trer i kraft 1. januar 2006. Som en følge av dette er henvisninger til bevilgningsreglementet oppdatert i reglementet og bestemmelsene. Revidert reglement for økonomistyring i staten ble fastsatt ved kongelig resolusjon 2. desember 2005 nr. 1539. Finansdepartementet fastsatte 21. desember 2005 reviderte Bestemmelser om økonomistyring i staten, for gjennomføring av dette reglementet (med hjemmel i reglementets § 3). Bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene») trer i kraft 1. januar 2006.

Finansavdelingen, desember 2005.

Ordlyden i bestemmelsene pkt. 4.4.7.4 Øvrig dokumentasjon og regnskapsmateriale er 14. november 2006 tilpasset Riksrevisjonens praksis for rapportering av resultater fra regnskapsrevisjonen til Stortinget.

Finansavdelingen, november 2006.

16. juni 2009 sluttet Stortinget seg til forslaget i St.meld.nr.36 (2008–2009) *Det gode innkjøp* om at statlige virksomheter skulle kunne motta elektroniske fakturaer (jf. Innst.S.nr.348 (2008–2009)). Ordlyden i bestemmelsene 2.5.2.3, 4.3.1, 4.3.6, 4.4.7.3, 4.4.7.6, 5.3.5, 5.3.5.1, 5.3.5.2 og 5.3.6 er endret som en følge av dette. Ordlyden i bestemmelsene 4.4.3 og 5.3.2 er justert i henhold til gjeldende lovverk.

Finansdepartementet, juni 2010.

Bestemmelser om økonomistyring i staten

Kapitlene i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene») må leses i sammenheng, herunder med reglement for økonomistyring i staten («reglementet»).

Kapittel 1. Departementets styring av virksomheter

1.1. Innledning

Kapitlet omhandler departementets styring av underliggende virksomheter, herunder beskrivelse av departementets ansvar og styringsdialog med den enkelte virksomhet.

Bestemmelsene i kapitlet gjelder for styring av alle statlige forvaltningsorganer, herunder styring av forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter.

1.2. Myndighet og ansvar

Departementet har overordnet ansvar for at:

- virksomheten gjennomfører aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og departementets fastsatte mål og prioriteringer
- virksomheten bruker ressurser effektivt
- styringsdialogen mellom departementet og virksomheten fungerer på en hensiktsmessig måte
- virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultatinformasjon
- det gjennomføres kontroll med virksomheten og at virksomheten har forsvarlig intern kontroll
- evalueringer gjennomføres.

Departementet skal sørge for at det foreligger instruksjer som beskriver myndighet og ansvar mellom departementet og virksomheten, herunder de innbyrdes forhold mellom departementet, eventuelt styre og virksomhetslederen.

Departementet skal ha kompetanse samt interne systemer og rutiner slik at underliggende virksomheter kan følges opp på forsvarlig vis. Departementets systemer og rutiner skal være tilpasset risiko og vesentlighet.

1.3. Generelt om styringsdialogen

Departementet skal i samråd med virksomheten fastsette styringsdialogens form og innhold, herunder definere styringsdokumenter, møtefrekvens, rapporteringskrav med mer.

Styringsdialogen mellom departementet og virksomheten skal være dokumenterbar.

Departementet skal planlegge sin styring av virksomheten med både ettårig og flerårig perspektiv. Styring og oppfølging skal tilpasses virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet.

1.4. Tildelingsbrevet

Departementet skal følge opp Stortingets vedtak og forutsetninger i det årlige tildelingsbrevet til virksomheten.

Tildelingsbrevet skal blant annet inneholde:

- a) overordnede mål med angivelse av strategiske utfordringer og satsingsområder
- b) styringsparametere for å kunne vurdere måloppnåelse og resultater, som skal være mest mulig stabile over tid
- c) tildelt beløp fordelt på kapitler og poster og beløp som forutsettes inntjent
- d) administrative fullmakter og budsjettmessige fullmakter i henhold til Stortingets vedtak og forutsetninger
- e) krav til rapportering
- f) omtale av eventuelle evalueringer som skal igangsettes.

Departementet kan holde deler av bevilgningen tilbake som reserve for senere disponering gjennom året.

Departementet skal sende tildelingsbrev til underliggende virksomheter så snart Stortinget har fattet sitt bevilgningsvedtak. Eventuelle tilleggstildelinger i løpende termin skal utformes som supplerende tildelingsbrev. Gjenpart av tildelingsbrev skal sendes Riksrevisjonen.

Departementet skal i samråd med virksomheten vurdere behovet for et foreløpig tildelingsbrev.

Mottar virksomheten bevilgninger fra flere departementer, skal det departementet som har det overordnede administrative ansvaret for virksomheten, samordne styringssignalene. De øvrige departementene skal oversende nødvendig informasjon om bevilgningene til dette departementet.

1.5. Oppfølging av virksomheten

1.5.1. Rapportering

Departementet skal i samråd med virksomheten definere behov og avtale omfang og innhold i rapporteringen. Omfanget av rapporteringen skal være i henhold til tildelingsbrevet og ha fokus på måloppnåelse og resultater. Rapportering om resultater kan omfatte innsatsfaktorer, aktiviteter, produkter og tjenester samt effekter i forhold til brukere og samfunn, innenfor hele eller deler av virksomhetens ansvarsområde.

Virksomheten skal informere departementet om vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev straks virksomheten får kjennskap til slike avvik. Virksomheten skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak.

Virksomheten skal utarbeide en særskilt årsrapport til departementet som skal være i henhold til krav i tildelingsbrevet og inneholde annen relevant informasjon av betydning for departementets styring. Departementet skal fastsette frist for når virksomheten skal legge fram årsrapporten. Departementet skal sørge for at gjenpart av årsrapporten sendes til Riksrevisjonen.

Virksomhetens ledelse skal, i samråd med departementet, vurdere behov for å publisere en egen årsmelding.

1.5.2. Departementets overordnede kontroll

Departementets kontroll av underliggende virksomheter skal inngå i den ordinære styring og oppfølging av virksomheten. Behovet for eventuelle tilleggskontroller skal vurderes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet samt virksomhetens interne kontroll.

Departementet skal sikre seg at alle virksomheter har tilfredsstillende intern kontroll slik at fastsatte mål og resultatkrav følges opp, ressursbruken er effektiv og virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler.

Departementet skal sikre seg at bruk av særskilte fullmakter ikke fører til en utilsiktet prioritering i forhold til målene.

1.5.3. Evalueringer

Departementet skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av departementets ansvarsområde og aktiviteter. Evalueringer kan ha fokus på innsatsfaktorer, aktiviteter, produkter og tjenester samt effekter i forhold til brukere og samfunn.

Frekvens og omfang av evalueringer skal bestemmes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Behovet må vurderes opp mot kvalitet og omfang av øvrig rapportering. Organisering og innretning av de ulike evalueringene skal departementet drøfte med den underliggende virksomhet som en del av styringsdialogen.

Evalueringer kan utføres av interne eller eksterne fagmiljøer.

Kapittel 2. Virksomhetens interne styring

2.1. Innledning

Kapitlet omhandler virksomhetens interne styring, herunder krav til myndighets- og ansvarsstrukturer, styringsprosesser, intern kontroll og kontroll av transaksjoner.

Bestemmelsene i kap. 1 om departementets styring av underliggende virksomheter kan så langt de passer benyttes for virksomhetens styring av driftsenheter innenfor virksomheten. Dersom virksomheten finner det hensiktsmessig å stille de tildelte midlene til disposisjon for driftsenheter innenfor virksomheten, skal dette skje skriftlig.

2.2. Myndighet og ansvar

Virksomhetens ledelse har ansvaret for å:

- a) gjennomføre aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og fastsatte mål og prioriteringer fra departementet
- b) fastsette mål og resultatkrav og foreta prioriteringer med ettårig og flerårig perspektiv innenfor eget ansvarsområde
- c) sørge for planlegging, gjennomføring og oppfølging, herunder resultat- og regnskapsrapportering
- d) definere myndighet og ansvar og fastsette instruksjoner innenfor eget ansvarsområde for å sikre oppfyllelse av reglementet og bestemmelsene, herunder ansvarsforhold mellom virksomhetslederen og øvrig ledelse, eventuelt styre
- e) etablere intern kontroll.

Systemer og rutiner skal være tilpasset risiko og vesentlighet.

Virksomhetens ledelse har innenfor rammene som stilles i tildelingsbrevet, andre vedtak og gjeldende lover og regler, myndighet til å iverksette nødvendige tiltak innenfor sitt ansvarsområde.

2.3. Styringsprosessen

2.3.1. Planlegging

Virksomhetens ledelse skal planlegge og utarbeide strategier med ettårig og flerårig perspektiv tilpasset virksomhetens egenart. Planene skal dokumenteres gjennom interne styringsdokumenter. For å dokumentere virkningen av vesentlige forhold i planene, skal det fastsettes styringsparametere som er mest mulig stabile over tid.

2.3.2. Gjennomføring og oppfølging

Virksomheten har ansvar for at mål og resultatkrav fastsatt i tildelingsbrev, andre vedtak og interne styringsdokumenter følges opp og gjennomføres innenfor rammen av tildelte ressurser.

Det må etableres løpende informasjons- og kommunikasjonsrutiner for rapportering og gjennomføring av planer. Den interne styringen skal være innrettet slik at:

- a) den tilfredsstillende kravene til resultat- og regnskapsrapportering gitt av overordnet myndighet og andre
- b) virksomheten har nødvendig styringsinformasjon og beslutningsgrunnlag til å følge opp aktivitetene og resultatene
- c) virksomhetens økonomisystem sammen med statistikk, analyser og andre relevante systemer belyser om virksomheten drives effektivt i forhold til kostnader og fastsatte mål og resultatkrav
- d) utgifter følges opp mot bevilgning for å sikre at det ikke skjer uhjemlede overskridelser og at forutsatte inntekter kommer inn.

Resultatinformasjonen skal benyttes i virksomhetens planlegging for de påfølgende år.

2.4. Intern kontroll

Alle virksomheter skal etablere intern kontroll. Virksomhetens ledelse har ansvaret for å påse at den interne kontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres. Intern kontroll skal primært være innebygd i virksomhetens interne styring.

Den interne kontrollen skal forhindre styringssvikt, feil og mangler slik at:

- a) beløpmessige rammer ikke overskrides og at forutsatte inntekter kommer inn
- b) måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav, og at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning
- c) ressursbruken er effektiv
- d) regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig
- e) virksomhetens verdier, herunder fast eiendom, materiell, utstyr, verdipapirer og andre økonomiske verdier, forvaltes på en forsvarlig måte
- f) økonomistyringen er organisert på en forsvarlig måte og utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, herunder at transaksjoner er i samsvar med underliggende forhold
- g) misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes.

For å kunne utøve nødvendig intern kontroll, skal virksomhetens ledelse etablere systemer, rutiner og tiltak med fokus på blant annet følgende faktorer:

- a) ledelsens og tilsattes kompetanse og holdning til resultatoppfølging og kontroll
- b) identifisering av risikofaktorer som kan medvirke til at virksomhetens mål ikke nås, og korrigerende tiltak som med rimelighet kan redusere sannsynligheten for manglende måloppnåelse
- c) sikring av kvaliteten i den interne styringen, herunder forsvarlig arbeidsdeling, og produktivitet i arbeidsprosessene
- d) informasjonsrutiner som sikrer at viktig og pålitelig informasjon av betydning for måloppnåelsen kommuniseres på en effektiv måte
- e) rutiner for behandling og lagring av vesentlig informasjon som sikrer konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Den interne kontrollen skal også ha fokus på å forebygge og avdekke tilsiktede handlinger utført i strid med gjeldende lover og regler, som eksempelvis manipulasjon, forfalskning eller endring av regnskapsdata eller annen resultatinformasjon. Det vises til Statens personalhåndbok for retningslinjer for behandling av saker om underslag, tyveri, bedrageri og utroskap i statstjenesten.

Dersom virksomheten benytter en tjenesteyter, jf. pkt. 4.5, skal virksomhetens interne kontroll være tilpasset arbeidsdelingen mellom virksomheten og tjenesteyteren.

Ved etablering av kontrolltiltak skal virksomhetens ledelse vurdere hvilke kostnader tiltaket medfører, målt opp mot den nytte og de fordeler som kan oppnås. Alle tiltak skal forankres på overordnet nivå for å sikre relevans og fullstendighet i risikobildet. For spesielt viktige rutiner skal virksomhetens ledelse vurdere om det er behov for tilleggsrapportering og spesielle analyser for å avdekke eventuelle fremtidige avvik.

2.5. Kontroll av utgifts- og inntektstransaksjoner

2.5.1. Generelt om transaksjonskontroller

Kontroll av utgifter og inntekter er et element i den interne kontrollen. Kontrollen skal sikre at inntekter, anskaffelser, tilskudd og lønn og andre oppgavepliktige ytelser blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler og avtaler, og at inntekter og utgifter følges opp i forhold til virksomhetens budsjetter og fastsatte planer. På inntektsområdet er formålet videre å sikre at virksomhetens inntekter blir korrekt fastsatt og innbetalt, og at utestående krav blir fulgt opp.

Virksomheten skal etablere systemer og rutiner som sikrer kontroll med transaksjonene (transaksjonskontroller). Kontrollene skal dokumenteres med manuelle signaturer eller elektroniske signaturer/aktivitetsregistreringer. Dersom økonomisystemet har funksjonalitet for å utføre kontrollene angitt i pkt. 2.5, kan kontrollene utføres maskinelt.

For store utbetalingsstrømmer kan transaksjonskontroller og dokumentasjon av disse foretas på grunnlag av rapporter (sammendrag) fra hjelpesystem eller andre deler av økonomisystemet. Det forutsettes at virksomheten fører kontroll med at systemløsningene fungerer som forutsatt og at data sikres mot uautoriserte endringer, jf. pkt. 4.3. Tilsvarende gjelder for store innbetalingsstrømmer.

2.5.2. Transaksjonskontroll av utgifter

2.5.2.1. Budsjettdisponeringsmyndighet

Alle disposisjoner som medfører økonomiske forpliktelser for virksomheten skal bekreftes av en som har budsjettdisponeringsmyndighet. Før en person med budsjettdisponeringsmyndighet gjennomfører disposisjoner skal vedkommende:

- a) påse at det er hjemmel for disposisjonen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen
- c) påse at disposisjonen er økonomisk forsvarlig.

Kravet om bekreftelse av en tilsatt som har budsjettdisponeringsmyndighet, gjelder også ved utbetalinger som følge av tilbakebetaling av skatter, avgifter, gebyrer, feilinnbetalinger m.m.

Virksomhetslederen har budsjettdisponeringsmyndighet og kan delegere denne helt eller delvis til tilsatte på lavere nivåer. Delegert budsjettdisponeringsmyndighet kan delegeres videre. Delegering av budsjettdisponeringsmyndighet skal være skriftlig.

Virksomheten skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjettdisponeringsmyndighet.

Den som har budsjettdisponeringsmyndighet kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv. Departementet kan gjøre unntak for leder av virksomhet og driftsenhet. Slike unntak skal være skriftlige og det skal etableres nødvendige kontroller.

Gjennom dokumentasjon på bestilling, ordrebekreftelse, faktura, bilag, tilskuddsbrev eller lignende, skal det være bekreftet hvem som har utøvet budsjettdisponeringsmyndighet for hver enkelt transaksjon. Ved grupper av transaksjoner, som avrop på avtaler, delfakturering av avtaler, faste avtaler (for eksempel husleie, strøm) eller tilskudd som utbetales i flere terminer, kan dokumentasjonen knyttes til avtalen eller tilskuddsbrevet og omfatte flere enkelttransaksjoner.

2.5.2.2. Attestasjonskontroll

Alle utgifter skal være attestert før utbetaling kan finne sted. Attestasjonskontrollen omfatter kontroll av:

- a) at en vare eller tjeneste er mottatt i samsvar med bestilling eller avtale
- b) at dokumentasjonen (bilag) for leveransen er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- c) lønnsberegningsskjemaet, antall personer og beløp samt utførte kontroller i henhold til pkt. 5.2.4
- d) at utbetaling av et tilskudd er i overensstemmelse med vedtaket om tilskudd, og at tilskuddsmottaker har sendt inn eventuell dokumentasjon og/eller aksept av vilkår
- e) at utbetaling som følge av tilbakebetaling av skatter, avgifter, gebyrer, feilinnbetalinger m.m. skjer på korrekt grunnlag
- f) kontering, eventuelt påføre slik informasjon, herunder at beløpet belastes rett kapittel og post eller konto.

Attestasjonskontrollen skal utføres av en annen person enn den som benytter sin budsjett-disponeringsmyndighet. Ved transaksjoner som gjelder små beløp, kan vedkommende med budsjett-disponeringsmyndighet også utføre attestasjonskontrollen. Dette kan være aktuelt eksempelvis for små anskaffelser, overtid og tjenestereiser.

Den som attesterer kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv.

2.5.2.3. Kontroll ved bokføring

Ved bokføringen skal det kontrolleres at dokumentasjonen er kontert og attestert, og at disposisjonen er foretatt av en person med budsjett-disponeringsmyndighet.

Nærmere krav til systemer og rutiner for transaksjoner som gjelder lønn og oppgavepliktige ytelser og anskaffelser er omtalt i kap. 5, mens tilskudd er omtalt i kap. 6. Kontroll av betalingsoppdrag er omtalt i kap. 3.

2.5.3. Transaksjonskontroll av inntekter

Det skal normalt utføres transaksjonskontroller i tilknytning til:

- a) fastsettelse av krav; rettet mot identifikasjon av aktuelle krav
- b) utstedelse av faktura; rettet mot korrekt fakturering av identifiserte krav
- c) bokføring; rettet mot bokføringsgrunnlag, kontering og postering
- d) innbetaling; av reskontroføring av innbetalinger
- e) oppfølging; rettet mot innkreving og regnskapsmessig behandling av opphørte krav.

Transaksjonskontrollene for overføring av data eller kontroll av elektroniske signaturer kan være maskinelle (automatiske). Stikkprøvekontroller kan gjennomføres som alternativ til fullstendig kontroll av enkeltkrav, basert på en vurdering av risiko og vesentlighet.

Nærmere krav til systemer og rutiner for inntektstransaksjoner er omtalt i kap. 5.

2.5.4. Aggregerte kontroller

I tillegg til transaksjonskontrollene, skal det utføres kontroller på aggregert nivå, som avstemminger og oppfølging av budsjett.

Ved avvik skal oppfølging omfatte kontroll av enkelttransaksjoner. Gjennomførte kontrollaktiviteter skal være dokumentert.

2.5.5. Etterkontroll

Virksomhetens ledelse skal etablere rutiner for etterkontroll, eksempelvis ved gjennomføring av nødvendig budsjettoppfølging og kontroll basert på stikkprøver. Etterkontrollen må sammen med transaksjonskontrollene tilpasses virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet slik at man foretar en avveining mot kostnader ved kontrollene. Gjennomførte kontrollaktiviteter skal være dokumentert.

2.6. Evalueringer

Virksomheten skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av virksomhetens ansvarsområde og aktiviteter. Evalueringer kan ha fokus på innsatsfaktorer, aktiviteter, produkter og tjenester samt effekter i forhold til brukere og samfunn.

Frekvens og omfang av evalueringer skal bestemmes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Behovet må vurderes opp mot kvalitet og omfang av virksomhetens øvrige rapportering internt og til overordnet departement.

Evalueringer kan utføres av interne eller eksterne fagmiljøer.

Kapittel 3. Felles standarder og systemer

3.1. Innledning

Kapitlet omhandler felles standarder og systemer for budsjettering, regnskapsføring og betalingsformidling på alle nivåer i staten.

Formålet med kapittel 3 er å sikre at virksomhetene anvender fullstendige og konsistente budsjett- og regnskapsprinsipper og har effektiv og sikker betalingsformidling.

3.2. Felles prinsipper og standarder for budsjettering og regnskapsføring

3.2.1. Grunnleggende prinsipper

Med utgangspunkt i bevilgningsreglementet fastsatt av Stortinget, gjelder følgende felles prinsipper for budsjettering og regnskapsføring i staten:

- a) En bevilgning og et budsjett skal gjelde for ett år. Det er ikke adgang til å bruke merinntekter gjennom året eller ubrukte midler etter årets slutt med mindre dette er hjemlet i andre bestemmelser, jf. bevilgningsreglementet § 3 første ledd, § 5 tredje ledd og § 11 fjerde ledd.
- b) Budsjettet og regnskapet skal omfatte samtlige utgifter og inntekter i budsjettåret. Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over utgiftene og inntektene, jf. bevilgningsreglementet § 3 annet ledd. Forpliktelser utover budsjettåret krever særskilt fullmakt, jf. bevilgningsreglementet § 6.
- c) Utgifter og inntekter skal føres hver for seg med brutto beløp, jf. bevilgningsreglementet § 3 fjerde ledd.
- d) Bevilgningsregnskapet skal følge inndelingen Stortinget har fastsatt i vedtatt budsjett, jf. bevilgningsreglementet § 13 annet ledd.
- e) Bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet skal baseres på kontantprinsippet, jf. bevilgningsreglementet § 3 tredje ledd og § 13.

3.2.2. Andre prinsipper og standarder

Finansdepartementet utarbeider normert kontoplan for rapportering til bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet, jf. bevilgningsreglementet § 13 sjuende ledd, og fastsetter nærmere retningslinjer for anvendelsen.

Finansdepartementet utarbeider periodisk og årlig bevilgningsregnskap og kapitalregnskap. Finansdepartementet fastsetter standarder og nærmere retningslinjer for rapportering til bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet.

Departementet kan etter søknad til Finansdepartementet få korrigert uopplarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap.

Transaksjoner som representerer formuesomplussing og som rapporteres på 90-post til bevilgningsregnskapet, skal aktiveres i kapitalregnskapet. Transaksjonene skal i tillegg fremgå som eiendeler/forpliktelser i virksomhetsregnskapet for oppfølging senere år.

Ved salg skal inntekten føres brutto på en 90-post. Bokført verdi i kapitalregnskapet føres mot konto for forskyvning av balansen, uavhengig om salgsværdien er større eller mindre enn aktivert verdi.

Avskrivning ved tap på fordringer og andre formuesverdier som er aktivert i kapitalregnskapet, kan bare foretas i medhold av Stortingets bevilgningsvedtak eller romertallsvedtak, lov, forskrift, kongelig resolusjon eller kjennelse ved en domstol. Herunder skal tap på lån avskrives ved bevilgning, med mindre annet er bestemt ved Stortingets vedtak.

For forvaltningsbedriftene skal realinvesteringer på postene 30–49 i bevilgningsregnskapet, som eksempelvis fast eiendom, maskiner og utstyr, aktiveres i kapitalregnskapet.

Finansdepartementet kan fastsette standarder for virksomhetens budsjettering og regnskapsføring.

3.2.3. Nærmere om budsjettering og regnskapsføring i departement og virksomhet

Virksomheten skal følge de til enhver tid gjeldende bestemmelser og eventuelle standarder som Finansdepartementet har fastsatt for budsjettering og regnskapsføring.

Virksomheten kan i samråd med overordnet departement velge å føre virksomhetsregnskapet etter andre prinsipper enn kontantprinsippet, dersom ikke annet følger av standarder for budsjettering og regnskapsføring fastsatt av Finansdepartementet. Prinsippet som i tilfelle velges, skal være dokumentert og konsistent over tid.

Kontoplanen fastsettes av virksomheten slik at rapportering til overordnet myndighet kan skje på en hensiktsmessig måte og gi grunnlag for den interne styringen. Departementet må vurdere behovet for å samordne kontoplaner og føringsprinsipper innenfor sitt område for å få fram konsoliderte og sammenlignbare data.

Kontoplanen skal innrettes slik at kravene til rapportering til bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet etter kontantprinsippet ivaretas.

Virksomheten skal ved årets slutt utarbeide et samlet årsregnskap, som er virksomhetens avlagte regnskap. Det samlede årsregnskapet skal vise en sammenstilling av posteringene virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Dersom virksomheten har flere regnskapsførere som rapporterer til statsregnskapet, skal sammenstillingen vise hvilke deler av posteringene som er rapportert fra den enkelte regnskapsføreren.

3.3. Regnskapsrapportering

3.3.1. Myndighet og ansvar

Virksomheten skal sikre at regnskapsrapporteringen:

- a) til statsregnskapet, med bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet, har tilfredsstillende kvalitet både periodevis og ved årets slutt
- b) skjer i tråd med standarder fastsatt av Finansdepartementet, herunder fastsatte tidsfrister og krav til form og innhold
- c) tilfredsstillende overordnet departements krav til regnskapsavlegging periodevis og ved årets slutt

d) er i samsvar med krav i tildelingsbrev fra overordnet departement, belastningsfullmakter og andre vedtak.

Departementet har overordnet ansvar for bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet for departementet og underliggende virksomheter.

3.3.2. Pliktig regnskapsrapportering

Pliktig regnskapsrapportering omfatter rapportering til statsregnskapet, med bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet, og annen regnskapsrapportering til eksterne parter fastsatt med hjemmel i lov.

3.3.2.1. Bevilgningsregnskapet

Den enkelte virksomhet er ansvarlig for å dokumentere sin rapportering til statsregnskapet. I ettertid skal virksomheten kunne dokumentere hva som er registrert i statsregnskapet, sammenholdt med transaksjoner som er registrert i virksomhetsregnskapet og med avstemming av oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten skal etter oversendelse av regnskapsrapport, hente avstemmingsliste fra statsregnskapet og kontrollere at posteringene i statsregnskapet er i samsvar med innrapportert regnskap. Ved avvik skal feilen korrigeres etter anvisning fra Finansdepartementet. Avstemmingen skal dokumenteres.

Departementet vil ved periodeavslutning motta rapport om bevilgningsregnskapet på departementets budsjettkapitler. Departementet skal ved årets slutt bekrefte sitt bevilgningsregnskap overfor Finansdepartementet og gi Riksrevisjonen forklaringer til regnskapet med kopi til Finansdepartementet i henhold til årlig rundskriv fra Finansdepartementet.

3.3.2.2. Kapitalregnskapet

Virksomheter som gir lån, har eller anskaffer finansielle instrumenter som eksempelvis aksjer, gir kapitalinnskudd i statsforetak, til stiftelser o.l. i henhold til stortingsvedtak, skal rapportere til statens kapitalregnskap. Virksomhetene skal sikre seg at:

- a) det inngås skriftlig avtale om transaksjonen beskrevet ovenfor
- b) statens risiko om mulig begrenses ved tinglysning av pant eller lignende
- c) transaksjonen gjennomføres som avtalt
- d) det foretas rapportering til statsregnskapet av nye plasseringer og andre vesentlige endringer
- e) innbetaling av avkastning, renter og utbytte mottas i overensstemmelse med avtaler, og vedtak på foretaksmøte og/eller generalforsamling følges opp
- f) virksomheten har oversikt over alle kapitalposter og rapporterer om endringer som ikke medfører en likviditetstransaksjon
- g) det ved manglende oppfyllelse av avtalen straks iverksettes nødvendige tiltak for å rette opp forholdet.

Ved årets slutt og ved angitte perioder skal oversikten etter pkt. f avstemmes mot statsregnskapet, og hvert departement skal rapportere samlet eiendeler og forpliktelser for alle underliggende virksomheter. Beholdning av verdipapirer skal avstemmes mot beholdning i depotet og beholdning i Verdipapirsentralen.

3.3.3. Spesielle rapporteringskrav til statsregnskapet

Finansdepartementet kan gi nærmere bestemmelser om tilleggsrapportering til statsregnskapet utover det som er omtalt nedenfor for forvaltningsbedrifter, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og statlige fond.

3.3.3.1. Forvaltningsbedrifter

Ved etablering av forvaltningsbedrifter skal prinsipper for oppføring av eiendeler med verdi og årlige avskrivninger beskrives. Dersom det opprettes reguleringsfond, skal det beskrives hvordan fondet kan benyttes, utover å dekke inn underskudd. Forvaltningsbedrifters faste kapital og mellomværende med statskassen skal renteberegnes. Nærmere bestemmelser om renteberegningen gis i årlig rundskriv fra Finansdepartementet.

Forvaltningsbedrifter får normalt nettobevilgning på post 24 driftsresultat, men skal rapportere brutto inntekter, utgifter, avskrivninger, renter, investeringer og reguleringsfond. Forvaltningsbedrifter kan i tillegg disponere ordinære bevilgninger på andre poster.

Rapporteringen til statsregnskapet skal foretas innen fristene som gjelder for virksomheter.

Rapportering til kapitalregnskapet skal inneholde oppstillinger som viser endringen i den faste kapitalen og virksomhetens balanse.

3.3.3.2. Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter

Forvaltningsorganer med særskilt fullmakt til bruttoføring utenfor statsbudsjettet («nettobudsjetterte virksomheter») får midler bevilget over 50-poster på statsbudsjettet ved utbetaling fra overordnet departement eller annen virksomhet som disponerer bevilgningen. Nettobudsjetterte virksomheters regnskapsføring skal følge bestemmelsene i kap. 4, med unntak for rapportering til statsregnskapet. I stedet for å rapportere på kapittel og post, skal virksomheten rapportere om likviditetsbevegelser på sin oppgjørskonto i Norges Bank. Virksomheten skal avstemme rapporten i forhold til virksomhetsregnskapet før rapporten sendes statsregnskapet.

Rapporteringen til statsregnskapet skal foretas innen fristene som gjelder for virksomheter.

3.3.3.3. Statlige fond

Virksomheter som forvalter fond opprettet ved bevilgning eller avsetning av avgifter, skal sikre at det føres et eget fullstendig regnskap for hvert fond. Innbetaling av eventuell bevilgning over 50-post på statsbudsjettet blir en av inntektspostene i fondsregnskapet. Regnskapsføringen skal følge bestemmelsene i kap. 4, med unntak for rapportering til statsregnskapet. Det skal for fondet rapporteres om likviditetsbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Virksomheten skal avstemme rapporten i forhold til regnskapet for fondet før rapporten sendes statsregnskapet.

Fond som er statsmidler (statens eiendom), skal aktiveres i kapitalregnskapet. Rapporteringen til statsregnskapet skal foretas innen fristene som gjelder for virksomheter.

3.3.3.4. Forvaltning av midler for private og internasjonale organisasjoner

Virksomheter som forvalter midler på vegne av private og internasjonale organisasjoner, herunder ved samfinansiering av prosjekter (koordinatorfunksjon), skal etablere regnskapsrutiner som dokumenterer alle inn- og utbetalinger. Rapportering skal skje i henhold til retningslinjer fastsatt av overordnet departement eller Finansdepartementet.

Slike midler skal inngå på virksomhetens oppgjørskonto(er) i Norges Bank og i rapporteringen til statsregnskapet som del av mellomværende, jf. omtale i pkt. 4.4.5.

3.3.3.5. Forvaltning av ikke-statlige midler og fond

Virksomheter som forvalter ikke-statlige midler i form av gaver, legater, ikke-statlige fond, midler tilhørende innsatte, pasienter m.m., skal fastsette regelverk om budsjett, regnskapsføring og kontrollordninger innenfor sitt ansvarsområde når slikt regelverk ikke følger av annet lovverk eller andre bestemmelser. Virksomheten skal kunne dokumentere verdiene i regnskapet, men de skal ikke inngå på virksomhetens oppgjørskonto i Norges Bank eller i rapporteringen til statsregnskapet.

3.4. Betalingsformidling

3.4.1. Myndighet og ansvar

Virksomhetens betalingsformidling i form av inn- og utbetalinger skal skje gjennom statens konsernkontoordning, slik at alle statlige likvider daglig samles i Norges Bank.

Finansdepartementet har inngått avtale med enkelte banker om betalingsformidling og kontohold. Virksomheten skal benytte disse avtalene og velge bank for betalingsformidling og kontohold.

Finansdepartementet fastsetter retningslinjer for virksomhetens tilgang til oppgjørskontoer i Norges Bank og arbeidskontoer i banken.

3.4.2. Innbetalinger

3.4.2.1. Overføring til virksomhetens arbeidskonto

Når betaler benytter mottatt faktura, godskrives innbetalingene virksomhetens arbeidskonto. Virksomheten skal benytte informasjon fra banken om den enkelte innbetaling til å oppdatere økonomisystemet, jf. pkt. 5.4.2.

3.4.2.2. Betaling ved virksomhetens kontorsted

Innbetalinger ved virksomhetens kontorsted kan skje ved bruk av kontanter eller sjekk, eller via betalingsterminal. Rutiner for håndtering av kontanter og sjekker, bokføring av innbetalinger og kasseoppgjør er omtalt i pkt. 5.4.6.

3.4.3. Utbetalinger

3.4.3.1. Elektronisk overføring

Utbetalinger skal normalt skje ved elektronisk overføring mellom bankkontoer uten bruk av særskilt melding fra banken til mottaker. Alle utbetalinger skal foretas til rett tid og kredittid skal utnyttes.

3.4.3.2. Produksjon og overføring av betalingsoppdrag

Betalingsoppdrag skal produseres i virksomhetens økonomisystem. Betalingsoppdraget overføres banken i elektronisk form og på en sikker måte.

3.4.3.3. Autorisasjon av betalingsoppdrag

Før betaling kan utføres av banken, skal den autoriseres av en person i virksomheten med slik fullmakt. Overordnet departement kan for små virksomheter godkjenne at en annen statlig virksomhet eller en statlig tjenesteyter gis fullmakt til å autorisere på vegne av virksomheten. Den eller de som autoriserer skal foreta en kontroll av at det som ligger i virksomhetens system, er i overensstemmelse med antall transaksjoner og totalsum i bankens system. Den som autoriserer skal ikke kunne endre beløp eller kontonummer i betalingsoppdraget.

3.4.3.4. Avregningsretur

For gjennomførte utbetalinger leverer banken elektronisk avregningsretur. Virksomheten skal benytte informasjonen i avregningsreturen til oppdatering av økonomisystemet og kontroll mot utbetaling i bank. Dersom oppdateringen av økonomisystemet gjøres manuelt, skal det sikres at avregningsreturen er i samsvar med overført oppdrag til banken.

3.4.3.5. Bruk av håndkasse, betalingskort og sjekk

Virksomheten kan opprette en fast håndkasse med en samlet kassebeholdning begrenset oppad til 2 000 kroner. Kassebeholdningen kan utvides utover avtalt beløp etter skriftlig godkjenning av overordnet departement.

En håndkasse skal bare benyttes til dekning av mindre, tilfeldige utgifter og skal ikke benyttes til utbetaling av forskudd (lønn, reise) eller godtgjørelser av noen art.

Ansvar for håndkassen skal være tillagt en person (kasserer) og det må etableres forsvarlige rutiner for oppgjør, kontroll og oppbevaring av håndkassen.

Det skal ikke knyttes betalingskort til virksomhetens arbeidskonto, slik at kontoen blir belastet for betalinger direkte (debetkort/bankkort). Betalingskort som står på virksomhetens navn og som ikke er tilknyttet virksomhetens arbeidskonto (kredittkort m.m.), kan benyttes etter bestemmelser fastsatt av Finansdepartementet.

Virksomheten kan unntaksvis bruke sjekk ved utbetalinger. Sjekken skal undertegnes av to personer med fullmakt.

3.4.4. Kontoutskrift

Virksomhetens tilgang til opplysninger og annen informasjon om arbeidskontoer i banken og oppgjørskontoer i Norges Bank er regulert i rammeavtale med bank og i retningslinjer for oppgjørskontoer i Norges Bank.

Bevegelsene på kontoutskriftene skal kontrolleres, og eventuelle ikke bokførte bevegelser skal bokføres slik at det muliggjør avstemming i henhold til kap. 4.

Kapittel 4. Virksomhetens økonomisystem, bokføring, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsmateriale

4.1. Innledning

Kapitlet inneholder bestemmelser om virksomhetens økonomisystem, bokføring, registrering, avstemming og oppbevaring av regnskapsmateriale.

Bestemmelsene er basert på grunnleggende forutsetninger for bokføring, dokumentasjon og oppbevaring. Formålet med bestemmelsene er å sikre at virksomheten har systemer og rutiner som ivaretar rapporteringskrav, innsyn og kontroll.

4.2. Grunnleggende forutsetninger for bokføring, dokumentasjon og oppbevaring

Bokføring, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i samsvar med følgende grunnleggende forutsetninger:

- Tilgang til økonomisystem: Det skal foreligge et elektronisk økonomisystem som muliggjør produksjon av pliktig regnskapsrapportering (jf. pkt. 3.3.2) og obligatoriske spesifikasjoner (jf. pkt. 4.4.3).
- Fullstendighet: Alle transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner skal bokføres.
- Realitet: Bokførte opplysninger skal reflektere faktisk inntrufne hendelser eller regnskapsmessige vurderinger og vedrøre virksomheten.
- Nøyaktighet: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres korrekt.
- Ajourhold: Opplysninger skal bokføres og spesifiseres med en frekvens som opplysningenes karakter og virksomhetens art og omfang tilsier.
- Dokumentasjon: Bokførte opplysninger skal være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig.
- Sporbarhet: Det skal foreligge toveis kontrollspor mellom dokumentasjon, aktuelle obligatoriske spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering.
- Oppbevaring: Dokumentasjon, obligatoriske spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering skal oppbevares i henhold til pkt. 4.4.7.
- Sikring: Regnskapsmaterialet skal sikres på en forsvarlig måte mot urettmessig endring, sletting eller tap.

4.3. Funksjonalitet i økonomisystemet

4.3.1. Generelt

Virksomheten skal bruke et elektronisk økonomisystem for registrering og regnskapsføring (bokføring og pliktig regnskapsrapportering) og for betalingsformidling. Systemet skal ha funksjonalitet som ivaretar de oppgavene en virksomhet er pålagt i henhold til dette regelverket og andre gjeldende lover og regler, herunder funksjonalitet som muliggjør en forsvarlig økonomistyring.

Et økonomisystem omfatter:

- regnskapssystem, med hovedbok og reskontro
- lønssystem
- fakturabehandlingssystem
- hjelpesystem.

Et hjelpesystem produserer eller påvirker innholdet i bokførte transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner.

Økonomisystemet skal gi grunnlag for å:

- a) sammenstille økonomisk informasjon slik at virksomheten kan foreta budsjettkontroll og eventuelt oppfølging mot mål og resultater, samt bidra med nødvendig styringsinformasjon til virksomhetsledelsen og overordnet departement
- b) levere rapporter til overordnet departement om regnskapsførte utgifter og inntekter i forhold til bevilgning, som grunnlag for departementets overordnede ansvar for budsjettkontroll
- c) rapportere informasjon til overordnet departement om kapitalposter som skal spesifiseres i kapitalregnskapet (det er departementene som skal rapportere til Finansdepartementet om kapitalposter, jf. kap. 3)
- d) avgi pliktig regnskapsrapportering (jf. pkt. 3.3.2). Dette omfatter henholdsvis tallene som skal inngå i statsregnskapet gjennom året og ved årets slutt (jf. årlig rundskriv fra Finansdepartementet) og annen regnskapsrapportering fastsatt med hjemmel i lov.

Fra alle modulene som inngår i økonomisystemet (regnskapssystem, lønssystem og hjelpesystemer), skal det være mulig å produsere obligatoriske spesifikasjoner, jf. pkt. 4.4.3. Oversiktene skal kunne produseres månedlig, og det skal være toveis kontrollspor mellom dokumentasjonen og spesifikasjonene (sporbarhet).

4.3.2. Funksjonalitet for bokføring og registrering

I økonomisystemet skal det kunne registreres data tilknyttet hver enkelt bokført transaksjon eller regnskapsmessig disposisjon og i faste register, som sikrer hensiktsmessig oppfølging og rapportering av økonomisk informasjon. Det må kunne registreres informasjon som ivaretar krav om rapportering til statsregnskapet, jf. kap. 3.

Økonomisystemet skal ha funksjonalitet som tilrettelegger for:

- a) kontroller som sikrer korrekt bokføring
- b) at bokførte transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner har referanser (bilagsnummer og lignende).

Når økonomisystemet består av flere moduler, skal systemet sikre korrekt overføring mellom modulene og gjenbruk av registrerte data.

Systemfunksjonalitet knyttet til retting av opplysninger er omtalt i pkt. 4.4.6.

4.3.3. Betalingsformidling

Økonomisystemet skal ha funksjonalitet for betalingsformidling som er i overensstemmelse med krav som stilles i avtalene mellom Finansdepartementet og banker, jf. pkt. 3.4.

4.3.4. Rapporteringsfunksjonalitet

Fra økonomisystemet skal det kunne utarbeides pliktig regnskapsrapportering i overensstemmelse med pkt. 4.3.1 d, obligatoriske spesifikasjoner i overensstemmelse med pkt. 4.4.3, og andre rapporter ut fra behov for styringsinformasjon, budsjettkontroll, analyser m.m. jf. pkt. 4.3.1 a–c.

Det skal utarbeides oppstilling som viser eventuelle forskjeller mellom virksomhetsregnskapet og rapportering til overordnet myndighet og Finansdepartementet.

4.3.5. Dokumentasjon av økonomisystemet

Det skal foreligge en systemdokumentasjon som gjør det mulig å sette seg inn i alle deler av økonomisystemets oppbygging og virkemåte. Dette omfatter dokumentasjon av alle funksjoner og registre for datainnsamling, datalagring og behandling av transaksjoner i økonomisystemet, herunder danning av systemgenererte poster, behandling av faste data, oppsettsparemetere, tilgangskontroller og tilgangsrettigheter, maskinelle og manuelle avstemminger og generering av obligatoriske spesifikasjoner. Det skal være en oversiktlig og fullstendig beskrivelse av kontrollsporet fram og tilbake fra innsamling av regnskapsdata gjennom alle behandlinger og til rapportering til statsregnskapet.

Brukerdokumentasjonen skal være utformet slik at en regnskapskyndig kan sette seg inn i systemets virkemåte for alle funksjoner og prosesser.

Systemdokumentasjonen og brukerdokumentasjonen skal oppdateres ved endringer av økonomisystemet.

Dokumentasjonen av og obligatoriske spesifikasjoner fra økonomisystemet skal være på norsk, svensk, dansk eller engelsk.

4.3.6. Sikkerhet i økonomisystemet

Økonomisystemet skal ha et sikkerhetsnivå som er tilpasset virksomhetens aktiviteter og der det tas hensyn til risiko og vesentlighet knyttet til aktiviteten.

Økonomisystemet skal ha tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring (dataintegritet). Tilgangskontrollene skal være basert på at alle brukere har en personlig identifikasjon som er sikret med passord eller lignende, og det skal kunne tildeles tilgangsrettigheter tilpasset brukernes oppgaver. Systemet skal tilfredsstillende lovmessige krav til beskyttelse mot innsyn i data.

Økonomisystemet skal ha funksjonalitet som for alle vesentlige funksjoner som medfører oppdatering av regnskapsdata eller generering eller importering av filer med elektronisk signatur/segl (eksempelvis betalingsfiler), logger personlig identifikasjon, dato og klokkeslett for handlingen. Loggrutinene skal være utformet slik at det er enkelt å lese og søke i loggdataene. Det skal etableres sikre prosedyrer, herunder logging, knyttet til endring av lagrede data når endringen gjøres uten bruk av applikasjonenes normale funksjoner.

Det skal etableres rutiner for applikasjonsforvaltning og drift av økonomisystemet som sikrer tilfredsstillende tilgjengelighet til systemets funksjoner og data.

Ved anskaffelse av nytt økonomisystem eller vesentlige oppgraderinger i systemer, skal systemet testes og formelt godkjennes av virksomheten før det settes i drift. Riksrevisjonen skal orienteres når systemet tas i bruk.

Ved godkjenning eller attestasjon av elektronisk dokumentasjon, skal dokumentasjonen tilknyttes elektronisk signatur som viser hvem som har godkjent eller attestert dokumentasjonen. Det skal være mulig å vise om dokumentasjonsdataene eventuelt er blitt endret etter dette.

Finansdepartementet kan fastsette nærmere bestemmelser om sikkerhet i økonomisystemet.

4.4. Bokføring, dokumentasjon og oppbevaring

4.4.1. Generelt

Kravene til bokføring, registrering, dokumentasjon og oppbevaring skal sikre fullstendighet, realitet og nøyaktighet ved utarbeidelse av regnskapsrapportering og grunnlaget for å kunne kontrollere rapportering og bokføring i ettertid.

4.4.2. Bokføring, registrering og ajourhold

Alle opplysninger som er nødvendig for å kunne utarbeide pliktig regnskapsrapportering som nevnt i pkt. 3.3.2 og obligatoriske spesifikasjoner som nevnt i pkt. 4.4.3, skal bokføres.

Bokføring skal skje så ofte som virksomhetens og transaksjonenes art og omfang tilsier. Bokføringen skal være å jour senest innen fristen for rapportering til statsregnskapet.

Bank- og kontanttransaksjoner skal registreres daglig, med mindre det foreligger særskilte grunner for at det tar lenger tid.

4.4.3. Innholdet i obligatoriske spesifikasjoner

Bokføring og registrering skal være tilrettelagt slik at følgende krav til obligatoriske spesifikasjoner ivaretas:

a) Bokføringsspesifikasjon

Alle bokførte opplysninger pr. periode, der alle poster skal fremgå i ordnet rekkefølge med dokumentasjonsdato og dokumentasjonshenvisning, tilordningskoder og andre relevante behandlingskoder. Systemgenererte poster kan fremkomme som totaler dersom de er lett kontrollerbare. Det samme gjelder for poster som er spesifisert i underliggende journaler eller lignende (eksempelvis fakturajournal). Disse journalene er i slike tilfeller en del av bokføringsspesifikasjonen.

b) Poster som er overført mellom moduler i økonomisystemet (regnskapssystem, lønnsystem og hjelpesystemer)

Fra avgivende modul listes det:

- informasjon som sikrer entydig identifisering av overføringen
- antall transaksjoner oversendt
- sum beløp oversendt.

Fra mottakende modul listes det:

- informasjon som sikrer entydig identifisering av overføringen
- identifikasjon av overføringen fra avgivende modul
- antall transaksjoner oversendt og mottatt
- sum beløp oversendt og mottatt.

c) Kontospesifikasjon

Alle kontoer pr. periode, der det for hver konto skal angis kontokode og kontonavn, alle poster i ordnet rekkefølge med dokumentasjonsdato og dokumentasjonshenvisning, andre relevante behandlingskoder og inn- og utgående saldo. Poster i kontospesifikasjonen kan fremkomme som totaler når de er spesifisert i underliggende journaler eller lignende (eksempelvis fakturajournal). Disse journalene er i slike tilfeller en del av kontospesifikasjonen.

d) Kundespesifikasjon

Alle transaksjoner med kunder pr. periode, der kundens kode og navn, alle poster i ordnet rekkefølge med dokumentasjonsdato og dokumentasjonshenvisning og inn- og utgående saldo skal fremgå.

e) *Leverandørspesifikasjon*

Alle transaksjoner med leverandører pr. periode, der leverandørens kode, navn og organisasjonsnummer, alle poster i ordnet rekkefølge med dokumentasjonsdato og dokumentasjonshenvisning og inn- og utgående saldo skal fremgå.

f) *Spesifikasjon av merverdiavgift*

Virksomheter som har avgiftspliktig omsetning, skal kunne spesifisere utgående og inngående merverdiavgift og grunnlaget for beregning av avgiften pr. periode etter kontoene i regnskapssystemet. Spesifikasjonen skal også vise avgiftsfri omsetning og uttak, omsetning som omfattes av reglene om omvendt avgiftsplikt, jf. merverdiavgiftsloven § 11–1 annet ledd, samt omsetning og uttak som faller utenfor bestemmelsene i merverdiavgiftsloven av 19. juni 2009 nr. 58, kap. 3. Utgående avgift skal også kunne spesifiseres pr. transaksjon.

g) *Spesifikasjon av lønnsoppgavepliktige ytelser*

Lønnsoppgavepliktige ytelser skal spesifiseres pr. periode etter kontoene i regnskapssystemet (konteringssammendrag). Arbeidsgiveravgiftspliktige ytelser skal dessuten kunne gjengis samlet, pr. avgiftssats og kommune.

4.4.4. *Dokumentasjon av bokførte opplysninger*

Bokførte opplysninger skal være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig. Dokumentasjonen skal etter utstedelse være forsvarlig beskyttet mot endring. Dersom dokumentasjonen består av flere dokumenter, skal det være referanse fra primærdokumentet til de øvrige dokumentene.

Bokførte opplysninger skal lett kunne følges fra dokumentasjon via spesifikasjoner fram til pliktig regnskapsrapportering. Det skal likeledes på en lett kontrollerbar måte være mulig med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering å kunne finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte bokførte opplysningene. Dokumentasjonen skal være systematisert slik at det mulig å kontrollere at den er fullstendig.

4.4.5. *Dokumentasjon av balansen (avstemminger)*

For hver måned og ved årets slutt skal virksomheten foreta avstemminger og spesifiseringer av regnskapsførte tall som benyttes ved rapportering til statsregnskapet, intern styring og rapportering til overordnet departement. Avstemmingene og spesifiseringene skal omfatte alle balansekonti, herunder interimskonti. Videre skal det foreligge kommentarer til eldre, uidentifiserte poster. Den som utfører avstemminger, skal signere og datere for utført arbeid på dokumentasjonen som oppbevares. Avhengig av virksomhetens kompleksitet og størrelse, skal det vurderes behov for å etablere rutiner med at en annen signerer for ettersyn av avstemmingene eller spesifiseringene.

Bokføring på interimskonti ved ut- eller innbetalinger som ikke er postert på kapittel og post, eller hvor det er gjort postering på kapittel og post uten tilhørende ut- eller innbetaling, skal fremgå av balansen og inngå i den saldo som rapporteres som mellomværende til statsregnskapet.

Ved utarbeidelse av regnskap ved årets slutt skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter.

4.4.6. *Retting av bokførte opplysninger og andre registrerte opplysninger*

Det skal være etablert rutiner og systemfunksjonalitet som sikrer at feil og mangler som oppstår ved bokføring, registreringer og overføringer, blir oppdaget og rettet. Feil skal rettes i det systemet de oppstod, med mindre dette er svært vanskelig å gjennomføre.

Bokførte opplysninger skal ikke endres eller slettes. Etter bokføring skal retting skje med ny, dokumentert postering (korreksjon). Slike korreksjoner skal skje ved at den opprinnelige posteringen i sin helhet reverseres og det skal på korreksjonsbilaget henvises til opprinnelig bilag med mindre dette er upraktisk.

Retting eller endring av andre registrerte opplysninger (enn de bokførte), som direkte eller indirekte påvirker bokførte opplysninger og andre regnskapsmessige disposisjoner, skal dokumenteres for å kunne kontrollere riktigheten av rettingen eller endringen i ettertid.

4.4.7. *Oppbevaring*

4.4.7.1. *Regnskapsmateriale som skal overleveres Riksarkivet eller statsarkivet*

Følgende regnskapsmateriale skal bevares av virksomheten og avleveres til arkiveret (Riksarkivet eller statsarkivene) når det er om lag 25–30 år gammelt, jf. § 5–2 i forskrift 11. desember 1998 nr. 1193 om offentlege arkiv:

- a) virksomhetens avlagte årsregnskap, jf. pkt. 3.2.3
- b) virksomhetens årsrapport med regnskap ved årets slutt, jf. pkt. 1.5.1
- c) saldoliste hovedbok ved årets slutt.

4.4.7.2. *Regnskapsmateriale som skal oppbevares i 10 år*

Følgende regnskapsmateriale skal oppbevares i minst 10 år etter regnskapsårets slutt:

- a) pliktig regnskapsrapportering som ikke dekkes i pkt. 4.4.7.1
- b) instruks

- c) obligatoriske spesifikasjoner
- d) dokumentasjon av bokførte og slettede opplysninger (regnskapsbilag), herunder:
 - bilag som lages ved oppdatering av økonomisystemet i forbindelse med innlesing av avregningsretur og konteringsdata fra banken
 - kontoutskrift fra bank, med underdokumentasjon som eksempelvis giro- og overføringsblanketter som dokumenterer innbetalinger
 - lønnsjournal, spesifikasjon av samtlige transaksjoner pr. tilsatt pr. periode
 - konteringslister
 - egendeklarasjoner
 - dokumentasjon som viser hvem som har benyttet budsjettdisponeringsmyndighet, ved bestilling, ordrebekreftelse, faktura, bilag, tilskuddsbrev eller på annen hensiktsmessig måte.
- e) dokumentasjon av balansen (avstemming) ved årets slutt
- f) avtaler som gjelder virksomheten, med unntak av avtaler av mindre betydning
- g) korrespondanse som gir vesentlig tilleggsinformasjon i tilknytning til en bokført opplysning
- h) logg av endringer i økonomisystemet
- i) systemdokumentasjon for økonomisystemet, jf. pkt. 4.3.5, herunder historiske versjoner.

4.4.7.3. Regnskapsmateriale som skal oppbevares i 3 år og 6 måneder

Følgende regnskapsmateriale skal oppbevares i minst 3 år og 6 måneder etter regnskapsårets slutt:

- a) fullmakter
- b) utgående pakksedler eller tilsvarende dokumentasjon som foreligger på papir på leveringstidspunktet
- c) prisoversikter som kreves utarbeidet ifølge lov eller forskrift.

4.4.7.4. Øvrig dokumentasjon og regnskapsmateriale

Øvrig dokumentasjon og regnskapsmateriale oppbevares til Riksrevisjonens Dok.nr.1 med resultatene av regnskapsrevisjonen er behandlet av Stortinget. Makulering av regnskapsmaterieell kan ikke foretas hvis ikke revisjonen er avsluttet, selv om tidsfristene i punktene 4.4.7.2 og 4.4.7.3 inntreffer.

4.4.7.5. Elektronisk lagrede opplysninger

Bokførte opplysninger som er tilgjengelig elektronisk, skal være tilgjengelig slik at de kan brukes av applikasjonen i minst 3 år og 6 måneder etter regnskapsårets slutt.

4.4.7.6. Generelt om oppbevaring av opplysninger

Oppbevaringspliktig regnskapsmateriale skal oppbevares ordnet og være forsvarlig sikret mot ødeleggelse, tap og endring. Regnskapsmaterialet skal kunne fremlegges for kontroll i hele oppbevaringstiden i en form som muliggjør etterkontroll.

Regnskapsmateriale og regnskapsdata skal oppbevares på et medium som opprettholder lesekvaliteten i hele oppbevaringsperioden og skal kunne skrives ut på papir i hele oppbevaringsperioden.

Regnskapsmateriale på papir kreves ikke oppbevart dersom det skannes for oppbevaring i elektronisk form. Regnskapsmateriale på papir skal likevel oppbevares til det er tatt sikkerhetskopi av den skannede versjonen, jf. omtale i pkt. 4.4.7.7.

Arkiv som ikke lenger er i bruk for administrative formål (eldre arkiv), og arkiv etter organ som er nedlagt eller har avsluttet virksomheten sin (avsluttede arkiv), skal avleveres til arkivverket, jf. § 5–1 i forskrift 11. desember 1998 nr. 1193 om offentlige arkiv.

4.4.7.7. Sikkerhetskopi

Det skal foreligge en sikkerhetskopi av de opplysninger og det regnskapsmateriale som oppbevares elektronisk. Sikkerhetskopien skal oppbevares atskilt fra originalen.

4.4.7.8. Andre bestemmelser om oppbevaring

Riksarkivaren kan fastsette bestemmelser om at enkelte regnskapsserier helt eller delvis skal oppbevares for senere avlevering til arkivverket.

Det vises ellers til arkivloven av 4. desember 1992 nr. 126, forskrift 11. desember 1998 nr. 1193 om offentlige arkiv og forskrift 1. desember 1999 nr. 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver.

4.5. Organisering av økonomioppgaver

4.5.1. Myndighet og ansvar

Virksomheten bestemmer hvordan organiseringen av økonomioppgavene legges opp, innenfor rammen av reglement for økonomistyring i staten og foreliggende bestemmelser samt eventuelle instruksjer fra overordnet departement (jf. kap. 1).

Følgende oppgaver skal som hovedregel utføres av tilsatte i virksomheten:

- a) utøvelse av budsjett disponeringsmyndighet og påse korrekt fastsetting av inntektskrav, jf. pkt. 2.5
- b) attestasjon av utgifter inklusive lønnsberegning, jf. pkt. 2.5
- c) godkjenning av rapportering til Finansdepartementet og overordnet departement
- d) autorisasjon av betalingsoppdrag, jf. også omtale i pkt. 3.4.3.

4.5.2. Arbeidsdelingsmodeller

Virksomhetsleder har et selvstendig ansvar for økonomioppgavene, uavhengig av om deler av oppgavene utføres av andre.

Følgende tre hovedmodeller for arbeidsdeling mellom virksomheten og andre i eller utenfor staten kan benyttes:

- I. Andre statlige virksomheter under eget eller et annet departementsområde kan utføre deler av økonomioppgavene for virksomheten. Virksomheten skal utføre oppgavene a til d i pkt. 4.5.1 selv.
- II. Private eller statlige tjenesteytere kan gi tilgang for virksomheten til og drifte IKT- infrastruktur og økonomisystem, herunder hjelpesystemer for elektronisk fakturering. Virksomheten skal sende skriftlig melding til Finansdepartementet når slik avtale er inngått, herunder om hvilke tjenester avtalen omfatter.
- III. Private eller statlige tjenesteytere godkjent av Finansdepartementet kan utføre integrerte lønns- og økonomitjenester for virksomheten.

Overordnet departement kan for små virksomheter godkjenne at en annen statlig virksomhet eller en statlig tjenesteyter gis fullmakt til å autorisere betalingsoppdrag på vegne av virksomheten.

Alle modeller skal reguleres i en avtale for blant annet å sikre klare oppgave- og ansvarsforhold, avtalt tjenestekvalitet og tilstrekkelig datasikkerhet. For modell I kan det etter en helhetlig vurdering av kontrollen også avtales at attestasjon (oppgave b) kan utføres av en annen virksomhet.

Arbeidsdelingen mellom virksomheten og tjenesteyter skal være lagt opp på en slik måte at virksomheten har tilstrekkelig innsikt og kompetanse for å ivareta sitt selvstendige ansvar for økonomistyringen, samt grunnlag og dokumentasjon for å utføre de oppgavene som virksomheten selv er pålagt å utføre (jf. ovenfor). Arbeidsdeling som fraviker kravene i reglementet og bestemmelsene, må godkjennes av Finansdepartementet.

Kapittel 5. Rutiner for behandling av lønn, anskaffelser og inntekter

5.1. Innledning

Kapitlet inneholder bestemmelser om systemer og rutiner for behandling av lønn, anskaffelser og inntekter samt kontrollaktiviteter i den forbindelse.

Formålet med bestemmelsene er å sikre at lønn, anskaffelser og inntekter blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler og avtaler, og at inntekter og utgifter følges opp. Formålet er videre å sikre at virksomhetenes inntekter blir korrekt fastsatt og innbetalt, og at utestående krav blir fulgt opp.

5.2. Lønn og oppgavepliktige ytelser

5.2.1. Generelt

Virksomheten skal etablere systemer og rutiner som sikrer at lønn og andre oppgavepliktige ytelser blir korrekt registrert, beregnet, bokført, utbetalt og rapportert. Virksomheten skal bruke et elektronisk økonomisystem med funksjonalitet slik at virksomheten kan hente ut nødvendig informasjon fra systemet for budsjettkontroll, rapportering m.m., jf. pkt. 4.3.

Fullmakter og organisering av arbeidet skal være dokumentert, og det skal være etablert metoder og tiltak for å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler i systemene og rutinene, jf. pkt. 2.4.

Dersom økonomisystemet har funksjonalitet for å utføre kontrollene angitt i pkt. 5.2, kan kontrollene utføres maskinelt.

5.2.2. Transaksjonskontroll

For lønn og andre oppgavepliktige ytelser skal transaksjonskontroll i henhold til pkt. 2.5.2 ivaretas ved at:

- budsjett disponeringsmyndighet skal foreligge ved tilsetninger og pålegg eller godkjenninger av personellmessige disposisjoner som medfører oppgavepliktige ytelser
- attestasjon skal foreligge ved lønnsberegningssbekreftelse.

I tillegg vil det være kontrollaktiviteter knyttet til produksjon av lønnsberegningssforslag.

5.2.3. Budsjett disponering

5.2.3.1. Tilsetting, lønnsfastsettelse og lønnsendring

Avtale om tilsetting skal inngås av en tilsatt som har budsjett disponeringsmyndighet.

Fastsettelse av lønn ved tilsetning samt lønnsendringer fastsatt lokalt med hjemmel i tariffavtale eller annen avtale, kan bare foretas dersom det foreligger budsjettmessig dekning. Lønnsendringer fastsatt i sentrale forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene eller frittstående forhandlingsberettigede organisasjoner og hvor det er avsatt midler til lokale forhandlinger, skal imidlertid gjennomføres.

5.2.3.2. Oppgavepliktige ytelser

Pålegg om og godkjenning av personalmessige disposisjoner som medfører oppgavepliktige ytelser, skal bekreftes av en tilsatt som har budsjettmyndighet. Vedkommende skal påse at det er budsjettmessig dekning for utgiftene og at det foreligger et behov.

5.2.4. Behandling av lønn og oppgavepliktige ytelser

5.2.4.1. Registrering

Virksomheten skal registrere data i systemet som er nødvendig for å kunne foreta korrekt utbetaling og rapportering av lønn og andre oppgavepliktige ytelser. Det skal foreligge dokumentasjon som viser opplysningenes berettigelse før registrering kan skje. Det skal foreligge et toveis kontrollspor mellom dokumentasjon, obligatoriske spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering. Grunnlaget som benyttes ved registrering, kan enten være på papir eller i elektronisk form.

5.2.4.2. Beregning, kontroll og attestasjon

Det skal produseres et lønnsberegningforslag (lønnforslag) før endelig lønnsberegningsskjema (lønnsskjema) kan skje. Lønnsberegningsskjemaet skal gi grunnlag for å avdekke eventuell feilregistrering eller feilbehandling.

Følgende skal kontrolleres opp mot lønnsberegningsskjemaet:

- eventuelle feillister
- endringer i sentrale faste data siden forrige lønnsperiode (minimum satser, lønnstrinn og bankkontonummer)
- antall lønsmottakere som mottar utbetaling
- totalbeløp til utbetaling
- store nettobeløp til utbetaling
- negative nettobeløp
- forslag til konterings sammendrag (spesifikasjon av brutto utgifter pr. konto)
- forslag til lønnsjournal (stikkprøvekontroll).

Avdekkede feil og mangler skal korrigeres og nytt lønnsberegningsskjema skal produseres. Ved korrigeringsrutinene følges som ved opprinnelig registrering.

På grunnlag av det kontrollerte lønnsberegningsskjemaet, utarbeides en lønnsberegningsskjema som skal attesteres før lønnsutbetaling. Dersom virksomheten benytter andre i eller utenfor staten til å ivareta kontrollrutinene knyttet til lønnsberegningsskjemaet, jf. pkt. 4.5.2, må virksomheten sikre at den har tilstrekkelig grunnlag og dokumentasjon til å foreta en rimelighetskontroll ved attestasjonen av lønnsberegningsskjemaet.

5.2.4.3. Bokføring og utbetaling

Brutto lønn og andre oppgavepliktige ytelser, inklusive avsatte trekk, bokføres i regnskapet på grunnlag av bekreftet lønnsberegning. Virksomheten skal etter bokføring kontrollere og korrigere eventuelle posteringer på feilkonti.

Lønnsberegningsskjemaet skal danne grunnlag for betalingsoppdrag til bank. Ved utbetaling av lønn og andre oppgavepliktige ytelser, følges rutine og kontrollaktivitetene som er beskrevet i pkt. 3.4.3.

5.2.4.4. Rapportering

Virksomheten skal registrere og bokføre lønn og andre oppgavepliktige ytelser slik at gjeldende lov- og avtaleverk om rapportering blir ivaretatt, herunder rapportering til skatteoppkrever, Statens pensjonskasse og trygdeetaten, samt trukket medlemskontingent og andre trekk som virksomheten gjør. Rapporterte data skal kunne avstemmes mot tilsvarende registrerte og bokførte data i økonomisystemet.

5.2.4.5. Avstemming

Det skal foretas en periodisk spesifisering av bokførte lønnsoppgavepliktige ytelser pr. konto, som skal avstemmes mot tilsvarende beløp som skal rapporteres. Videre skal det utarbeides en periodisk balansespesifisering av lønnsrelaterte balanseposter og skyldige trekk og avgifter.

Periodens lønnsberegningsskjema skal være avstemt mot periodens lønnsutbetaling.

5.3. Anskaffelser

5.3.1. Generelt

Virksomheten skal etablere systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer på en effektiv og forsvarlig måte.

Fullmakter og organisering av arbeidet skal være dokumentert, og det skal være etablert metoder og tiltak som har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler i systemene og rutinene, jf. pkt. 2.4.

Transaksjonskontrollene i henhold til pkt. 2.5.2 ivaretas for anskaffelser normalt i forbindelse med bestilling og fakturabehandling. Dersom økonomisystemet har funksjonalitet for å utføre kontrollene angitt i pkt. 5.3, kan kontrollene utføres maskinelt.

5.3.2. Annet regel- og avtaleverk på området

Det vises særlig til lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser, med tilhørende forskrifter.

På en del områder har staten inngått rammeavtaler om innkjøp. Virksomheten kan være forpliktet til å bruke slike avtaler.

5.3.3. Budsjett disponering og bestilling

Bestilling av varer og tjenester skal bekreftes av tilsatt som har budsjett disponeringsmyndighet. Før bestilling gjennomføres, skal den som har budsjett disponeringsmyndighet:

- a) påse at det er hjemmel for anskaffelsen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for anskaffelsen
- c) påse at anskaffelsen er økonomisk forsvarlig.

Effektivering av bestillingen kan foretas av en annen tilsatt i virksomheten.

Det skal dokumenteres hvem som har utøvet budsjett disponeringsmyndighet for en transaksjon, jf. omtale i pkt. 2.5.2.1.

5.3.4. Varemottak

Virksomheten skal ha rutiner for kontroll av at mottatte varer er i henhold til bestilling, pakkseddel eller annen relevant dokumentasjon, og for hvilke tiltak som skal settes i verk dersom det er avvik. Omfanget av kontrollrutinene skal være tilpasset anskaffelsens størrelse og kompleksitet.

5.3.5. Fakturabehandling

Virksomheten skal ha rutiner og system for elektronisk fakturabehandling som sikrer oversikt over og enhetlig behandling av fakturaer og andre utbetalingsdokumenter.

5.3.5.1. Fakturamottak

Fakturaer skal ved mottak kontrolleres for om de vedrører virksomheten.

Virksomheten skal kunne ta imot elektroniske fakturaer og andre utbetalingsdokumenter på fastsatt standardformat. Dersom virksomheten mottar elektroniske fakturaer eller andre utbetalingsdokumenter på et annet format enn standardformatet, kan disse omgjøres til standardformatet. Omgjøringen må foretas på en slik måte at den sikrer at innholdet ikke endres.

Dersom virksomheten mottar papirfakturaer, skal fakturaene omgjøres til elektronisk form. Andre utbetalingsdokumenter som mottas på papir, skal omgjøres til elektronisk form med mindre dette ikke er effektivt for virksomheten. Omgjøringen må foretas på en slik måte at den sikrer at innholdet ikke endres.

5.3.5.2. Attestasjonskontroll

Attestasjonen omfatter kontroll av:

- a) at fakturaen inneholder opplysninger som viser hva anskaffelsen gjelder, eventuelt med referanse til hvor slik dokumentasjon finnes, og opplysninger for riktig betaling, registrering og kontroll
- b) bestillingsdokumentasjonen, eventuelt avtale, med henblikk på pris, betalingsforpliktelse og andre relevante bestemmelser
- c) eventuell dokumentasjon for varemottak eller tjenesteleveranse mot fakturaen, for å sikre at bestilt vare eller tjeneste er mottatt i henhold til de spesifikasjoner som er bestilt. Ved kjøp av tjenester, skal det hvis mulig kontrolleres at tjenesten er bestilt og utført i henhold til avtale og at resultatet er tilfredsstillende
- d) kontering, eventuelt påføre slik informasjon, herunder at beløpet belastes rett kapittel og post eller konto.

Dersom det er behov for å endre på innholdet i fakturaen, må det sendes en ny eller korrigert faktura.

5.3.6. Bokføring og utbetaling

Den enkelte faktura skal bokføres med følgende informasjon:

- kontering
- identifikasjon av leverandør
- identifikasjon av krav (fakturadato, fakturanummer)
- kundeidentifikasjon (KID) der det er oppgitt

- forfallsdato
- beløp
- leverandørens bankkontonummer.

Virksomhetens systemer og rutiner skal sikre at bokføring skjer på rett leverandør, til rett tid og med korrekt beløp og at utbetaling skjer til rett tid. Ved bokføringen skal det kontrolleres at dokumentasjonen er kontert og attestert og at disposisjonen er foretatt av en person med budsjettmyndighet.

Rutinene og kontrollaktivitetene for utbetaling er beskrevet i pkt. 3.4.3.

5.3.7. Registrering av eiendeler

Driftsmidler som enkeltvis har en anskaffelsesverdi over 30 000 kroner, skal registreres. Virksomheten skal vurdere behovet for å registrere også andre eiendeler og fastsette rutiner for registreringen.

5.3.8. Store anskaffelser

Enkelte anskaffelser er store både ved de samlede utgiftene og den tiden det tar fra bestilling til ferdig leveranse (prosjekter), slik at det kreves egne rutiner og metoder for å sikre kontroll med fremdrift, kvalitet og utgifter.

Ved store anskaffelser der kostnadene påløper over tid, skal det utarbeides et eget regnskap (prosjektregnskap). Det skal jevnlig utarbeides oppstillinger som viser forventede resterende utgifter til ferdigstilling mot budsjett og bevilgning.

Ved store anskaffelser eller omfattende spesialproduksjoner med lang tilvirkningstid, skal det være en fortløpende kvalitetssikring av delleveransene eller enkeltelementene for å sikre at det endelige produktet har tilfredsstillende kvalitet. Kvalitetssikringen må tilpasses risikoen forbundet med leveransen eller spesialproduksjonen.

Det skal foretas en eksternt kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsopplegg for alle statlige investeringer over 500 mill. kroner i samlet kostnadsoverslag før prosjektene fremmes for Stortinget. Finansdepartementet har inngått rammeavtale med leverandører av slike tjenester som er obligatorisk å benytte. Det er ansvarlig fagdepartement og Finansdepartementet som i fellesskap foretar avrop på rammeavtalen.

5.4. Inntekter

5.4.1. Generelt

Virksomheten skal etablere systemer og rutiner som sikrer at inntektskrav blir juridisk bindende og at krav blir fastsatt, utstedt og innbetalt med riktige beløp. Videre skal systemene og rutinene sikre at innbetalingene kan skje innen betalingsfristen og at utestående krav følges opp på en forsvarlig måte. Dersom økonomisystemet har funksjonalitet for å utføre kontrollene angitt i pkt. 5.4, kan kontrollene utføres maskinelt.

Fullmakter og organisering av arbeidet skal være dokumentert, og det skal være etablert metoder og tiltak for å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler i systemene og rutinene, jf. pkt. 2.4.

Virksomheter som har avgiftspliktig omsetning, skal innrette sin bokføring på en slik måte at kravene til innbetaling og rapportering av avgiften blir ivaretatt.

5.4.2. Behandling av krav der betaling skal skje i etterhånd

5.4.2.1. Fastsettelse av krav

Kravgrunnlaget for inntekter kan etableres på ulike måter. Kravet kan være basert på leveranse etter avtale, egendeclarasjon, ved avgift- og gebyrpliktig hendelse eller på annen måte.

For krav der betaling skal skje i etterhånd, skal virksomheten ha etablert systemer og rutiner som sikrer at kravene blir fastsatt med korrekt beløp og slik at kravet er juridisk bindende.

5.4.2.2. Utstedelse av faktura

Ved utstedelse av faktura skal det kontrolleres at fakturajournal eller tilsvarende er i samsvar med fastsatte krav. Kontrollen skal sikre samsvar mellom faktura og kravgrunnlag. Stikkprøvekontroller kan gjennomføres som alternativ til kontroll av enkeltkrav, basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. Manuelt utførte kontroller skal signeres for utført kontroll.

Fakturaer skal innholdsmessig tilfredsstillende kravene i gjeldende lover og regler.

Ved utstedelse av faktura skal virksomheten vurdere om denne skal produseres med en entydig identifikasjon av kunde og/eller krav, en såkalt KID.

5.4.2.3. Bokføring av krav

Fakturerte eller egendeclarerte beløp bokføres på bakgrunn av signert fakturajournal eller tilsvarende. Det skal kontrolleres at bokførte beløp er i samsvar med fakturajournal.

For andre krav, som tilfeldige inntekter og refusjoner, skal virksomheten vurdere om det er hensiktsmessig å bruke reskontro for oppfølging.

5.4.2.4. *Innbetaling*

Innbetaling til bank er grunnlaget for utligning av reskontroførte krav. Virksomhetens systemer og rutiner skal sikre at det foretas korrekt oppdatering og bokføring med identiske beløp i reskontro og hovedbok, og at det er tilfredsstillende kontrollspor i og mellom systemene for etterkontroll.

Det skal etableres rutiner for tilbakebetaling av beløp som ved en feil blir innbetalt til virksomheten og for eventuelle beløp som skal tilbakebetales på annet grunnlag.

5.4.2.5. *Oppfølging av krav som ikke betales som forutsatt*

Virksomheten skal ha rutiner for oppfølging av krav som ikke betales ved forfall. Slike rutiner kan inneholde følgende hovedaktiviteter:

- purring på kravene
- sikring av krav gjennom utlegg
- realisering av pant.

Innkrevingen må fortsette så lenge det er mulighet for at kravet kan dekkes, helt eller delvis. Det skal blant annet vurderes om det finnes egnede formuesgoder som det kan tas utlegg i, mulighet for utleggstrekk i lønn eller motregning i debtors krav mot staten. Videre skal det vurderes om debtors bo bør begjæres konkurs.

5.4.3. *Stille innkrevingen i bero*

Dersom det etter en grundig vurdering blir klart at det for tiden ikke er mulig å inndrive kravet, kan innkrevingen stilles i bero. Det samme gjelder dersom kostnadene ved fortsatt innkreving overstiger forventet innbetaling. Innkrevingen skal gjenopptas dersom det senere blir grunnlag for det.

Dersom det er lite sannsynlig at et krav vil bli gjort opp, dvs. at det foreligger et forventet tap, skal kravet føres ut av reskontro og regnskapet. Det skal dokumenteres hva som har vært gjort for å få kravet innfridd. Kravet vil fortsatt bestå overfor debitor og kan gjøres gjeldende igjen på et senere tidspunkt dersom mulighetene for å kunne oppnå dekning endrer seg. Så lenge et krav fortsatt kan gjøres gjeldende overfor debitor, skal virksomheten ha oversikt over kravet, selv om det er ført ut av reskontro og kostnadsført i regnskapet. Virksomheten kan benytte reskontrofunksjonalitet til å holde slik oversikt.

Hvis kravet på et senere tidspunkt blir gjort opp, skal det innbetalte beløpet inntektsføres i virksomhetsregnskapet.

I tilfeller der innkrevingen er stilt i bero, skal de fremtidige innkreivingsmulighetene nøye vurderes før utløpet av foreldelsesfristen for kravet, jf. lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer. Dersom det fortsatt er muligheter for dekning av kravet i fremtiden, skal foreldelsesfristen avbrytes. I motsatt fall kan virksomheten la kravet bli foreldet. Virksomheten skal gi retningslinjer om hvem som kan beslutte å unnlate å avbryte en foreldelsesfrist og vilkårene for dette, herunder eventuelle beløpsgrenser for fullmakten.

For oppfølging av krav som har oppstått gjennom skatter, avgifter, bidrag, utlån og lignende, kan det være gitt egne regler i særlov, forskrift, avgiftsvedtak mv.

5.4.4. *Ettergivelse av krav*

Når et krav er ettergitt, er det ikke lenger rettslig bindende overfor debitor. Ettergivelse av statlige krav krever som utgangspunkt hjemmel i stortingsvedtak. Dersom det ikke er gitt en generell hjemmel i lov eller plenarvedtak, skal spørsmålet om ettergivelse forelegges Stortinget som egen sak. I mindre saker kan også Kongen og Finansdepartementet samtykke i at krav ettergis. Alle saker om ettergivelse, der det ikke foreligger hjemmel til dette i lov eller plenarvedtak, skal forelegges Finansdepartementet.

5.4.5. *Regnskapsmessig behandling av opphørte krav*

Et krav kan opphøre slik at det ikke lenger er rettslig adgang til å gjøre det gjeldende. Dette gjelder for eksempel krav som er foreldet, ettergitt eller hvor ansvarssubjektet er falt bort. Slike krav skal føres ut av reskontro og regnskapet, dersom dette ikke allerede er gjort.

5.4.6. *Kontantsalg og kontante innbetalinger av krav*

Virksomheten kan opprette kasse for kontantsalg eller betaling av utstedte krav ved kontorstedet. Ved opprettelse av kasse, skal det etableres rutiner for registrering og bokføring av betalingene, sikker oppbevaring og transport av kontanter og sjekker, samt oppgjør av kassen.

Registrering av betalingene skal skje på et kasseapparat, terminal eller tilsvarende system. Betaler skal gis kvittering. Dersom virksomheten mottar betalinger sporadisk, kan dokumentasjonen skje ved forhåndsnummererte bilag. Registrerte betalinger skal som hovedregel bokføres i virksomhetens økonomisystem daglig, jf. omtale i pkt. 4.4.2. Ved betaling av utstedte krav, skal beløpene registreres og bokføres slik at det er fullstendighet mellom krav og betaling.

Kontanter og sjekker skal som hovedregel settes inn på virksomhetens arbeidskonto daglig. Dersom de kontante betalingene er av et begrenset omfang og det er muligheter for forsvarlig oppbevaring, kan kontantene og sjekkene settes inn på arbeidskontoen sjeldnere enn daglig.

Kassen skal som hovedregel gjøres opp daglig. Dersom omfang eller andre hensyn tilsier det, kan kassen gjøres opp sjeldnere. Oppgjøret av kassen skal minst vise sum inntekter, avstemt mot mottatte kontanter, sjekker og betalinger via betalingsterminal. Dokumentasjon av registrerte opplysninger i kassen sammenholdt med kasseoppgjøret, skal signeres og dateres. Eventuelle kassedifferanser skal forklares.

5.4.7. Erverv, forvaltning og oppbevaring av verdipapirer

Virksomheten skal registrere verdipapirer. Virksomheten skal utarbeide egne rutiner for erverv, forvaltning og oppbevaring av verdipapirer, herunder kontroll med at oppgaver mottatt fra Verdipapirsentralen er i overensstemmelse med de transaksjoner som er utført og for øvrig at virksomheten har sikret hjemmel for verdipapirene.

Verdipapirer skal forvaltes i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Fysiske verdipapirer skal oppbevares i det enkelte departement eller i Norges Bank etter avtale. Departementet kan delegerer oppgaven til underliggende virksomhet.

Forsendelse av fysiske verdipapirer med post skal foretas rekommandert. Annen forsendelse skal foretas på en forsvarlig måte og mot kvittering fra mottaker.

5.4.8. Mottak av verdipost

Virksomheten skal ha rutiner som sikrer en forsvarlig behandling av verdipost. Rutinene skal sikre at all verdipost straks registreres i en verdiprotokoll og at mottatte beløp snarest settes inn på arbeidskonto i bank og bokføres.

Kapittel 6. Forvaltning av tilskuddsordninger

6.1. Innledning

Kapitlet inneholder bestemmelser om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger og for enkeltstående tilskudd.

Formålet med bestemmelsene er å sikre effektiv og hensiktsmessig utforming og oppfølging av tilskuddsordninger.

Tilskuddsbevilgninger skal være identifisert i det vedtatte statsbudsjettet ved bruk av postnummer 60–89. Tilskudd til kommuner (postnummer 60–69) er spesielt omtalt i pkt. 6.4.1. Bestemmelsene i kap. 6 gjelder også for eventuelle tilskudd som forvaltes av statlige fond og forvaltningsorganer som mottar bevilgninger over postnummer 50–59.

6.2. Utarbeidelse av en tilskuddsordning

6.2.1. Utforming av en tilskuddsordning og presentasjon for Stortinget

6.2.1.1. Hovedelementer

Utforming og vektlegging av hovedelementene i en tilskuddsordning omtalt nedenfor skal skje etter en konkret vurdering for den enkelte ordningen. Hovedelementene skal vurderes i nøye sammenheng.

a) Mål for ordningen

Departementet skal i tilknytning til bevilgningsforslag utarbeide formuleringer som tydeliggjør hva staten ønsker å oppnå med tilskuddsordningen (målet) og hvilken målgruppe den tar sikte på.

b) Kriterier for måloppnåelse

Departementet skal fastsette hvilke opplysninger som skal innhentes fra tilskuddsmottaker eller eventuelt andre kilder for å belyse måloppnåelsen.

c) Tildelingskriterier, herunder beregningsregler

Departementet skal utarbeide kriterier for tildeling. For tilskuddsordninger der tildeling gis på grunnlag av kvantifiserbare kriterier eller med en prosentandel av budsjett eller regnskap, skal det fastsettes beregningsregler.

d) Oppfølging og kontroll

Departementet skal sørge for at det blir fastsatt regler om nødvendig kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. pkt. 6.3.8.

e) Evaluering

Departementet har ansvar for at tilskuddsordninger blir evaluert, jf. pkt. 6.5.

6.2.1.2. Regelverk

Departementet skal fastsette bestemmelser som regulerer punktene a til d, og eventuelt e. Noen av bestemmelsene vil ha karakter av forskrift i henhold til forvaltningsloven § 2 c. Det gjelder:

- regler om betingelser for å få tilskudd som regnes som enkeltvedtak
- regler som gir mottakeren rettskrav eller trekker opp rettslige rammer for forvaltningens skjønnsutøvelse
- prosedyreregler som private kan påberope seg og som det medfører ugyldighetsvirkninger å bryte.

Slike bestemmelser bør holdes atskilt fra regler som inneholder administrative instruksjoner og organisatoriske bestemmelser, hvis departementet ikke vil fastsette alle bestemmelsene som en forskrift.

For enkle tilskuddsordninger der tildelingen ikke har karakter av enkeltvedtak, kan bestemmelsene omtales i tildelings- eller oppdragsbrev.

6.2.1.3. Presentasjon for Stortinget

Departementet skal gi en presentasjon overfor Stortinget av hovedelementene nevnt i pkt. 6.2.1.1 og av sammenhengen mellom dem når det fremmes forslag om en ny tilskuddsordning. Omfanget av omtalen for Stortinget skal vurderes ut fra hvor omfattende og viktig en tilskuddsordning er.

Ved forslag om ny årlig bevilgning til en eksisterende tilskuddsordning, kan det alternativt vises til premissene for tidligere bevilgningsvedtak (i budsjettproposisjonen og stortingskomiteens innstilling). Hovedelementene må imidlertid vurderes og presenteres på nytt med jevne mellomrom.

Departementet skal rapportere i sin budsjettproposisjon til Stortinget om resultater som er oppnådd ved tilskuddsordningen i forhold til fastsatte mål.

6.2.2. Etablering av en forvaltningsorganisasjon

Departementet skal påse at forvaltning av tilskuddsordninger er organisert på en effektiv og hensiktsmessig måte.

6.2.2.1. Tilskuddsforvaltere innenfor statsforvaltningen

Departementet kan være tilskuddsforvalter eller det kan delegere forvaltningen til et underliggende forvaltningsorgan. Departementet kan delegere myndighet til å fastsette nærmere regler for hvordan en ordning skal forvaltes, til å behandle søknader og til å fatte vedtak om tildeling. Departementet skal ved delegering i nødvendig utstrekning presisere kravene som følger av punktene a til e i pkt. 6.2.1.1. Presisering skal foretas i tildelingsbrevet eller i et særskilt regelverk for tilskuddsordningen, jf. pkt. 6.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at virksomheten forvalter tilskudd på en forsvarlig måte, jf. pkt. 1.5 og pkt. 6.3.8.

Et departement som er tilskuddsforvalter kan delegere kontrollmyndighet til underliggende virksomhet(er).

Ved delegering av tilskuddsforvaltning til statlige forvaltningsorgan under et annet departement, har det delegerende departementet ansvar for å avklare ansvarsfordelingen mellom de to departementene.

6.2.2.2. Kommunale og fylkeskommunale tilskuddsforvaltere

Et departement kan i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet overlate til kommuner eller fylkeskommuner å være tilskuddsforvalter for statlige tilskudd.

Departementet skal utarbeide oppdragsbrev der kravene som følger av punktene a til d og eventuelt e i pkt. 6.2.1.1 omtales for den enkelte tilskuddsordning, eventuelt med henvisning til særskilt regelverk for ordningen jf. pkt. 6.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at forvaltningen utføres på en forsvarlig måte, jf. bestemmelsene i pkt. 6.3.8.

6.2.2.3. Tilskuddsforvaltere eid av staten

Departementet kan overlate forvaltning av statlige tilskudd til statsaksjeselskaper, statsforetak, særlovselskaper og andre selvstendige rettssubjekter som staten eier fullt ut. Spørsmål om å overlate forvaltningsansvar skal forelegges Finansdepartementet på forhånd. Det skal utarbeides oppdragsbrev og føres kontroll tilsvarende bestemmelsene i pkt. 6.2.2.2.

6.2.2.4. Tilskudd forvaltet av stiftelser, private mv.

Når det ikke er aktuelle offentlige instanser å overlate forvaltningsansvar til (jf. punktene 6.2.2.1–6.2.2.3), kan forvaltningen av statlige tilskudd overlates til en annen instans (stiftelse, privat instans, selvstendig rettssubjekt som staten eier delvis, mv.) når dette anses som forsvarlig og vedkommende instans er villig til det. Når tilskuddene fordeles på flere nivåer innenfor en organisasjon, må departementet ha vurdert om det sentrale leddet i organisasjonen skal stå som tilskuddsforvalter eller som tilskuddsmottaker.

Vedtak om å overlate forvaltningsansvar for nye tilskuddsordninger til stiftelser, private mv. må godkjennes av Finansdepartementet og omtales i bevilgningsforslaget fra departementet. Det vises til annet gjeldende lover og regler, herunder forvaltningsloven, offentlighetsloven og regelverk om offentlige anskaffelser.

Departementet skal utarbeide et oppdragsbrev der kravene som følger av punktene a til d og eventuelt e i pkt. 6.2.1.1 omtales for den enkelte tilskuddsordning, eventuelt med henvisning til særskilt regelverk for ordningen, jf. pkt. 6.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at forvaltningen utføres på en forsvarlig måte, jf. bestemmelsene i pkt. 6.3.8.

6.3. Tilskuddsforvaltning

6.3.1. Generelt

Tilskuddsforvalter skal følge bestemmelsene som er nedfelt i tildelings- eller oppdragsbrev og i eventuelt særskilt regelverk for tilskuddsordningen.

6.3.2. Kunngjøring og søknadsbehandling

Kunngjøring skal foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som tilskuddsbevilgningen tar sikte på. Kunngjøring er ikke nødvendig når tilskuddsbevilgningen tar sikte på en eller noen få navngitt(e) mottaker(e) i tråd med pkt. 6.4.2.

Behandlingen av søknader skal følge reglene i forvaltningsloven og i eventuell særlov om tilskuddsordningen.

6.3.3. Tilskuddsbrev

Tilsagn om tilskuddsbeløp på grunnlag av innvilget søknad skal bekreftes med et tilskuddsbrev. Tilskuddsbrev skal sendes hver enkelt mottaker, eller til en instans som er legitimert til å formidle opplysninger om tilsagn videre.

Tilskuddsbrevet med eventuelle vedlegg skal beskrive:

- formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til
- tilskuddsbeløp
- utbetalingsordning
- eventuelle vilkår for bruken av midlene og eventuell frist for mottakeren til å akseptere vilkårene
- krav til rapportering
- kontrolltiltak som kan bli iverksatt, med henvisning til bevilgningsreglementet § 10 annet ledd
- mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene for tilskuddet.

Tilskuddsbrev skal hos statlige tilskuddsforvaltere normalt undertegnes av en person med budsjett disponeringsmyndighet for den aktuelle tilskuddsbevilgningen, jf. pkt. 2.5. Når budsjett disponeringsmyndigheten tilligger et kollegialt styre, råd eller tilsvarende, eller det gjelder masseutsending av tilskuddsbrev, kan vedtaket meddeles av bemyndiget medarbeider.

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert før utbetaling kan skje. Den som attesterer skal kontrollere at utbetalingsforslaget er i overensstemmelse med vedtaket om tilskuddet (tilskuddsbrevet), og at tilskuddsmottaker har sendt inn dokumentasjon eller aksept av vilkår dersom det er stilt krav om det.

For store utbetalingsstrømmer kan transaksjonskontroller og dokumentasjon av disse foretas på grunnlag av rapporter (sammendrag) fra hjelpesystem eller andre deler av økonomisystemet, jf. pkt. 2.5.1. Dette innebærer også at tilskuddsbrev kan sendes ut uten underskrift.

For tilskuddsordninger der det inngås avtale med den enkelte tilskuddsmottaker eksempelvis på grunnlag av anbudskonkurranse, kan hele eller deler av innholdet i et tilskuddsbrev omtalt ovenfor, i stedet tas inn i avtalen.

6.3.4. Registrering av tilsagn m.m.

Tilsagn om tilskuddsbeløp skal registreres slik at tilskuddsforvalter har oversikt over inngåtte forpliktelser.

Tilskuddsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal følge bestemmelsene om bokføring, dokumentasjon og oppbevaring i kap. 4. Øvrige tilskuddsforvaltere skal følge krav til bokføring, dokumentasjon og oppbevaring som vedkommende departement har fastsatt.

6.3.5. Utbetaling og eventuell tilbakebetaling

Tilskuddsbeløp skal utbetales etter hvert som mottakeren har behov for å dekke de aktuelle utgiftene i henhold til stortingsvedtak av 8.11.1984:

- a) Tilskudd til driften av en virksomhet skal utbetales i terminer (pr. måned, kvartal eller halvår), avpasset etter størrelsen av beløpet, de formålene som skal tilgodeses og administrative kostnader knyttet til utbetaling.
- b) Tilskudd til lønn skal utbetales så nær tidspunktet for lønnsutbetaling som mulig.
- c) Tilskudd til større anskaffelser skal utbetales så nær oppgjørstidspunktet som mulig.
- d) Tilskuddene skal utover dette ikke nyttes til å regulere virksomhetens likviditet. Det skal ikke være anledning til å fremskynde utbetalinger, slik at mottakeren kan plassere tilskudd som rentebærende innskudd eller lån for å oppnå inntekter i tillegg til det bevilgede beløpet.

For investeringstiltak som det tar tid å gjennomføre, kan utbetaling skje i flere deler etter hvert som det mottas rapport om fremdriften.

Tilskuddsforvalter skal etablere innkrevingsrutiner som sikrer tilbakebetaling, dersom en sluttavregning medfører at mottakeren skal tilbakebetale for mye utbetalt beløp. Der det er utbetalt for mye i fast årlig tildeling under en tilskuddsordning som videreføres i etterfølgende år, kan tildelingen for etterfølgende år reduseres med et beløp tilsvarende det som er for mye utbetalt.

Tilskuddsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal følge bestemmelsene om systemer og rutiner ved utbetaling omtalt i kap. 3. Øvrige tilskuddsforvaltere skal følge kravene til utbetaling som vedkommende departement har fastsatt.

6.3.6. Informasjon om måloppnåelse

Tilskuddsforvalter skal innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse. Kriteriene for måloppnåelse skal være i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Kriteriene skal være så konkret og presist utformet at det kan foretas oppfølging uten uforholdsmessig store kostnader.

Tilskuddsmottakere må pålegges å sende inn rapport i henhold til disse kriteriene. Kravene til rapportering skal ikke gis større omfang enn det som er rimelig i forhold til den nytten tilskuddsmottaker har av tilskuddet. Det skal også tas hensyn til de praktiske mulighetene som hver enkelt mottaker har for å fremskaffe informasjon.

Rapportering fra tilskuddsmottaker kan erstattes eller suppleres med informasjon fra andre kilder hvis disse gir relevant og tilfredsstillende informasjon.

6.3.7. Rapportering til departementet

Tilskuddsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal rapportere i tråd med kravene som er fastsatt av departementet i tildelingsbrevet eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.

Øvrige tilskuddsforvaltere skal rapportere i tråd med kravene som er fastsatt av departementet i oppdragsbrevet eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.

6.3.8. Oppfølging og kontroll

6.3.8.1. Intern kontroll hos tilskuddsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd, skal tilskuddsforvalter ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til oppgave å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler, jf. pkt. 2.4 om intern kontroll.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- søknadsbehandling, herunder dokumentasjon av beregningsresultater
- registrering av gitte tilsagn om tilskudd
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker og til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker.

6.3.8.2. Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker

Tilskuddsforvalter skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for tilskuddsforvalters beregning av tilskuddsbeløp og tildeling. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte. Tilskuddsforvalter skal videre kontrollere rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen, jf. pkt. 6.3.6.

Kontrollen skal tilpasses den enkelte tilskuddsordning og skal vurderes i forhold til målet med ordningen. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Tilskuddsforvalter skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivå og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det fastsettes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

6.3.8.3. Revisorattestasjon

Det enkelte departement må vurdere i hvilken utstrekning informasjon i rapporter fra tilskuddsmottaker skal være attestert av statsautorisert eller registrert revisor.

6.4. Avvik fra normalprosedyren

6.4.1. Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

For forvaltning av rammetilskudd under statsbudsjettets kap. 571 og kap. 572 gjelder kravene og forutsetningene som fastsettes i de årlige budsjettproposisjonene og i de årlige kommuneproposisjonene, i stedet for de generelle bestemmelsene i dette kapitlet. Bestemmelsene om intern styring i virksomheten i kap. 2 og om betalingsformidling i kap. 3, gjelder imidlertid også her.

For øremerkede tilskudd til kommuner og fylkeskommuner gjelder i utgangspunktet de vanlige bestemmelsene i kap. 6, herunder pkt. 6.2.1. For øremerkede tilskudd som utgjør mindre enn 100 000 kroner for tilskuddsmottakeren (kommunen eller fylkeskommunen), skal imidlertid krav til rapportering fra mottakeren som hovedregel frafalles (jf. pkt. 6.3.6).

Videre er det for øremerkede tilskudd aktuelt med avvik fra normalprosedyren på følgende punkter, jf. at både kommuner og fylkeskommuner er klart avgrensede målgrupper:

- kunngjøring og annen informasjon
- utforming av søknader
- reglene om klagebehandling.

6.4.2. Andre avvik fra normalprosedyren

Den prosedyren som er beskrevet ovenfor i kap. 6 er fastsatt for en normalsituasjon der en tilskuddsbevilgning skal fordeles på en rekke søkere. Det vil forekomme tilfeller der enkelte av punktene ikke er aktuelle ut fra tilskuddsbevilgningens karakter:

- a) Når tilskuddsmottaker er navngitt i selve bevilgningsvedtaket eller er omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses øremerket for vedkommende, kan departementet gjøre unntak fra hovedelementene i prosedyrebestemmelsene på følgende punkter:
 - pkt. 6.2.1.1 c, krav om å formulere tildelingskriterier, herunder beregningsregler
 - pkt. 6.2.1.2, krav om utforming av regelverk
 - pkt. 6.3.2, krav om kunngjøring.
- b) Bestemmelsene i pkt. 6.2.1 skal også tilpasses tilskuddsbeløpets størrelse. Relativt små bidrag kan tilskuddsforvalter gi etter en kortfattet saksbehandling og uten fullstendig tilskuddsbrev eller utførlige kontrolltiltak.
- c) For tilskudd som staten gir som medlem av en internasjonal organisasjon, etter avtale med andre land om samarbeidstiltak eller etter avtale med internasjonale frivillige organisasjoner, faller krav til kunngjøring, søknad og utforming av tilskuddsbrev bort.
- d) For tilskuddsordninger til landbruksområdet som ikke er tiltaksrettede, vil det i nødvendig utstrekning kunne avvikes fra bestemmelsene i pkt. 6.2 og 6.3. Det skal gjøres rede for slike avvik i departementets budsjettproposisjon.

6.5. Evaluering av tilskuddsordninger

Departementet og tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordninger er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordning, herunder hvor omfattende og viktig tilskuddsordningen er, kvalitet og omfang av øvrig rapportering og i hvilken grad det er mulig å beskrive de årlige resultatene. Evalueringer må vurderes i sammenheng med kravene som stilles til rapportering, jf. pkt. 6.3.6.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av informasjonen som fremkommer.

Departementet skal ved utgangen av hvert år sende Riksrevisjonen en oversikt over tilskuddsordninger som er blitt evaluert.

Kapittel 7. Forvaltning av stønadsordninger til privatpersoner

7.1. Innledning

Kapitlet inneholder bestemmelser om etablering og forvaltning av stønadsordninger til privatpersoner.

Formålet med bestemmelsene er å sikre effektiv og hensiktsmessig utforming og oppfølging av stønadsordninger.

Bevilgninger til stønader til privatpersoner skal være identifisert i det vedtatte statsbudsjettet ved bruk av postnummer 70–89. Bevilgninger under disse postnumrene som tilfaller privatpersoner, faller normalt inn under bestemmelsene i kap. 7 om forvaltning av stønadsordninger. I mange tilfeller er stønadsordninger til privatpersoner fastsatt i lov, til dels som rettighetsbaserte ordninger. Bevilgninger under postnumrene 70–89 som tilfaller enkeltpersoner i forbindelse med næringsvirksomhet eller i annen yrkessammenheng, faller imidlertid inn under bestemmelsene i kap. 6 om forvaltning av tilskuddsordninger.

Bestemmelsene i kap. 7 gjelder også for eventuelle stønader som forvaltes av statlige fond og forvaltningsorganer som mottar bevilgninger over postnummer 50–59.

7.2. Utarbeidelse av en stønadsordning

7.2.1. Utforming av en stønadsordning og presentasjon for Stortinget

7.2.1.1. Hovedelementer

Utforming og vektlegging av hovedelementene i en stønadsordning omtalt nedenfor skal skje etter en konkret vurdering for den enkelte ordningen. Hovedelementene skal vurderes i nøye sammenheng.

a) Mål for ordningen

Departementet skal utarbeide formuleringer som tydeliggjør hva staten ønsker å oppnå med stønadsordningen (målet) og hvilken målgruppe den tar sikte på. For stønadsordninger som blir fastsatt ved lov, omtales målformuleringene i tilknytning til lovforslaget, mens de for øvrige ordninger omtales i tilknytning til bevilgningsforslaget.

b) Kriterier for måloppnåelse

Departementet skal fastsette hvilke opplysninger som skal innhentes fra stønadsforvalter for å belyse måloppnåelsen.

c) Tildelingskriterier, herunder beregningsregler

Departementet skal utarbeide kriterier for tildeling, og presentere disse enten i lov, forskrift eller annet regelverk for ordningen. For stønadsordninger der tildeling gis på grunnlag av kvantifiserbare kriterier, skal det fastsettes beregningsregler.

d) *Oppfølging og kontroll*

Departementet skal sørge for at det blir fastsatt regler om nødvendig kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. pkt. 7.3.9.

e) *Evaluering*

Departementet har ansvar for at stønadsordninger blir evaluert, jf. pkt. 7.4.

7.2.1.2. *Regelverk*

For stønadsordninger vil bestemmelser som regulerer punktene a til d og eventuelt e normalt være nedfelt i lov eller i forskrift. Departementet skal fastsette eventuelle nærmere regler for ordningen.

7.2.1.3. *Presentasjon for Stortinget*

Departementet skal gi en presentasjon overfor Stortinget av hovedelementene nevnt i pkt. 7.2.1.1 og av sammenhengen mellom dem når det fremmes forslag om en ny stønadsordning. Omfanget av omtalen for Stortinget skal vurderes ut fra hvor omfattende og viktig en stønadsordning er.

Ved forslag om ny årlig bevilgning til en eksisterende stønadsordning, kan det alternativt vises til premissene for lovvedtak eller tidligere bevilgningsvedtak (i budsjettproposisjonen og stortingskomiteens innstilling). Hovedelementene må imidlertid vurderes og presenteres på nytt med jevne mellomrom.

Departementet skal rapportere i sin budsjettproposisjon til Stortinget om resultater som er oppnådd ved stønadsordningen i forhold til fastsatte mål.

7.2.2. *Etablering av en forvaltningsorganisasjon*

Departementet skal påse at forvaltning av stønadsordninger er organisert på en effektiv og hensiktsmessig måte.

7.2.2.1. *Stønadsforvaltere innenfor statsforvaltningen*

Departementet kan være stønadsforvalter eller det kan delegere forvaltningen til et underliggende forvaltningsorgan. Departementet kan delegere myndighet til å fastsette nærmere regler for hvordan en ordning skal forvaltes, til å behandle søknader og til å fatte vedtak om tildeling. Departementet skal ved delegering i nødvendig utstrekning presisere kravene som følger av punktene a til e i pkt. 7.2.1.1. Presisering skal foretas i tildelingsbrevet eller i et særskilt regelverk for stønadsordningen, jf. pkt. 7.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at virksomheten forvalter stønader på en forsvarlig måte, jf. pkt. 1.5 og pkt. 7.3.9.

Et departement som er stønadsforvalter kan delegere kontrollmyndighet til underliggende virksomhet(er).

Ved delegering av stønadsforvaltning til statlige forvaltningsorgan under et annet departement, har det delegerende departementet ansvar for å avklare ansvarsdelingen mellom de to departementene.

7.2.2.2. *Kommunale og fylkeskommunale stønadsforvaltere*

Et departement kan i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet overlate til kommuner eller fylkeskommuner å være stønadsforvalter for statlige stønader.

Departementet skal utarbeide oppdragsbrev der kravene som følger av punktene a til d i pkt. 7.2.1.1 omtales for den enkelte stønadsordning, eventuelt med henvisning til lov, forskrift eller særskilt regelverk for ordningen jf. pkt. 7.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at forvaltningen utføres på en forsvarlig måte, jf. bestemmelsene i pkt. 7.3.9.

7.2.2.3. *Stønadsforvaltere eid av staten*

Departementet kan overlate forvaltning av statlige stønader til statsaksjeselskaper, statsforetak, særlovselskaper og andre selvstendige rettssubjekter som staten eier fullt ut. Spørsmål om å overlate forvaltningsansvar skal forelegges Finansdepartementet på forhånd. Det skal utarbeides oppdragsbrev og føres kontroll tilsvarende bestemmelsene i pkt. 7.2.2.2.

7.2.2.4. *Stønader forvaltet av stiftelser, private mv.*

Når det ikke er aktuelle offentlige instanser å overlate forvaltningsansvar til (jf. punktene 7.2.2.1–7.2.2.3), kan forvaltningen av statlige stønader overlates til en annen instans (stiftelse, privat instans, selvstendig rettssubjekt som staten eier delvis, mv.) når dette anses som forsvarlig og vedkommende instans er villig til det.

Vedtaket om å overlate forvaltningsansvar for nye stønadsordninger til stiftelser, private mv. må godkjennes av Finansdepartementet og omtales i bevilgningsforslaget fra departementet. Det vises til annet gjeldende lover og regler, herunder forvaltningsloven, offentlighetsloven og regelverk om offentlige anskaffelser.

Departementet skal utarbeide et oppdragsbrev der kravene som følger av punktene a til d i pkt. 7.2.1.1 omtales for den enkelte stønadsordning, eventuelt med henvisning til lov, forskrift eller særskilt regelverk for ordningen, jf. pkt. 7.2.1.2. Departementet skal føre kontroll med at forvaltningen utføres på en forsvarlig måte, jf. bestemmelsene i pkt. 7.3.9.

7.3. Stønadsforvaltning

7.3.1. Generelt

Stønadsforvalter skal følge bestemmelsene som er nedfelt i tildelings- eller oppdragsbrev, i eventuell lov og forskrift for stønadsordningen og i eventuelt særskilt regelverk for stønadsordningen.

7.3.2. Kunngjøring og søknadsbehandling

For stønadsordninger der utløsning av stønad er avhengig av at det sendes inn krav eller søknad, skal kunngjøring foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som stønadsordningen tar sikte på.

For ordninger der stønad utløses av stønadsforvalter uten at det sendes inn krav eller søknad, skal det med jevn mellomrom gis informasjon overfor målgruppen om de ordningene som eksisterer.

Behandlingen av eventuelle søknader skal følge reglene i forvaltningsloven og i eventuell særlov om stønadsordningen.

7.3.3. Stønadsbrev

For stønadsordninger der det kreves søknad, skal innvilget søknad bekreftes med et stønadsbrev. Stønadsbrev kan utformes som standardbrev.

Stønadsbrevet med eventuelle vedlegg skal beskrive:

- formål
- stønadsbeløp
- utbetalingsordning
- ved stønad med tilbakerapportering, krav til rapportering
- konsekvenser hvis fremlagt informasjon fra mottakeren er falsk, misvisende eller mangelfull, eller eventuelle andre betingelser ikke overholdes.

Stønadsbrev skal hos statlige stønadsforvaltere normalt undertegnes av en person med budsjett disponeringsmyndighet for den aktuelle stønadsbevilgningen, jf. pkt. 2.5. Når budsjett disponeringsmyndigheten tilligger et kollegialt styre, råd eller tilsvarende, eller det gjelder masseutsending av stønadsbrev, kan vedtaket meddeles av bemyndiget medarbeider.

Alle stønadsbeløp skal være attestert før utbetaling kan skje. Den som attesterer skal kontrollere at utbetalingsforslaget er i overensstemmelse med lov, forskrift eller eventuelt stønadsbrev og at eventuelt krav om dokumentasjon er oppfylt.

For store utbetalingsstrømmer kan transaksjonskontroller og dokumentasjon av disse foretas på grunnlag av rapporter (sammendrag) fra hjelpesystem eller andre deler av økonomisystemet, jf. pkt. 2.5.1. Dette innebærer også at stønadsbrev kan sendes ut uten underskrift.

For stønadsordninger der det ikke kreves søknad, er de 3 første strekpunktene omtalt ovenfor aktuelle å ta med i et informasjonsbrev.

7.3.4. Registrering av tilsagn m.m.

Tilsagn om stønadsbeløp skal registreres slik at stønadsforvalter har oversikt over inngåtte forpliktelser.

Stønadsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal følge bestemmelsene om bokføring, dokumentasjon og oppbevaring i kap. 4. Øvrige stønadsforvaltere skal følge krav til bokføring, dokumentasjon og oppbevaring som vedkommende departement har fastsatt.

7.3.5. Utbetaling

Stønadsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal følge bestemmelsene om systemer og rutiner ved utbetaling omtalt i kap. 3. Øvrige stønadsforvaltere skal følge kravene til utbetaling som vedkommende departement har fastsatt.

7.3.6. Eventuell innberetningsplikt

For utbetalinger som skal innberettes til likningsmyndighetene som skattepliktige, skal det være etablert systemer og rutiner som sikrer korrekt behandling.

7.3.7. Rapportering fra mottaker

Normalt kreves det ikke tilbakerapportering fra personlige stønadsmottakere. I de tilfellene hvor det stilles visse betingelser for tildeling av stønad, er det aktuelt å kreve en kort rapport eventuelt med dokumentasjon for at betingelsene er oppfylt.

7.3.8. Rapportering til departementet

Stønadsforvaltere innenfor statsforvaltningen skal rapportere i tråd med kravene som er fastsatt av departementet i tildelingsbrevet eller i særskilt regelverk for stønadsordningen.

Øvrige stønadsforvaltere skal rapportere i tråd med kravene som er fastsatt av departementet i oppdragsbrevet eller i særskilt regelverk for stønadsordningen.

7.3.9. Oppfølging og kontroll

7.3.9.1. Intern kontroll hos stønadsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av stønad, skal stønadsforvalter ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til oppgave å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler, jf. pkt. 2.4 om intern kontroll.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- tildeling og søknadsbehandling, herunder dokumentasjon av beregningsresultater
- utbetaling av stønad til rett mottaker og til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av eventuell dokumentasjon fra stønadmottaker.

7.3.9.2. Kontroll av grunnlaget for stønad som utbetales uten søknad

For ordninger der det utbetales stønad med grunnlag i offentlige register, eller ved beregninger fra andre register, skal det være etablert systemer og rutiner som sikrer kvaliteten på det materialet som benyttes.

7.3.9.3. Kontroll av dokumentasjon fra stønadmottaker

For ordninger der stønad gis direkte til privatpersoner etter søknad, skal krav til dokumentasjon og selvdeklarasjoner være utformet på en slik måte at det kan foretas en rimelig grad av kontroll av opplysningene som gis. Så langt mulig skal kontrollen utføres før stønad godkjennes for utbetaling. I de tilfellene hvor det kreves innsendt rapport om at visse betingelser skal oppfylles etterskuddsvis, skal denne rapporten kontrolleres (jf. pkt. 7.3.7). Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

7.4. Evaluering av stønadsordninger

Departementet og stønadsforvalter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om stønadsordninger er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte stønadsordning, herunder hvor omfattende og viktig stønadsordningen er, kvalitet og omfang av øvrig rapportering og i hvilken grad det er mulig å beskrive de årlige resultatene.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av informasjonen som fremkommer.

Departementet skal ved utgangen av hvert år sende Riksrevisjonen en oversikt over stønadsordninger som er blitt evaluert.

Kapittel 8. Forvaltning av garantiordninger

8.1. Innledning

Kapitlet inneholder bestemmelser om etablering og forvaltning av garantiordninger. Formålet med bestemmelsene er å sikre effektiv og hensiktsmessig utforming og oppfølging av garantiordninger.¹

Kapittel 8 gjelder for såkalte reelle garantiordninger, dvs. forhold der staten garanterer for at juridisk person (låntaker) oppfylder sitt avtaleforhold overfor juridisk person (långiver). Garanti i henhold til kapittel 8 er ikke aktuell dersom enten långiver eller låntaker er et statlig forvaltningsorgan.

¹ Om grunnlaget for kapitlet vises blant annet til generelle retningslinjer for nye garantier omtalt i Nasjonalbudsjettet 1983 (jf. Budsjettinnst. S. I (1982-83)), forslag om behandlingsmåten for garantisaker i St.prp.nr.1 (1985-1986) og Riksrevisjonens Dok.nr.3:06 (1995-1996) om forvaltningen av statlige garantiordninger (jf. Innst.S.nr.218 (1995-1996)).

8.2. Utarbeidelse av en garantiordning

8.2.1. Utforming av en garantiordning og presentasjon for Stortinget

8.2.1.1. Hovedelementer

Utforming og vektlegging av hovedelementene i en garantiordning omtalt nedenfor, skal skje etter en konkret vurdering for den enkelte ordningen.

a) Mål for ordningen

Departementet skal i tilknytning til forslag om ny garantifullmakt utarbeide formuleringer som tydeliggjør hva staten ønsker å oppnå med garantiordningen (målet) og hvilken målgruppe den tar sikte på.

b) Hovedvilkår og spesifiserte standardvilkår

Departementet skal utarbeide hovedvilkår for garantitilsagn. Utgangspunktet er de normalvilkår Stortinget har godkjent for garantiordninger i sin alminnelighet (jf. pkt. 8.2.2) med eventuelle unntak fra disse. Dersom garantier skal kunne gis for lån i utenlandsk valuta, må dette omtales, herunder hvilke konsekvenser det skal ha. Departementet skal også sørge for at det blir fastsatt spesifiserte standardvilkår for ordningen, jf. pkt. 8.2.4.

c) *Kriterier for tilsagn*

Departementet skal utarbeide kriterier for tilsagn om garanti.

d) *Oppfølging og kontroll*

Departementet skal sørge for at det blir klargjort hvilken informasjon som skal innhentes fra avtalepartene og nødvendig kontroll med korrekthet og fullstendighet av informasjonen som legges til grunn ved garantitilsagn og som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. punktene 8.3.2, 8.3.3 og 8.3.5.

e) *Innfrielse av garanti*

Departementet skal sørge for at det blir fastsatt regler for garantiforvalters behandlingsmåte ved krav om innfrielse av statens garantiansvar, jf. pkt. 8.4.

f) *Evaluerings*

Departementet har ansvar for at garantiordninger blir evaluert, jf. pkt. 8.5.

8.2.1.2. Regelverk

Departementet skal fastsette bestemmelser som regulerer punktene a til e og eventuelt f.

8.2.1.3. Presentasjon for Stortinget

Departementet skal gi en presentasjon overfor Stortinget av hovedelementene nevnt i pkt. 8.2.1.1 og av sammenhengen mellom dem når det fremmes forslag om en ny garantiordning.

Ved forslag om ny garantifullmakt under en eksisterende garantiordning, kan det alternativt vises til premissene for tidligere garantivedtak (i budsjettproposisjonen og stortingskomiteens innstilling). Hovedelementene må imidlertid vurderes og presenteres på nytt med jevne mellomrom.

Forslag om garantifullmakt skal legges fram for Stortinget i tilknytning til forslag til statsbudsjett, jf. bevilgningsreglementet § 6 første ledd. Garantitilsagn under en garantifullmakt kan bare gis innen utløpet av vedkommende budsjettermin.

En garantifullmakt skal begrenses med en beløpsramme.

Departementet skal i sin budsjettproposisjon rapportere til Stortinget om resultater som er oppnådd ved garantiordningen. Garantier løper normalt over flere år og det kan derfor være vanskelig å gi en grundig vurdering av måloppnåelse og risiko for utbetaling under garantiordningen i tilknytning til den årlige rapporten. Opplegget for evaluering av ordningene må vurderes i lys av dette, jf. pkt. 8.5.

8.2.2. Hovedvilkår for statsgaranti

Hovedvilkårene i en garantiordning skal normalt ha følgende innhold, i henhold til Stortingets behandling i 1982 og 1985:

- a) En garantiordning skal være selvfinansierende ved innkreving av garantiprovisjon/-gebyr. Det innbetales på et fond som skal dekke både forventede utgifter pga. tap og administrative utgifter.
- b) Garantiformen skal bestå i at staten stiller seg som simpel kausjonist, dvs. at statens garanti forfaller først når långiver kan dokumentere manglende betalingsevne hos låntaker.
- c) Det skal etableres en risikofordeling på pro rata basis mellom staten og øvrige långivere og garantister. Statens garantiansvar begrenses normalt til maksimalt 50 pst. av tapene.

En pro rata-fordeling innebærer at det vil være en tapsfordeling i samsvar med den fastsatte pro rata-fordeling, som normalt vil fordeles mellom partene i forhold til den maksimale risiko den enkelte part har påtatt seg. Dette medfører at alle sikkerheter som er stilt for lånet må stilles til gode for alle som deltar i den aktuelle pro rata-fordelingen og i samme forhold. Ingen av deltakerne kan ha tilgang på særskilte sikkerheter som de andre ikke har tilgang til. Staten skal sikres likeverdig adgang til eventuelle fremtidige sidesikkerheter som låntaker eventuelt stiller overfor medgarantistene i den perioden garantien løper.

I forslaget til garantifullmakt må det redegjøres for hvilken type garantiprovisjon som skal betales. Garantiprovisjon betales normalt som en engangspremie, som et resultat av en neddiskontering av en løpende premie, basert på en vurdering av tapsrisiko. Administrasjonsgebyr fastsettes normalt som et engangsbeløp etter en skjønnsmessig beregning av garantiforvalters administrative utgifter.

Garantien skal normalt ikke gjøres gjeldende før garantiprovisjon og administrasjonsgebyr er betalt.

Dersom garantien knytter seg til lån tatt opp i utenlandsk valuta, bør statens ansvar settes til en fast andel av fordringen dersom kursen på den utenlandske valutaen synker i forhold til valutakursen på det tidspunktet garantien gis, og begrenses oppad til et gitt kronebeløp dersom kursen stiger.

Stortinget skal godkjenne hovedvilkårene for den enkelte garantiordningen, normalt som premiss for selve garantivedtaket, jf. pkt. 8.2.1.3. Dersom regjeringen mener at det er nødvendig med avvik fra de ovennevnte normalvilkårene, må nødvendige unntak innarbeides og begrunnes når saken forelegges Stortinget.

8.2.3. Eventuelt unntak fra normalvilkåret om selvfinansiering

Eventuelt unntak fra normalvilkåret om selvfinansiering må godkjennes ved uttrykkelig stortingsvedtak. Når staten aksepterer å dekke en differanse mellom forventet tap og det som kan dekkes av oppsamlet garantiprovisjon, skal støtten bevilges på egne utgiftsposter (tilskuddsposter) i statsbudsjettet. Det vises til nærmere omtale i Veiledning i statlig budsjettarbeid.

8.2.4. Fastsetting av spesifiserte standardvilkår

I tillegg til hovedvilkårene i pkt. 8.2.2, skal det spesifiseres standardvilkår i reglene for den enkelte ordningen. Dersom departementet ikke selv er garantiforvalter, kan det delegere til garantiforvalter å fastsette standardvilkår. I reglene skal det også angis hva slags tilleggsvilkår det kan være aktuelt å stille overfor enkelte låntakere.

8.2.5. Etablering av en forvaltningsorganisasjon

Departementet skal påse at forvaltning av garantiordninger er organisert på en effektiv og hensiktsmessig måte.

Departementet kan være garantiforvalter selv eller det kan delegere forvaltningen til et underliggende forvaltningsorgan. Departementet kan delegere myndighet til å fastsette nærmere regler om hvordan en ordning skal forvaltes og til å behandle søknader og gi garantierklæringer m.m.

8.3. Forvaltning av garantiordninger

8.3.1. Generelt

Garantiforvalteren skal følge bestemmelsene som er nedfelt i tildelingsbrev og i øvrig regelverk for garantiordningen.

8.3.2. Kunngjøring og søknadsbehandling

Kunngjøring skal foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som garantiordningen tar sikte på.

Behandlingen av søknader skal følge reglene i forvaltningsloven og i eventuell særlov om garantiordningen.

Alle dokumenter skal oppbevares så lenge garantien gjelder.

8.3.3. Garantierklæring/inngåelse av avtale

Vilkår som settes for garantien skal fortrinnsvis nedfelles i en avtale som undertegnes av garantiforvalter, låntaker(e) og långiver(e). Det skal settes en frist for å benytte tilsagn om garanti, hvorefter ubenyttet del av tilsagnet faller bort.

Garantierklæringen/avtalen skal inneholde:

- Garantiordningens formål samt de vilkår og forutsetninger som staten har fastsatt, jf. pkt. 8.2.2 og 8.2.4.
- Andre vilkår og bestemmelser som er vanlig å ta inn i den aktuelle type garantier, enten ved henvisning eller direkte innarbeidelse.
- En løpende informasjonsplikt og krav til periodisk rapportering fra långiver. Låntaker skal normalt pålegges å sende inn regnskap, med revisors beretning og attestasjon, årsberetning og driftsrapporter.
- Klausuler om konsekvensene av eventuelt mislighold av vilkårene. Det må blant annet angis hvilken aktsomhetsgrad som skal legges til grunn.

Det skal vurderes om det er grunn til å presisere at statens rett til regress reguleres av forutsetningene for stortingsvedtaket og av garantivilkårene, og ikke påvirkes av om det eventuelt gis bevilgninger til å dekke et eventuelt tap.

En garantierklæring/avtale skal undertegnes på vegne av garantiforvalter av en medarbeider som er spesielt bemyndiget til å undertegne slike.

8.3.4. Registrering av tilsagn/garantiansvar

Tilsagn skal registreres slik at garantiforvalter har oversikt over disse. Garantiforvalter skal ha systemer og rutiner som sikrer oversikt med hvordan garantirammen er utnyttet og at den ikke overskrides. Det må kunne utarbeides periodiske rapporter om i hvilken grad utstedte garantitilsagn er benyttet, og om alle senere endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

8.3.5. Rapportering fra avtalepartene

Garantiforvalter skal følge opp hvordan et garantitilsagn benyttes og utviklingen i det underliggende avtaleforholdet mellom långiver og låntaker. Hvor store ressurser som brukes på oppfølgingen, må tilpasses hvilken risiko som garantitilsagnet innebærer.

Garantiforvalter skal løpende sette seg inn i den informasjonen avtalepartene sender inn og etterlyse informasjon som ikke kommer til rett tid. Det skal foretas en kontroll som er tilpasset den enkelte avtalesituasjon og som har et rimelig omfang i forhold til den nytte kontrollen gir.

Dersom mislighold inntreffer, skal garantiforvalter umiddelbart ta nødvendige skritt for å minimere statens tap, herunder vurdere oppsigelse av garantien eller inngåelse av ny avtale om partenes adgang til å avhjelpe manglene.

8.3.6. Rapportering til departementet

Dersom garantiforvalter ikke er et departement, må vedkommende rapportere til overordnet departement i tråd med kravene som er fastsatt i tildelingsbrevet eller regelverk for garantiordningen. Omfang, innhold og hyppighet av slik rapportering bestemmes av departementet i samråd med garantiforvalter, jf. pkt. 1.5.

Ved eventuelle vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer for garantiordningen og forutsetninger i tildelingsbrevet, skal garantiforvalter, straks vedkommende har fått kjennskap til avviket, informere departementet.

8.3.7. Intern kontroll hos garantiforvalter

For å sikre en kvalitativt god forvaltning av garantiordninger i tråd med fastsatte mål og regelverk for ordningen, skal garantiforvalter etablere intern kontroll, jf. omtale i pkt. 2.4.

8.4. Innfrielse av garanti, regress

Når långiver fremmer krav om at staten innfrir sitt ansvar, må garantiforvalter vurdere långivers grunnlag for kravet. Ved simpel kausjon vil det blant annet innebære at långiver kan dokumentere manglende betalingssevne hos låntaker.

Dersom staten unntaksvis har påtatt seg selvskyldnerkausjon, må garantiforvalter opptre i samsvar med det som er avtalt når låntaker ikke betaler ved forfall.

Når garantiforvalter betaler långiver, får staten rett til regress. For å hindre misforståelser, må dette likevel presiseres i avtalen.

Etter at garantien er innfridd må garantiforvalter blant annet ta stilling til:

- om regressen skal inndrives eller om det skal inngås nedbetalingsavtale
- hvilke sikkerheter som bør realiseres
- anmeldelse av krav innen særskilt fastsatte foreldelsesfrister.

8.5. Evaluering av garantiordninger

Departementet og garantiforvalter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om garantiordninger er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte garantiordning, herunder hvor omfattende og viktig garantiordningen er, risiko for mislighold og tap, kvalitet og omfang av øvrig rapportering og i hvilken grad det er mulig å beskrive de årlige resultatene (jf. pkt. 8.2.1.3).

Ressursene som legges ned på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av informasjonen som fremkommer.

Departementet skal ved utgangen av hvert år sende Riksrevisjonen en oversikt over garantiordninger som er blitt evaluert.

22. feb. Nr. 371 2011

Forskrift om studiene ved Kunsthøgskolen i Oslo

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Kunsthøgskolen i Oslo 22. februar 2011 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–2, § 3–5, § 3–9, § 4–2, § 4–5, § 4–7, § 4–8, § 4–9, § 4–10, § 5–2 og § 5–3. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

Kapittel I. Alminnelige bestemmelser

§ 1–1. Forskriftens virkeområde

- 1) Denne forskriften gjelder for studier ved Kunsthøgskolen i Oslo.
- 2) Forskriften gir regler om opptak til studier, studierett, organisering av studier, eksamen og sensur, begrunnelse og klage, grader og vitnemål ved Kunsthøgskolen i Oslo. Forskriften skal sikre en forsvarlig gjennomføring av studiene ved Kunsthøgskolen i Oslo.
- 3) For studier hvor det i henhold til UH-loven § 3–2 (2) er fastsatt rammeplaner med bestemmelser som avviker fra denne forskriften, gjelder rammeplanens bestemmelser.

§ 1–2. Definisjoner

Arbeidskrav: Krav som må være oppfylt for å få et emne godkjent og/eller kunne gå opp til eksamen. Arbeidskrav fremgår av studieplanen.

Eksamen: Skriftlig, praktisk og/eller muntlig prøve eller annen vurdering av studentens kunnskaper og ferdigheter som gir grunnlag for fastsettelse av karakter på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som angis på vitnemålet.

Emne: Den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et studieprogram. Alle emner skal ha omfanget angitt i studiepoeng.

Fagplan: En plan med nærmere beskrivelse av innhold i og organisering av de studieprogram som er regulert ved rammeplan.

Studiekontrakt: En gjensidig avtale mellom studenten og Kunsthøgskolen i Oslo om plikter og ansvar begge parter har for studentens studieløp. Studiekontrakten vedtas av styret.

Studieplan: Beskrivelse av innholdet i et studium og hvordan det skal gjennomføres for at det skal føre til bestemte læringsmål. Planen inneholder bestemmelser om opptakskrav, mål for studiet, oppbygging og gjennomføring, innhold, undervisning og læringsformer, vurdering og studiekvalitet. Begrepet studieplan brukes ved Kunsthøgskolen i Oslo også om fagplaner.

Studiepoeng: Mål på arbeidsomfang i studiet: 60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudium. 60 studiepoeng utgjør 1500– 1800 arbeidstimer.

Studieprogram: Et studieløp som fører frem til en avsluttende eksamen eller grad.

Studierett: Adgang til studiet og gjennomføring av studiet i henhold til gjeldende studieplan. Aksept av tilbudt studieplass gir studierett i henhold til normert studietid for det aktuelle studiet.

Vurdering: Formell vurdering av det faglige nivået og den faglige fremgangen studenten har oppnådd ved bestemte stadier i studiet.

UH-loven: Lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

Utdanningsplan: Individuell plan som utarbeides mellom student og Kunsthøgskolen i Oslo for gjennomføring av studium/studieprogram av 60 studiepoengs omfang eller mer, jf. UH-loven § 4–2.

Kapittel II. Opptak

§ 2–1. Opptaksramme

- 1) Alle studier ved Kunsthøgskolen i Oslo er adgangsregulert pga. kapasitets- og ressurs hensyn, jf. UH-lovens § 3–7 (5). Styret fastsetter årlig opptaksrammer for de enkelte studier. Styret har fullmakt til å justere opptaksrammene dersom det blir nødvendig underveis i opptaksarbeidet.
- 2) Studenter tas opp til kunsthøgskolens studier på grunnlag av fastsatte opptakskrav.
- 3) Normalt tas det opp studenter en gang i året med studiestart ved høstsemesterets begynnelse.

§ 2–2. Opptakskrav

- 1) For opptak til studier ved Kunsthøgskolen i Oslo kreves normalt generell studiekompetanse, jf. forskrift om opptak til høyere utdanning, og faglige kvalifikasjoner som vurderes ved opptaksprøver. De faglige kvalifikasjonene er nærmere fastsatt i studieplanen for det enkelte studieprogram.
- 2) Ved opptaksprøvene vurderes og rangeres søkerens faglige kvalifikasjoner av opptakskomiteer som består av studieleder eller den studieleder oppnevner, minst 2 faglige medlemmer med varamedlemmer, hvorav ett medlem kan være eksternt, og minst 1 studentrepresentant med varamedlem som observatør.
- 3) Dekan oppnevner hvert år nye opptakskomiteer for det enkelte studieprogram.
- 4) Nærmere regler om opptakskomiteenes oppgaver og arbeidsform fastsettes av dekan.

§ 2–3. Unntak

- 1) Ved opptak til studier ved Kunsthøgskolen i Oslo kan det gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse, jf. § 3–6 i Forskrift om opptak til høyere utdanning. Unntak fra krav om generell studiekompetanse gjelder for søkere som gjennom opptaksprøver dokumenterer spesielle faglige kvalifikasjoner.
- 2) Ved unntak for krav om generell studiekompetanse vil søker likevel måtte dokumentere kunnskaper i norsk og/eller engelsk. Kravene varierer noe for de forskjellige studiene og er nærmere spesifisert i studieplanen for det enkelte studium.

§ 2–4. Klage over avgjørelser om opptak

- 1) Faglige vurderinger foretatt av opptakskomiteen kan ikke påklages.
- 2) Klage over formelle feil ved avgjørelse om opptak må rettes til studieseksjonen ved Kunsthøgskolen i Oslo innen 3 uker etter at avgjørelsen om opptak ble kunngjort.

Kapittel III. Studierett

§ 3–1. Studierett

- 1) Opptak ved Kunsthøgskolen i Oslo gir studierett til studieprogrammet studenten er tatt opp til. Utdanningsplanen spesifiserer hvilke emner dette omfatter. Studieretten gjelder normalt fra 1. august i opptaksåret.
- 2) Studenter med studierett ved Kunsthøgskolen i Oslo plikter å undertegne og samtykke i bestemmelsene i studiekontrakten samt betale semesteravgift innen gjeldende frister til den studentsamskipnaden Kunsthøgskolen i Oslo er medlem av.
- 3) Alle studenter har krav på og er forpliktet til å inngå en utdanningsplan, jf. UH-loven § 4–2. Ved å godta denne utdanningsplanen bekrefter studenten følgende for det inneværende semesteret
 - hvilke emner studenten skal følge undervisning og/eller bli vurdert i
 - eventuelle andre aktiviteter som studenten skal delta i
 - andre opplysninger som kan justeres og har betydning for progresjonen i eget studium.

§ 3–2. Opphør av studierett

- 1) Studieretten til studieprogrammet studenten er tatt opp til, opphører når
 - studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført studieprogram
 - studenten selv bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført
 - det i løpet av et år ikke er oppnådd studiepoeng, innvilget permisjonssøknad eller delstudier i utlandet
 - studenten fratas sin studierett, jf. UH-loven § 4–7, § 4–8, § 4–9 og § 4–10.
- 2) En student som på grunn av ikke beståtte eksamener, prøver og/eller permisjoner, herunder også sykepermisjoner, er mer enn to år forsinket i forhold til den normale studieprogresjon, mister sin studierett.
- 3) Dekan kan etter søknad gi dispensasjon fra disse bestemmelsene.

§ 3-3. Studieprogresjon

En student som er tatt opp til et studieprogram og som følger normal studieprogresjon, har krav på at programmets faglige mål, nivå og struktur ikke endres i den tiden han/hun har studierett til programmet. Studenten må likevel akseptere at det kan bli endringer i programmets emner og oppbygging så lenge dette ikke medfører at studenten blir forsinket i sin studieprogresjon.

§ 3-4. Permisjon

- 1) En student som får barn i studietiden skal gis rett til permisjon fra studiene under svangerskap og omsorg for barn, jf. UH-loven § 4-5.
- 2) Permisjon pga. sykdom må dokumenteres med legeerklæring.
- 3) Andre permisjonsgrunner er krevende verv i studentorganisasjoner eller militærtjeneste og sivil verneplikt hvor Vernepliktsverket, eller tilsvarende instans, ikke innvilger utsettelse/fritak.
- 4) Unntaksvis kan permisjon innvilges av andre grunner enn nevnt over, da etter særskilt anbefaling fra studieleder.
- 5) Permisjon innvilges for henholdsvis 1 semester eller 1 år, avhengig av det studieprogram studentene følger. Unntaksvis kan kortere eller lengre permisjon innvilges.
- 6) Studenter som er tatt opp til et studieprogram men som likevel ikke kan begynne studiet på grunn av sykdom, fødsel/adopsjon, militærtjeneste eller andre tungtveiende grunner, kan søke om utsatt studiestart til neste opptak. Dette regnes ikke som permisjon.
- 7) Studie- og eksamensretten opphører i permisjonstiden. I tilfeller der studenter, av ulike årsaker, ønsker å avlegge eksamen i ett eller flere emner mens de har permisjon og der dette er praktisk mulig, skal dette innvilges som forlenget studieprogresjon og ikke permisjon. Dette kan være spesielt aktuelt for studenter som har fødselspermisjon med støtte fra Statens lånekasse for utdanning.
- 8) Studentene som er innvilget permisjon vil, etter endt permisjon, ha krav om å få fortsette sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen. Dette innebærer ikke at studenten nødvendigvis vil ha krav om å fortsette med studiene umiddelbart etter endt permisjon. Kunsthøgskolen vil, så langt det er praktisk mulig, legge forholdene til rette for at studenten kan gjenoppta sine studier så raskt som mulig.
- 9) Alle søknader om permisjon sendes til studieadministrasjonen. Permisjonssøknad med grunner nevnt i ledd 1-3 avgjøres administrativt. Permisjonssøknader etter ledd 4 avgjøres av dekan i samråd med studieleder.

§ 3-5. Utveksling

- 1) Kunsthøgskolen i Oslo tar opp utvekslingsstudenter fra tilsvarende utdanningsinstitusjoner i Norge og utlandet. Antall plasser sees i forhold til kapasitet og inngåtte avtaler.
- 2) For studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo skal utvekslingsopphold ved andre læresteder kunne innpasses i graden ved kunsthøgskolen. Utvekslingsopphold skal forhåndsgodkjennes av studieleder og inngå i den individuelle utdanningsplanen.
- 3) Utvekslingsopphold kan variere fra minimum én uke til maksimum ett studieår.
- 4) Utveksling administreres av studieadministrasjonen.

§ 3-6. Gjestestudenter

- 1) Gjestestudenter er søkere som har fullført sine ordinære studier ved en annen utdanningsinstitusjon og som har blitt godkjent for forskningsstipend via spesielle stipendordninger som Fulbright-programmet, Norges forskningsråd eller lignende.
- 2) Gjestestudenter tas opp på individuelt grunnlag og er ikke på regulært vis påmeldt kunsthøgskolens studieprogram. De får ikke studiepoeng og går ikke opp til eksamen.
- 3) Dekan avgjør om det er aktuelt å ta opp gjestestudenter ved det enkelte fagområde.

Kapittel IV. Organisering av studiene**§ 4-1. Studieprogram**

Styret oppretter og nedlegger studieprogram.

§ 4-2. Undervisning

Undervisningen organiseres i henhold til godkjent studieplan.

§ 4-3. Studieåret

Studieåret er normert til 10 måneder fordelt på to semestre. Rektor fastsetter semesterstart.

Kapittel V. Innpassing/fritak og godkjenning av annen utdanning**§ 5-1. Innpassing/fritak**

- 1) Studenter som har avlagt eksamen ved andre institusjoner eller på annen måte kan dokumentere gjennomført utdanning kan søke om innpassing i, eller fritak for deler av studieprogrammet de er tatt opp til, jf. UH-loven § 3-5.

- 2) En søknad om innpassing/fritak krever grundig dokumentasjon av innhold og nivå på den tidligere utdanningen. Fritak gis for enkeltemner mens innpassing foretas til et bestemt årstrinn i studiet. Skriftlig søknad sendes studieadministrasjonen.
- 3) Dekan avgjør søknader om innpassing/fritak.

§ 5-2. Godkjenning av annen utdanning

- 1) Dekan avgjør søknader fra enkeltpersoner om godkjenning av annen høyere utdanning som faglig jevngrad med utdanning som tilbys ved Kunsthøgskolen i Oslo, jf. UH-loven § 3-5 (3-4).
- 2) Skriftlig søknad om faglig godkjenning sendes til studieadministrasjonen og vedlegges relevant informasjon som karakterutskrift, vitnemål, studieplan, emnebeskrivelse samt portfolio og/eller skriftlig avhandling. I situasjoner hvor det ikke er mulig å legge frem eksamenspapirer kan kunnskaper dokumenteres på annen måte, jf. Lisboakonvensjonen, artikkel VII.

Kapittel VI. Eksamen og sensur

§ 6-1. Eksamensformer

- 1) Eksamen eller prøve kan gjennomføres som:
 - forestillinger
 - utstillinger
 - visninger
 - oppgaver
 - skriftlig prøve
 - praktisk prøve
 - muntlig prøve
 - fremlegging av arbeid/mappe
 - kombinasjon av ovennevnte eksamensformer.
- 2) Eksamen eller prøve kan gjennomføres individuelt eller gruppevis. Hvilke(n) eksamens-/ prøveform(er) som benyttes i det enkelte emne fremgår av studieplan.

§ 6-2. Vilkår for adgang til eksamen

- 1) Det skal gå klart frem av studieplanen hvilke eksamener og vurderinger underveis i studieløpet som skal inngå på vitnemålet.
- 2) Studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo har adgang til eksamener og prøver ved de studier de er tatt opp til. Studenter må være registrert og ha betalt fastsatt semesteravgift.
- 3) Regler om arbeidskrav/studiekrav, obligatoriske oppgaver, krav om avlagte eksamener eller prøver, obligatorisk deltakelse eller gjennomført praksis for at studenten skal ha adgang til en eksamen eller få fortsette studiene, fastsettes i studieplanen. Reglene om arbeidskrav gjelder også i de tilfeller hvor en student har fravær pga. sykdom eller er innvilget permisjon, jf. § 3-4.
- 4) Det er ikke adgang til å fremstille seg til eksamen (inklusive ny eksamen, jf. § 6-6) i samme emne mer enn tre ganger.
- 5) Andre som ikke er opptatt som student ved Kunsthøgskolen i Oslo eller som har studierett ved et annet studium ved kunsthøgskolen, men som oppfyller de generelle og eventuelle spesielle opptakskrav for studiet og øvrige krav for oppmelding i vedkommende emne, kan melde seg opp til eksamen. Dekan avgjør om de generelle og eventuelle spesielle opptakskrav er innfridd. Kandidater som ikke er tatt opp som student ved Kunsthøgskolen i Oslo, skal betale et vederlag som dekker kunsthøgskolens merutgifter ved å arrangere eksamen.

§ 6-3. Oppmelding til eksamen

- 1) Studenter som følger normal studieprogresjon i et studieprogram, blir automatisk oppmeldt til eksamen.
- 2) Ved utdanninger hvor oppmelding til eksamen ikke skjer automatisk, er studenten selv ansvarlig for å melde seg opp innen fastsatte frister.
- 3) Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 6-4. Tilrettelegging av eksamen eller prøve for studenter med særskilte behov

- 1) For å gi alle studenter tilnærmet like arbeidsvilkår ved eksamen eller prøve, kan studenter som av medisinske eller andre grunner har behov for særordninger i forbindelse med eksamen, etter skriftlig søknad få innvilget dette.
- 2) Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige. Attesten må inneholde en nærmere begrunnelse for hvorfor det er behov for særordning i eksamenssituasjonen.
- 3) Søknadsfrist for tilrettelegging av eksamen er 3 uker før eksamen. Det kan gjøres unntak fra fristen når behovet for særordning er uforutsett.
- 4) Etter søknad kan eksamen avlegges på engelsk. Søknadsfristen er 3 uker før eksamen.
- 5) Tilrettelegging av eksamen kan gjelde for enkelteksamener eller for hele studiet og kan gis i form av fysiske tiltak og/eller utvidet tid til eksamen.

- 6) Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker kan etter eget ønske få vedlagt sin eksamensbesvarelse en attest som bekrefter dette.
- 7) Når det foreligger dokumentert behov for utvidet tid til eksamen, kan det gis inntil 25 % utvidet tid. Ved sterk funksjonshemming og alvorlig sykdom kan det gis ytterligere utvidelse av eksamenstiden.
- 8) For alle ordninger forutsettes at det ikke gis særvurdering av de faglige prestasjoner.
- 9) Søknad om tilrettelegging sendes til studieseksjonen.

§ 6-5. Forfall, oppmøte til eksamen, sykdom under eksamen og blank besvarelse

- 1) Forfall til eksamen må meldes til studieadministrasjonen og dokumenteres med legeattest eller annen gyldig dokumentasjon før eksamen tar til, for at oppmelding ikke skal regnes som eksamensforsøk.
- 2) Gyldig grunn er sykdom, sterke velferdsgrunner eller andre særlige grunner som skal være dokumentert. Slik dokumentasjon skal leveres/være poststempelt så raskt som mulig og senest innen tre virkedager etter eksamen. Gyldig grunn gir rett til utsatt eksamen, jf. § 6-6.
- 3) En student som ikke møter til eksamen som fastsatt, får registrert «Ikke møtt» dersom ikke dokumentasjon for gyldig fravær fremlegges. «Ikke møtt» teller som ett eksamensforsøk. Det samme gjelder for studenter som leverer blank besvarelse, som trekker seg under eksamen uten gyldig grunn eller som uten gyldig grunn ikke leverer rapporter, arbeider, hjemmeoppgaver eller lignende innen fastsatte frister.
- 4) Studenter som har levert materiale til bedømming kan ikke unndra seg sensur. Avlagt prøve kan ikke annulleres.
- 5) En student som blir syk under eksamen, må gi beskjed til sensor, studieleder eller studieadministrasjon, straks oppsøke lege og levere legeattest senest tre døgn etter den avbrutte eksamen.
- 6) Utsatt innleveringsfrist kan innvilges på grunn av sykdom. Søknad må være vedlagt legeattest og må leveres kunsthøgskolen umiddelbart etter sykemeldingsperioden og senest en dag før innleveringsfristen.

§ 6-6. Utsatt eksamen – ny eksamen

- 1) En student som på grunn av gyldig fravær ikke avlegger eksamen til ordinær tid, jf. § 6-5, har rett til å gå opp til utsatt eksamen. Slik eksamen skal normalt avholdes i begynnelsen av påfølgende semester, og senest innen seks måneder etter den opprinnelige eksamen. Hvis videre deltagelse i utdanningen ikke er avhengig av at eksamen er bestått kan studenten velge å vente med å gå opp til utsatt eksamen til neste ordinære eksamen avholdes.
- 2) Kunsthøgskolen i Oslo kan vedta at det holdes ny eksamen med adgang for studenter som ikke har bestått eksamen. Ny eksamen skal avholdes innen ett år etter den opprinnelige eksamen og senest sammen med neste ordinære eksamen.
- 3) Utsatt/ny eksamen kan ha en annen form enn ordinær eksamen.

§ 6-7. Eksamen i fag og emner som opphører

For fag/emner som opphører, gjelder følgende: Dersom det etter siste ordinære eksamen og én utsatt/ny eksamen i et fag/emne fremdeles gjenstår studenter med ikke bestått eller gyldig fravær, kan det avholdes en tredje og siste eksamen. Slik tredje eksamen skal avholdes innen ett år etter siste ordinære eksamen. Eksamen kan ha en annen form enn ordinær eksamen.

§ 6-8. Fusk ved eksamen

- 1) Fusk eller forsøk på fusk ved eksamen kan være avskrift eller tilnærmet avskrift av litteratur, internettdokumenter o.a. uten kildehenvisninger. Besvarelser som er svært likt utformet regnes som fusk, og det regnes i tillegg som fusk hvis besvarelsen er et plagiat eller den åpenbart er utført av andre enn studenten.
- 2) Ved eksamener hvor tillatte hjelpemidler er begrenset, betraktes det som fusk å benytte annet enn det som det på forhånd er informert om/oppgitt i eksamensteksten.
- 3) Konsekvensen for studenten ved fusk/forsøk på fusk er annullering av eksamen og inntil ett års utestenging fra alle høgre utdanningsinstitusjoner, jf. UH-loven § 4-7 og § 4-8. Sensurresultatet skal settes til «ikke bestått» der det er dokumentert fusk eller forsøk på fusk. Alle saker der det er avdekket fusk eller forsøk på fusk, skal oversendes styret til endelig avgjørelse.

§ 6-9. Vurderingsformer

- 1) Det skal fremgå av studieplanen hvilke vurderinger som inngår i studentenes læringsforløp, og hvilke av disse som inngår på vitnemålet eller i endelig karakter.
- 2) Vurdering kan skje individuelt eller i gruppe.
- 3) Eventuell gruppeeksamen eller -prøver skal organiseres slik at hver enkelt students kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse også kan vurderes på individuelt grunnlag. Hvilken eksamens- eller prøveform som skal inngå i vurderingen og hvordan oppgaver skal gjennomføres, bedømmes eller vurderes fremgår av studieplanene.

§ 6-10. Vurderingsuttrykk

- 1) Kunsthøgskolen i Oslo bruker begge vurderingsuttrykk som er angitt i UH-loven § 3-9:
 - gradert karakterer etter en skala fra A til F, der A er beste karakter og E er laveste ståkarakter. F er stryk.
 - Bestått eller ikke bestått.

- 2) Hvilket vurderingsuttrykk som benyttes ved den enkelte eksamen, prøve eller bedømmelse av oppgave, fastsettes i studieplanen og tas med i beskrivelsen av hvert enkelt emne.
- 3) Beregning av endelig karakter i et emne som består av flere deksamener, skal fremgå av studieplanen.

§ 6–11. Sensur

Sensur behandles etter UH-loven § 3–9.

- 1) Bruk av sensorer skal fastsettes i studieplaner og tas med i beskrivelsene av emner. Sensur og valg av sensorer skal sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet på en upartisk og faglig betryggende måte. Ved bedømmelse av studentens selvstendige arbeid i høyere grad skal det være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern.
- 2) Dersom det ikke blir enighet mellom sensorene om en karakter, har ekstern sensor eller intern sensor som ikke er faglærer avgjørelsen.
- 3) Ekstern sensor må ikke ha ansettelsesforhold ved Kunsthøgskolen i Oslo i det aktuelle studieåret og bør normalt ikke ha annen, nær profesjonell tilknytning til faglærere på Kunsthøgskolen i Oslo innen samme studieprogram. Ekstern sensor skal normalt ikke benyttes sammenhengende i mer enn 3 år.

§ 6–12. Ny sensur

- 1) Ved klage over karakterfastsetting, jf. § 7–2, skal det foretas ny sensur. I tillegg kan klage over formelle feil, jf. § 7–3, føre til at det skal foretas ny sensur.
- 2) Ved ny sensur skal det samme arbeidet vurderes på nytt av minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern, jf. UH-loven § 3–9. De nye sensorer skal ikke ha informasjon om karakter, begrunnelse eller studentens begrunnelse for klagen. Karakteren kan endres både til gunst og til ugunst for klager.

Kapittel VII. Begrunnelse og klage

§ 7–1. Begrunnelse for karakterfastsetting

Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner, jf. UH-loven § 5–3. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse fremsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremsettes senest tre uker etter at karakteren ble kunngjort.

§ 7–2. Klage over karakterfastsetting

Klage over karakterfastsetting behandles etter UH-loven § 5–3.

- 1) En student kan klage skriftlig over karakteren innen tre uker etter er at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas, jf. § 6–12. Klagen sendes til studieadministrasjonen.
- 2) Ved bruk av løpende vurdering kan studenten fremsette klage først når slutt karakter for emnet er kunngjort.
- 3) Ved klage på karakterfastsettingen på gruppearbeid, der det gis en felles karakter, må alle studentene samtykke i og undertegne klagen.
- 4) Ved klage på karakter eller på formelle feil etter at studenten har mottatt vitnemål, må vitnemålet leveres inn samtidig for at klagen skal kunne behandles.

§ 7–3. Klage over formelle feil

Klage over formelle feil ved eksamen (dvs. feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren) behandles etter UH-loven § 5–2.

- 1) Fristen for å klage er tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage skal fremsettes skriftlig, være begrunnet og sendes til studieadministrasjonen ved Kunsthøgskolen.
- 2) Ved medhold i klage over formelle feil skal det vurderes om feilen kan rettes opp med ny sensur, jf. § 6–12, eller om det skal avholdes ny eksamen, jf. § 6–6.

Kapittel VIII. Grader og vitnemål

§ 8–1. Grader

Kunsthøgskolen i Oslo tildeler bachelorgrader av 180 studiepoengs omfang og mastergrader av 120 studiepoengs omfang. For å få utstedt vitnemål for grad fra Kunsthøgskolen i Oslo må minst 60 studiepoeng av graden være fullført ved Kunsthøgskolen i Oslo.

§ 8–2. Bachelorgrad

Studenter som er tatt opp til bachelorstudier ved Kunsthøgskolen i Oslo må ha avlagt eksamen i og bestått emner som til sammen må utgjøre minst 180 studiepoeng for å få tildelt en bachelorgrad. Krav til fordypning er definert i studieplanen.

§ 8–3. Mastergrad

For å få tildelt mastergrad ved Kunsthøgskolen i Oslo må kravene som stilles i forskrift om krav til mastergrad gitt av departementet være oppfylt. I tillegg må studenten ha avlagt eksamen i og bestått de emner som er fastsatt i studieplanen.

§ 8–4. Vitnemål og karakterutskrift

- 1) Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Det fremgår av vitnemålet hvilke emner som er fullført og bestått.
- 2) Vitnemål utstedes kun én gang.
- 3) Vitnemål utstedes på norsk. Et eget vitnemåstillegg, Diploma Supplement, gir en nærmere beskrivelse på engelsk av studentens utdanning og av det norske utdanningssystemet.
- 4) Mindre enheter eller ikke fullførte studieprogram dokumenteres ved karakterutskrift. Karakterutskriften skal inneholde gjeldende karakter i emnet, hvilket år og semester karakteren er oppnådd, tittel på emnet og emnets omfang i studiepoeng.

Kapittel IX. Ikrafttredelse**§ 9–1. Ikrafttredelse**

- 1) Forskriften trer i kraft fra og med 1. april 2011.
- 2) Fra samme tid oppheves forskrift 25. februar 2003 nr. 947 om krav til bachelorgraden ved Kunsthøgskolen i Oslo, fastsatt av Kunsthøgskolens styre.

30. mars Nr. 372 2011**Forskrift om endring i forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)**

Hjemmel: Fastsatt av Styret ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) 30. mars 2011 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–9 nr. 7. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 7. desember 2005 nr. 1684 om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) gjøres følgende endringer:

§ 15 skal lyde:

§ 15. Innpassing

1. Fakultetet avgjør søknader om innpassing til videre studier på grunnlag av ekstern utdanning eller realkompetanse etter universitetsloven § 3–5. Det forutsettes at den eksterne utdanningen er godkjent som utdanning på universitets- og høyskolenivå.
2. Fakultetet avgjør søknader om godkjenning som faglig jevn god med grad eller utdanning etter universitetsloven § 3–5.

§ 22 skal lyde:

§ 22. Candidata/candidatus psychologiae

I studieprogram som fører fram til graden *candidata/candidatus psychologiae*, inngår fellesemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et sammenhengende studieløp normert til 360 studiepoeng. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

§ 34 skal lyde:

§ 34. Målform og språk ved skriftlig vurdering

1. Bestemmelser om bruk av målform i eksamensoppgaver er gitt i forskrift 7. juli 1987 nr. 4148 om målform i eksamensoppgaver. Forskriften er gitt med hjemmel i lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.
2. Eksamensoppgaver som gis på norsk mål, skal foreligge i begge målformer (bokmål og nynorsk). Unntatt er oppgaver i faget norsk. Har alle studentene ønsket samme målform, kan oppgavene gis i bare denne målformen. Studentene velger målform når de melder seg til vurdering.
3. Dersom undervisningen gis på et ikke-skandinavisk språk, skal eksamensoppgaver i tillegg gis på undervisningsspråket. Søknad om å få oppgave gitt på annet språk enn norsk eller undervisningsspråket, avgjøres av fakultetet.
4. Til eksamen på høyere grads nivå kan fakultetet selv bestemme at oppgaveteksten gis på et ikke-skandinavisk språk, selv om det ikke er krav om at besvarelsen skal leveres på det språket. Høyere grads nivå betyr her master eller 4., 5. eller 6. årskurs/-kull i integrerte studieprogram. Bestemmelser om dette skal være angitt i emnebeskrivelsen.
5. Dersom en vesentlig del av emnets pensum er på et annet språk enn undervisningsspråket, kan fakultetet bestemme at oppgaveteksten i tillegg skal gis i det språket.
6. Vurderingsbesvarelser og masteroppgaver kan leveres på norsk, svensk, dansk eller engelsk hvis det ikke er fastsatt annen ordning i emnebeskrivelsen eller studieplanen.

7. Der et annet fremmedspråk enn engelsk inngår i egenarten til emnet, i dets læringsmål eller pensum, fastsetter fakultetet hvilket språk kandidatene kan bruke i sine vurderingsbesvarelser.
8. Masteroppgaven skrives på det språket som er mest relevant for innholdet i oppgaven og de praktiske forholdene for hver enkelt masterstudent. Fakultetet selv avgjør hvilke språk som kan godkjennes innenfor disse rammene. Masteroppgaver som skrives på norsk, skal ha et sammendrag på engelsk eller et annet relevant fremmedspråk. Masteroppgaver som skrives på et ikke-skandinavisk språk, skal ha et kort sammendrag på norsk. Fakultetet kan gi unntak fra denne bestemmelsen dersom studenten er fremmedspråklig og ikke behersker et av de skandinaviske språkene (norsk, svensk eller dansk).

§ 43 skal lyde:

§ 43. Vitnemål

1. Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning. Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, følger som vedlegg til vitnemålet.
2. For at en kandidat skal få utstedt vitnemål for grad fra NTNU må minst 60 av studiepoengene, som skal inngå i beregningsgrunnlaget for graden, være avlagt ved NTNU.
3. For grader som gis i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner (fellesgrader) må minst 30 studiepoeng være avlagt ved NTNU.
4. Ved godskrivning av utdanning, som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan tildeles en ny grad. Fakultetet selv kan fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret myndighet til å vedta krav om inntil 90 nye studiepoeng.

II

Endringene i § 22 og § 34 nr. 8 trer i kraft fra studieåret 2011–12. De øvrige endringene trer i kraft straks.

1. april Nr. 373 2011

Forskrift om endring i forskrift om fisketider for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. april 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 15 og § 16 og lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 33, jf. delegeringsvedtak 27. november 1992 nr. 864, jf. forskrift 20. juni 2003 nr. 736 om åpning for fiske etter anadrome laksefisk (åpningsforskriften) § 1 og § 4. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 31. mai 2010 nr. 731 om fisketider for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

I fredningstiden for det enkelte vassdrag er det ikke tillatt å fiske nærmere grense elv/sjø (elvemunningen) enn hundre meter. Fylkesmannen kan utvide tidsrommet og området for forbudet gjennom forskrift gitt med hjemmel i lov om laksefisk og innlandsfisk § 40.

I munningssoner (fredningssoner) på strekningen fra og med Rogaland til og med Sør-Trøndelag samt i Trondheimsfjorden i Nord-Trøndelag fastsatt med hjemmel i lov om laksefisk og innlandsfisk § 40 følger fisketiden for fiske etter anadrome laksefisk fra land og båt bestemmelsene for sjørret i det aktuelle vassdraget. I munningssoner som omfatter flere vassdrag følger fisketiden bestemmelsene for sjørret i det strengest regulerte vassdraget.

§ 3 skal lyde:

Fiske med stang og håndsnøre fra land og fra båt er tillatt hele året, jf. imidlertid § 2.

Det åpnes imidlertid ikke for fiske etter anadrome laksefisk fra land eller båt i perioden 1. mars–30. april i følgende områder:

- a. Ryfylke i Rogaland, unntatt i Lysefjorden innenfor Lysefjordbrua.
- b. Hardangerfjorden i Hordaland innenfor en linje mellom Bleiknes ved Husnes til Ystadnes ved Ølve i Kvinnherad kommune.
- c. Fjordområdet Sunndal/Tingvollfjord til Krifast og i fjordområdet Surnadal/Halsafjord til Korsnesfjord i Møre og Romsdal.
- d. Hele Sør-Trøndelag fylke samt i Trondheimsfjorden i Nord-Trøndelag.

§ 10 skal lyde:

Forskriften trer i kraft umiddelbart og gjelder til 31. mai 2012.

II

For øvrig videreføres bestemmelsene fastsatt i forskrift 31. mai 2010 nr. 731.

III

Denne forskriften trer i kraft 1. mai 2011.

8. april Nr. 374 2011**Forskrift om endring i forskrift om tiltak mot askeskuddsopp (*Chalara fraxinea*)**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 8. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 18, jf. forskrift 1. desember 2000 nr. 1333 om planter og tiltak mot planteskadegjørere § 40 og § 6 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 8. september 2008 nr. 1005 om tiltak mot askeskuddsopp (*Chalara fraxinea*) gjøres følgende endringer:

§ 3 bokstav a, b og c oppheves.

§ 3 ny bokstav a skal lyde:

a. Smittet sone

Det opprettes en smittet sone hvor følgende fylker og kommuner inngår: Østfold, Oslo, Akershus, Vestfold, Buskerud, Oppland, Hedmark, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder fylker og kommunene Lund, Sokndal, Eigersund, Bjerkreim og Gjesdal.

§ 3 ny bokstav b skal lyde:

b. Observasjonssone

Det opprettes en observasjonssone hvor følgende fylke inngår: Rogaland fylke med unntak av kommunene Lund, Sokndal, Eigersund, Bjerkreim og Gjesdal.

§ 3 ny bokstav c skal lyde:

c. Smittefri sone

Det opprettes en smittefri sone hvor følgende fylker inngår: Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark.

II

Denne forskrift trer i kraft straks.

8. april Nr. 375 2011**Forskrift om endring i forskrift om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i den nordøstlige del av Norges økonomiske sone**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 8. april 2011 med hjemmel i forskrift 3. september 1998 nr. 859 om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i den nordøstlige del av Norges økonomiske sone § 2. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 3. september 1998 nr. 859 om forbud mot å fiske norsk vårgytende sild i den nordøstlige del av Norges økonomiske sone gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd (endret) skal lyde:

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan det innenfor fire nautiske mil fra grunnlinjene vest for 29° 05' Ø drives fiske etter norsk vårgytende sild for fartøy som:

1. har adgang til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild i henhold til forskrift 12. november 2010 nr. 1420 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2011 (deltakerforskriften) og
2. har en største lengde under 21,35 meter eller lasteromsvolum under 150 m³.

§ 3 oppheves.

Gjeldende § 4 og § 5 blir § 3 og § 4.

II

Forskriften trer i kraft straks.

11. april Nr. 376 2011**Forskrift om endring i forskrift om samordning av alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning fra 2011 med alderspensjon fra folketrygden – særlige regler for 1943-kullet**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 11. april 2011 med hjemmel i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 30. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 12. oktober 2010 nr. 1330 om samordning av alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning fra 2011 med alderspensjon fra folketrygden – særlige regler for 1943-kullet gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Denne forskriften gjelder personer født i 1943 som har tatt ut alderspensjon i folketrygden senest før 1. februar 2011, og som tar ut offentlig tjenestepensjon etter 31. desember 2010.

II

Endringen trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2011.

11. april Nr. 377 2011**Forskrift om endring i forskrift om særavgifter**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 11. april 2011 med hjemmel i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 1 og Stortingets avgiftsvedtak 2011. Kunngjort 12. april 2011 kl.13.40.

I

I forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endring:

§ 6–1 tredje ledd skal lyde:

(3) Registrert virksomhet for avgift på utslipp av NO_x skal sende oppgavene til tollregionen innen den 18. i måneden etter utløpet av det halvår utslippet fant sted.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

15. mars Nr. 386 2011**Instruks for Statens vegvesen**

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 15. mars 2011 med hjemmel i veglov 21. juni 1963 nr. 23 § 9 første ledd og § 10 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak 27. mai 2005 nr. 472. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

1 Organisering

Statens vegvesen er et forvaltningsorgan underlagt Samferdselsdepartementet.

Driftsenhetene Vegdirektoratet og regionvegkontorene utgjør til sammen Statens vegvesen.

Vegdirektoratet er den sentrale enheten i Statens vegvesen. Vegdirektoratet ledes av en vegdirektør som har styringsansvaret og er sjef for Statens vegvesen.

Regionvegkontoret, under ledelse av regionveg sjefen, hører under fylkeskommunen i fylkesvegsaker, ellers under Vegdirektoratet. Regionveg sjefen i Region nord er ansvarlig for etatens oppgaver på Svalbard.

2 Formål og avgrensning

Statens vegvesen skal arbeide for et sikkert, miljøvennlig, effektivt og universelt utformet transportsystem for å dekke samfunnets behov for transport og fremme regional utvikling. I samsvar med gjeldende rammebetingelser skal Statens vegvesen ivareta ansvar for riksveger, riksvegferjeforbindelser og vegtransport.

Statens vegvesen har ansvar for en kompetent og effektiv felles vegadministrasjon i samsvar med veglov § 10.

Statens vegvesen har et samlet ansvar for å følge opp nasjonale oppgaver for hele vegtransportsystemet (sektoransvar), herunder delansvar på miljøområdet og for fagkompetanse på helhetlig bypolitikk og kollektivtransport. Sektoransvar innebærer også å bidra til at det blir utviklet ny kunnskap og bidra til at utdanningsinstitusjonene gjennomfører programmer som sikrer faglig kvalitet og rekruttering til sektoren.

Gjennom sitt sektoransvar overtar ikke etaten ansvar som andre har, men skal ta initiativ, oppmuntre og støtte de primært ansvarlige slik at sektorens samfunnsbidrag blir best mulig. Kommuner og fylkeskommuner kan bare pålegges plikter og oppgaver i lov eller med hjemmel i lov fastsatt av Stortinget. Sektoransvaret til Statens vegvesen innebærer dermed ikke en instruksjonsrett overfor kommuner og fylkeskommuner.

Statens vegvesen skal i nødvendig utstrekning samarbeide med andre offentlige myndigheter, virksomheter og bransje- og brukerorganisasjoner der dette kan gi en gevinst ut fra effektiv ressursbruk og brukervennlighet.

3 Arbeidsoppgaver

Vegdirektoratet

I saker som ikke kreves forelagt overordnet myndighet treffer vegdirektøren eller den som vegdirektøren har gitt slik myndighet, avgjørelser.

Under vegdirektørens ledelse skal Vegdirektoratet bidra til etatens samlede oppgaveløsning ved bl.a. å:

- utarbeide retningslinjer for utbygging, drift og vedlikehold av det offentlige vegnettet
- utrede behovet for systemer og tiltak på riksvegnettet
- utvikle kompetanse i etaten, bl.a. knyttet til å analysere og avveie virkemidler og tiltak innenfor transportområdet, inkludert lokal og regional kollektivtransport, opp mot andre virkemidler og tiltak innen drift, trafikkregulering og arealbruk
- sørge for at den sams vegadministrasjonen får nødvendig bistand også i arbeidet for fylkeskommunene
- ha oversikt over risiko-, trussel- og sårbarhetsbildet for vegnettet, samt arbeide tverrsektorielt med beredskapsplanlegging
- sørge for nødvendig beredskap for å sikre best mulig fremkommelighet på det viktigste vegnettet under ulike påkjenninger
- utarbeide nærmere bestemmelser for hvordan etatens arbeid med vegtrafikkoppgaver skal skje
- utrede behovet for systemer og tiltak på trafikant- og kjøretøyområdet
- fremme forslag til flerårige planer og til budsjetter
- sørge for at vedtak blir gjennomført som forutsatt
- bistå og sørge for at etaten følger opp sikkerhetstilrådingene fra Statens havarikommisjon for transport
- forberede for Samferdselsdepartementet saker som skal legges fram for Kongen eller Stortinget eller avgjøres av departementet
- avgi uttalelse i saker som forelegges av Samferdselsdepartementet og i den utstrekning Samferdselsdepartementet ber om det, bistå ved behandling av saker mv. samt ta saker opp på eget initiativ
- følge opp internasjonal virksomhet knyttet til avtaler, bistandsarbeid, regelverksutvikling, forsknings samarbeid og utveksling av erfaringer m.m.
- orientere Samferdselsdepartementet om viktige saker som berører etatens ansvarsområde
- rapportere til Samferdselsdepartementet i løpet av året og i en egen årsrapport om virksomhetens resultater
- bidra til samfunnsdebatten om samferdselsspørsmål gjennom faglige innspill slik at de demokratiske prosesser blir styrket.

Regionvegkontorene

I saker som ikke kreves forelagt overordnet myndighet treffer regionvegsjefen eller den som regionvegsjefen har gitt fullmakt, avgjørelser.

Under regionvegsjefens ledelse skal regionvegkontoret innenfor rammene av denne instruks og de beslutninger overordnet myndighet til enhver tid måtte treffe, bidra til etatens samlede oppgaveløsning ved bl.a. å:

- sørge for en effektiv sams vegadministrasjon for riksvegsaker og andre statlige oppgaver og for fylkeskommunen i fylkesvegsaker
- etter initiativ fra fylkeskommunen som sams vegadministrasjon bistå fylkeskommunen i dens rolle som regional utviklingsaktør med bl.a. analyser og vurderinger av ulike tiltak innenfor transportområdet
- utrede behov for tiltak på riks- og fylkesvegnettet
- forestå utbygging, drift, vedlikehold og forvaltning av riks- og fylkesvegnettet og følge opp den trafikkmessige bruk av det
- forestå kontroll og godkjenning av ulike virksomheter, samt kontroll og godkjenning av kjøretøyer og motorvognførere
- ha oversikt over risiko-, trussel- og sårbarhetsbildet for vegnettet i regionen, samt arbeide tverrsektorielt med beredskapsplanlegging
- ha nødvendig beredskap for å sikre best mulig framkommelighet på det viktigste vegnettet under ulike former for påkjenning
- fremme forslag til flerårige planer og budsjetter
- sørge for at vedtak blir gjennomført som forutsatt
- orientere fylkesmannen i viktige saker som kan ha betydning for fylkesmannens arbeid og ellers samhandle med fylkesmannen innen Statens vegvesens område
- holde overordnet myndighet orientert om saker av betydning.

4 Daglig ledelse

Vegdirektøren

Den daglige ledelse av Statens vegvesen utøves av vegdirektøren. Vegdirektøren beskikkes av Kongen etter innstilling fra samferdselsministeren.

Vegdirektøren skal:

- påse at Statens vegvesen drives effektivt og brukerorientert i samsvar med lover, regler og god forvaltningsskikk ellers, og i henhold til de krav som fastsettes i styringsdialogen med Samferdselsdepartementet.
- påse at nasjonale føringer og oppgaver på aktuelle områder følges opp både nasjonalt og regionalt.
- sikre et effektivt styringssystem og tydelige styringslinjer som gir god styring av Statens vegvesen.
- sørge for en kundeorientert forvaltning.
- sørge for god kvalitet på de saker som legges fram for Samferdselsdepartementet.

Vegdirektøren har ansvaret for at det fins dokumenterbare systemer for intern kontroll og risikostyring og at det gjennomføres evalueringer om egen effektivitet, måloppnåelse og resultater.

Videre har vegdirektøren ansvar for at etatens organisasjon, arbeidsmiljø og personalpolitikk er tjenlig og at kapasitet og kompetanse er tilpasset oppgavene og utnyttet effektivt, herunder fordele ressurser og fastsette at oppgaver for en driftsenhet skal utføres av en annen.

Regionvegsjef

Regionvegsjefen skal:

- sørge for at regionen drives effektivt og i samsvar med gjeldende lover og regler og i henhold til de krav som fastsettes i styringsdialogen med overordnet myndighet
- påse at regionen har en kundeorientert forvaltning
- sørge for god kvalitet på de saker som legges fram for overordnet myndighet.

Regionvegsjefen har ansvar for at regionvegkontoret er hensiktsmessig organisert innenfor etatens retningslinjer for arbeidsmiljø og personalpolitikk, og at oppgavedeling, kapasitet og kompetanse er tilpasset oppgavene og utnyttet effektivt.

Vegdirektøren og regionvegsjefene er ansvarlig for at instruksen blir fulgt.

5 Myndighet til å fastsette instruks

Samferdselsdepartementet har myndighet til å fastsette ny instruks eller foreta endringer i instruksen.

6 Ikrafttredelse

Denne instruks trer i kraft 15. mars 2011.

Fra samme tidspunkt oppheves instruks 27. mai 2005 nr. 473 for Statens vegvesen fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon.

8. april Nr. 387 2011

Delegering av Kongens myndighet etter finnmarksloven § 16 til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 8. april 2011 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven) § 16. Fremmet av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Delegering av Kongens myndighet etter finnmarksloven § 16 til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

11. april Nr. 388 2011

Forskrift om nasjonale tekniske krav m.m. for jernbaneinfrastruktur på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneinfrastrukturforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Statens jernbanetilsyn 11. april 2011 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 4, jf. forskrift 10. desember 2010 nr. 1568 om jernbanevirksomhet mv. på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneforskriften) § 1–3 ellefte ledd. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1–1. Virkeområde

Forskriften gjelder for jernbaneinfrastruktur på det nasjonale jernbanenettet.

Forskriften gjelder likevel ikke der annet følger av forskrift 16. juni 2010 nr. 820 om samtrafikkvevnen i jernbanesystemet (samtrafikkforskriften) og/eller forskrifter om tekniske spesifikasjoner (TSI).

§ 1–2. Formål

Formålet med forskriften er å fastsette minimumskrav til sikker og hensiktsmessig prosjektering, bygging, drift og vedlikehold av jernbaneinfrastruktur.

§ 1–3. Definisjoner

I forskriften her forstås med:

- a) *alvorlig jernbanehendelse*: en uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha ført til en jernbaneulykke,
- b) *automatisk hastighetsovervåkning*: den del av signalanlegget som overvåker togets hastighet og aktiverer togets bremsers dersom tillatt hastighet overstiges. Automatisk hastighetsovervåkning kan være fullstendig eller delvis,
- c) *det nasjonale jernbanenettet*: den jernbaneinfrastruktur som er beregnet på persontransport og/eller godstransport og som forvaltes av Jernbaneverket som infrastrukturforvalter,
- d) *energi*: elektrisitetsforsyningsystemet, herunder luftledninger og deler av utstyret for måling av elektrisitetsforbruket om bord i toget,
- e) *ERTMS: (European Rail Traffic Management System)*: standardisert teknisk system for signalering og trafikkstyring som består av ETCS og GSM-R (klasse A-systemer),
- f) *ETCS(European Train Control System)*: standardisert europeisk togkontrollsystem,
- g) *infrastruktur*: spor, sporveksler, byggverk (broer, tunneler osv.), infrastruktur knyttet til jernbanestasjoner (plattformer, ganganlegg, herunder anlegg som er tilpasset bevegelsehemmedes behov osv.), sikkerhets- og verneutstyr,
- h) *infrastrukturforvalter*: ethvert organ eller foretak som er ansvarlig særlig for å opprette og vedlikeholde jernbaneinfrastrukturen eller deler av denne som angitt i direktiv 91/440/EØF artikkel 3; dette kan også omfatte forvaltning av kontroll- og sikkerhetssystemer for jernbaneinfrastrukturen. Infrastrukturforvalters oppgaver på et nett eller en del av et nett kan tildeles forskjellige organer eller foretak,
- i) *jernbanehendelse*: enhver annen uønsket hendelse enn en jernbaneulykke, som har sammenheng med jernbanedriften, og som innvirker på sikkerheten,
- j) *jernbaneinfrastruktur*: består av delsystemet infrastruktur, de faste innretninger av delsystemet energi, samt de faste innretninger av delsystemet styring, kontroll og signalering,
- k) *jernbaneulykke*: en uønsket eller utilsiktet plutselig hendelse eller en bestemt rekke slike hendelser som har skadelige følger, herunder som medfører at noen dør eller blir alvorlig skadet, som medfører betydelig skade på jernbanemateriell, på jernbaneinfrastruktur, på eiendom utenfor jernbanen eller på miljø, og alle andre lignende ulykker,
- l) *jernbanevirksomhet*: virksomhet som driver gods- og persontransport, jernbaneinfrastruktur og trafikkstyring,
- m) *kjøretøy*: et jernbanekjøretøy som kjører på egne hjul på jernbanelinjer, med eller uten egen trekkraft. Et kjøretøy er sammensatt av ett eller flere strukturelle og funksjonelle delsystemer eller deler av slike delsystemer,
- n) *særskilt overføringsenhet («Specific Transmission Module» – STM-enhet)*: en enhet som er plassert i toget som oversetter informasjon fra nasjonale systemer i jernbaneinfrastrukturen (klasse B-systemer) til ETCS-informasjon. STM-enheten regnes som en del av signalanlegget,
- o) *signalanlegg*: teknisk anlegg som blant annet kan inkludere sikringsanlegg, optiske signaler, linjeblokk, fjernstyring og automatisk hastighetsovervåkning,
- p) *sikringsanlegg*: den del av signalanlegget som sikrer at kjørsignal bare gis dersom bestemte betingelser er oppfylt,
- q) *styring, kontroll og signal*: alt utstyr som er nødvendig for å kunne garantere sikkerhet og for å kunne styre og kontrollere bevegelsene til tog som har tillatelse til å trafikere jernbanenettet,
- r) *tog*: trekraftkjøretøy, med eller uten vogner, som er gitt et tognummer i en rute og som skal kjøres fra et bestemt utgangssted til et bestemt ankomststed,
- s) *trafikkstyring*: fremgangsmåter og utstyr som muliggjør helhetlig drift av de ulike strukturelle delsystemene, både under normal og redusert drift, herunder særlig trafikkplanlegging og -styring.

Kapittel 2. Krav til drift av jernbaneinfrastruktur**§ 2–1. Overordnet ansvar for sikkerhet**

Infrastrukturforvalter skal sikre at jernbaneinfrastrukturen til enhver tid er utformet på en slik måte at det legges til rette for sikker drift av jernbanesystemet.

§ 2–2. Romblokkprinsippet

Infrastrukturforvalter skal utforme og drifte jernbaneinfrastrukturen samt drive trafikkstyring slik at kjøring av tog på en strekning eller på et spor kontrolleres på en måte som sikrer at et tog ikke kjører inn på en strekning eller et spor der det befinner seg kjøretøy (romblokkprinsippet).

§ 2–3. Teknisk dokumentasjon

Infrastrukturforvalter skal ha teknisk dokumentasjon for alle systemer, deler og komponenter. Dokumentasjonen skal bekrefte at systemer, deler og komponenter er i samsvar med de nasjonale og internasjonale standarder som er lagt til grunn for prosjektering og bygging av jernbaneinfrastruktur. Alle endringer må dokumenteres slik at det tekniske utstyrets egenskaper til enhver tid er kjent.

Dokumentasjonen skal beskrive de forutsetninger og begrensninger som er knyttet til jernbaneinfrastrukturens utforming. Disse forutsetningene og begrensningene skal legges til grunn for prosedyrer for drift og vedlikehold av jernbaneinfrastrukturen.

§ 2-4. Drift og vedlikehold av jernbaneinfrastruktur

Infrastrukturforvalter skal drifte og vedlikeholde jernbaneinfrastrukturen i henhold til nasjonale og internasjonale standarder.

Infrastrukturforvalter skal ha en vedlikeholdsplan for hver strekning. Vedlikeholdsplanen skal inneholde grenseverdier for alle systemer, deler og komponenter av sikkerhetsmessig betydning som angir når umiddelbare tiltak skal iverksettes. Planen skal videre inneholde en beskrivelse av tiltak som skal gjennomføres når disse grensene er overskredet, samt terminer for vedlikehold og tidspunkt for utskifting av sikkerhetskritiske komponenter. Ved fastsettelse av grenseverdiene skal det blant annet tas hensyn til kjøretøy som tillates brukt på strekningen og strekningens tillatte kjørehastigheter.

Infrastrukturforvalter skal dokumentere utført vedlikehold.

§ 2-5. Register over jernbaneinfrastrukturen

Infrastrukturforvalter skal ha et register over systemer, deler og komponenter som inngår i jernbaneinfrastrukturen. Registeret skal entydig identifisere systemer, deler og komponenter ved hjelp av blant annet stedsangivelse.

§ 2-6. Krav til kompatibilitet m.m.

Infrastrukturforvalter skal forsikre seg om at jernbaneforetak som tillates å trafikkere på det nasjonale jernbanenetten har lisens og sikkerhetsattest. Det skal kun gis adgang til kjøretøy som er kompatibelt med jernbaneinfrastrukturen.

§ 2-7. Krav til ruteplanlegging

Infrastrukturforvalters ruteplanlegging skal sikre at trafikkavviklingen skjer innenfor akseptabel risiko. Det skal tas hensyn til alle forhold av betydning for sikkerheten, herunder plassering av kryssinger, sporbruk på stasjoner og snutider.

§ 2-8. Kjøring av tog og skift i forbindelse med drift av jernbaneinfrastruktur

Ved kjøring av tog og skift i forbindelse med drift av jernbaneinfrastruktur gjelder kravene til jernbaneforetak og kjøretøy i forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbaneforetak på det nasjonale jernbanenetten (sikkerhetsforskriften) tilsvarende.

§ 2-9. Trafikkstyring

Infrastrukturforvalter skal overvåke og lede all trafikk på jernbaneinfrastrukturen (trafikkstyring). Trafikkstyring skal skje på en slik måte at trafikken kan avvikles innenfor akseptabel risiko. Trafikkstyringen skal blant annet sikre at det er oversikt over de enkelte togs retning, posisjon og rekkefølge.

Kapittel 3. Nasjonale tekniske krav til jernbaneinfrastruktur

1. Generelle krav til jernbaneinfrastruktur

§ 3-1. Generelle krav til jernbaneinfrastruktur

Jernbaneinfrastrukturen skal utformes slik at virksomheten drives innenfor akseptabel risiko. Delsystemet infrastruktur, de faste innretninger av delsystemet energi og de faste innretninger av delsystemet styring, kontroll og signal samt de enkelte komponenter i hvert delsystem skal være teknisk og funksjonelt harmonisert.

Jernbaneinfrastrukturen skal prosjekteres, bygges og testes i henhold til nasjonale og internasjonale standarder. Infrastrukturforvalter skal gjøre en sikkerhetsmessig vurdering av avvik fra valgte standarder. Vurderingen skal dokumenteres.

Infrastrukturforvalter skal benytte prosessstandard EN 50126 (1999) ved bygging av ny jernbaneinfrastruktur og ved endring av programmerbare tekniske systemer samt ved utvikling og endring av STM-enheter. Ved andre endringer av jernbaneinfrastruktur skal infrastrukturforvalter vurdere om endringen er av en slik karakter at bruk av EN 50126 (1999) er hensiktsmessig. Vurderingen skal dokumenteres.

Infrastrukturforvalter skal benytte standardene EN 50128 (2003) og EN 50129 (1999) ved anskaffelse av nye signalanlegg og ved endring av elektroniske signalanlegg.

§ 3-2. Bruk av assessor ved bygging av ny eller endring av jernbaneinfrastruktur

Statens jernbanetilsyn kan kreve at det benyttes en assessor ved bygging av ny eller endring av jernbaneinfrastruktur. Statens jernbanetilsyn kan kreve å ha direkte kontakt med vedkommende.

Assessor skal aksepteres av Statens jernbanetilsyn. Ved vurderingen av om aksept kan gis, legges det blant annet vekt på uavhengighet og kompetanse, samt assessors arbeidsplan.

Statens jernbanetilsyn kan også kreve at det benyttes andre uavhengige parter i tillegg til eller i stedet for assessor til verifiseringer, granskninger m.m.

II. Infrastruktur

§ 3-3. *Trasé m.m.*

Ved valg av trasé for ny jernbaneinfrastruktur skal det tas hensyn til kurvatur, stigningsforhold og grunnforhold slik at en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling kan oppnås.

For traseer som ligger i rasfarlige områder eller områder med ustabile grunnforhold, skal det iverksettes tiltak slik at virksomheten drives innenfor akseptabel risiko.

Spor for hensetting av kjøretøy skal sikres slik at kjøretøyet ikke kommer ut i spor der det kjøres tog.

§ 3-4. *Plattformer m.m.*

Plattformer og adkomst til disse skal være utformet og utstyrt, herunder skiltet og oppmerket, slik at ferdsel til plattform, opphold på plattform og av- og påstigning til tog kan foregå innenfor akseptabel risiko. Ved bygging av nye plattformer og ved vesentlige endringer av eksisterende plattformer skal infrastrukturforvalter sikre universell utforming av plattformene og adkomsten til disse. Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.

Plattformenes bredde skal være tilpasset antall reisende og hastigheten på passerende tog. Plattformenes lengde skal være tilpasset lengde eller teknisk utrustning på persontog som tillates å stoppe for av- og påstigning.

Høyde- og avstandsforskjeller mellom tog og plattformer skal minimaliseres slik at passasjerenes sikkerhet ved av- og påstigning ivaretas. Nye plattformer skal ikke legges i kurve med radius under 2000 meter.

Plattformen og plattformutrustning skal være utformet slik at ombordpersonellet har oversikt langs hele toget ved av- og påstigning.

§ 3-5. *Broer*

Broer skal utformes og utstyres slik at det gis mulighet for sikker evakuering og selvberging i tilfelle av jernbaneulykker. I tillegg skal det legges til rette for at redningspersonell kan drive effektivt redningsarbeid.

§ 3-6. *Planoverganger*

Planoverganger skal være tilrettelagt for sikker passering for veifarende.

Planoverganger på offentlige veier skal ha veisikringsanlegg. Infrastrukturforvalter skal i tillegg vurdere om det er behov for veisikringsanlegg på andre planoverganger ved endring av blant annet mengde og type trafikk på vei eller jernbane eller endringer i hastighet på strekningen.

På planoverganger uten veisikringsanlegg eller bevoktning skal den tillatte hastigheten over planovergangen tilpasses siktforholdene slik at veifarende kan passere med tilstrekkelig tidsmargin.

På dobbeltsporede strekninger og der kjørehastigheten for tog er over 160 km/t skal det ikke være planoverganger.

Det skal ikke bygges nye planoverganger. Dette gjelder likevel ikke på driftsbanegårder, godsterminaler og havnespor som er stengt for alminnelig ferdsel, samt midlertidige planoverganger på anleggsområder.

III. Signalanlegg

§ 3-7. *Signalanlegg*

Signalanlegg skal være konstruert slik at de feiler til sikker tilstand.

Sikringsanleggenes sikkerhetsfunksjoner skal være automatiske og uavhengige av den som betjener anlegget. Ved bygging eller ombygging av sikringsanlegg skal det benyttes anleggstyper som har grensesnitt mot klasse A-systemer.

Signaler skal plasseres slik at det går klart frem hvilke spor signalene gjelder for, og signalbildet skal være synlig for togets fører i god tid før signalpassering.

Nye strekninger skal ha fjernstyring. Strekninger med fjernstyring skal være utbygd med automatisk hastighetsovervåkning. På strekninger med fjernstyring skal alle hovedsignalbilder logges kontinuerlig og lagres sikkert og i tilstrekkelig tid i forhold til behovet ved eventuell undersøkelse av jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser. Tilsvarende gjelder alle forsignalbilder ved bygging av nye signalanlegg.

Strekninger der det bygges automatisk hastighetsovervåkning og strekninger med delvis automatisk hastighetsovervåkning som ombygges, skal utbygges med fullstendig automatisk hastighetsovervåkning.

§ 3-8. *Signalprinsipper*

Infrastrukturforvalter skal ha prinsipper for tillatte signalmidler og deres plassering, nødvendige signalavstander og sikkerhetssoner, samt bestemmelser for utforming av tegningsunderlag og dokumenter som angir forhold mellom tillatte togbevegelser eller skiftebevegelser på stasjoner og linjen.

§ 3-9. *Testing av styrings- og kontrollutstyr ved integrering i kjøretøy*

Infrastrukturforvalter skal sikre at det foretas testing av styrings- og kontrollutstyr (klasse B-utstyr og STM-enheten), ved integrering av dette utstyret i kjøretøy (integrasjonstesting). Klasse B-utstyr som er tillatt i Norge fremgår av forskrift 26. oktober 2007 nr. 1194 om gjennomføring av den tekniske spesifikasjonen for samtrafikkvevnen for delsystemet «styring, kontroll og signal» i det transeuropeiske jernbanesystemet for konvensjonelle tog (TSI-styring, kontroll og signal) vedlegg B.

Infrastrukturforvalter skal ha utfyllende bestemmelser om slik integrasjonstesting.

§ 3–10. Trafikkstyringsentral

Trafikkstyring skal skje fra en trafikkstyringsentral. Trafikkstyringsentralen skal ha velegnet utstyr for å drive trafikkstyring, herunder for å kunne kommunisere med togbetjening.

§ 3–11. Kommunikasjonssystem

Jernbaneinfrastruktur skal være utbygd med kommunikasjonssystem (togradio) til bruk i togframføringen.

På all infrastruktur skal det være et system for nødkommunikasjon, slik at det til enhver tid er gjensidig mulighet for rask kontakt mellom fører og trafikkstyringsentralen.

Kommunikasjon i forbindelse med trafikkstyringen skal lagres sikkert og i tilstrekkelig tid i forhold til behovet ved eventuell undersøkelse av jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser.

IV. Spesielle bestemmelser om STM-enhet**§ 3–12. Krav til STM-enheten**

STM-enheten skal kommunisere sikkert med klasse B-systemet.

Infrastrukturforvalter skal ha utfyllende krav til STM-enheten.

§ 3–13. Godkjenning av STM-enheten

STM-enheten skal godkjennes av Statens jernbanetilsyn.

Infrastrukturforvalter skal søke om godkjenning av STM-enheten. Søknaden skal som minimum inneholde:

- a) beskrivelse av STM-enheten med grensesnitt,
- b) infrastrukturforvalters utfyllende krav til STM-enheten,
- c) plan over sikkerhetsaktiviteter (RAM- og sikkerhetsplan),
- d) rapport som oppsummerer alle sikkerhetsaktivitetene, herunder oversikt over verifikasjoner og valideringer som er gjennomført (sikkerhetsrapport),
- e) sikkerhetsbevis (safety case),
- f) liste over standarder,
- g) utførte risikovurderinger med samlet oversikt over forutsetninger og anbefalinger fra risikovurderinger samt beskrivelse av hvordan forutsetningene og anbefalingene er fulgt opp,
- h) plan som viser hvordan gjenstående risikoforhold skal følges opp i drift (sikkerhetsoppfølgingsplan),
- i) assessorrapport,
- j) infrastrukturforvalters aksept av STM-enheten.

Kapittel 4. Avsluttende bestemmelser**§ 4–1. Unntak**

Statens jernbanetilsyn kan i det enkelte tilfellet gjøre unntak fra denne forskriften dersom særlige grunner tilsier det.

§ 4–2. Overgangsbestemmelser

Unntak gitt i medhold av forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) gjelder også etter denne forskriftens ikrafttredelse med de begrensninger som fremgår av vedtaket.

§ 4–3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2011.

§ 4–4. Endringer i andre forskrifter

I forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) gjøres følgende endringer:

- forskriftens tittel skal lyde: Forskrift om krav til jernbaneforetak på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften)
- § 1–1 første ledd skal lyde: «Forskriften gjelder for jernbaneforetak på det nasjonale jernbanenettet».
- Kapittel 10 og 12 oppheves.

11. april Nr. 389 2011**Forskrift om sikkerhetsstyring for jernbanevirksomheter på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsstyringsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Statens jernbanetilsyn 11. april 2011 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 6, jf. forskrift 10. desember 2010 nr. 1568 om jernbanevirksomhet mv. på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneforskriften) § 1–3 ellefte ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 37 (direktiv 91/440/EØF endret ved direktiv 2001/12/EF og direktiv 2004/51/EF), nr. 41a (direktiv 95/18/EF endret ved direktiv 2001/13/EF) og nr. 42e (direktiv 2004/49/EF endret ved direktiv 2009/149/EF). Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1–1. Virkeområde

Forskriften gjelder for jernbanevirksomheter på det nasjonale jernbanenettet.

§ 1–2. Formål

Formålet med denne forskriften er at virksomhetene skal arbeide systematisk og proaktivt slik at det etablerte sikkerhetsnivået på jernbanen opprettholdes og i den grad det er nødvendig forbedres, samt at jernbaneulykker alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser unngås.

§ 1–3. Definisjoner

I forskriften her forstås med:

- a) *alvorlig jernbanehendelse*: en uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha ført til en jernbaneulykke,
- b) *barrierer*: teknisk, operasjonell, organisatorisk eller andre planlagte og iverksatte tiltak som har til hensikt å bryte en identifisert uønsket hendelseskjede,
- c) *infrastrukturforvalter*: ethvert organ eller foretak som er ansvarlig særlig for å opprette og vedlikeholde jernbaneinfrastrukturen eller deler av denne som angitt i direktiv 91/449/EØF artikkel 3; dette kan også omfatte forvaltning av kontroll- og sikkerhetssystemer for jernbaneinfrastrukturen. Infrastrukturforvalters oppgaver på et nett eller en del av et nett kan tildeles forskjellige organer eller foretak,
- d) *jernbaneforetak*: jernbaneforetak som angitt definert i fordelingsforskriften, og ethvert annet offentlig eller privat foretak, hvis virksomhet er å yte tjenester for transport av gods og/eller passasjerer med jernbane, og som forplikter seg til å sørge for trekraften; dette gjelder også foretak som bare sørger for trekraften,
- e) *jernbanehendelse*: enhver annen uønsket hendelse enn en jernbaneulykke, som har sammenheng med jernbanedriften, og som innvirker på sikkerheten,
- f) *jernbanesystem*: de samlede delsystemene for strukturelle og funksjonelle områder som fastsatt i direktiv 96/48/EF og 2001/16/EF, samt forvaltningen og driften av systemet som helhet,
- g) *jernbaneulykke*: en uønsket eller utilsiktet plutselig hendelse eller en bestemt rekke slike hendelser som har skadelige følger, herunder som medfører at noen dør eller blir alvorlig skadet, som medfører betydelig skade på jernbanemateriell, på jernbaneinfrastruktur, på eiendom utenfor jernbanen eller på miljø, og alle andre lignende ulykker,
- h) *jernbanevirksomhet*: virksomhet som driver gods- og persontransport, jernbaneinfrastruktur og trafikkstyring,
- i) *risikoakseptkriterier*: kriterier som legges til grunn for beslutning om akseptabel risiko,
- j) *risikoanalyse*: systematisk bruk av all tilgjengelig informasjon for å identifisere farer og estimere risiko,
- k) *risikoevaluering*: fremgangsmåte basert på risikoanalysen for å fastslå om den akseptable risikoen er oppnådd,
- l) *risikovurdering*: den samlede prosessen som omfatter en risikoanalyse og en risikoevaluering,
- m) *sikkerhetsstyring*: systematiske tiltak en organisasjon iverksetter for å oppnå, opprettholde og videreutvikle sikkerhetsnivå i overensstemmelse med fastlagte mål,
- n) *sikkerhetsstyringssystem*: organisasjon og systemer opprettet av en infrastrukturforvalter eller et jernbaneforetak med henblikk på sikker forvaltning av deres virksomhet.

Kapittel 2. Overordnede krav til sikkerhetsstyring

§ 2–1. Overordnet ansvar for sikkerhet

Jernbanevirksomhetene har ansvaret for en sikker drift av sin del av jernbanesystemet og kontroll på risikoer der disse oppstår i jernbanesystemet. Jernbanevirksomheten har plikt til å iverksette nødvendig risikohåndtering, og der det er relevant, samarbeide med de øvrige virksomhetene i jernbanesystemet.

§ 2–2. Krav om sikkerhetsstyring

Jernbanevirksomheten skal utøve sikkerhetsstyring av den virksomheten som drives med det formål at det etablerte sikkerhetsnivået på jernbanen opprettholdes og i den grad det er nødvendig forbedres.

Sikkerhetsstyring skal utøves på alle nivåer i organisasjonen. Jernbanevirksomheten skal også sikre at sikkerhetsstyring utøves i oppgaver som utføres av leverandør.

§ 2–3. Enkeltfeilprinsippet og barrierer

Virksomheten skal planlegges, organiseres og utføres med henblikk på at en enkeltfeil ikke skal føre til en jernbaneulykke.

Jernbanevirksomheten skal ha barrierer som reduserer sannsynligheten for at feil, fare- og ulykkesituasjoner utvikler seg. Barrierene skal være identifisert, og det skal være kjent i virksomheten hvilke barrierer som er etablert og hvilke funksjoner de skal ivareta. Der det er nødvendig med flere barrierer, skal det være tilstrekkelig uavhengighet mellom barrierene.

Kapittel 3. System for sikkerhetsstyring

§ 3–1. Krav til sikkerhetsstyringssystem

Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.

Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset arten og omfanget av den aktuelle virksomheten og andre forhold ved denne. Sikkerhetsstyringssystemet skal videre sikre håndtering av alle risikoer forbundet med virksomheten.

Sikkerhetsstyringssystemet skal ta hensyn til alle relevante risikoer som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparters virksomhet. Sikkerhetsstyringssystemet skal vise hvordan kontrollen er sikret fra den øverste ledelsens side på ulike nivåer, hvordan personalet på alle nivåer er involvert og hvordan den kontinuerlige forbedringen av sikkerhetsstyringssystemet sikres.

Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte bruk av leverandører. Jernbanevirksomheten skal stille de samme styrings- og sikkerhetskrav til aktiviteter utført av leverandører som til aktiviteter utført av egen virksomhet.

Infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetaks virksomhet på det nasjonale jernbanenettet og omfatte bestemmelser som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i eller i medhold av jernbanelovgivningen, samt krav i og vilkår fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.

§ 3–2. Dokumentasjon

Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal gjøres tilgjengelig og kjent på en hensiktsmessig måte for alt personell med behov for slik tilgang.

Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over alle bestemmelser i sikkerhetsstyringssystemet der blant annet status for gyldighet for bestemmelsene er angitt.

Dokumentasjonen skal være styrt. Jernbanevirksomheten skal ha interne bestemmelser om styring og kontroll av dokumenter som inngår i sikkerhetsstyringssystemet. Dokumentasjonen skal være sporbar.

§ 3–3. Prosedyrer m.m.

Jernbanevirksomheten skal utarbeide prosedyrer og/eller bestemmelser som dekker alle relevante forhold av betydning for sikkerheten.

Prosedylene og/eller bestemmelsene skal sikre overholdelse av gjeldende, nye og endrede tekniske og operasjonelle standarder og andre krav fastsatt i:

- a) jernbanelovgivningen, herunder forskrifter om tekniske spesifikasjoner (TSI),
- b) andre relevante regler,
- c) enkeltvedtak truffet av myndighetene.

Prosedylene og/eller bestemmelsene skal sikre samsvar med standarder og andre krav i hele virksomhetens og de enkelte delsystemenes livssyklus.

Kapittel 4. Ledelsens ansvar

§ 4–1. Ledelsens ansvar

Den øverste ledelsen har ansvaret for å etablere og implementere sikkerhetsstyringssystemet. Videre har den øverste ledelsen ansvaret for at sikkerhetsstyringssystemet kontinuerlig forbedres.

§ 4–2. Sikkerhetspolitikk

Jernbanevirksomhetens øverste ledelse skal utarbeide en dokumentert sikkerhetspolitikk. Sikkerhetspolitikken skal:

- a) angi prinsipper for arbeidet med sikkerheten,
- b) være formålstjenelig som et rammeverk for etablering og gjennomgåelse av sikkerhetsmål,
- c) være innarbeidet på alle nivåer i jernbanevirksomheten, og
- d) være formidlet til alle som arbeider for eller på vegne av jernbanevirksomheten.

§ 4–3. Sikkerhetsmål

Jernbanevirksomhetens øverste ledelse skal utarbeide kvalitative og kvantitative mål som er egnet til å opprettholde og, i den grad det er nødvendig, forbedre sikkerheten. Målene skal utformes i tråd med virksomhetens sikkerhetspolitikk. Videre skal målene være utformet slik at resultatene av arbeidet med sikkerheten kan sammenlignes med målene.

Jernbanevirksomheten skal ha planer som viser når og hvordan de fastsatte målene for sikkerheten skal oppnås.

§ 4–4. Risikoakseptkriterier

Den øverste ledelsen har ansvaret for å etablere risikoakseptkriterier for blant annet enkeltrisiko for passasjerer, personell, inkludert leverandørers personell, brukere av planoverganger, personer som befinner seg på jernbaneanlegg ulovlig, tredjepersoner, jernbanemateriell, jernbaneinfrastruktur, eiendom utenfor jernbanen, samt for samfunnsrisiko. Risikoakseptkriteriene skal være basert på sannsynlighet (frekvens) og konsekvens. Vurderingene som ligger til grunn for utformingen av kriteriene skal dokumenteres.

§ 4-5. Klare ansvarsforhold

Den øverste ledelsen har ansvaret for at jernbanevirksomheten er organisert slik at personellens ansvar og myndighet klart fremgår.

Den øverste ledelsen har ansvaret for at alle arbeidsoppgaver av betydning for sikkerheten er identifisert. Videre har den øverste ledelsen ansvaret for at arbeidsoppgaver av sikkerhetsmessig betydning, samt ansvar og myndighet i forhold til arbeidsoppgavene er klart beskrevet.

En person i jernbanevirksomhetens øverste ledelse skal ha ansvaret for å følge opp sikkerhetsstyringssystemet.

§ 4-6. Informasjonsoverføring

Den øverste ledelsen har ansvaret for at det er utformet et system for informasjonsoverføring mellom de ulike nivåer og funksjoner i virksomheten, samt med andre jernbanevirksomheter i den grad det er relevant, slik at kunnskap om forhold av betydning for arbeidet med sikkerheten formidles til og behandles på relevant nivå.

§ 4-7. Beredskap

Den øverste ledelsen har ansvaret for at jernbanevirksomheten har beredskap for nødssituasjoner og andre situasjoner som kan innebære en fare for sikkerheten. Beredskapen skal være dimensjonert på grunnlag av resultatene fra beredskapsanalyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner.

Infrastrukturforvalter skal sørge for at egne beredskapsplaner og beredskapsplanene til alle jernbaneforetak som trafikkerer det nasjonale jernbanenettet er koordinert.

Beredskapsplanene skal være samordnet med relevante offentlige myndigheter.

§ 4-8. Ledelsens gjennomgåelse

Jernbanevirksomhetens øverste ledelse skal ved behov og minst en gang per år, gjennomgå sikkerhetsstyringssystemet og resultater fra virksomhetenes sikkerhetsarbeid for å sikre at sikkerhetsstyringssystemet fortsatt er hensiktsmessig og oppdatert. Ved gjennomgåelsen skal det tas hensyn til blant annet:

- a) resultater og gjennomføring av tiltak etter interne revisjoner og revisjoner av leverandører, samt vurdering av samsvar med lovgivningens krav og interne krav,
- b) i hvilken grad sikkerhetsmål er oppnådd,
- c) nye og oppdaterte risikovurderinger,
- d) analyser av jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser, avvik, korrigerende tiltak og forebyggende tiltak,
- e) oppfølgingstiltak etter ledelsens tidligere gjennomgåelser,
- f) endrede forutsetninger, herunder endringer i lover og/eller forskrifter.

Ledelsens gjennomgåelse skal avdekke eventuelle behov for endring i sikkerhetspolitikk, sikkerhetsmål og handlingsplaner og andre deler av sikkerhetsstyringssystemet.

Kapittel 5. Ressursstyring**§ 5-1. Kompetansekrav**

Jernbanevirksomheten skal ha kompetansekrav som angir nødvendig minimumskompetanse for utførelse av alle oppgaver og funksjoner av betydning for jernbanevirksomhetens arbeid med sikkerheten. Jernbanevirksomheten skal videre sørge for at kompetansekrav for oppgaver som utføres av leverandører sikrer den kompetanse som jernbanevirksomheten anser som nødvendig.

§ 5-2. Kompetanse

Jernbanevirksomheten skal ha tilgjengelig den kompetanse som er nødvendig for at virksomheten skal drives innenfor akseptabel risiko.

Dersom oppgavene av sikkerhetsmessig betydning utføres av leverandør skal jernbanevirksomheten ha nødvendig kompetanse blant annet til å kunne spesifisere krav til leveranser, følge opp leverandøren og ta stilling til leveransen.

Egne ansatte og ansatte hos leverandører, som utfører oppgaver av betydning for jernbanevirksomhetens arbeid med sikkerhet, skal ha tilstrekkelig kompetanse i forhold til oppgavene.

§ 5-3. Opplæring

Jernbanevirksomheten skal ha opplæringsprogrammer for egne ansatte, samt krav og systemer som sikrer at deres kompetanse opprettholdes slik at arbeid av betydning for sikkerheten kan utføres på en tilfredsstillende måte.

Jernbanevirksomheten skal stille krav til at leverandører har systemer for å sikre at deres ansattes kompetanse opprettholdes i forhold til arbeid av betydning for sikkerheten som vedkommende skal utføre.

§ 5-4. Sikkerhetsmessig tilrettelegging av arbeidsmiljøet

Jernbanevirksomheten skal tilrettelegge arbeidsmiljøet for mestring av arbeidsoppgaver av betydning for sikkerheten.

Kapittel 6. Risikovurderinger

§ 6-1. Risikovurderinger

Jernbanevirksomheten skal planlegge og gjennomføre de risikovurderinger som er nødvendig for å fastslå om driften av virksomheten er innenfor akseptabel risiko. Risikovurderingene skal planlegges og gjennomføres på en systematisk og koordinert måte gjennom alle virksomhetsfaser.

Det skal fremgå hva som er formålet med de enkelte risikovurderingene samt hvilke forutsetninger og avgrensninger som er lagt til grunn.

Ved vesentlige endringer skal felles metode for risikovurderinger regulert i forskrift 12. mars 2010 nr. 401 om gjennomføring av kommisjonsforordning (EF) nr. 352/2009 om innføring av felles sikkerhetsmetode for risikovurderinger i henhold til artikkel 6. pkt. 3a i direktiv 2004/49/EF (forskrift om felles sikkerhetsmetode for risikovurderinger) benyttes i den grad forskriften selv bestemmer.

§ 6-2. Oppfølging og oppdatering av risikovurderinger

Jernbanevirksomheten skal systematisk følge opp forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikovurderingene. Jernbanevirksomheten skal gjennomføre nødvendige tiltak for håndtering av risikoer identifisert i risikovurderinger, eventuelt i samarbeid med andre jernbanevirksomheter og/eller tredjeparter.

Ved endringer i forutsetninger eller avgrensninger av risikovurderinger, eller når det foreligger annen ny kunnskap av betydning for vurderingene, skal risikovurderingene oppdateres.

Jernbanevirksomheten skal ha en samlet oversikt over utførte risikovurderinger, samt deres gyldighetsstatus, forutsetninger og avgrensninger. Det skal sikres samsvar mellom vurderinger som utfyller eller bygger på hverandre.

Kapittel 7. Måling, oppfølging og forbedring

§ 7-1. Revisjoner

Jernbanevirksomheten skal systematisk gjennomføre revisjoner av sitt sikkerhetsstyringssystem for å vurdere om det er tilfredsstillende implementert, vedlikeholdt og om det tilfredsstillende krav i eller i medhold av jernbanelovgivningen, samt kravene i sikkerhetsstyringssystemet som jernbanevirksomheten har etablert.

Jernbanevirksomhetene skal systematisk gjennomføre revisjoner av leverandører for å vurdere om leverandører overholder krav i eller i medhold av avtaler.

Revisjoner skal gjennomføres i henhold til anerkjent metodikk, vedtatte revisjonsprogrammer og på en måte som ivaretar objektivitet og uavhengighet.

§ 7-2. Oppfølging av jernbaneulykker og jernbanehendelser

Jernbanevirksomheten skal ha system for intern rapportering, registrering, granskning og analyse av jernbaneulykker, alvorlig jernbanehendelser og jernbanehendelser.

Jernbanevirksomheten skal undersøke og analysere jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser for å sikre at nødvendige tiltak treffes. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil nødvendige tiltak er iverksatt skal det gjennomføres kompenserende tiltak.

§ 7-3. Beredskapsøvelser

Jernbanevirksomheten skal regelmessig gjennomføre øvelser for å verifisere at beredskapen fungerer etter sin hensikt.

Jernbanevirksomheter skal samordne slike øvelser i den grad det er nødvendig.

§ 7-4. Oppfølging av avvik

Jernbanevirksomheten skal registrere og følge opp avvik fra interne bestemmelser. Det skal tas stilling til avvikenes betydning for sikkerheten, både isolert og i forhold til andre avvik.

Jernbanevirksomheten skal avdekke årsakene til avvikene og iverksette korrigerende tiltak. Tiltakene skal følges opp og effekten av tiltakene evalueres. Inntil avvik er korrigert skal det gjennomføres kompenserende tiltak.

Kapittel 8. Sikkerhetsindikatorer og årlig rapportering

§ 8-1. Årlig rapportering

Jernbanevirksomhetene skal årlig rapportere felles sikkerhetsindikatorer, jf. vedlegg I til denne forskriften, til Statens jernbanetilsyn. Rapporteringen skjer på den form og innen den frist Statens jernbanetilsyn bestemmer.

Jernbanevirksomheten skal utarbeide en årlig sikkerhetsrapport om foregående kalenderår. Sikkerhetsrapporten skal sendes Statens jernbanetilsyn innen 30. juni og på den form Statens jernbanetilsyn bestemmer. Sikkerhetsrapporten skal inneholde følgende:

- opplysninger om virksomhetens oppfyllelse av egne sikkerhetsmål samt resultatene av sikkerhetsplanene,
- opplysninger om de felles sikkerhetsindikatorene fastsatt i vedlegg I til denne forskriften dersom dette er relevant for den aktuelle virksomheten,
- resultatene av revisjoner og revisjoner av leverandører,
- merknader om mangler og funksjonssvikt ved virksomheten som kan være relevant for Statens jernbanetilsyn.

Kapittel 9. Avsluttende bestemmelser

§ 9-1. Ikrafttredelse

Forskriften treer i kraft 1. juli 2011.

§ 9-2. Endringer i andre forskrifter

I forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) gjøres følgende endringer:

- Kapittel 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og vedlegg I oppheves.

Vedlegg I. Felles sikkerhetsindikatorer

Felles sikkerhetsindikatorer som Statens jernbanetilsyn skal gi årlig underretning om. Den første rapporteringsperioden skal være 2010.

Dersom det oppdages nye fakta eller feil etter at rapporten er framlagt, skal indikatorene for et bestemt år endres eller korrigeres av Statens jernbanetilsyn ved første passende anledning og senest i den nærmest påfølgende årsrapport.

Når det gjelder indikatorene knyttet til ulykker under punkt 1, får europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 91/2003 av 16. desember 2002 om statistikk over jernbanetraffikk anvendelse i den grad opplysningene er tilgjengelige.

1. Indikatorer knyttet til ulykker

- 1.1. Samlet og relativt (i forhold til togkilometer) antall alvorlige ulykker og fordeling på følgende ulykkestyper:
 - togsammenstøt, herunder sammenstøt med hindringer innenfor den frie profilen,
 - togavsporinger,
 - ulykker ved planoverganger, herunder ulykker der fotgjengere er innblandet,
 - personulykker forårsaket av rullende materiell i bevegelse, unntatt selvmord,
 - brann i rullende materiell,
 - annet.

Enhver alvorlig ulykke skal rapporteres under den primære ulykkestypen, også om følgene av den sekundære ulykken er mer alvorlige, f.eks. brann som følge av avsporing.

- 1.2. Samlet og relativt (per togkilometer) antall alvorlig skadede eller omkomne personer etter ulykkestype, inndelt i følgende personkategorier:
 - passasjerer (også i forhold til samlet antall passasjerkilometer og passasjertogkilometer),
 - personell, herunder underleverandørers personell,
 - brukere av planovergang,
 - uvedkommende personer som befinner seg ulovlig på jernbaneanlegg,
 - andre.

2. Indikatorer knyttet til farlig gods

Samlet og relativt (i forhold til togkilometer) antall ulykker i forbindelse med transport av farlig gods, inndelt i følgende kategorier:

- ulykker hvor minst ett rullende materiell som frakter farlig gods, som definert i vedlegget, er involvert,
- antallet ulykker som omfatter utslipp, under transport, av farlig gods.

3. Indikatorer knyttet til selvmord

Samlet og relativt (i forhold til togkilometer) antall selvmord.

4. Indikatorer knyttet til tilløp til ulykker

Samlet og relativt (i forhold til togkilometer) antall

- skinnebrudd,
- solslyng,
- signalfeil,
- forbikjøring av stoppsignal,
- hjulbrudd og akselbrudd på rullende materiell i drift.

Alle tilløp skal rapporteres, både de som forårsaker ulykke, og de som ikke gjør det. Tilløp som forårsaker ulykke, skal rapporteres under den felles sikkerhetsindikatoren for tilløp; dersom de ulykker som finner sted er alvorlige, skal de rapporteres under den felles sikkerhetsindikatoren for ulykker omhandlet i punkt 1.

5. Indikatorer for beregning av økonomiske konsekvenser av ulykker

Samlet og relativt (i forhold til togkilometer) kostnad i euro:

- antall dødsfall og alvorlige personskader multiplisert med verdien av å forebygge en personulykke (Value of Preventing a casualty, VPC),
- kostnaden ved miljøskader,
- kostnaden ved skader på rullende materiell eller infrastruktur,
- kostnaden ved forsinkelser som følge av ulykker.

Sikkerhetsmyndighetene skal rapportere enten de økonomiske konsekvensene av alle ulykker eller bare de økonomiske konsekvensene av alvorlige ulykker. Hva som velges, skal være klart angitt i årsrapporten omhandlet i artikkel 18.

Verdien av å forebygge en personulykke er den verdien samfunnet tillegger forhindring av et dødsfall eller en alvorlig personskade og kan som sådan ikke utgjøre en referanse for erstatning mellom parter som er involvert i en ulykke.

6. *Indikatorer knyttet til infrastrukturens tekniske sikkerhet og gjennomføringen av denne*

- 6.1. Prosentandel spor med automatisk hastighetsovervåkning (ATP) som er i drift, prosentandel togkilometer der operative ATP-systemer er tatt i bruk.
- 6.2. Antallet planoverganger (samlet, per linjekilometer og sporkilometer) etter følgende åtte typer:
 - a) planoverganger med aktiv sikring i form av:
 - i) automatisk varsling mot veifarende,
 - ii) automatisk sikring mot veifarende,
 - iii) automatisk sikring og varsling mot veifarende,
 - iv) automatisk sikring og varsling mot veifarende og sikring mot skinnegangen,
 - v) manuell varsling mot veifarende,
 - vi) manuell sikring mot veifarende,
 - vii) manuell sikring og varsling mot veifarende,
 - b) planoverganger med passiv sikring.

7. *Indikatorer knyttet til sikkerhetsstyringen*

Interne revisjoner som er gjennomført av infrastrukturforvaltninger og jernbaneforetak i henhold til dokumentasjonen for sikkerhetsstyringssystemet. Det samlede antall gjennomførte revisjoner og prosentandelen i forhold til det antall revisjoner som kreves (og/eller er planlagt).

8. *Definisjoner*

Felles definisjoner av de felles sikkerhetsindikatorene og felles metoder for beregning av de økonomiske konsekvensene av ulykker er fastsatt i vedlegget.

Tillegg. Felles definisjoner av de felles sikkerhetsindikatorene og felles metoder for beregning av de økonomiske konsekvensene av ulykker

1. *Indikatorer knyttet til ulykker*

- 1.1. Med «alvorlige ulykker» menes enhver ulykke der minst ett rullende materiell i bevegelse er involvert, og som medfører at minst én person omkommer eller blir alvorlig skadet, eller betydelig skade på materiell, spor, andre installasjoner eller det ytre miljø, eller omfattende trafikkforstyrrelser. Ulykker som finner sted i verksteder, lagre og depoter er unntatt.
- 1.2. Med «alvorlig skade på materiell, spor, andre installasjoner eller miljøet» menes skade til en verdi av minst 150 000 euro.
- 1.3. Med «omfattende trafikkforstyrrelser» menes at togavganger på en hovedjernbanelinje innstilles i seks timer eller mer.
- 1.4. Med «tog» menes rullende materiell som trekkes av ett eller flere lokomotiver eller en eller flere skinnegående motorvogner eller én skinnegående motorvogn som kjører alene under et bestemt nummer fra et fast avgangssted til et fast ankomststed. En lett maskin, dvs. et lokomotiv som kjører alene, betraktes som et tog.
- 1.5. Med «togsammenstøt, herunder sammenstøt med hindringer innenfor den frie profilen» menes et sammenstøt front mot front, front mot ende eller mellom en del av et tog og en del av et annet tog, eller med:
 - i) skiftende rullende materiell,
 - ii) gjenstander som er fastmontert eller midlertidig befinner seg på eller nær sporet (unntatt ved planoverganger dersom de er mistet av kryssende kjøretøy eller bruker).
- 1.6. Med «togavsporing» menes ethvert tilfelle der minst ett hjul på et tog sporer av.
- 1.7. Med «ulykker ved planovergang» menes ulykker ved planoverganger som involverer minst ett rullende materiell og ett eller flere kryssende kjøretøyer, andre kryssende brukere som fotgjengere, eller andre gjenstander som midlertidig befinner seg på eller nær sporet dersom de er mistet av kryssende kjøretøy/bruker.
- 1.8. Med «personulykker forårsaket av rullende materiell i bevegelse» menes ulykker der en eller flere personer er truffet av et rullende materiell eller en gjenstand som er festet til det rullende materialet eller har løsnet fra det rullende materialet. Personer som faller fra rullende materiell, samt personer som faller eller blir truffet av løse gjenstander når de reiser med rullende materiell, er inkludert.
- 1.9. Med «brann i rullende materiell» menes brann og eksplosjoner som inntreffer i rullende materiell (herunder last) underveis fra avgangsstasjon til ankomststed, herunder når materialet har stanset på avgangsstasjon, ankomststed eller mellomstasjon og under skifteoperasjoner.
- 1.10. Med «andre typer ulykker» menes alle andre ulykker enn de som allerede er nevnt (togsammenstøt, togavsporing, ulykke ved planovergang, personulykker forårsaket av rullende materiell i bevegelse og brann i rullende materiell).
- 1.11. Med «passasjer» menes enhver person, unntatt medlemmer av togbesetning/–mannskap, som reiser med jernbane. Passasjerer som forsøker å borde/stige av et tog i bevegelse, skal medtas i ulykkesstatistikken.

- 1.12. Med «personell (underleverandørers personell og underleverandører som er selvstendig næringsdrivende inkludert)» menes enhver person som har ansettelse i forbindelse med en jernbane og som er i tjeneste på ulykkestidspunktet. Det omfatter også besetningen på toget og personer som håndterer rullende materiell og infrastrukturinstallasjoner.
- 1.13. Med «brukere av planovergang» menes enhver person som benytter planovergangen til å krysse jernbanelinjen ved bruk av ethvert transportmiddel eller til fots.
- 1.14. Med «uvedkommende personer på jernbaneanlegg» menes enhver person som befinner seg ulovlig på jernbaneanlegg, med unntak av brukere av planovergang.
- 1.15. Med «andre (tredjeparter)» menes enhver person som ikke er definert som «passasjer», «personell, inkludert underleverandørs personell», «brukere av planovergang» eller «uvedkommende personer på jernbaneanlegg».
- 1.16. Med «dødsfall (drept person)» menes at en person omkommer umiddelbart eller dør innen 30 dager som følge av en ulykke, unntatt selvmord.
- 1.17. Med «alvorlig skadet person» menes en skadet person som innlegges på sykehus i mer enn 24 timer som følge av en ulykke, unntatt selvmord.
2. *Indikatorer knyttet til farlig gods*
- 2.1. Med «ulykke i forbindelse med transport av farlig gods» menes en ulykke eller hendelse som skal rapporteres i henhold til RID/ADR avsnitt 1.8.5.
- 2.2. Med «farlig gods» menes de stoffer og gjenstander som det er forbudt å transportere i henhold til RID, eller som krever godkjenning i henhold til vilkårene fastsatt i RID.
3. *Indikatorer knyttet til selvmord*
- 3.1. Med «selvmord» menes en handling der en person forsettlig skader seg selv med døden til følge, og som registreres og klassifiseres som sådan av vedkommende nasjonale myndighet.
4. *Indikatorer knyttet til tilløp til ulykker*
- 4.1. Med «skinnelbrudd» menes alle skinner som er delt i to eller flere deler, eller alle skinner der en del av metallet har løsnet og skaper et gap på glideflaten, som er mer enn 50 mm langt og mer enn 10 mm dypt.
- 4.2. Med «solslyng» menes alle feil relatert til løpet og geometrien i skinnene og som krever skinnelblokkering eller umiddelbar reduksjon av tillatt kjørehastighet for å opprettholde sikkerheten.
- 4.3. Med «signalfeil» menes alle feil på et signalsystem (enten på infrastruktur eller rullende materiell) som fører til signalinformasjon som er mindre restriktiv enn det som kreves.
- 4.4. Med «forbikjøring av stoppsignal (passhendelse)» menes alle tilfeller der noen del av et tog kjører lenger enn tillatt.
- Med å kjøre lenger enn tillatt menes her å kjøre forbi:
- lys- eller semafor signaler ved sporet, som med farge eller stilling signaliserer fare, eller en stoppordre på linjer der et system for automatisk togstopp (ATCS) eller ATP-system ikke er i drift,
 - slutt punktet i en sikkerhetsrelatert kjøretillatelse gitt av et ATCS- eller ATP-systemet,
 - bestemt punkt som er meddelt gjennom muntlig eller skriftlig godkjenning fastsatt i forskrift,
 - stoppskilt (sporstopper er ikke inkludert) eller håndsignaler.
- Tilfeller der skinnegående motorvogn uten tilkoplede trekkvogn eller et ubemannet tog kjører forbi et stoppsignal, er ikke inkludert. I tilfeller der signalet av en eller annen grunn ikke signaliserer fare tidnok til at togføreren kan stoppe toget før signalet, er ikke inkludert.
- Nasjonale sikkerhetsmyndigheter kan rapportere om de fire typene hver for seg, men skal minst sende inn en samlerapport som inneholder opplysninger om alle fire typer.
- 4.5. Med «hjulbrudd og akselbrudd» menes brudd som har innvirkning på vesentlige deler av hjulet eller akselen, og som skaper fare for ulykke (avsporing eller sammenstøt).
5. *Felles metoder for beregning av økonomiske konsekvenser av ulykker*
- 5.1. Verdien av å forebygge en personulykke (VPC) består av:
1. Egenverdien av sikkerhet: Verdien av betalingsviljen basert på undersøkelser av oppgitte preferanser gjennomført i de medlemsstatene denne verdien kommer til anvendelse.
 2. Direkte og indirekte økonomiske kostnader: anslag over kostnadene beregnet i medlemsstatene, bestående av:
 - medisinske kostnader og rehabiliteringskostnader,
 - saksomkostninger, kostnader til politietterforskning eller privat etterforskning av sammenstøt, redningstjeneste og administrative kostnader ved forsikring,
 - produksjonstap: den verdien samfunnet setter på varer og tjenester som kunne ha blitt produsert av en person dersom vedkommende ikke var blitt utsatt for ulykken.
- 5.2. Felles prinsipper for fastsettelse av egenverdien av sikkerhet og direkte/indirekte økonomiske kostnader:
- For egenverdien av sikkerhet, skal vurderingen av hvorvidt tilgjengelige estimater er egnet eller ikke, være basert på følgende hensyn:
- estimatene skal være basert på et system for fastsettelse av verdien av redusert risiko for dødsfall i transportsektoren og følge en tilnæringsmåte som bygger på betalingsviljen i henhold til oppgitte preferanser,

- det utvalg av respondenter som benyttes for å fastsette verdiene, skal være representativt for den berørte befolkningen. Utvalget skal særlig gjenspeile fordelingen på alder/inntekt i tillegg til andre relevante samfunnsøkonomiske/demografiske kjennetegn ved befolkningen,
 - metode for å regne ut verdien av betalingsvilje: spørreundersøkelsen skal være utformet slik at spørsmålene er entydige/gir mening for respondentene.
- Verdien av direkte eller indirekte kostnader skal fastsettes på grunnlag av de faktiske samfunnskostnadene.
- 5.3. Med «kostnaden for miljøskader» menes kostnader som skal bæres av jernbaneforetaket/infrastrukturforvaltninger, fastsatt på grunnlag av deres erfaring, med sikte på at det skadede området skal føres tilbake til den stand det var i før ulykken.
- 5.4. Med «kostnaden ved materiell skade på rullende materiell eller infrastruktur» menes kostnaden ved å framskaffe nytt rullende materiell eller ny infrastruktur som har samme funksjonalitet og tekniske parametere som det rullende materiell eller den infrastruktur som ble uopprettelig skadet, samt kostnaden ved å tilbakeføre rullende materiell eller infrastruktur som kan repareres til den stand det/den var i før ulykken inntraff. Begge verdiene skal beregnes av jernbaneforetaket/infrastrukturforvaltninger på grunnlag av deres erfaring. Omfatter også kostnader knyttet til innleie av rullende materiell til erstatning for det som er skadet.
- 5.5. Med «kostnaden ved forsinkelser som følge av ulykke» menes den pengemessige verdien av forsinkelser for brukere av jernbanetransport (passasjerer og fraktforetak) som følge av ulykker, beregnet ut fra følgende modell:

$$VT = \frac{\text{Den pengemessige verdien av innspart reisetid}}{\text{Verdien av tid for en togpassasjer (per time)}}$$

$$VT_P = [\text{VT for jobbspendlere}] * [\text{Gjennomsnittlig prosentandel av jobbspendlere per år}] +$$

$$[\text{VT for andre reisende}] * [\text{Gjennomsnittlig prosentandel andre reisende per år}]$$

VT målt i EUR per passasjer per time

Verdien av tid for et godstog (per time)

$$VT_F = [\text{VT for godstog}] * [\text{tonn-km}/(\text{tog-km})]$$

VT måles i EUR per tonn gods per time

$$\frac{\text{Gjennomsnittlig antall tonn gods per tog per år} = (\text{tonn-km})/(\text{tog-km})}{\text{Kostnaden ved 1 minutt forsinkelse for et tog}}$$

! Passasjertog

$$C_{MP} = K_1 * (VT_P / 60) * [(\text{passasjer-km})/(\text{tog-km})]$$

Gjennomsnittlig antall passasjerer per tog per år = (passasjer-km)/(tog-km)

Godstog

$$C_{MF} = K_2 * (VT_F / 60)$$

Faktorene K_1 og K_2 ligger mellom verdien av tid og verdien av forsinkelse, beregnet gjennom preferanseundersøkelser, for å ta hensyn til at tap av tid som følge av forsinkelser oppfattes signifikant mer negativt enn normal reisetid.

$$\text{Kostnaden ved en ulykke} = C_{MP} * (\text{antall minutter forsinkelse for passasjertog}) + C_{MF} * (\text{antall minutter forsinkelse for godstog})$$

Anvendelsesområde for modellen

Kostnaden ved forsinkelser skal beregnes for alle ulykker, både alvorlige og ikke-alvorlige.

Forsinkelser skal beregnes som følger:

- faktiske forsinkelser på jernbanelinjen der ulykken inntraff,
- faktiske forsinkelser eller, om dette ikke lar seg beregne, beregnede forsinkelser på andre berørte linjer.

6. *Indikatorer knyttet til infrastrukturens tekniske sikkerhet og gjennomføringen av denne*
- 6.1. Med «automatisk hastighetsovervåkning (ATP)» menes et system som håndhever overholdelse av signaler og fartsgrenser gjennom hastighetsovervåkning, herunder automatiske stoppsignaler.
- 6.2. Med «planovergang» menes et sted der en jernbanelinje og en overgang krysser hverandre på samme nivå, som er godkjent av infrastrukturforvaltningen og åpen for offentlig eller privat ferdsel. Overganger mellom plattformer på stasjoner inngår ikke, og heller ikke overganger over skinner utelukkende ment for bruk av personale.
- 6.3. Med «overgang» menes offentlig eller privat vei, gate eller landevei, herunder gangvei og sykkelsti, eller annen vei som er ment for ferdsel av mennesker, dyr, motorkjøretøyer eller maskineri.
- 6.4. Med «planovergang med aktiv sikring» menes planovergang der kryssende brukere beskyttes eller varsles om kommende tog ved at anordninger aktiveres når det ikke er trygt for brukerne å benytte overgangen.
- Sikring i form av fysiske hindringer:
 - halve eller hele bomber,
 - grinder.
 - Varsling i form av fastmontert utstyr ved planoverganger:
 - synlige anordninger: lyssignaler,
 - hørbare anordninger: klokker, horn, sirener, osv.
 - fysiske anordninger, f.eks. vibrasjoner på grunn av humper i veien.
- Planovergang med aktiv sikring klassifiseres som:
1. «Planovergang med automatisk sikring og/eller varselsignal mot veifarende» betyr en planovergang der sikringen og/eller varselsignalet aktiveres av det kommende toget. Slike planoverganger klassifiseres som:
 - i) automatisk varsling mot veifarende,
 - ii) automatisk sikring mot veifarende,
 - iii) automatisk sikring og varsling mot veifarende,
 - iv) automatisk sikring og varsling mot veifarende og sikring mot skinnegangen.

Med «sikring mot skinnegangen» menes et signal eller annet system for automatisk hastighetsovervåkning som bare tillater at et tog passerer dersom planovergangen er sikret mot veifarende og ingen er i ferd med å krysse sporet; dette siste kontrolleres ved bruk av overvåkning og/eller deteksjon av hindringer.
 2. Med «planovergang med manuell sikring mot veifarende og/eller varsling» menes en planovergang der sikringen og/eller varslingen aktiveres manuelt og det ikke finnes et forriglet jernbanesignal som varslor toget om at det bare kan passere når sikringen og/eller varselet ved planovergangen er aktivert. Slike planoverganger klassifiseres som:
 - v) manuell varsling mot veifarende,
 - vi) manuell sikring mot veifarende,
 - vii) manuell sikring og varsling mot veifarende.
- 6.5. Med «planoverganger med passiv sikring» menes en planovergang uten noen form for varslingssystem og/eller sikring som aktiveres når det er utrygt for brukeren å krysse overgangen.
7. Indikatorer knyttet til sikkerhetsstyringen
- 7.1. Med «revisjon» menes en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å framskaffe revisjonsbevis og evaluere disse objektivt for å fastslå i hvilken grad revisjonskriteriene er oppfylt.
8. Definisjoner av målenheter
- 8.1. «Togkilometer» er målenheten som betegner et togs bevegelse over én kilometer. Avstanden som benyttes, er om mulig den faktisk tilbakelagte avstanden; ellers benyttes jernbanenettets standardavstand mellom opprinnelses- og bestemmelsessted. Bare avstanden på innberettende stats nasjonale territorium tas med i beregningen.
- 8.2. «Passasjerkilometer» er målenheten som betegner transporten av én passasjer med jernbane over en avstand på én kilometer. Bare avstanden på innberettende stats nasjonale territorium tas med i beregningen.
- 8.3. «Linjekilometer» er lengden, målt i kilometer, på medlemsstatens jernbanenett, hvis omfang er fastsatt i artikkel 2. For flersporede jernbanelinjer skal bare avstanden mellom avgangsstasjon og ankomststed medregnes.
- 8.4. «Sporkilometer» er lengden, målt i kilometer, på medlemsstatenes jernbanenett, hvis omfang er fastsatt i artikkel 2. I flersporede jernbanenett skal hvert spor medregnes.

12. april Nr. 390 2011

Forskrift om videreføring av § 3 og § 4 i tidligere regnskapsforskrift for skattepliktige som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 12. april 2011 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 4–4 nr. 7 annet punktum, jf. delegeringsvedtak 11. mai 2000 nr. 427. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Fra regnskapsforskriften 5. mars 1984 nr. 1256 for skattepliktige som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk videreføres § 3 og § 4, inntil ny forskrift er utarbeidet.

§ 3. Første gangs åpningsstatus

I første gangs åpningsstatus skal aktiva i statusboken være inndelt i grupper og skal for jord- og skogbrukets vedkommende være spesifisert således som i oppstillingene i skjema for næringsoppgaver.

Fordringer og gjeld skal være spesifisert i status eller på særskilt liste over saldi i reskontroboken. Innestående skogavgiftsmidler som skogeieren ikke har et ubetinget krav på å få utbetalt, tas ikke med i skogbrukets status.

Ved verdsettelsen av de forskjellige eiendeler i første gangs status i nye regnskaper skal følgende regler følges:

Ved oppføring av fast eiendom, maskiner og redskap skal en ta utgangspunkt i den virkelige kostpris for den nåværende eier. Hvilte det kår (føderåd) på gården da den ble overtatt, skal kapitalverdien av dette regnes med i kostprisen. Når eiendommen eller løsøret er overtatt ved kjøp fra foreldre og det ble betalt betydelig underpris på grunn av åsetesrett, langvarig arbeid på gården e.l., kan antatt omsetningsverdi eller vanlig pris i fritt salg på overtakingstiden legges til grunn som kostpris. Tilsvarende skjønnsmessig kostpris kan også nyttes i andre tilfelle, der det ikke lar seg gjøre å bringe den virkelige kostpris på det rene.

Har eieren overtatt eiendommen med løsøre under ett, må kostprisen fordeles på fast eiendom og løsøre etter skjønn. Kostprisen for den faste eiendom må fordeles på jord, bygninger (og andre avskrivbare anlegg) og skog. De enkelte aktiva eller grupper av aktiva skal føres opp i status med kostpris, i tilfelle andel av kostpris, med tillegg av eierens påkostninger (ikke vedlikehold) og fradrag for avskrivninger i hans eiertid. Så langt eieren har fått bestemte fradrag for avskrivning ved ligningen, skal det regnes med disse avskrivninger. For øvrig blir avskrivning inntil åpningen av regnskapet å fastsette etter skjønn på grunnlag av driftsmidlets antatte varighet fra overtakingstidspunktet eller fra den tid driftsmidlet ble ferdig og tatt i bruk, om det er oppført av den nåværende eier.

Hester føres opp enkeltvis med navn, alder og antatt salgsverdi.

Andre husdyr føres opp i grupper etter art, kjønn og alder i samsvar med oppdelingen på næringsoppgaven.

Kuer føres opp med gjennomsnittlig antatt salgsverdi, hvorunder hensyn tas til størrelse, alder, kvalitet og drektighetsgrad. Hvis en høyere verdi for kuene som helhet ikke godtgjøres, settes de til gjennomsnittlig slakteverdi med tillegg av 15 prosent.

For kviger, kalver, okser og griser over 2 måneder finnes enhetsprisen for hver gruppe på grunnlag av antatt salgsverdi for det enkelte dyr.

Smågriser, sauer, geiter og fjærfe verdsettes etter en felles enhetspris innen hver gruppe, beregnet på grunnlag av antatt salgsverdi.

Avlingslager skal føres opp med antatt salgsverdi. Halvfabrikata som f.eks. planter i vekst, verdsettes til salgsverdien på vedkommende stadium.

Innkjøpt varelager i jordbruket som kraftfôr, kunstgjødsel, drivstoffer mv. verdsettes til innkjøpspris med tillegg av frakt.

Materiellager i jordbruket foredlet av virke fra egen skog føres opp med netto salgsverdi på det tidspunkt da virket ble foredlet. Innkjøpt materiellager i jordbruket verdsettes til innkjøpspris med tillegg av frakt.

Hvis det drives foredling av skogsvirke med salg for øye, føres materiellageret opp med antatt netto salgsverdi på det tidspunkt da virket ble foredlet.

Lager av tømmer, kubb, ved o.l. under skogbrukets status verdsettes etter påløpne direkte driftsutgifter, verdi av eget arbeid og bruk av egne driftsmidler medregnet, men uten tillegg for rotverdien.

§ 4. Senere status

Fast eiendom, maskiner og redskap skal i sluttstatus føres opp med de samme verdier som eiendelene er ført opp med i årets åpningsstatus, ev. kjøpesum ved overtakelse av næring i løpet av året. Det gjøres tillegg for nyanlegg, forbedringer og aktiveringspliktige tilkjøp, og fradrag for offentlige tilskudd, avskrivninger, frasalg o.l. samt fradrag for skattepliktig del av frigitt skogavgift til nyanlegg i skogbruket.

Dyr som var voksne allerede ved årets begynnelse og som fremdeles er i behold, skal ved årets slutt verdsettes etter beregnet gjennomsnittsverdi av alle voksne dyr innen den enkelte dyreart i åpningsstatus. Som voksne ved årets begynnelse regnes i denne forbindelse storfe over 2 år, avlsgriser over 1/2 år, geiter over 9 måneder og dessuten sauer, gjess, ender og kalkuner som var over 1 år. Innkjøp av hel besetning (eller del av besetning ved etappevis overtakelse) likestilles med åpningsstatus i første punktum.

Nye dyr av samme slag som er nevnt i annet ledd og som er av eget oppal, skal i prinsippet verdsettes til tilvirkningsverdien som for andre varer. Skattedirektoratet fastsetter hvert år etter at Landbruks- og matdepartementets uttalelse er innhentet, de enhetspriser som skal nyttes for nye dyr ved årets ligning.

Med utgangspunkt i enhetsprisene for nye voksne dyr, jf. 3. ledd, fastsettes enhetspriser for nye dyr av eget oppal etter følgende forholdstall:

Kviger over 12 måneder (ikke kalvet) 70 pst.

Kviger under 12 måneder 30 pst.

Okser over 12 måneder 70 pst.

Okser under 12 måneder 30 pst.

Sauer under 12 måneder 60 pst.

Geiter under 9 måneder 30 pst.

Slaktegriser ca. 5 måneder 100 pst.
 Slaktegriser ca. 4 måneder 80 pst.
 Slaktegriser ca. 3 måneder 60 pst.
 Smågriser ca. 2 måneder 40 pst.
 Smågriser under 2 måneder 20 pst.

Beregnet enhetspris, jf. 3. og 4. ledd, som overstiger kr 1 000, avrundes til nærmeste kr 100. Enhetspriser på kr 500–1 000 avrundes til nærmeste kr 50. Lavere enhetspris avrundes til nærmeste kr 10. Ved beregning av ny enhetspris for dyr fra åpningsstatus, jf. reglene i 2. ledd, foretas avrunding til nærmeste kr 10.

Innkjøpte dyr av samme slag som nevnt foran til fornyelse og utvidelse av egen buskap, verdsettes etter samme retningslinjer som buskap av eget oppal.

Føringsdyr og ungdyr innkjøpt med tanke på salg som slakt eller omsetning som livdyr, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av beregnede førtgifter mv fram til årsskiftet (tilvirkningsverdien).

Hester av eget oppal og innkjøpte hester i jord- og skogbruksnæring ansettes til tilvirkningsverdien ved eget oppal. Verdien av voksne hester blir stående uendret inntil realisasjon.

Verpehøner og kyllinger som skal settes inn i eggproduksjon, verdsettes til slakteverdi.

Lager av grovfôr, korn, frø, grønnsaker, frukt og planter for salg i veksthus eller på friland skal statusføres etter tilvirkningsverdien, jf. skatteloven § 50 annet ledd bokstav a første avsnitt. Den samme verdsettelsesmåte nyttes også for lager av foredlet skogsvirke samt lager av ull, huder og skinn. Dersom ikke noe annet kan dokumenteres nyttes takseringsreglenes bestemmelser om varelager vurdering i landbruket.

Lager av tømmer, kubb, ved mv. skal verdsettes til tilvirkningsverdien. Dette tilsvarer stort sett utgiftsførte beløp til hugging, kjøring mv av lagerpartiet. Verdien av eget arbeid skal ikke tas med, men derimot skal direkte kostnader ved bruk av egne maskiner tas med.

Den årlige sluttstatus blir uten endringer å regne som åpningsstatus for det påfølgende regnskapsår. Dersom ligningsmyndighetene har forandret på statusansettelsene med endelig virkning, bør skattyteren gjennomføre tilsvarende rettinger i regnskapet.

13. april Nr. 391 2011

Forskrift om endring i forskrift om sanksjoner mot Libya

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 13. april 2011 med hjemmel i forskrift 11. mars 2011 nr. 265 om sanksjoner mot Libya § 3, jf. Sikkerhetsrådets resolusjoner 1970 (2011) og 1973 (2011), EUs rådsbeslutninger 2011/137/FUSP og 2011/178/FUSP og forordning (EU) nr. 204/2011, forordning (EU) nr. 233/2011, forordning (EU) nr. 272/2011, forordning (EU) nr. 288/2011 og forordning (EU) nr. 296/2011. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 11. mars 2011 nr. 265 om sanksjoner mot Libya gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om sanksjoner og tiltak mot Libya

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. Forbud mot salg mv. av utstyr som kan bli brukt til intern undertrykkelse

Det er forbudt for norske rettssubjekter og for enhver som befinner seg på norsk territorium å:

- selge, levere, overføre, transportere eller eksportere, direkte eller indirekte, utstyr som kan brukes til intern undertrykkelse og som er oppført i vedlegg I, uansett om det har norsk opprinnelse eller ikke, til libyske personer, enheter eller organer eller til bruk i Libya,
- kjøre, importere eller transportere slik utstyr fra Libya, uansett om det har libysk opprinnelse eller ikke,
- levere, direkte eller indirekte, teknisk bistand eller meglervirksomhet i tilknytning til slik utstyr til libyske personer, enheter eller organer eller for bruk i Libya,
- tilby, direkte eller indirekte, finansiering eller finansiell bistand i tilknytning til slik utstyr, herunder gavebistand, lån eller eksportkredittforsikring i forbindelse med salg, levering, overførsel eller eksport av slik utstyr, eller til levering av tilknyttet teknisk bistand, til libyske personer, enheter eller organer eller til bruk i Libya,
- forsettlig delta i aktiviteter som har til formål eller som følge å omgå forbudene omhandlet i litra a) til d).

Som unntak fra forbudet i første ledd, kan Utenriksdepartementet gi tillatelse til salg, levering, overføring, transport eller eksport av utstyr og tilknyttet teknisk bistand eller finansiering mv. omfattet av første ledd dersom det fastslås at utstyret utelukkende er beregnet til humanitære formål eller personlig beskyttelse.

Gjeldende § 2 blir ny § 3 og skal lyde:

§ 3. Påbud om frysing og forbud mot å gjøre tilgjengelig midler mv.

Midler og andre finansielle aktiva eller økonomiske ressurser som befinner seg i Norge og som direkte eller indirekte tilhører eller kontrolleres av personer eller enheter nevnt i vedlegg II og vedlegg III eller som senere blir listeført av FNs Sikkerhetsråd eller Sanksjonskomiteen,¹ eller personer eller enheter som opptre på vegne av disse eller etter deres anvisning, eller eies eller kontrolleres av disse, skal fryses. Den som fryser et formuesgode skal straks underrette Utenriksdepartementet² om dette.

Det er forbudt for enhver å stille midler, finansielle aktiva eller økonomiske ressurser til rådighet for personer eller enheter som er angitt i første ledd.

Som unntak fra bestemmelsene i første og andre ledd kan Utenriksdepartementet, i samråd med Sanksjonskomiteen hva gjelder listeførte i vedlegg II, tillate at frosne midler og andre finansielle aktiva eller økonomiske ressurser frigjøres eller stilles til rådighet på slike vilkår som anses hensiktsmessige, etter å ha fastslått at de aktuelle midlene eller økonomiske ressursene:

- a) er nødvendige for å dekke grunnleggende kostnader, herunder betaling av matvarer, husleie eller pantelån knyttet til bolig, medisiner og medisinsk behandling, skatt, lovpliktige forsikringspremier og avgifter for offentlige tjenester,
- b) utelukkende er ment for betaling av rimelige honorarer og refusjon av utgifter i forbindelse med juridisk bistand,
- c) utelukkende er ment for betaling av avgifter eller tjenestegebyr for rutinemessig oppbevaring eller forvaltning av frosne midler eller økonomiske ressurser,
- d) er nødvendige for å dekke ekstraordinære utgifter,
- e) er nødvendige for innfrielse av en panteheftelse hvor det aktuelle formuesgodet var gjenstand for pantsettelse for frys pålegget trådte i kraft, og midlene ikke tilfaller personer eller enheter angitt i første ledd, eller
- f) er nødvendige for oppfyllelse av en dom, forutsatt at dommen ble avsagt før frys pålegget trådte i kraft og formuesgodet ikke tilfaller personer eller enheter angitt i første ledd.

Utenriksdepartementet kan dessuten gjøre unntak fra bestemmelsene i første og andre ledd og tillate at frosne midler og andre finansielle aktiva eller økonomiske ressurser, tilhørende eller kontrollert av listeførte i vedlegg III, frigjøres eller stilles til rådighet på vilkår som anses hensiktsmessige når departementet finner dette nødvendig for å oppfylle humanitære formål, som å levere eller lette leveringen av bistand, herunder legemidler og medisinsk utstyr, matvarer, forsyning av elektrisitet, humanitært personell og relatert bistand eller evakueringer fra Libya.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på tilskudd til frosne kontoer i form av

- a) renter eller andre inntekter på disse kontoene, eller
- b) betalinger i henhold til kontrakter, avtaler eller forpliktelser som er inngått eller har oppstått forut for den dato da disse kontoene ble gjenstand for påbud om frysing i henhold til første ledd,

forutsatt at slike renter, andre inntekter og betalinger fortsatt omfattes av frys påbudet i første ledd.

Påbudet om frys av midler mv. i første ledd forhindrer ikke en person eller enhet som ikke selv er listeført i vedlegg II og III, men hvor en listeført i disse vedleggene har en andel, fra fortsatt å drive lovlig virksomhet så lenge denne virksomheten ikke innebærer å stille midler, finansielle aktiva eller økonomiske ressurser til rådighet for den listeførte personen eller enheten.

¹ For nye listeføringer, se Sanksjonskomiteens web-side: <http://www.un.org/sc/committees/1970/>.

² Seksjon for humanitær- og strafferett.

Ny § 4 skal lyde:

§ 4. Flyforbud

Det er forbudt for ethvert luftfartøy eller luftfartsforetak i Norge, eller for luftfartøy eller luftfartsforetak som eies eller drives av norske borgere eller av enheter som er opprettet eller stiftet i henhold til norsk lovgivning, å:

- a) fly over Libyas territorium,
- b) lande på Libyas territorium uansett formål,
- c) drive luftfartsvirksomhet til eller fra Libya.

Første ledd får ikke anvendelse på flyvninger:

- a) dersom eneste formål er humanitært, som å levere eller lette leveringen av bistand, herunder legemidler og medisinsk utstyr, matvarer, humanitært personell og tilknyttet bistand,
- b) for evakueringer fra Libya,
- c) som er tillatt etter operativ paragraf 4 eller 8 i Sikkerhetsrådets resolusjon 1973 (2011), eller
- d) som Utenriksdepartementet, under utøvelse av den myndigheten som er gitt FNs medlemsstater etter operativ paragraf 8 i Sikkerhetsrådets resolusjon 1973 (2011), bedømmer som nødvendige til fordel for det libyske folk.

Forsettlig deltagelse i aktiviteter som har som formål eller følge å omgå forbudet i første ledd, er forbudt.

Gjeldende § 3 og § 4 blir nye § 5 og § 6.

Nytt vedlegg I skal lyde:

Vedlegg I. Liste over utstyr som kan brukes til intern undertrykkelse, jf. § 2

1. Fire-arms, ammunition and related accessories therefor, as follows:
 - 1.1 Firearms not controlled by ML 1 and ML 2 of the Common Military List of the European Union («Common Military List»);
 - 1.2 Ammunition specially designed for the firearms listed in item 1.1 and specially designed components therefor;
 - 1.3 Weapon-sights not controlled by the Common Military List.
2. Bombs and grenades not controlled by the Common Military List.
3. Vehicles as follows:
 - 3.1 Vehicles equipped with a water cannon, specially designed or modified for the purpose of riot control;
 - 3.2 Vehicles specially designed or modified to be electrified to repel borders;
 - 3.3 Vehicles specially designed or modified to remove barricades, including construction equipment with ballistic protection;
 - 3.4 Vehicles specially designed for the transport or transfer of prisoners and/or detainees;
 - 3.5 Vehicles specially designed to deploy mobile barriers;
 - 3.6 Components for the vehicles specified in items 3.1 to 3.5 specially designed for the purposes of riot control.

Note 1: This item does not control vehicles specially designed for the purposes of fire-fighting.

Note 2: For the purposes of item 3.5 the term «vehicles» includes trailers.
4. Explosive substances and related equipment as follows:
 - 4.1 Equipment and devices specially designed to initiate explosions by electrical or non-electrical means, including firing sets, detonators, igniters, boosters and detonating cord, and specially designed components therefor; except those specially designed for a specific commercial use consisting of the actuation or operation by explosive means of other equipment or devices the function of which is not the creation of explosions (e.g., car air-bag inflaters, electric-surge arresters of fire sprinkler actuators);
 - 4.2 Linear cutting explosive charges not controlled by the Common Military List;
 - 4.3 Other explosives not controlled by the Common Military List and related substances as follows:
 - a. amatol;
 - b. nitrocellulose (containing more than 12,5 % nitrogen);
 - c. nitroglycol;
 - d. pentaerythritol tetranitrate (PETN);
 - e. picryl chloride;
 - f. 2,4,6-trinitrotoluene (TNT).
5. Protective equipment not controlled by ML 13 of the Common Military List as follows:
 - 5.1 Body armour providing ballistic and/or stabbing protection;
 - 5.2 Helmets providing ballistic and/or fragmentation protection, anti-riot helmets, antiriot shields and ballistic shields.

Note: This item does not control:

 - equipment specially designed for sports activities;
 - equipment specially designed for safety of work requirements.
6. Simulators, other than those controlled by ML 14 of the Common Military List, for training in the use of firearms, and specially designed software therefor.
7. Night vision, thermal imaging equipment and image intensifier tubes, other than those controlled by the Common Military List.
8. Razor barbed wire.
9. Military knives, combat knives and bayonets with blade lengths in excess of 10 cm.
10. Production equipment specially designed for the items specified in this list.
11. Specific technology for the development, production or use of the items specified in this list.

Gjeldende vedlegg I blir nytt vedlegg II og skal lyde:

*Vedlegg II. Liste over personer og enheter referert til i § 3, listeført av FN**A. Personer*

	<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
1.	Qadhafi, Aisha Muammar	Date of birth: 1978. Place of birth: Tripoli, Libya.	Daughter of Muammar Qadhafi. Closeness of association with regime.	26.02.2011
2.	Qadhafi, Hannibal Muammar	Passport number: B/002210. Date of birth: 20/09/1975. Place of birth: Tripoli, Libya.	Son of Muammar Qadhafi. Closeness of association with regime.	26.02.2011

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
3. Qadhafi, Khamis Muammar	Date of birth: 1978. Place of birth: Tripoli, Libya.	Son of Muammar Qadhafi. Closeness of association with regime. Command of military units involved in repression of demonstrations.	26.02.2011
4. Qadhafi, Muammar Mohammed Abu Minyar	Date of birth: 1942. Place of birth: Sirte, Libya.	Leader of the Revolution, Supreme Commander of Armed Forces. Responsibility for ordering repression of demonstrations, human rights abuses.	26.02.2011
5. Qadhafi, Mutassim	Date of birth: 1976. Place of birth: Tripoli, Libya.	National Security Adviser. Son of Muammar Qadhafi. Closeness of association with regime.	26.02.2011
6. Qadhafi, Saif al-Islam	Passport number: B014995. Date of birth: 25/06/1972. Place of birth: Tripoli, Libya.	Director, Qadhafi Foundation. Son of Muammar Qadhafi. Closeness of association with regime. Inflammatory public statements encouraging violence against demonstrators.	26.02.2011
7. Dorda, Abu Zayd Umar		Director, External Security Organisation. Regime loyalist. Head of external intelligence agency.	17.03.2011 (EU 28.2.2011)
8. Jabir, Major General Abu Bakr Yunis	Date of birth: 1952 Place of birth: Jalo, Libya.	Defence Minister. Overall responsibility for actions of armed forces.	17.03.2011 (EU 28.2.2011)
9. Matuq, Matuq Mohammed	Date of birth: 1956 Place of birth: Khoms	Secretary for Utilities. Senior member of regime. Involvement with Revolutionary Committees. Past history of involvement in suppression of dissent and violence.	17.3.2011 (EU 28.2.2011)
10. Qadhafi, Mohammed Muammar	Date of birth: 1970 Place of birth: Tripoli, Libya.	Son of Muammar QADHAFI. Closeness of association with regime.	17.3.2011 (EU 28.2.2011)
11. Qadhafi, Saadi	Date of birth: 25.5.1973 Place of birth: Tripoli, Libya Passport number: 014797.	Commander Special Forces Son of Muammar QADHAFI. Closeness of association with regime. Command of military units involved in repression of demonstrations.	17.3.2011 (EU 28.2.2011)
12. Qadhafi, Saif al-Arab	Date of birth: 1982 Place of birth: Tripoli, Libya	Son of Muammar QADHAFI. Closeness of association with regime.	17.3.2011 (EU 28.2.2011)
13. Al-Senussi, Colonel Abdullah	Date of birth: 1949 Place of birth: Sudan	Director Military Intelligence. Military Intelligence involvement in suppression of demonstrations. Past history includes suspicion of involvement in Abu Selim prison massacre. Convicted in absentia for bombing of UTA flight. Brother-in-law of Muammar QADHAFI.	17.3.2011 (EU 28.2.2011)

B. Enheter

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
1. Central Bank of Libya		Under control of Muammar QADHAFI and his family, and potential source of funding for his regime.	17.3.2011 (EU 10.3.2011)
2. Libyan Investment Authority	a.k.a.: Libyan Arab Foreign Investment Company (LAFICO) Address: 1 Fateh Tower Office No. 99, 22nd Floor, Borgaida Street, Tripoli, 1103 Libya.	Under control of Muammar QADHAFI and his family, and potential source of funding for his regime.	17.3.2011 (EU 10.3.2011)

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
3. Libyan Foreign Bank		Under control of Muammar QADHAFI and his family and a potential source of funding for his regime.	17.3.2011 (EU 10.3.2011)
4. Libya Africa Investment Portfolio	Address: Jamahiriya Street, LAP Building, PO Box 91330, Tripoli, Libya.	Under control of Muammar QADHAFI and his family, and potential source of funding for his regime.	17.3.2011 (EU 10.3.2011)
5. Libyan National Oil Corporation	Address: Bashir Saadwi Street, Tripoli, Tarabulus, Libya	Under control of Muammar QADHAFI and his family, and potential source of funding for his regime.	17.3.2011

Nytt vedlegg III skal lyde:

Vedlegg III. Liste over personer og enheter referert til i § 3, listeført av EU

A. Personer

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
1. ABDULHAFIZ, Colonel Mas'ud	Position: Armed Forces Commander	3rd in command of Armed Forces. Significant role in Military Intelligence.	28.02.2011
2. ABDUSSALAM, Abdussalam Mohammed	Position: Head Counter-Terrorism, External Security Organisation. Date of Birth: 1952 Place of Birth: Tripoli, Libya	Prominent Revolutionary Committee member. Close associate of Muammar QADHAFI.	28.02.2011
3. ABU SHAARIYA	Position: Deputy Head, External Security Organisation	Prominent member of regime. Brother-in-law of Muammar QADHAFI.	28.02.2011
4. ASHKAL, Al- Barrani	Position: Deputy Director, Military Intelligence	Senior member of regime.	28.02.2011
5. ASHKAL, Omar	Position: Head, Revolutionary Committees Movement Place of Birth: Sirte, Libya	Revolutionary Committees involved in violence against demonstrators.	28.02.2011
6. AL-BAGHDADI, Dr Abdulqader Mohammed	Position: Head of the Liaison Office of the Revolutionary Committees Passport No: B010574 Date of Birth: 01.07.1950	Revolutionary Committees involved in violence against demonstrators.	28.02.2011
7. DIBRI, Abdulqader Yusef	Position: Head of Muammar QADHAFI's personal security Date of Birth: 1946 Place of Birth: Houn, Libya	Responsibility for regime security. History of directing violence against dissidents.	28.02.2011
8. QADHAF AL- DAM, Ahmed Mohammed	Date of Birth: 1952 Place of Birth: Egypt	Cousin of Muammar QADHAFI. Since 1995, he is believed to have had command of an elite army battalion in charge of Qadhafi's personal security and to have a key role in External Security Organisation. He has been involved in planning operations against Libyan dissidents abroad and was directly involved in terrorist activity.	28.02.2011
9. QADHAF AL- DAM, Sayyid Mohammed	Date of Birth: 1948 Place of Birth: Sirte, Libya	Cousin of Muammar QADHAFI. In the 1980s, Sayyid was involved in the dissident assassination campaign and allegedly responsible for several deaths in Europe. He is also thought to have been involved in arms procurement.	28.02.2011
10. AL-BARASSI, Safia Farkash	Date of birth: 1952 Place of birth: Al Bayda, Libya	Wife of Muammar QADHAFI. Closeness of association with regime.	28.02.2011

	<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
11.	SALEH, Bachir	Date of birth: 1946 Place of birth: Traghan	Head of Cabinet of the Leader. Closeness of association with regime.	28.02.2011
12.	TOHAMI, General Khaled	Date of birth: 1946 Place of birth: Genzur	Director of Internal Security Office. Closeness of association with regime.	28.02.2011
13.	FARKASH, Mohammed Boucharaya	Date of birth: 1 July 1949 Place of birth: Al-Bayda	Director of intelligence in External Security Office. Closeness of association with regime.	28.02.2011
14.	ZARTI, Mustafa	Born on 29 March 1970, Austrian citizen (passport no. P1362998, valid from 6 November 2006 until 5 November 2016)	Closeness of association with regime and vice chief executive of «Libyan Investment Authority», board member of the National Oil Corporation and vice chairman of First Energy Bank in Bahrain.	10.03.2011
15.	EL-KASSIM ZOUAI, Mohamed Abou		Secretary General of the General People's Congress; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
16.	AL-MAHMOUDI, Baghdadi		Prime Minister of Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
17.	HIJAZI, Mohamad Mahmoud		Minister for Health and Environment in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
18.	ZLITNI, Abdelhaziz	Date of birth: 1935	Minister for Planning and Finance in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
19.	HOUEJ, Mohamad Ali	Date of birth: 1949 Place of birth: Al-Azizia (near Tripoli)	Minister for Industry, Economy and Trade in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
20.	AL-GAOU, Abdelmajid		Minister for Agriculture, Animal and Maritime Resources in Colonel Qadhafi's Government.	21.03.2011
21.	AL-CHARIF, Ibrahim Zarroug		Minister for Social Affairs in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
22.	FAKHIRI, Abdelkebir Mohamad		Minister for Education, Higher Education and Research in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
23.	ZIDANE, Mohamad Ali		Minister for Transport in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
24.	KOUSSA, Moussa Mohamad		Minister for Foreign Affairs in Colonel Qadhafi's Government; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
25.	MANSOUR, Abdallah		Close collaborator of Colonel Qadhafi, senior role in security services and former director of radio and television; involved in violence against demonstrators.	21.03.2011

B. Enheter

	<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
1.	Libyan Housing and Infrastructure Board (HIB)	Tajora, Tripoli, Libya Legislation number: 60/2006 by Libyan General People's Committee Tel: +218 21 369 1840, Fax: +218 21 369 6447 www.hib.org.ly	Under control of Muammar Qadhafi and his family, and potential source of funding for his regime.	10.03.2011

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
2. Economic and Social Development Fund (ESDF)	Qaser Bin Ghasher road Salaheddine Cross – BP: 93599 Libya-Tripoli Tel: +218 21 490 8893 Fax: +218 21 491 8893 email: info@esdf.ly	Controlled by Muammar Qadhafi's regime and potential source of funding for it.	21.03.2011
3. Libyan Arab African Investment Company – LAAICO	Site: www.laaico.com Company established in 1981, 76351 Janzour-Libya. 81370 Tripoli- Libya Tel: +218 21 4890146– 4890586–4892613 Fax: + 218 21 4893800– 4891867 email: info@laaico.com	Controlled by Muammar Qadhafi's regime and potential source of funding for it.	21.03.2011
4. Gaddafi International Charity and Development Foundation	Contact details of administration: Hay Alandalus – Jian St. – Tripoli – PoBox: 1101 – LIBYA Tel: +218 21 4778301– Fax: +218 21 4778766; email: info@gicdf.org Based in Tripoli.	Controlled by Muammar Qadhafi's regime and potential source of funding for it.	21.03.2011
5. Waatassimou Foundation		Controlled by Muammar Qadhafi's regime and potential source of funding for it.	21.03.2011
6. Libyan Jamahirya Broadcasting Corporation	Contact details: Tel: +218 21 444 59 26; 00 21 444 59 00; Fax: +218 21 340 21 07 www.ljbc.net email: info@ljbc.net	Public incitement to hatred and violence through participation in disinformation campaigns concerning violence against demonstrators.	21.03.2011
7. Revolutionary Guard Corps		Involved in violence against demonstrators.	21.03.2011
8. National Commercial Bank	Orouba Street AlBayda, Libya Tel: +218 21–361–2429 Fax: +218 21–446–705 www.ncb.ly	National Commercial Bank is a commercial bank in Libya. The bank was founded in 1970 and is based in AlBayda, Libya. It has locations in Tripoli and AlBayda, as well as operates branches in Libya. It is 100 % government-owned and a potential source of funding for the regime.	21.03.2011
9. Gumhouria Bank	Gumhouria Bank Building Omar Al Mukhtar Avenue Giaddal Omer Al Moukhtar P.O. Box 685 Tarabulus Tripoli Libya Tel: +218 21–333–4035 +218 21–444–2541 +218 21–444– 2544 +218 21–333–4031 Fax: +218 21–444–2476 +218 21–333–2505 Email: info@gumhouria-bank.com.ly www.gumhouria-bank.com.ly	Gumhouria Bank is a commercial bank in Libya. The bank was created in 2008 through the merger of Al Ummah and Gumhouria banks. It is 100 % government-owned and a potential source of funding for the regime.	21.03.2011
10. Sahara Bank	Sahara Bank Building First of September Street P.O. Box 270 Tarabulus Tripoli Libya Tel: +218 21–379–0022 Fax: +218 21–333–7922 Email: info@saharabank.com. Website: www.saharabank.co m.ly	Sahara Bank is a commercial bank in Libya. It is 81 % government-owned and a potential source of funding for the regime.	21.03.2011

<i>Navn</i>	<i>Identifiserende informasjon</i>	<i>Grunnlag</i>	<i>Dato for FNs listeføring</i>
11. Azzawia (Azawiya) Refining	P.O. Box 6451 Tripoli Libya +218 023 7976 26778 www.arc.com.ly	Under control of Muammar Qadhafi and potential source of funding for his regime.	23.03.2011
12. Ras Lanuf Oil and Gas Processing Company (RASCO)	Ras Lanuf Oil and Gas Processing Company Building Ras Lanuf City P.O. Box 2323 Libya Tel: +218 21-360-5171 +218 21-360-5177 +218 21-360-5182 Fax: +218 21-360-5174 Email: info@raslanuf.ly www.raslanuf.ly	Under control of Muammar Qadhafi and potential source of funding for his regime.	23.03.2011
13. Brega	Head Office: Azzawia coast road, P.O. Box Azzawia 16649 Tel: 2-625021-023/3611222 Fax: 3610818 Telex: 30460/30461/30462	Under control of Muammar Qadhafi and potential source of funding for his regime.	23.03.2011
14. Sirte Oil Company	Sirte Oil Company Building Marsa Al Brega Area P.O. Box 385 Tarabulus Tripoli Libya Tel: +218 21-361-0376 +218 21-361-0390 Fax: +218 21-361-0604 +218 21-360-5118 Email: info@soc.com.ly www.soc.com.ly	Under control of Muammar Qadhafi and potential source of funding for his regime.	23.03.2011
15. Waha Oil Company	Waha Oil Company Office Location: Off Airport Road Tripoli Tarabulus Libya Postal Address: P.O. Box 395 Tripoli Libya Tel: +218 21-3331116 Fax: +218 21-3337169 Telex: 21058	Under control of Muammar Qadhafi and potential source of funding for his regime.	23.03.2011

II

Endringene trer i kraft straks.

13. april Nr. 392 2011

Forskrift om endring i forskrift om særlige importbetingelser for fôrvarer og næringsmidler med opprinnelse i eller eksportert fra Japan

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 13. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 16 og § 17.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 7.1 nr. 13, kap. II nr. 41 og vedlegg II kap. XII nr. 54zzzc (forordning (EU) nr. 351/2011). Kunnngjort 15. april 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 30. mars 2011 nr. 338 om særlige importbetingelser for fôrvarer og næringsmidler med opprinnelse i eller eksportert fra Japan gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

EØS-avtalens vedlegg I kapittel I del 7.1 nr. 13, kap. II nr. 41 og vedlegg II kap. XII nr. 54zzzc (forordning (EU) nr. 297/2011 og forordning (EU) nr. 351/2011) om særlige importbetingelser for fôrvarer og næringsmidler med opprinnelse i eller sendt fra Japan etter ulykken ved atomkraftverket i Fukushima gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I og II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 4 oppheves.

Nytt § 5 tredje ledd skal lyde:

Gebyrbestemmelsene i denne forskriften skal ikke virke inn på plikten til å betale gebyr for veterinær grensekontroll, jf. forskrift 3. mars 2010 nr. 307.

Vedlegg I oppheves.

Etter Forordning (EU) nr. 297/2011 settes følgende inn:

Forordning (EU) nr. 351/2011

For å lese forordning (EF) nr. 351/2011 på dansk se her:

For å lese forordning (EF) nr. 351/2011 på engelsk se her:

II

Denne forskriften trer i kraft straks.

13. april Nr. 393 2011

Forskrift om opptak til studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag 13. april 2011 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–6, § 3–7 og § 4–9, forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad § 2, § 3 og § 5 og forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning § 1–1. Kunngjort 15. april 2011 kl.14.30.

Kapittel I – Alminnelige bestemmelser

§ 1. Forskriftens virkeområde

(1) Forskriften gjelder for opptak til studiepoenggivende studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Forskriften gjelder også for opptak til kvalifiserende kurs.

(2) Forskriften gjelder ikke for opptak til doktorgradsprogram ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, eller til etterutdanning og kurs som ikke gir studiepoeng. For opptak og rangering til grunnutdanninger, gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

(3) Dersom denne forskrift strider mot en gjeldende nasjonal rammeplan, gjelder rammeplanens bestemmelser framfor forskriften.

§ 2. Definisjoner

(1) Kvalifiserende kurs

Med kvalifiserende kurs menes kurs som ikke gir studiepoeng, og som i seg selv eller i kombinasjon med annen utdanning kvalifiserer for opptak til spesifikke høyere utdanninger.

(2) Grunnutdanning

Med grunnutdanning menes studier som normalt bygger på videregående opplæring og som ikke bygger på eller har annen høyere utdanning som del av opptakskrav. Opptakskravet er generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarende nivå, eventuelt i kombinasjon med spesifikke fag- og/eller fagkrav.

(3) Høyere årskurs

Med høyere årskurs menes andre, tredje eller fjerde år av en grunnutdanning, jf. andre ledd.

(4) Videreutdanning

Med videreutdanning menes studier som bygger på eller forutsetter høyere utdanning, eventuelt i kombinasjon med krav om yrkespraksis, som fører frem til eksamen og gir uttelling i form av studiepoeng.

(5) Masterutdanning

Med masterutdanning menes høyere grads utdanning som bygger på avlagt utdanning på lavere grads nivå og eventuell yrkespraksis.

(6) Opptakskrav

Med opptakskrav menes de krav som stilles til en søker for å bli vurdert som kvalifisert for opptak. Opptakskrav skal fremgå av studieplaner eller emnebeskrivelser for alle studier som har eget opptak.

§ 3. Beslutningsmyndighet

(1) Med mindre annet er bestemt, er myndigheten til å treffe vedtak med hjemmel i denne forskrift lagt til studiedirektør.

§ 4. Utfyllende bestemmelser

- (1) Dekan kan fastsette utfyllende regler om opptak innenfor rammen av bestemmelsene i denne forskrift.

§ 5. Organisering av opptaket ved HiST

- (1) Høgskolestyret fastsetter opptaksrammer i henhold til universitets- og høyskoleloven § 3–7.
- (2) Tilbudstall fastsettes av dekan.
- (3) Rangering, kompetansevurdering og opptak gjennomføres av studiedirektør i samråd med dekan ansvarlig for det enkelte studieprogram.

§ 6. Kvoter

- (1) Dekan kan fastsette kvoter for søkere med ulike søkegrunnlag. En kvote er et bestemt antall studieplasser eller en bestemt andel av studieplassene i opptaket, reservert for søkere som tilfredsstillt nærmere bestemte krav.
- (2) Søkere som fyller kravene for flere kvoter, rangeres etter det grunnlaget eller i den kvoten som gir best uttelling.
- (3) Hvis kvoter blir brukt, skal det gjøres kjent for søkerne ved utlysning av studietilbudet hva som er kriteriene for å tilhøre kvoten(e) og størrelsen på kvoten(e). Hvis ikke alle studieplassene i en kvote blir fylt, kan resten av studieplassene overføres til søkere som ikke fyller kvotekriteriet.

§ 7. Realkompetanse

- (1) Søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke dekker opptakskravet gjennom formell utdanning, har krav på å få vurdert om de er kvalifiserte for et bestemt studium på grunnlag av realkompetanse. Realkompetanse kan tilkjennes på grunnlag av kunnskaper søker har fått gjennom lønnet og ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid, utdanning eller på annen måte.
- (2) Spesielle opptakskrav gitt i forskrift, rammeplan eller studieplan som regulerer opptaket til det aktuelle studiet, gjelder også for søkere med grunnlag i realkompetanse.
- (3) Studiedirektør kan fastsette retningslinjer for dokumentasjon av kvalifikasjoner og for behandling av søknader om opptak innenfor de regler som er fastsatt av departementet.

§ 8. Søknadsfrister

- (1) Søknadsfrist kunngjøres samtidig med utlysning av opptaket og senest én måned før fristens utløp. Dekan fastsetter søknadsfrist i samråd med studiedirektør.
- (2) Dersom det ved søknadsfristens utløp er for få kvalifiserte søkere, kan dekan vedta ny utlysning med ny søknadsfrist. Ved ny utlysning skal alle kvalifiserte søkere som søkte innen ordinær søknadsfrist, tilbys studieplass.

§ 9. Dokumentasjon og ettersendingsfrister

- (1) Søknad om opptak gjøres via fastsatt søknadsvev. Dokumentasjon skal være attesterte kopier av originaldokumenter.
- (2) Frist for innsending av dokumentasjon sammenfaller normalt med søknadsfristen. Frist for innsending av dokumentasjon for eksamen som avlegges eller praksis som fullføres etter søknadsfristen, fastsettes av dekan i forbindelse med utlysning av opptaket.

§ 10. Reservert studieplass/utsatt studieplass

- (1) Innvilget studieplass kan søkes utsatt med ett år/til neste ordinære opptak til studiet dersom det foreligger tungtveiende grunner. Ytterligere utsettelse innvilges normalt ikke.
- (2) Innvilget utsatt studieplass medfører at søker får reservert plass på samme studium ved neste ordinære opptak. Til studier hvor neste ordinære opptak er usikkert, vil det normalt ikke kunne gis utsettelse av studieplass.
- (3) Til oppdragsfinansierte studier vil det normalt ikke kunne gis utsettelse av studieplass. Søkere som er gitt betinget opptak etter § 13 kan ikke søke om reservert studieplass.
- (4) Søknad med dokumentasjon må fremlegges innen én uke etter at studieplassen er tildelt.

§ 11. Tidlig opptak

- (1) Frist for tidlig opptak fastsettes av studiedirektør i samråd med dekan. Tidlig opptak kan gis til søkere som på søknadstidspunktet fyller opptakskravene, og som uten tvil ville ha kommet inn ved siste års opptak.
- (2) For å kunne tilkjennes tidlig opptak må søkeren ha dokumentert vektige grunner. Som viktig grunn regnes for eksempel:
 - lang oppsigelsestid fra jobb
 - barn som har behov for skifte av skole/barnehage på grunn av flytting til studiestedet
 - behov for tilrettelegging på studiestedet som tar lang tid
 - bosted utenfor EU/EØS-området og må søke om oppholdstillatelse for å studere.

§ 12. Trekking av studier

- (1) Dekan kan, begrunnet i for få kvalifiserte søkere eller ressursmangel, fatte vedtak om å trekke et studietilbud etter at søknadsfristen er utløpt. Søkere til det aktuelle studiet skal underrettes om vedtaket så snart vedtaket er fattet.

Kapittel II – Opptak på visse vilkår (betinget opptak)

§ 13. *Betinget opptak*

- (1) Det kan fattes vedtak om betinget opptak der søker mangler del av minstekrav for opptak.
- (2) Betinget opptak kan normalt kun gis til studier av mer enn 60 studiepoengs omfang.
- (3) Betinget opptak kan gis der forhold utenfor søkerens kontroll har medvirket til at eksamen som inngår for opptak ikke er avlagt eller blitt sensurert. Det er en forutsetning at søker kan dokumentere opprinnelig oppmelding i eksamen.
- (4) Manglende eksamen i opptaksgrunnlaget må avlegges og består av studenten ved første mulige anledning og normalt i løpet av første semester etter opptak. Hvis ikke dette kravet oppfylles, mister studenten studieplassen og studierett ervervet gjennom betinget opptak.
- (5) Det kan ikke gis betinget opptak til søkere som ikke kan dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk og engelsk, jf. § 15.
- (6) Søkere som har fått betinget opptak, kan ikke få reservert studieplass til senere opptak og kan ikke gis permisjon fra studiet før opptakskravene er oppfylt.

Kapittel III – Minstekrav for opptak

§ 14. *Generelle bestemmelser om opptak*

- (1) Minstekrav for opptak til studiepoenggivende utdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag er generell studiekompetanse eller tilsvarende realkompetanse med de tilleggskrav og unntak som er spesifisert i forskrift om opptak til høyere utdanning.
- (2) Opptakskrav, herunder faglige minstekrav for det enkelte studium, skal fremgå av godkjent studieplan. Opptakskrav for enkeltemner skal være spesifisert i emnebeskrivelsen.
- (3) For studier med nasjonal rammeplan, fastsettes opptaksgrunnlaget i samsvar med rammeplan eller forskrift til rammeplan.

§ 15. *Særlige bestemmelser for søkere med utenlandsk utdanning*

- (1) Søkere med utenlandsk utdanning må dokumentere at de oppfyller krav til norsk- og engelskkunnskaper fastsatt i forskrift om opptak til høyere utdanning. Krav om norskkunnskaper gjelder ikke for søkere som tas opp til engelskspråklige studieprogram.

§ 16. *Minstekrav for opptak til forkurs i ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning*

- (1) For å være kvalifisert for forkurs til ingeniørutdanning må én av følgende kravkombinasjoner være oppfylt:
 1. Fagbrev eller fullført og bestått VG1 og VG2 fra andre studieretninger i videregående skole enn studieforberedende retninger.
 2. Generell studiekompetanse.
 3. Grunnskole og minst 5 års praksis (eller en kombinasjon av videregående skole og praksis).

§ 17. *Minstekrav for opptak til realfagskurs*

- (1) For å være kvalifisert for realfagskurs må én av følgende kravkombinasjoner være oppfylt:
 1. Generell studiekompetanse.
 2. Fullført og bestått 2-årig teknisk fagskole (rammeplan av 1998/99 eller tidligere ordninger) eller nyere godkjent teknisk fagskole (etter Lov om fagskoleutdanning av 2003).

§ 18. *Minstekrav for opptak til grunnutdanninger*

- (1) For opptak til grunnutdanninger gjelder bestemmelsene om minstekrav gitt i forskrift om opptak til høyere utdanning.

§ 19. *Minstekrav for opptak til høyere årskurs*

- (1) Dekan kan lyse ut ledige studieplasser på høyere årskurs.
- (2) Søkere til høyere årskurs må oppfylle kravene for opptak gitt i forskrift om opptak til høyere utdanning.
- (3) Dekan kan i tillegg fastsette forkunnskapskrav ut over de generelle kravene for opptak. Med forkunnskapskrav menes krav om beståtte emner fra universitet eller høyskole.
- (4) Opptakskrav for opptak til høyere årskurs skal fremgå av studieprogrammets studieplan.

§ 20. *Minstekrav for opptak til videreutdanninger*

- (1) For utdanning som er regulert av nasjonal rammeplan, gjelder minstekrav for opptak i henhold til denne rammeplan eller forskrift til rammeplan.
- (2) For utdanning som har studieplan som ikke er regulert av nasjonal rammeplan, gjelder minstekrav for opptak i henhold til studieplan godkjent av høgskolestyret eller annet organ med myndighet til å fatte vedtak om godkjent studieplan.

§ 21. *Minstekrav for opptak til masterutdanninger*

- (1) Krav for opptak til masterutdanninger er gitt i § 3 og § 5 i forskrift om krav til mastergrad.
- (2) For opptak til mastergrad av 120 studiepoengs omfang (§ 3) må et av følgende utdanningsløp være fullført og bestått:

- bachelorgrad
- cand.mag.-grad
- annen grad eller yrkesutdanning av minimum 3 års omfang
- utdanning som i henhold til § 3–4 i lov om universiteter og høyskoler er godkjent som jevngrad med ovennevnte grader eller utdanningsløp.

Innenfor de nevnte utdanningsløp må det inngå:

- fordypning i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang eller
- integrert yrkesrettet utdanning av minimum 120 studiepoengs omfang innenfor fagområdet for mastergrad.

(3) For opptak til erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang (§ 5) må et av følgende utdanningsløp være fullført og bestått:

- bachelorgrad
- cand.mag.-grad
- annen grad eller yrkesutdanning av minimum 3 års omfang
- utdanning som i henhold til § 3–4 i lov om universiteter og høyskoler er godkjent som jevngrad med ovennevnte grader eller utdanningsløp

I tillegg kreves minst 2 års relevant yrkespraksis.

(4) Nærmere krav om opptak til den enkelte masterutdanning, herunder faglige minstekrav og særkrav, fastsettes av høgskolestyret eller annet organ med myndighet til å fatte vedtak gjennom godkjent studieplan.

(5) Det kan settes karakterkrav ved opptak til mastergrad. Eventuelle karakterkrav skal fremgå av studieplan.

Kapittel IV – Rangering av søkere ved opptak

§ 22. Generelt om rangering av søkere til opptak

(1) Dersom det er flere kvalifiserte søkere enn antall ledige studieplasser, kan en utdanning bli adgangsregulert. Ved adgangsregulering rangeres søkerne innbyrdes etter nærmere bestemte rangeringsregler gitt i § 24 til § 29.

(2) For søkere med tall- eller bokstavkarakterer fra eldre utdanninger, benyttes følgende omregningsskala:

<i>Karakterskala fra 1.0 til 4.0 for bestått med 1.0 som beste karakter</i>	<i>Tallkarakterer</i>	<i>Karakterskala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått</i>	<i>Tallverdi ved opptak</i>
S	1,0–1,9	A	5
M	2,0–2,4	B	4
G*	2,5–2,9	C	3
	3,0–3,4	D	2
NG	3,5–4,0	E	1

* Bokstavkarakteren G gis tallverdien 2,5 ved opptak.

(3) For utdanninger som er regulert av nasjonal rammeplan, gjelder vedtatte rangeringsregler i henhold til rammeplan eller forskrift til rammeplan. Slike rangeringsregler skal fremgå av studieplan.

§ 23. Opptak utenom rangeringsreglene

(1) Søkere kan tas opp utenom poengreglene. For tildeling av studieplass utenom poengreglene må én av følgende forutsetninger være oppfylt:

1. Dokumentert sykdom, funksjonshemming eller andre tungtveiende grunner som gir grunn til å anta at eksamensresultatene ikke gir et riktig bilde av søkerens kvalifikasjoner.
2. Søkeren ikke kan poengberegnes etter rangeringsreglene i § 24 – § 29 i denne forskrift.

(2) Kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, må rangeres i forhold til de poengbereggnende søkere ved hjelp av skjønnsmessig vurdering. For å få tilbud om opptak kreves likeverdige ferdigheter og kunnskaper som søkere som får tilbud om opptak etter rangering på bakgrunn av poengberegning.

§ 24. Rangering av søkere til forkurs til ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning

(1) Ved opptak til forkurs rangeres søkerne etter oppnådde karakterpoeng. Karakterpoeng består av gjennomsnittet av karakterene i fag på høyeste nivå, multiplisert med 10. For søkere med tall- eller bokstavkarakterer fra eldre utdanninger, benyttes omregningsskalaen i § 24 andre ledd.

(2) Det gis tilleggs-poeng for inntil tre års praksis utover minstekravet med 0,3 poeng per måned fulltids praksis. Gyldig praksis er lønnet arbeid, militærtjeneste, sivilteneste, omsorgsarbeid i hjemmet og skolegang.

(3) Det gis 3 tilleggs-poeng for fag- eller svenneprøve.

§ 25. Rangering av søkere til realfagskurs

(1) Ved opptak til realfagskurs rangeres søkerne etter bestemmelsene gitt i forskrift om opptak til høyere utdanning.

§ 26. Rangering av søkere til grunnutdanninger

(1) Ved opptak til grunnutdanninger rangeres søkerne etter bestemmelsene gitt i forskrift om opptak til høyere utdanning.

§ 27. Rangering av søkere til høyere årskurs

- (1) Dekan fastsetter regler for rangering.
- (2) Rangeringsregler for opptak til høyere årskurs skal fremgå av studieprogrammets studieplan.

§ 28. Rangering av søkere til videreutdanningsstudier

- (1) Dersom det er flere søkere enn antall studieplasser, rangeres søkerne innbyrdes etter oppnådde konkurransepoeng. Konkurransepoeng fremkommer som summen av:
 - a. Poeng for minstekravsutdanning – *karakterpoeng*. Det gis karakterpoeng ut fra gjennomsnittskarakteren omregnet i henhold til omregningstabell i § 22 andre ledd. Gjennomsnittskarakteren skal multipliseres med 10.
 - b. Poeng for høyere utdanning utover minstekravet – *utdanningspoeng*. Det gis 1 tilleggspoeng per 60 studiepoeng for fullført og bestått utdanning utover minstekravet for opptak. Det gis 0,5 tilleggspoeng for fullført og bestått utdanning av 30 studiepoengs omfang. Det gis 0,25 tilleggspoeng for fullført og bestått utdanning av 15 studiepoengs omfang. Det gis inntil 3 poeng for slik utdanning utover minstekravet.
 - c. Poeng for praksis utover minstekravet – *praksispoeng*. Det gis 1 tilleggspoeng per år for inntil 5 år relevant yrkespraksis etter fullført og bestått høyere utdanning utover minstekravet for opptak. Deltidsarbeid gjøres om til andel av heltid.
- (2) Når flere søkere har lik poengsum, avgjøres rekkefølgen normalt ved loddtrekning.

§ 29. Rangering av søkere til masterprogram

- (1) Dersom det er flere kvalifiserte søkere enn antall studieplasser, rangeres søkerne på grunnlag av vektet gjennomsnitt av karakterer fra utdanning knyttet til opptaksgrunnlaget.
- (2) Dersom en søker har flere opptaksgrunnlag, velges det grunnlaget som gir gunstigst resultat for søkeren.
- (3) Med vektet gjennomsnitt menes gjennomsnittet av alle karakterer på vitnemålet vektet mot antall studiepoeng på hver karakterenhet.
- (4) Når flere søkere har lik poengsum, avgjøres rekkefølgen normalt ved loddtrekning.
- (5) Studiedirektør kan fastsette andre rangeringsregler for opptak til det enkelte masterprogram etter forslag fra dekan. Rangeringsreglene skal fremgå av programmets studieplan.

Kapittel V – Klageadgang**§ 30. Klage**

- (1) Enkeltvedtak som er fattet etter denne forskrift kan påklages. Klageinstans er høgskolens klagenemnd.

Kapittel VI – Ikrafttredelse**§ 31. Ikrafttredelse**

- (1) Denne forskrift trer i kraft fra og med 1. mai 2011. Fra samme dato oppheves forskrift 28. november 2008 nr. 1589 om lokale opptak til studier ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.
- (2) Rektor kan fastsette overgangsbestemmelser.

6. april Nr. 394 2011**Forskrift om opphevelse av forskrift om opprettelse av soner for å bekjempe bluetongue**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 6. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19 og forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer § 20, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I direktiv (2000/75/EF og kommisjonsforordning (EF) nr. 1266/2007). Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

§ 1. Opphevelse

Forskrift 20. februar 2009 nr. 215 om opprettelse av soner for å bekjempe bluetongue oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

7. april Nr. 395 2011**Forskrift om konkurransekjøring med motorvogn på veg åpen for alminnelig ferdsel**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 7. april 2011 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 4, jf. delegeringsvedtak 21. mars 1986 nr. 750. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

§ 1. Definisjon

I denne forskrift betyr «konkurranseskjøring» ethvert arrangement for motorvognførere på ferdselsåpen veg hvor deltagerne følger en fastlagt rute, og hvor det skilles mellom deltagerne innbyrdes ved hjelp av tidtaking og/eller annen form for rangering, eller hvor det er fastsatt maksimaltid. For rally-arrangement gjelder forskriften kun for transportetappene på ferdselsåpen veg. I tvilstilfelle avgjør søknadsmyndigheten etter § 3 ved enkeltvedtak om denne forskrift skal komme til anvendelse.

§ 2. Regler for konkurranseskjøring

Konkurranseskjøring er forbudt uten tillatelse etter § 3.

Trafikkreglene og skiltreglene gjelder for deltagerne i konkurranseskjøring. Vakter, funksjonærer og andre som yter service til deltagerne, skal alltid overholde trafikkreglene og skiltreglene.

§ 3. Avgjørelsesmyndighet

Skal konkurranseskjøring foregå innenfor ett fylke, sendes søknad til regionvegkontoret med gjenpart til berørt(e) politidistrikt. Ved kjøring som går gjennom flere fylker, skal søknad sendes til hvert regionvegkontor som behandler søknaden for sitt fylke. Gjenpart av søknad sendes til alle berørte politidistrikter.

Avslag på søknad kan påklages til Vegdirektoratet.

§ 4. Søknad mv.

Søknad og gjenpart som nevnt i § 4, skal fremmes senest fem uker før konkurransens avholdelse. Søknad innkommet etter denne frist, behandles bare i den utstrekning saken likevel kan gis en betryggende vurdering.

Arrangøren skal opplyse om hvilke veger som ønskes brukt. Skal det også kjøres på privat veg, må tillatelse på forhånd innhentes skriftlig fra eierne og vedlegges søknaden. Søkes det om å få bruke kommunal veg, skal arrangøren sende gjenpart av søknaden til kommunen som har uttalerett overfor avgjørelsesmyndigheten.

Videre skal det opplyses om tid for arrangementet, steder for start, innkomst og matstasjoner eller annet, antall deltagere, konkurransevilkår og annet som skjønnes å kunne få betydning for vurderingen av søknaden.

Regionvegkontoret kan kreve nærmere opplysninger og kan sette de vilkår for konkurransen som tjener hensynet til sikkerhet, miljø og trafikkavvikling. Det kan fastsettes at starten skal skje i puljer.

§ 5. Vakthold

Arrangøren utsetter vakter i det antall og med den plassering som politiet anser nødvendig etter samråd med arrangøren. Vaktene må ikke være slik antrukket at de kan forveksles med polititjenestemenn, men dog slik at antrekket skiller dem ut fra andre trafikanter.

Vaktene står under politiets ledelse og retter seg etter politiets anvisninger.

§ 6. Vegoppmerking

Oppmerking på eller ved offentlig veg for start, innkomst eller andre formål, kan utføres bare når og på den måte søknadsmyndighetene tillater det. Eventuell oppmerking skal fjernes når konkurransen er avviklet på vedkommende sted. Blir dette ikke etterkommet, kan oppmerkingen fjernes for arrangørens regning.

§ 7. Arrangørens ansvar

Arrangøren innskjerper overfor samtlige deltagere og funksjonærer at trafikkreglene, skiltforskriftene og andre forutsetninger og vilkår for konkurransen, skal følges.

§ 8. Ikrafttreden mv.

Denne forskrift trer i kraft 1. september 2011.

Samtidig oppheves forskrift 8. juli 1986 nr. 1587 om konkurranseskjøring på veg åpen for alminnelig ferdsel.

7. april Nr. 396 2011**Forskrift om sykkelritt på veg**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 7. april med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 4, jf. delegeringsvedtak 21. mars 1986 nr. 750. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å gi god trafiksikkerhet for syklende som deltar i sykkelritt på veg og nødvendig sikkerhet og framkommelighet for andre trafikanter mens sykkelrittet pågår.

§ 2. Definisjon

I denne forskrift betyr «sykkelritt» ethvert arrangement for syklende på veg som ikke er fullstendig lukket for annen ferdsel, hvor deltagerne følger en fastlagt rute, og hvor det skilles mellom deltagerne innbyrdes ved hjelp av tidtaking og/eller annen form for rangering, eller hvor det er fastsatt maksimaltid. I tvilstilfelle avgjør vedtaksmyndigheten etter § 4 ved enkeltvedtak om denne forskrift skal komme til anvendelse.

§ 3. Regler for sykkelritt

Sykkelritt er forbudt uten tillatelse etter § 4.

Trafikkreglene og skiltreglene gjelder for deltagerne i sykkelritt. Vakter, funksjonærer og andre som yter service til deltagerne, skal alltid overholde trafikkreglene og skiltreglene.

Politiet kan etter vegtrafikkloven § 9 regulere trafikken slik forholdene i hvert enkelt tilfelle krever det, og kan herunder fravike det som er fastsatt i annet ledd. Fellesstart eller andre måter å sykle på med flere enn to i bredden, kan bare foregå når politiet foretar regulering av trafikken som nevnt. Under slik regulering av trafikken tillates likevel ikke sykling i motgående kjørefelt med mindre dette kan skje i tråd med trafikkreglenes bestemmelser om forbikjøring. Deltagerne skal plassere seg i vegbanen på en slik måte som er minst mulig til hinder for den øvrige trafikk.

I de tilfelle politiet regulerer trafikken, stiller arrangøren ledsagerbiler med varsellykt som gir blinkende gult lys til alle sider, i det antall som politiet måtte finne nødvendig. Ledsagerbilene skal være utstyrt med skilt på taket som tydelig tilkjenner at sykkelritt pågår. Skiltet tildekkes eller demonteres når det ikke er i bruk. Annen form for varsling er forbudt, herunder bruk av nødsignallys under kjøring.

§ 4. Avgjørelsesmyndighet

Skal sykkelritt foregå innenfor ett fylke, sendes søknad til regionvegkontoret med gjenpart til berørt(e) politidistrikt. Ved sykkelritt som går gjennom flere fylker, skal søknad sendes til hvert regionvegkontor som behandler søknaden for sitt fylke. Gjenpart av søknad sendes til alle berørte politidistrikter. Før regionvegkontoret fatter vedtak skal politiet få uttale seg.

Avslag på søknad kan påklages til Vegdirektoratet.

§ 5. Søknad mv.

Søknad og gjenpart som nevnt i § 4, skal fremmes senest 3 måneder før konkurransens avholdelse. Søknad innkommet etter denne frist, behandles bare i den utstrekning saken likevel kan gis en betryggende vurdering.

Søknaden skal inneholde:

- a) navn og adresse på arrangør samt rittleders navn, adresse og mobiltelefonnummer
- b) opplysning om sykkelrittets art og tidsrom for gjennomføringen
- c) beskrivelse av strekningen, vedlegge kart hvor strekningen samt start- og målområde framkommer
- d) opplysning om beregnet antall startende og startmåte
- e) opplysninger om veger eller deler av veger som ønskes stengt og til hvilke tider dette er ønskelig
- f) opplysning om startmellomrom mellom deltakerne
- g) forslag til særskilte trafikkreguleringer og trafikksikkerhetstiltak
- h) opplysning om områder som skal reserveres for parkering og publikum og hvordan disse områdene kommer til å avspærres og bevoktes
- i) skriftlig tillatelse fra alle vegholdere og eiendomsbesittere om eventuell stenging av veg.

Regionvegkontoret kan kreve nærmere opplysninger og kan sette de vilkår for konkurransen som tjener hensynet til sikkerhet, miljø og trafikkavvikling, herunder at reglement fastsatt av relevant idrettsforbund blir fulgt. Det kan fastsettes at starten skal skje i puljer.

§ 6. Vakthold

Arrangøren skal utsette vakter i det antall og med den plassering som politiet anser nødvendig etter samråd med arrangøren. Vaktene må ikke være slik antrukket at de kan forveksles med polititjenestemenn, men likevel slik at antrekket skiller dem ut fra andre trafikanter.

Vaktene står under politiets ledelse og skal rette seg etter politiets anvisninger.

§ 7. Vegoppmerking

Oppmerking på eller ved offentlig veg for start, innkøst eller andre formål, kan utføres bare når og på den måte søknadsmyndighetene tillater det. Eventuell oppmerking skal fjernes når konkurransen er avviklet på vedkommende sted. Blir dette ikke etterkommet, kan oppmerkingen fjernes for arrangørens regning.

§ 8. Arrangørens ansvar

Arrangøren skal i god tid og senest to uker før arrangementet meddele samtlige eiendomseiere og andre særskilt berørte av arrangementet om dette.

Arrangøren skal innskjerpe overfor samtlige deltagere og funksjonærer at trafikkreglene, skiltforskriftene og andre forutsetninger og vilkår for konkurransen, skal følges.

§ 9. Ikrafttreden mv.

Denne forskrift trer i kraft 1. september 2011.

Samtidig oppheves forskrift 8. juli 1986 nr. 1587 om konkurransekjøring på veg åpen for alminnelig ferdsel.

14. april Nr. 397 2011**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2011**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 14. april 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og forskrift 20. desember 2010 nr. 1777 om regulering av fisket etter makrell i 2011 § 25 andre ledd. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

I

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1777 om regulering av fisket etter makrell i 2011 gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd (endret) skal lyde:

Fartøy med ringnottillatelse, jf. § 4–1 i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften), kan fiske og lande inntil 125 818 tonn makrell.

§ 5 første kolon (endret) skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen, jf. deltakerforskriften § 16 og § 18, kan fiske og lande totalt 37 870 tonn makrell, hvorav:

II

Forskriften trer i kraft straks.

15. april Nr. 398 2011**Forskrift om endring i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 15. april 2011 med hjemmel i lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 3 tredje, fjerde og femte ledd, § 4 annet ledd, § 8b siste ledd, § 14, § 16 annet ledd, § 17 annet og tredje ledd og § 17a.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XX nr. 21al (direktiv 2003/87/EF endret ved direktiv 2004/101/EF og direktiv 2008/101/EF). Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

I

I forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny deloverskrift for kapitlene 1 til og med 3 skal lyde:

Første del. Industri

I kapittel 1 gjøres følgende endring:

§ 1–1 tredje ledd skal lyde:

Kvoteplikten gjelder likevel ikke utslipp fra forbrenning av biomasse og fra energiproduksjon som nevnt i første ledd bokstav a) ved forbrenning av farlig avfall og ved forbrenning av avfall i avfallsforbrenningsanlegg som definert i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall § 10–3 bokstav e).

I nåværende kapittel 3 gjøres følgende endringer:

Nåværende § 3–2 skal lyde:

§ 7–2. (registerforvalter m.m.)

Klima- og forurensningsdirektoratet skal etablere og drive Det norske registeret for klimakvoter i samsvar med bestemmelsene som er nevnt i § 7–1 og skal også for øvrig utføre de oppgaver som påhviler kompetent myndighet og registerforvalter etter disse bestemmelsene, herunder treffe de vedtak og gjennomføre de tiltak som er nødvendig.

Nåværende § 3–4 skal lyde:

§ 7–4. (bruk av utslippsheter fra de prosjektbaserte Kyoto-mekanismene til oppgjør for kvoteplikten)

For virksomheter omfattet av første del i forskriften, er retten til å levere utslippsheter fra de prosjektbaserte Kyoto-mekanismene begrenset til 13 prosent av bedriftens samlede innlevering av kvoter hvert utslippsår. For luftfartøysoperatører er tilsvarende begrensning i 2012 15 %. Retten til å levere kvoter fra de prosjektbaserte mekanismene kan spares i kvoteperioden. Klima- og forurensningsdirektoratet kan i forskrift endre dette prosenttallet så langt det er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Nåværende kapittel 3 blir til kapittel 7.

Nåværende kapittel 4 blir til kapittel 3.

Nåværende kapittel 5 blir til kapittel 8

I nåværende kapittel 6 gjøres følgende endringer:

Nåværende § 6–4 blir til § 9–5.

Nåværende kapittel 6 blir til kapittel 9.

Ny andre del skal lyde:

Andre del. Luftfart

Kapittel 4. Innledende bestemmelser

§ 4–1. *(kvotepliktige luftfartsaktiviteter)*

Kvoteplikten gjelder utslipp av CO₂ i forbindelse med flygninger til og fra lufthavner i EØS-området. Kvoteplikten gjelder likevel ikke flygninger som nevnt i vedlegg 6.

§ 4–2. *(administrerende stat)*

Med mindre annet følger av EU-kommisjonens liste over luftfartøysoperatører slik denne er innlemmet i EØS-avtalen, administreres følgende luftfartøysoperatører av Norge:

- a) Luftfartøysoperatører som har fått lisens og/eller driftstillatelse utstedt av norsk myndighet,
- b) Luftfartøysoperatører som ikke har fått lisens og/eller driftstillatelse fra en EØS-stat, og hvis største andel utslipp i basisåret fra flygninger som nevnt i § 4–1 tilskrives Norge.

Klima- og forurensningsdirektoratet er kompetent myndighet i Norge.

Basisåret etter første ledd skal være 2006. For luftfartøysoperatører som startet flygninger som omfattet av § 4–1 etter 1. januar 2006, er basisåret det første kalenderåret hvor luftfartøysoperatøren startet slike flygninger. Dersom en luftfartøysoperatør som nevnt i første ledd bokstav b i løpet av 2013 og 2014 ikke har utslipp som tilskrives Norge, skal luftfartøysoperatøren overføres til en annen administrerende stat hva gjelder den påfølgende kvoteperiode. Administrerende stat skal være den stat som tilskrives den største andel av luftfartøysoperatørens utslipp i 2013 og 2014.

De utslipp som tilskrives en stat, herunder Norge, er utslipp fra flygninger omfattet av § 4–1 hvis lufthavn for avgang er lokalisert i staten, samt utslipp fra flygninger omfattet av § 4–1 hvis lufthavn for ankomst er lokalisert i staten og lufthavn for avgang er lokalisert i tredjeland utenfor EØS.

§ 4–3. *(definisjoner)*

I denne forskrift menes med:

- 1) *administrerende stat*: den staten som er ansvarlig for å administrere en gitt luftfartøysoperatørs forpliktelser i henhold til regelverket.
- 2) *Air Operator Certificate (AOC)*: teknisk og operativ godkjenning av luftfartøysoperatøren.
- 3) *distanse*: storsirkeldistanse addert med en fast tilleggsfaktor på 95 km.
- 4) *driftstillatelse*: tillatelse til å drive annen ervervsmessig luftfartsvirksomhet utover den som krever lisens.
- 5) *EU-kommisjonens liste over luftfartøysoperatører*: kommisjonsforordning som angir hvilke luftfartøysoperatører som administreres av hvilken stat.
- 6) *flygning*: en flygningssektor eller en av flere serier av flygninger som påbegynnes på en oppstillingsplass for luftfartøy og som avsluttes på en oppstillingsplass for luftfartøy.
- 7) *kommersiell luftfartøysoperatør*: luftfartøysoperatør som driver ervervsmessig lufttransport og besitter Air Operator Certificate (AOC).
- 8) *lufthavn*: et definert område på fast grunn, vann- eller isflate, inkludert bygninger, skip og installasjoner hvor en flygning begynner eller avsluttes.
- 9) *lufthavn for ankomst*: lufthavnen hvor en flygning avsluttes.
- 10) *lufthavn for avgang*: lufthavnen hvor en flygning begynner.
- 11) *lufthavn-par (aerodrome pair)*: lufthavn for avgang og lufthavn for ankomst i hver ende av den enkelte flygning.
- 12) *lisens*: tillatelse til å drive ervervsmessig lufttransport av passasjerer og gods.
- 13) *luftfartøysoperatør*: det rettssubjekt som er ansvarlig for drift av et luftfartøy på det tidspunktet det benyttes til kvotepliktig luftfartsaktivitet. I tilfeller hvor dette rettssubjektet ikke er kjent, skal eieren av luftfartøyet anses som luftfartøysoperatør.
- 14) *nyttelast*: samlet vekt av frakt, post, passasjerer og innsjekket bagasje som medføres om bord i luftfartøyet under en flygning.
- 15) *operatører med små utslipp*: luftfartøysoperatører som utfører mindre enn 243 kvotepliktige flygninger per tertial i løpet av tre etterfølgende tertialer innenfor en rapporteringsperiode eller luftfartøysoperatører hvis kvotepliktige flygninger utgjør mindre enn 10 000 tonn årlige CO₂-utslipp.
- 16) *passasjerer*: personer om bord i luftfartøyet under flygning, unntatt besetning.
- 17) *passasjer-kilometer*: antall passasjerer multiplisert med distanse.
- 18) *rapporteringsperiode*: det kalenderåret kvotepliktige utslipp og eventuelt tonn-kilometerdata skal rapporteres.

- 19) *reiseplan (flight plan)*: spesifiserte opplysninger til lufttrafikkjenesteenheter om en planlagt flyging eller del av flyging.
- 20) *storsirkeldistanse*: den korteste avstanden mellom lufthavn for avgang og lufthavn for ankomst.
- 21) *tonn-kilometer*: antall tonn nyttelast multiplisert med distanse.

Kapittel 5. Årlig utslipp

§ 5-1. (overvåkningsplan for årlige utslipp)

Kvotepiktig luftfartøysoperatør plikter å ha overvåkningsplan for årlige utslipp. Planen skal være godkjent av kompetent myndighet før innsamling av utslippsdata starter.

Overvåkningsplanen skal inneholde:

- a) luftfartøysoperatørens navn.
- b) identifikasjonsnummer (unique identifier), slik dette er beskrevet i EU-kommisjonens liste over luftfartøysoperatører slik denne er innlemmet i EØS-avtalen.
- c) luftfartøysoperatørens trebokstavskode (unique ICAO designator), brukt som kallesignal for flygekontrollformål (ATC). Dersom slik trebokstavskode ikke er tilgjengelig, skal utslippsrapporten inneholde luftfartøyets eller luftfartøyenes registreringsnummer.
- d) administrerende stat.
- e) navn på administrerende myndighet.
- f) nummeret på luftfartøysoperatørens Air Operator Certificate (AOC) og lisens og/eller driftstillatelse og navn på den myndighet som har utstedt disse.
- g) luftfartøysoperatørens adresse, telefonnummer og e-postadresse.
- h) adresse, telefon- og faksnummer og e-postadresse til kontaktperson hos luftfartøysoperatøren.
- i) post- og elektronisk adresse for korrespondanse i forbindelse med luftfartøysoperatørens kvoteplikt.
- j) detaljerte opplysninger om firmaets eierskapsstruktur, herunder hvorvidt luftfartøysoperatøren har datterselskap eller morselskap.
- k) beskrivelse av luftfartøysoperatørens kvotepiktige luftfartsaktiviteter, herunder hvorvidt operatøren er kommersiell luftfartøysoperatør, i hvilken grad operatøren utfører kvotepiktige ruteflygninger og hvorvidt operatøren utfører kvotepiktige flygninger i land utenfor EØS-området.
- l) angivelse av hvilke typer luftfartøy som benyttes av den kvotepiktige luftfartøysoperatøren på tidspunktet for innlevering av overvåkningsplanen og antall luftfartøy per type. Planen skal også inneholde en indikativ liste over ytterligere typer luftfartøy som forventes å bli benyttet, inkludert et estimert antall luftfartøy per type hvor dette er mulig. Planen skal også inneholde en oversikt over hvilke typer drivstoff som benyttes for den enkelte type luftfartøy.
- m) beskrivelse av prosedyrer, systemer og ansvarsforhold innført for å sikre at listen over utslippskilder er fullstendig gjennom rapporteringsperioden.
- n) beskrivelse av prosedyrer, systemer og ansvarsforhold innført for å sikre at overvåkning og rapportering av kvotepiktige utslipp fra luftfartøysoperatørens egne og leasede luftfartøy er fullstendig.
- o) beskrivelse av prosedyrer for å overvåke at listen over flygninger utført under luftfartøysoperatørens trebokstavskode/registreringsnummer er fullstendig. Planen skal også inneholde beskrivelse av prosedyrer for å avgjøre hvorvidt flygninger omfattes av unntakene i vedlegg 6.
- p) beskrivelse av prosedyrer for datainnsamling- og håndtering, samt kontroll, kvalitetskontroll og kvalitetssikring, inkludert vedlikehold og kalibrering av måleutstyr.
- q) informasjon om eventuell deltakelse i fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) eller andre miljøstyringssystemer, for eksempel ISO 14001, eller sertifisering etter andre relevante standarder, særlig knyttet til måling og rapportering av klimagassutslipp.
- r) beskrivelse av metoder for å overvåke drivstofforbruk i selveide og leasede luftfartøy, inkludert hvilken metode (A eller B) angitt i vedlegg 7 som er valgt for kalkulering av drivstofforbruket for hver flytype som er listet opp i henhold til bokstav l). Dersom det benyttes ulik metode for ulike typer luftfartøy skal dette begrunnes. Det skal også angis hvilke generelle kriterier man har for valg av metode.
- s) prosedyrer for måling av fylt drivstoff (fuel uplift) og mengde drivstoff på tanken, inkludert valgt metodetrinn, beskrivelse av måleinstrumenter som benyttes, og prosedyrene for registrering, gjenfinning, overføring og lagring av informasjon vedrørende målinger. Planen skal også angi datakilden for mengde fylt drivstoff og mengde drivstoff på tanken.
- t) prosedyrer for å sikre at total usikkerhet ved måling av fylt drivstoff (fuel uplift) og drivstoff på luftfartøyets tanker er i overensstemmelse med kravene etter valgt metodetrinn, med henvisning til kalibreringssertifikater for måleutstyr, nasjonal lovgivning, klausuler i kundekontrakter eller drivstoffleverandørers standarder for nøyaktighet.
- u) prosedyrer for måling av tetthet av fylt drivstoff (fuel uplift) og drivstoff på tanken, inkludert en beskrivelse av de måleinstrumenter som benyttes i denne forbindelse. Dersom luftfartøysoperatøren ved beregning av tetthet benytter standard sammenligningstabeller for tetthet/temperatur, skal overvåkningsplanen angi kilden for disse data. Dersom man benytter standardverdier for tetthet skal overvåkningsplanen angi hvilken standardverdi man benytter, samt en begrunnelse for dette.

- v) utslippsfaktorer brukt for hver drivstofftype, eller i de tilfeller der alternative drivstofftyper benyttes: metodene for hvordan utslippsfaktor og brennverdi beregnes, inkludert en beskrivelse av prøvetaking, analysemetoder, og de laboratorier som benyttes samt deres akkreditering og/eller kvalitetssikringsprosedyrer. Ved bruk av drivstofftyper som inneholder biomasse, skal overvåkningsplanen i tillegg inneholde beskrivelse av metode for beregning av biomasseandelen i drivstoffet.

For operatører med små utslipp, som har valgt en forenklet prosedyre i henhold til § 5-3, skal planen inneholde:

- de opplysninger som kreves etter annet ledd bokstav a) til og med q)
- dokumentasjon på at vilkårene for å kunne anses som operatør med små utslipp etter § 5-3 er oppfylt
- en beskrivelse av hvilket verktøy som benyttes i henhold til § 5-3, samt en bekreftelse på at verktøyet er godkjent til dette formål
- ved bruk av alternative drivstofftyper, herunder biodrivstoff: Utslippsfaktorer og brennverdier for hver drivstofftype. Planen skal også inneholde en beskrivelse av metode for beregning av utslippsfaktorene og brennverdiene, samt en begrunnelse for valg av metode.

Luftfartøysoperatøren skal benytte skjema for overvåkningsplan som Klima- og forurensningsdirektoratet har gitt anvisning på.

Luftfartøysoperatøren skal revidere overvåkningsplanen før starten av en ny kvoteperiode. Dette gjelder likevel ikke for kvoteperioden som starter 1. januar 2012. Luftfartøysoperatøren skal uten unødige opphold levere inn oppdatert overvåkningsplan dersom luftfartøysoperatøren har gjort endringer som krever ny godkjenning av overvåkningsplanen.

Luftfartøysoperatøren skal levere oppdatert overvåkningsplan for ny godkjenning til Klima- og forurensningsdirektoratet før gjennomføring av vesentlige endringer i metode for overvåkning av kvotepliktige utslipp. Luftfartøysoperatøren skal notifisere øvrige endringer i metode for overvåkning av kvotepliktige utslipp til Klima- og forurensningsdirektoratet.

§ 5-2. (krav til metode for beregning av kvotepliktige utslipp)

CO₂-utslipp skal beregnes ved å multiplisere drivstofforbruk med utslippsfaktor.

Drivstofforbruket skal beregnes i henhold til vedlegg 7. Drivstofforbruk skal beregnes for hver flygning og for hver drivstofftype. Luftfartøysoperatøren skal også beregne drivstofforbruket fra hjelpeaggregatet (APU).

Drivstofforbruk skal angis som masse (tonn) gjennom rapporteringsperioden. Dersom mengden fylt drivstoff (fuel uplift) eller mengde drivstoff på tanken beregnes i volumenheter, skal luftfartøysoperatøren konvertere denne mengden fra volum til masse, slik dette er beskrevet i vedlegg 7.

Luftfartøysoperatøren skal benytte utslippsfaktorer som angitt i vedlegg 7. Ved bruk av drivstofftyper som inneholder biomasse, skal biomasseinnholdet beregnes i henhold til vedlegg 1 E, jf. vedlegg 3 pkt. A, B og D så langt vedleggene passer. Henvisning til brensel i vedlegg 1 E og vedlegg 3 skal i denne forbindelse tilsvare drivstoff.

Luftfartøysoperatøren skal utføre en usikkerhetsvurdering i henhold til vedlegg 7.

§ 5-3. (luftfartøysoperatører med små utslipp)

Luftfartøysoperatører med små utslipp kan estimere drivstofforbruk ved å benytte verktøy som er godkjent til dette formål.

Luftfartøysoperatører med små utslipp som har valgt en forenklet prosedyre i henhold til første ledd, og som i løpet av rapporteringsperioden ikke lenger oppfyller vilkårene etter første ledd, skal melde fra om dette til Klima- og forurensningsdirektoratet samt oppdatere overvåkningsplan i henhold til § 5-1 uten unødige opphold. Klima- og forurensningsdirektoratet kan gi unntak for dette kravet dersom luftfartøysoperatøren godtgjør at brudd på vilkårene etter første ledd ikke vil gjenta seg i etterfølgende rapporteringsperioder.

§ 5-4. (metode ved manglende utslippsdata)

Dersom luftfartøysoperatøren for flygninger omfattet av § 4-1 mangler nødvendig data for å kunne beregne kvotepliktige utslipp, kan luftfartøysoperatøren benytte verktøy som nevnt i § 5-3 første ledd for å beregne utslipp fra disse flygningene, såfremt årsaken til manglende utslippsdata skyldes forhold utenfor luftfartøysoperatørens kontroll.

Verktøyet kan likevel ikke benyttes dersom luftfartøysoperatøren kan beregne kvotepliktige utslipp ved hjelp av alternativ metode som er beskrevet i overvåkningsplanen.

§ 5-5. (rapporteringsplikt)

Kvotepliktige utslipp skal rapporteres til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 20. mars året etter at utslippene fant sted. Utslippsrapport for 2010 skal leveres innen 9. mai 2011.

Utslippsrapporten skal inneholde:

- luftfartøysoperatørens navn.
- identifikasjonsnummer (unique identifier), slik dette er beskrevet på EU-kommisjonens liste over luftfartøysoperatører slik denne er innlemmet i EØS-avtalen.
- luftfartøysoperatørens trebokstavskode (unique ICAO designator), brukt som kallesignal for flygekontrollformål (ATC). Dersom slik trebokstavskode ikke er tilgjengelig, skal utslippsrapporten inneholde luftfartøyenes registreringsnummer.
- administrerende stat.

- e) navn på administrerende myndighet.
- f) nummeret på luftfartøysoperatørens Air Operator Certificate (AOC) og lisens og/eller driftstillatelse og navn på den myndighet som har utstedet disse.
- g) luftfartøysoperatørens, adresse, telefonnummer og e-postadresse.
- h) adresse, telefon- og faksnummer, og e-postadresse til kontaktperson hos luftfartøysoperatøren.
- i) post- og elektronisk adresse for korrespondanse i forbindelse med luftfartøysoperatørens kvoteplikt.
- j) navn på eier av de enkelte luftfartøy som benyttes til kvotepliktige flygninger.
- k) verifikatørens navn, adresse og registreringsnummer utstedet av det organet som har akkreditert verifikatøren.
- l) referanse- og versjonsnummer til siste versjon av overvåkningsplan som er godkjent av Klima- og forurensningsdirektoratet, samt det rapporteringsåret utslippsrapporten gjelder.
- m) opplysninger om eventuelle avvik fra overvåkningsplanen i løpet av rapporteringsperioden, inkludert en beskrivelse av hvert enkelt avvik og hvilke konsekvenser det er hatt for beregningen av årlige kvotepliktige utslipp.
- n) totalt antall kvotepliktige flygninger i rapporteringsperioden.
- o) alle typer drivstoff som er benyttet ved kvotepliktige flygninger i rapporteringsperioden.
- p) angivelse av hvilke typer luftfartøy som er benyttet ved kvotepliktige flygninger og hvilke typer luftfartøy som har benyttet de ulike typer drivstoff på flygningene.
- q) for hver drivstofftype skal luftfartøysoperatøren rapportere utslippsfaktor og drivstofforbruk, samt angi usikkerhet i dataene. Dersom luftfartøysoperatøren skal benytte aktivitetsspesifikk utslippsfaktor i henhold til vedlegg 7, jf. vedlegg 3, skal også drivstofftypens brennverdi rapporteres.
- r) for hver drivstofftype skal luftfartøysoperatøren rapportere:
 - 1. aggregerte kvotepliktige utslipp fra alle kvotepliktige flygninger utført av luftfartøysoperatøren.
 - 2. aggregerte kvotepliktige utslipp fra innenlands flygninger i land innenfor EØS-området.
 - 3. aggregerte kvotepliktige utslipp fra flygninger mellom to land i EØS-området.
 - 4. aggregerte kvotepliktige utslipp fra flygninger mellom land i EØS-området og land utenfor EØS-området.
- s) dersom luftfartøysoperatøren har benyttet drivstoff som inneholder biomasse, skal luftfartøysoperatøren for hver drivstofftype rapportere mengde biomasse benyttet i løpet av rapporteringsperioden (i tonn eller m³).
- t) totale utslipp og antall flygninger per lufthavn-par i løpet av rapporteringsperioden.

Dersom luftfartøysoperatøren har benyttet forenklet metode for operatører med små utslipp i henhold til § 5-3 skal utslippsrapporten inneholde opplysninger om antall kvotepliktige flygninger dette gjelder.

Dersom luftfartøysoperatøren har benyttet metode for beregning av kvotepliktige utslipp ved manglende utslippsdata for enkeltflygninger i henhold til § 5-4 skal det opplyses om dette og mengden kvotepliktige utslipp dette gjelder.

Luftfartøysoperatøren skal benytte rapporteringsskjema som det gis anvisning på av Klima- og forurensningsdirektoratet ved rapportering av kvotepliktige utslipp.

Utslippsrapporten skal godkjennes av Klima- og forurensningsdirektoratet.

Kapittel 6. Tildeling av vederlagsfrie kvoter

§ 6-1. *(søknad om tildeling av vederlagsfrie kvoter)*

Luftfartøysoperatør som ønsker tildeling av vederlagsfrie kvoter etter klimakvoteloven § 8a må sende inn søknad om dette til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 9. mai 2011. Luftfartøysoperatør må på søknadstidspunktet ha overvåkningsplan for tonn-kilometer som er godkjent av Klima- og forurensningsdirektoratet. I tillegg skal verifisert rapport om tonn-kilometerdata fra kvotepliktige flygninger for 2010 vedlegges søknaden.

Tonn-kilometer rapporten skal inneholde følgende opplysninger:

- a) de opplysninger som kreves etter § 5-1 bokstav a) til og med l).
- b) opplysninger om eventuelle endringer i luftfartsaktiviteter eller avvik fra godkjent overvåkningsplan i løpet av rapporteringsperioden, inkludert en beskrivelse av hvert enkelt avvik og hvilke konsekvenser dette har hatt for beregningen av tonn-kilometerdata.
- c) angivelse av metode luftfartøysoperatøren har valgt for å beregne vekten av passasjerer og innsjekket bagasje, og frakt og post.
- d) detaljer om hvert enkelt luftfartøy som luftfartøysoperatøren har benyttet for kvotepliktige flygninger i rapporteringsperioden, inkludert registreringsnummer og type luftfartøy.
- e) totalt antall passasjer-kilometer og tonn-kilometer for alle kvotepliktige flygninger i rapporteringsperioden.
- f) totalt antall kvotepliktige flygninger og passasjerer i rapporteringsperioden, samt total vekt av passasjerer og innsjekket bagasje og total vekt av frakt og post i rapporteringsperioden.
- g) for hvert lufthavn-par: plassindikator (ICAO designator) for de to lufthavnene og distanse mellom dem. Dessuten, for rapporteringsperioden og per lufthavn-par: totalt antall kvotepliktige flygninger, total vekt av passasjerer og innsjekket bagasje (i tonn), totalt antall passasjerer, totalt antall passasjer-kilometer, total vekt av frakt og post (i tonn), totalt antall tonn-kilometer.

Klima- og forurensningsdirektoratet skal som ledd i vedtak om tildeling av vederlagsfrie kvoter godkjenne tonn-kilometer rapporten.

§ 6-2. *(søknad om tildeling av vederlagsfrie kvoter fra kvoterreserve forbeholdt luftfartsaktiviteter)*

Luftfartøysoperatører som ønsker tildeling etter klimakvoteloven § 8b må sende inn søknad om dette til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 30. juni 2015. Luftfartøysoperatør må på søknadstidspunktet ha overvåkningsplan for tonn-kilometer som er godkjent av Klima- og forurensningsdirektoratet.

Søknaden må inneholde opplysninger som dokumenterer at vilkårene for tildeling fra reserven er oppfylt. Verifisert rapport om tonn-kilometerdata for 2014 skal vedlegges søknaden. Rapporten skal inneholde de opplysninger som er opplistet i § 6-1 annet ledd. § 6-1 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Luftfartøysoperatører som søker om tildeling på grunnlag av gjennomsnittlig årlig økning i tonn-kilometer på mer enn 18 % fra 2010 til 2014, skal i tillegg opplyse om følgende i søknaden:

- a) luftfartøysoperatørens prosentvise økning i tonn-kilometer fra 2010 til 2014,
- b) luftfartøysoperatørens økning i tonn-kilometer fra 2010 til 2014,
- c) luftfartøysoperatørens økning i tonn-kilometer fra 2010 til 2014 som overstiger 18 % gjennomsnittlig årlig økning i denne perioden.

Luftfartøysoperatør som søker på det grunnlag som nevnes i tredje ledd må vedlegge verifisert rapport om tonn-kilometerdata for 2010.

Luftfartøysoperatører som søker om tildeling på det grunnlag som nevnes i tredje ledd, kan ikke få tildelt mer enn 1 000 000 kvoter fra reserven.

§ 6-3. *(overvåkningsplan for tonn-kilometer)*

Overvåkningsplan som påkrevd etter § 6-1 og § 6-2 skal inneholde:

- a) de opplysninger som kreves i henhold til § 5-1 annet ledd bokstav a) til og med k).
- b) angivelse av hvilke typer luftfartøy som luftfartøysoperatøren benytter for kvotepliktige flygninger på tidspunktet for innlevering av overvåkningsplanen og antall luftfartøy per type. Planen skal også inneholde en indikativ liste over ytterligere typer luftfartøy som forventes å bli benyttet, inkludert et estimert antall luftfartøy per type hvor dette er mulig.
- c) beskrivelse av prosedyrer, systemer og ansvarsfordelinger for å sikre at listen over luftfartøy som benyttes gjennom rapporteringsperioden til enhver tid er fullstendig og oppdatert.
- d) beskrivelse av prosedyrer, systemer og ansvarsfordelinger for å sikre en fullstendig overvåkning og rapportering av tonn-kilometerdata for selveide og leasede luftfartøy som benyttes til kvotepliktige flygninger.
- e) beskrivelse av prosedyrer for å overvåke at listen over flygninger utført under luftfartøysoperatørens trebokstavskode/registreringsnummer til enhver tid er fullstendig og oppdatert.
- f) beskrivelse av prosedyrer for å avgjøre hvorvidt flygninger er omfattet av kvoteplikt i henhold til § 4-1.
- g) beskrivelse av prosedyrer for datainnsamling- og håndtering, samt kontrollaktiviteter.
- h) informasjon om eventuell deltakelse i fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) eller andre miljøstyringssystemer, for eksempel ISO 14001, eller sertifisering etter andre relevante standarder, særlig knyttet til måling og rapportering av klimagassutslipp.
- i) beskrivelse av prosedyrer for å beregne tonn-kilometerdata per flygning, inkludert
 1. prosedyrer, ansvarsfordelinger, datakilder og beregningsformel for beregning av distanse per lufthavn-par, samt lagring av disse data.
 2. angivelse av hvilket metodetrinn (1 eller 2) som luftfartøysoperatøren benytter i henhold til vedlegg 8, for å beregne vekt av passasjerer og innsjekket bagasje, herunder om man benytter standardvekt på 100 kg pr. passasjer (1) eller om man beregner passasjerenes vekt ved hjelp av vekt- og balansedokumentasjon (2). Ved bruk av metode 2, skal overvåkningsplanen inneholde en beskrivelse av prosedyren for å beregne passasjerenes vekt.
 3. prosedyrer for å beregne vekten av frakt og post. Luftfartøysoperatører som ikke er pålagt å ha masse- og balansedokumentasjon skal foreslå en annen passende beregningsmetode.
 4. innretning for måling av vekt for passasjerer, frakt og post, så langt dette er mulig.

Luftfartøysoperatøren skal benytte skjema for overvåkningsplan som Klima- og forurensningsdirektoratet har gitt anvisning på.

§ 6-4. *(krav til metode for beregning av tonn-kilometer)*

Luftfartøysoperatør som vil søke om vederlagsfrie kvoter i henhold til § 6-1 eller § 6-2 skal beregne tonn-kilometerdata ved å multiplisere distanse med nyttelast. Luftfartøysoperatøren skal beregne distanse og nyttelast i henhold til vedlegg 8. Luftfartøysoperatøren skal utføre en usikkerhetsvurdering i henhold til vedlegg 8.

Storsirkeldistanse skal beregnes i henhold til vedlegg 8. Nyttelast skal beregnes ved å addere vekten av frakt og post med vekten av passasjerer og innsjekket bagasje. Beregning av vekt av frakt og post og vekt av passasjerer og innsjekket bagasje skal gjøres i henhold til vedlegg 8.

Ny deloverskrift for kapitlene 7 til og med 9 skal lyde:

Tredje del. Fellesbestemmelser for industri og luftfart

Ny § 8-6 skal lyde:

§ 8–6. *(gebyr for godkjenning av luftfartøysoperatørens overvåkningsplan)*

For arbeid med godkjenning av nye overvåkningsplaner skal det betales gebyr til statskassen etter følgende satser:

Høy gebyrklasse: 25 900,–

Middels gebyrklasse: 15 600,–

Lav gebyrklasse: 5 200,–

For arbeid med godkjenning av reviderte overvåkningsplaner, skal det betales gebyr til statskassen etter følgende satser:

Høy gebyrklasse: 13 000,–

Middels gebyrklasse: 7 800,–

Lav gebyrklasse: 2 600,–

Ny § 9–4 skal lyde:

§ 9–4. *(internkontroll)*

Kravene i forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) gjelder tilsvarende for den kvotepliktige luftfartøysoperatør.

I vedlegg 1 gjøres følgende endring:

Vedleggsoverskrift skal lyde:

Vedlegg 1. Industri: Generelle krav til overvåking av kvotepliktige utslipp

I vedlegg 2 gjøres følgende endring:

Vedleggsoverskrift skal lyde:

Vedlegg 2. Industri: Krav til metode for bestemmelse av aktivitetsdata og faktorer for beregning av kvotepliktige utslipp

I vedlegg 3 gjøres følgende endring:

Vedleggsoverskrift skal lyde:

Vedlegg 3. Industri: Krav til bestemmelse av bedriftsspesifikke data og faktorer

I vedlegg 4 gjøres følgende endring:

Vedleggsoverskrift skal lyde:

Vedlegg 4. Industri: Krav ved kontinuerlig måling av CO₂-utslipp

I vedlegg 5 gjøres følgende endring:

Vedleggsoverskrift skal lyde:

Vedlegg 5. Industri: Krav ved kontinuerlig måling av N₂O-utslipp

Nytt vedlegg 6 skal lyde:

Vedlegg 6. Luftfart: Aktiviteter som er unntatt fra kvoteplikt

Følgende luftfartsaktiviteter er unntatt fra kvoteplikt:

- a) Flygninger utført utelukkende for transport av regjerende monarker og vedkommendes nærstående familie, statsoverhoder og ministre, på offentlig oppdrag fra land utenfor EØS, og hvor dette er avmerket med passende statusindikator i reiseplanen.
- b) Militære flygninger utført av militært luftfartøy, og toll- og politiflygninger.
- c) Flygninger utført i forbindelse med søk- og redning, brannslukking, humanitært arbeid, medisinsk nødhjelp og som er autorisert til disse formål av relevant myndighet.
- d) Flygninger utført utelukkende under visuelle flygningsregler (VFR).
- e) Flygninger som uten mellomlanding avsluttes på samme sted som de begynte.
- f) Opplæringsflygninger utført for å skaffe sertifikat, eller bevis dersom det er tale om flygebesetning. Flygningen må være avmerket med passende statusindikator i reiseplanen, og må ikke innebære transport av passasjerer eller frakt, eller posisjonering eller transporterung av flyet.
- g) Flygninger utført utelukkende med sikte på vitenskapelig forskning, hvor forskningen helt eller delvis foregår under flygningen, eller flygninger med det formål å teste eller sertifisere luftfartøy eller utstyr.
- h) Flygninger utført med luftfartøy med sertifisert maksimal take-off vekt på mindre enn 5700 kg.

- i) Flygninger som utføres innenfor rammen av forpliktelse til offentlig tjenesteytelse (FOT) på ruter innenfor regioner som spesifisert i Traktat om Den europeiske unions funksjonsmåte art 311a nr. 1 eller på ruter hvor tilbudt kapasitet ikke overstiger 30 000 seter pr. år.
- j) Flygninger som i utgangspunktet omfattes av kvoteplikt etter § 4-1, og som utføres av kommersiell luftfartøysoperatør som enten utfører mindre enn 243 kvotepliktige flygninger per tertial i tre etterfølgende tertialer innenfor en rapporteringsperiode eller hvis kvotepliktige flygninger utgjør mindre enn 10 000 tonn årlig utslipp av CO₂. Flygninger som omfattes av bokstav a), skal i denne forbindelse regnes med.

Nytt vedlegg 7 skal lyde:

Vedlegg 7. Luftfart: Årlig utslipp

1. Metoder for beregning av drivstofforbruk

Mengde fylt drivstoff (fuel uplift) skal enten bestemmes ved hjelp av målinger utført av drivstoffleverandøren, slik det fremgår av leveransenota eller faktura for hver flygning, eller bestemmes ved hjelp av målesystemer om bord i flyet. Gjenværende drivstoff på tanken skal bestemmes ved hjelp av målesystemer om bord i flyet.

Faktisk forbruk av drivstoff skal beregnes ved bruk av enten metode A eller metode B, slik disse er beskrevet nedenfor. Luftfartøysoperatøren skal velge den metoden som gir mest mulig nøyaktige og fullstendige data, kombinert med lavest mulig usikkerhet, uten å medføre urimelige kostnader.

Metode A – følgende formel benyttes:

Faktisk drivstofforbruk for hver flygning (tonn) = Mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved fullført fylling av drivstoff (tonn) – Mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved fullført fylling av drivstoff for påfølgende flygning (tonn) + Fylt drivstoff for den påfølgende flygning (tonn).

Dersom det ikke foretas fylling av drivstoff for flygningen som er gjenstand for overvåkning av drivstofforbruk, eller for den etterfølgende flygningen, skal mengde drivstoff på luftfartøyets tanker bestemmes på avgangstidspunktet (block-off) for den aktuelle flygningen eller den påfølgende flygningen.

I særlige tilfeller hvor det er utført annen aktivitet med luftfartøyet enn flygning, herunder utføring av vedlikehold som involverer tømning av drivstofftanker, kan formelen for beregning av drivstofforbruk justeres på følgende måte: Etter flygningen som er gjenstand for overvåkning av drivstofforbruk, kan luftfartøysoperatøren istedenfor å bruke tallene for «mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved fullført fylling av drivstoff for påfølgende flygning (tonn) + fylt drivstoff den påfølgende flygningen (tonn)», benytte tallene for «mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved starten av den påfølgende luftfartøysaktiviteten», slik disse fremgår av teknisk loggbok.

Metode B – følgende formel benyttes:

Faktisk drivstofforbruk for hver flygning (tonn) = Mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved ankomsttidspunktet (block-on) ved avslutning av foregående flygning (tonn) + Fylt drivstoff for flygningen som er gjenstand for overvåkning av drivstofforbruk (tonn) – Mengde drivstoff på luftfartøyets tanker på ankomsttidspunktet (block-on) ved avslutningen av flygningen som er gjenstand for overvåkning av drivstofforbruk (tonn).

Ankomsttidspunktet (block-on) kan anses som tilsvarende tidspunktet for stopp av motorene. I tilfeller hvor det ikke utført en foregående flygning med luftfartøyet før flygningen som er gjenstand for overvåkning av drivstofforbruk, kan luftfartøysoperatøren oppgi mengden gjenværende drivstoff i luftfartøyets tanker ved avslutningen av den forrige aktivitet utført med luftfartøyet, slik dette fremgår av teknisk loggbok, istedenfor «mengde drivstoff på luftfartøyets tanker ved ankomsttidspunktet (block-on) ved avslutning av foregående flygning (tonn).

2. Metodetrinn

Luftfartøysoperatører med gjennomsnittlig rapporterte årlige utslipp tilsvarende eller mindre enn 50 000 tonn CO₂ i kvoteperioden før det aktuelle rapporteringsåret, skal anvende metodetrinn 1 ved beregning av drivstofforbruk. Øvrige luftfartøysoperatører skal benytte metodetrinn 2.

Dersom gjennomsnittlig rapporterte utslipp i kvoteperioden før det aktuelle rapporteringsåret ikke er tilgjengelig, skal man benytte et konservativt estimat.

Metodetrinn 1: Drivstofforbruk gjennom rapporteringsperioden beregnes med maksimal usikkerhet på mindre enn 5 %.

Metodetrinn 2: Drivstofforbruk gjennom rapporteringsperioden beregnes med maksimal usikkerhet på mindre enn 2,5 %.

3. Drivstoffets tetthet

Dersom luftfartøysoperatøren i henhold til § 5-2, tredje ledd skal konvertere mengde drivstoff fra volumenheter til masse, skal dette gjøres ved hjelp av faktiske tetthetsverdier.

Drivstoffets faktiske tetthet skal forstås som drivstoffets massetetthet uttrykt som kg/liter, beregnet med riktig temperatur på det aktuelle måletidspunktet.

Med mindre det fremgår av utstyr om bord i flyet, skal drivstoffets faktiske tetthet være den som er beregnet av drivstoffleverandøren. Tettheten skal fremgå av faktura eller kvittering.

Dersom ovennevnte informasjon ikke er tilgjengelig, skal tettheten beregnes ut fra drivstoffets temperatur ved fylling av drivstoff (fuel uplift) som angitt av drivstoffleverandør, eller spesifisert for den aktuelle lufthavn hvor fylling av drivstoff (fuel uplift) finner sted, sammenholdt med standard sammenligningstabeller for tetthet/temperatur.

Klima- og forurensningsdirektoratet kan godkjenne at det benyttes en standard tetthetsfaktor på 0,8 kg/liter, dersom luftfartøysoperatøren godtgjør at faktiske tetthetsverdier ikke er tilgjengelig.

4. Utslippsfaktorer og brennverdier

Luftfartøysoperatøren skal anvende følgende utslippsfaktorer ved beregning av kvotepliktig utslipp:

Utslippsfaktorer (tonn CO₂ /tonn drivstoff):

Aviation gasoline (Avgas)	3,10
Jet gasoline (Jet B)	3,10
Jet kerosene (Jet A1 eller Jet A)	3,15

Dersom en luftfartøysoperatør benytter andre drivstofftyper enn de tre som er listet opp ovenfor, skal operatøren beregne utslippsfaktor i henhold til vedlegg 3 pkt. A, B og D så langt vedlegget passer. Henvisning til brensel i vedlegg 3 skal, så vidt gjelder luftfartsaktiviteter, tilsvare drivstoff. Henvisning til bedriftsspesifikk utslippsfaktor i vedlegg 3 skal, så vidt gjelder luftfartsaktiviteter, tilsvare aktivitetsspesifikk utslippsfaktor.

I de tilfeller luftfartøysoperatøren benytter andre drivstofftyper enn de tre som er opplistet ovenfor, skal også brennverdien beregnes og rapporteres.

Dersom en alternativ drivstofftype inneholder biomasse, skal biomasseandelen i drivstoffet beregnes i henhold til vedlegg 1 E, jf. vedlegg 3 pkt. A, B og D, så langt vedleggene passer. Henvisning til brensel i vedlegg 1 E og 3 skal så vidt gjelder luftfartsaktiviteter tilsvare drivstoff. For biomasse skal utslippsfaktor være 0.

For drivstoff som er kjøpt kommersielt, kan utslippsfaktor, karboninnhold og brennverdier utledes fra leveransenota eller faktura for den aktuelle drivstofftypen, forutsatt at dette er basert på aksepterte internasjonale standarder.

5. Usikkerhetsvurdering

Luftfartøysoperatøren skal ha en forståelse av hovedkildene til usikkerhet ved beregning av kvotepliktige utslipp. Luftfartøysoperatører behøver ikke utarbeide detaljert usikkerhetsberegning, såfremt luftfartøysoperatøren kan identifisere kilder til usikkerhet og graden av usikkerhet som er knyttet til disse, oppgitt i prosent.

Luftfartøysoperatøren skal anvende denne informasjonen når de velger beregningsmetode (A eller B) etter pkt. 1.

Dersom en beregner mengde fylt drivstoff (fuel uplift) utelukkende ved hjelp av leveransenota eller faktura for hver flygning, trengs ingen annen dokumentasjon på usikkerhet.

I tilfeller hvor luftfartøysoperatøren benytter målesystemer om bord i flyet for å måle fylt drivstoff (fuel uplift) skal graden av usikkerhet dokumenteres med kalibreringssertifikater. Dersom slike sertifikater ikke er tilgjengelige, skal luftfartøysoperatøren:

- oppgi luftfartøyprodusentens spesifikasjoner som fastsetter usikkerhetsnivåer for drivstoffmålingssystemer om bord i luftfartøyet, og
- legge frem dokumentasjon for utførte rutinekontroller for tilfredsstillende drift av drivstoffmålingssystemene.

For alle andre komponenter i overvåkningsmetoden, kan usikkerhetsmomenter være basert på en konservativ fagmessig vurdering, hvor et estimert antall flygninger innenfor rapporteringsperioden tas i betraktning.

Luftfartøysoperatøren skal jevnlig kontrollere mengden fylt drivstoff (fuel uplift) slik det fremgår av fakturaer mot mengden fylt drivstoff (fuel uplift) slik det fremgår av måleutstyr om bord i flyet. Dersom avvik observeres, skal luftfartøysoperatøren gjennomføre nødvendige korrigeringer i henhold til § 9–4.

Nytt vedlegg 8 skal lyde:

Vedlegg 8. Luftfart: Tonn-kilometer

1. Distanse

Distanse skal beregnes ved å addere storsirkeldistanse med 95 km.

Storsirkeldistansen skal beregnes anslagsvis ved hjelp av systemet omhandlet i artikkel 3.7.1.1 i Chicago-konvensjonen vedlegg 15. Lufthavners lengde- og breddegrad skal hentes enten fra data for lufthavners lokalitet publisert i Aeronautical Information Publication (AIP) i henhold til Annex 15 i Chicago-konvensjonen, eller fra annen kilde som inneholder AIP-data. Distanser beregnet av programvare eller av en tredjepart kan også brukes, såfremt beregningsmetoden er basert på formelen i annet ledd og på AIP- data.

2. Nyttelast

Nyttelast beregnes ved å addere vekten av frakt og post (i tonn) med vekten av passasjerer og innsjekket bagasje (i tonn).

a) Vekten av frakt og post

Ved beregning av vekten av frakt og post skal en benytte faktisk vekt eller standard vekt slik dette fremgår av vekt- og balansedokumentasjon for kvotepliktige flygninger.

Ved beregning av vekten av frakt og post skal man ikke regne med tara vekt av paller og containere som ikke anses som frakt. Man skal heller ikke regne med servicevekten, herunder vekten av catering og flyttbart serviceutstyr for passasjerer samt drikkevann og toalett kjemikalier (service weight).

b) Vekten av passasjerer og innsjekket bagasje

Luftfartøysoperatøren kan velge én av følgende to metodetrinn for beregning av vekt av passasjerer og innsjekket bagasje:

Metodetrinn 1:

Luftfartøysoperatøren skal regne en standard vekt på 100 kg for hver passasjer og vedkommendes innsjekkede bagasje.

Metodetrinn 2:

Luftfartøysoperatøren skal regne vekten av passasjerer og innsjekket bagasje slik den fremgår av vekt- og balansedokumentasjonen for hver flygning.

3. Usikkerhetsvurdering

Luftfartøysoperatøren skal ha en forståelse av hovedkildene til usikkerhet ved beregning av tonn-kilometerdata.

Luftfartøysoperatøren skal jevnlig utføre passende kontrollaktiviteter og umiddelbart gjøre korrigeringer dersom uregelmessigheter observeres.

II

Endringene trer i kraft straks.

15. april Nr. 399 2011

Forskrift om endring i forskrift om registrering av foretak

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 15. april 2011 med hjemmel i lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak § 1–1 og § 3–1. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

I

I forskrift 18. desember 1987 nr. 984 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 13 første ledd strekpunkt 17 skal lyde:

- Opplysning om foretakets revisor og opplysning om at foretakets revisor er fratrudd.

§ 13 første ledd nytt strekpunkt 18 skal lyde:

- For aksjeselskap opplysning om at selskapets årsregnskap ikke skal revideres.

II

Endringene trer i kraft 1. mai 2011.

15. april Nr. 400 2011

Ikraftsetting av lov 15. april 2011 nr. 10 om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. april 2011 med hjemmel i lov 15. april 2011 nr. 10 om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) del X første punktum. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

Lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) trer i kraft 1. mai 2011.

15. april Nr. 401 2011**Forskrift om overgangsregler til lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. april 2011 med hjemmel i lov 15. april 2011 nr. 10 om endring i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) del X annet punktum. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

I

§ 1. For aksjeselskaper som er stiftet etter 1. juli 2010, men før lovens ikrafttredelse, gjelder terskelverdiene etter aksjeloven § 7–6 første ledd først for regnskapsåret etter første avlagt årsregnskap, såfremt selskapets åpningsbalanse viser en balansesum på mindre enn 20 millioner kroner.

§ 2. Revisjonsoppdrag som er avsluttet på grunnlag av at fullmakt til å fravelge revisjon er benyttet i samsvar med aksjeloven § 7–6, anses avsluttet etter utløpet av tjenestetiden, og plikten til å sende begrunnelse til Finanstilsynet etter revisorloven § 2–1 syvende ledd fjerde punktum og aksjeloven § 7–2 fjerde ledd annet punktum kommer derfor ikke til anvendelse.

II

Denne forskrift trer i kraft 1. mai 2011.

15. april Nr. 402 2011**Delegering av myndighet til Nærings- og handelsdepartementet etter lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. april 2011 med hjemmel i lov 15. april 2011 nr. 10 om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) del VIII § 3–1 første ledd nr. 8. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

Delegering av Kongens myndighet til å fastsette forskrift etter lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover (unntak fra revisjonsplikt for små aksjeselskaper) del VIII¹ § 3–1 første ledd nr. 8 til Nærings- og handelsdepartementet.

¹ Del VIII endrer lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.

15. april Nr. 403 2011**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring med videre av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 15. april 2011 med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 8–1 tredje ledd, § 8–2 fjerde ledd og § 8–3 første ledd. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

I

I forskrift 7. september 2006 nr. 1062 til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998 nr. 56 gjøres følgende endringer:

§ 8–2–1 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Regnskapsregisteret kan tillate at dokumenter som nevnt i første ledd innsendes elektronisk og kan fastsette elektronisk blankett for oversendelsesbrevet.

§ 8–2–1 annet ledd første punktum skal lyde:

Dokumentene skal vedlegges et oversendelsesbrev på blankett fastsatt av Regnskapsregisteret som angir den regnskapspliktiges organisasjonsnummer, foretaksnavn, forretningsadresse, regnskapsåret og dato for fastsettelse av årsregnskapet.

§ 8–2–1 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

For aksjeselskaper skal det i oversendelsesbrevet dessuten opplyses om:

- selskapet har truffet beslutning om at selskapets årsregnskap ikke skal revideres,
- årsregnskapet er utarbeidet av ekstern autorisert regnskapsfører,
- ekstern autorisert regnskapsfører i løpet av regnskapsåret har bistått ved den løpende regnskapsføringen eller utført andre tjenester for selskapet enn å utarbeide årsregnskapet.

§ 8–3–1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Gebyr ilegges til årsregnskapet, årsberetningen, revisjonsberetningen og andre innsendingspliktige dokumenter er mottatt av Regnskapsregisteret, men ikke for mer enn 26 uker.

II

Endringene i § 8–2–1 første ledd nytt annet punktum, § 8–2–1 annet ledd første punktum og § 8–3–1 annet ledd annet punktum trer i kraft 1. mai 2011.

§ 8–2–1 annet ledd nytt tredje punktum trer i kraft 1. januar 2012.

15. april Nr. 404 2011

Forskrift om kvoter i fangst av vågehval i 2011

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 15. april 2011 med hjemmel i forskrift 25. mars 2011 nr. 336 om regulering av fangst av vågehval i 2011 § 9. Kunngjort 19. april 2011 kl.13.30.

§ 1. Fartøykvote

Fartøy som har fått tillatelse til å delta i fangst av vågehval i IWC-område ES tildeles fartøykvoter på 16 vågehval.

§ 2. Fangstrapportering

Den som har fått tillatelse til å delta i fangst av vågehval i Norges økonomiske sone, fiskevernsonen ved Svalbard, i fiskerisonen ved Jan Mayen og i internasjonalt farvann (IWC-områdene EW, EN, ES, EB og CM) skal sende fangstrapport til Norges Råfisklag om siste ukes fangst hver mandag kl. 1200.

§ 3. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 60, § 61, § 62, § 64 og § 65. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2011.

15. april Nr. 405 2011

Ikrafttredelse av lov 15. april 2011 nr. 9 om endringer i barnevernloven (krav til politiattester mv.)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. april 2011 med hjemmel i lov 15. april 2011 nr. 9 om endringer i barnevernloven (krav til politiattester mv.) del II. Fremmet av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 20. april 2011 kl.10.10.

Endringene i barnevernloven § 2–3, § 2–3b og § 9–2 trer i kraft straks.

Endringene i barnevernloven § 6–10 trer i kraft 1. september 2011.

19. april Nr. 406 2011

Forskrift om adgang for ungdom til å delta i fisket i 2011 (ungdomsfiskeordningen)

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. april 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 11 og § 16. Kunngjort 20. april 2011 kl.10.10.

§ 1. Ungdomsfiskeordningen

Denne forskrift regulerer adgang for ungdom til å delta i de fiskerier som omfattes av forskrift 12. november 2010 nr. 1420 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2011.

Ungdomsfiskeordningen gjelder i perioden fra og med mandag 20. juni 2011 til og med fredag 12. august 2011.

Ungdomsfiskeordningen i fiske etter rognkjeks gjelder i perioden fra og med søndag 1. mai 2011 til og med mandag 20. juni 2011 vest for 26° Ø, og i perioden fra og med søndag 1. mai 2011 til og med tirsdag 5. juli 2011 i Finnmark øst for 26° Ø.

Den som er registrert som deltaker i ungdomsfiskeordningen må selv stå ombord og delta i utøvelsen av fisket.

Begrensninger i kvoteutnyttelse fastsatt i reguleringene av de fiskerier som omfattes av ungdomsfiskeordningen gjelder ikke for fiske etter denne forskrift.

Begrensninger for fangst av torsk (§ 2) og rognkjeks (§ 4) i forskrift om begrensninger i fisket etter torsk, rognkjeks, makrell og kongekrabbe med ikke-merkeregistrerte fartøy eller fra land gjelder ikke for fiske etter denne forskrift.

Innenfor ungdomsfiskeordningen kan det per fartøy og per person fiskes og landes et kvantum som tilsvarer inntil 600 kg utilvirket rognkjeksrogn.

Innenfor ungdomsfiskeordningen kan det per person og per fartøy ikke omsettes fangst for mer enn 50 000 kroner. Fiskeridirektoratets regionkontor kan likevel gi tillatelse til at det fiskes for mer enn 50 000 kroner per fartøy, men ikke per person, dersom det fiskes fra merkeregistrert fartøy i et opplegg arrangert av en kommune.

§ 2. *Vilkår for deltakelse*

Den som skal delta i ungdomsfiskeordningen etter denne forskrift, må fylle 12 år senest i 2011, men ikke være fylt 25 år på forskriftens ikrafttredelsestidspunkt.

Adgang til å delta i ungdomsfiskeordningen etter første ledd gjelder ikke for manntallsførte fiskere.

For å delta i ungdomsfiskeordningen i fiske etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark må fartøyet være mindre enn 6 meter største lengde.

§ 3. *Registrering*

Den som skal delta i ungdomsfiskeordningen må registreres ved Fiskeridirektoratets regionkontor for tildeling av deltakernummer.

§ 4. *Redskapsbegrensning*

Med mindre annet er fastsatt, kan fisket drives med følgende redskaper:

- a) Stang og håndsnøre, og
- b) en juksamaskin, og
- c) garn med samlet lengde på inntil 210 meter, og
- d) liner med inntil 300 angler, og
- e) inntil 20 teiner eller ruser.

I fiske der ungdomsfiskeordningen benyttes kan det fra det enkelte fartøy ikke fiskes med større antall redskap enn nevnt i første ledd. Merkeregistrerte fiskefartøy kan ikke nyttes til ordinær drift eller ha redskap i sjøen utover redskapsbegrensningen nevnt i første ledd i perioden fra fartøyet første gang benyttes i ungdomsfiskeordningen til siste fangst er levert. Fiskeridirektoratets regionkontor kan likevel gi tillatelse til at det fiskes med større redskapsmengde per fartøy, men ikke per person, dersom det fiskes fra merkeregistrert fartøy i et opplegg arrangert av en kommune.

§ 5. *Blåkveite*

Det er ikke tillatt å ha mer enn inntil 5 % bifangst av blåkveite av fangsten ombord til enhver tid og av landet fangst.

§ 6. *Levering av fangst*

Det er forbudt å motta og levere fangst fisket av annet fartøy.

Fangst kan bare leveres til godkjent kjøper. Kjøper skal skrive ut landingsseddel/sluttseddel etter salgslagens bestemmelser spesifisert på art straks etter levering. Seddelen skal undertegnes av kjøper og fisker før denne forlater mottaksstedet. I rubrikken for registreringsmerke påføres det nummer som er tildelt av Fiskeridirektoratet.

§ 7. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar § 61 og § 64. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. mai 2011 og gjelder til og med 12. august 2011.

31. mars Nr. 416 2011

Forskrift om hvilke kostnader som skal inn i et borettslags driftsbudsjett

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 31. mars 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) § 2–6 annet ledd. Kunngjort 26. april 2011 kl.14.15.

§ 1. *Kostnader som skal inn i et borettslags driftsbudsjett*

Bygge- og finansieringsplanen til et borettslag skal inneholde et driftsbudsjett, jf. burettslagslova § 2–6 annet ledd. Driftsbudsjettet skal omfatte ett vanlig driftsår, og skal som et minimum inneholde opplysninger om:

1. Rentekostnader
2. Avdrag
3. Vedlikehold og drift av bygningsmasse og tomteareal
4. Energi og strøm
5. Forsikringer og eventuelle sikringsfond
6. Kommunale avgifter (eiendomsskatt, feieravgift, vann- og kloakkavgift, renovasjonsavgift m.m.)
7. Felles kabel-tv, telefoni/internett
8. Leie av teknisk anlegg eller installasjoner
9. Personalkostnader og honorar til tillitsvalgte
10. Honorar til forretningsfører og revisor
11. Avskrivninger på driftsmidler som kan aktiveres (traktor, andre anleggsmaskiner osv.)
12. Andre driftskostnader og forvaltningstjenester, herunder eventuelt festeavgift, og eventuell årskontingent til boligbyggelaget, vaktmestertjenester, vekter, renhold, dugnad og lignende.

Har borettslaget avdragsfrie lån med angitt avdragsfri periode, skal dette opplyses om i note til driftsbudsjettet.

§ 2. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2012.

15. april Nr. 417 2011**Forskrift om endring i forskrift om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 15. april 2011 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 16–1 første ledd, jf. § 4–1, § 4–10 og § 15–4, jf. delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66q (forordning (EF) nr. 2042/2003, endret ved forordning (EF) nr. 707/2006, forordning (EF) nr. 376/2007, forordning (EF) nr. 1056/2008, forordning (EU) nr. 127/2010 og forordning (EU) nr. 962/2010). Kunngjort 26. april 2011 kl.14.15.

I

I forskrift 24. mai 2005 nr. 462 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer, luftfartøyprodukter, deler og utstyr mv. og om godkjenning av organisasjoner og personell (vedlikeholdsforskriften) gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66q (forordning (EF) nr. 2042/2003, endret ved forordning (EF) nr. 707/2006, forordning (EF) nr. 376/2007, forordning (EF) nr. 1056/2008, forordning (EU) nr. 127/2010) tilføyes følgende endringsforordning:

Forordning (EU) nr. 962/2010.

§ 1 skal lyde:

§ 1. Gjennomføring av bestemmelser i henhold til EØS-avtalen

EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66q (forordning (EF) nr. 2042/2003) av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) som endret ved

- forordning (EF) nr. 707/2006
- forordning (EF) nr. 376/2007
- forordning (EF) nr. 1056/2008
- forordning (EU) nr. 127/2010
- forordning (EU) nr. 962/2010

gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Følgende forordning tilføyes:

Forordning (EU) nr. 962/2010

For å lese forordning (EU) nr. 962/2010 se her:

Engelsk versjon.

III

Endringene trer i kraft 1. mai 2011.

19. april Nr. 418 2011**Forskrift om endring i forskrift om import fra tredjestater av visse levende dyr, bier, humler og ferskt kjøtt av visse dyr**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 19. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 12 og § 19.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (forordning (EU) nr. 342/2011). Kunngjort 26. april 2011 kl.14.15.

I

I forskrift 23. juli 2010 nr. 1137 om import fra tredjestater av visse levende dyr, bier, humler og ferskt kjøtt av visse dyr gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende forordning til de som har endret forordning (EU) nr. 206/2010:

Forordning (EU) nr. 342/2011.

§ 1 skal lyde:

§ 1. Forordning (EU) nr. 206/2010

EØS-avtalen vedlegg I kapittel I, innledende del nr. 7 (forordning (EU) nr. 206/2010, som endret ved forordning (EU) nr. 810/2010 forordning (EU) nr. 144/2011 forordning (EU) nr. 342/2011)

om lister over tredjestater eller områder i tredjestater som er godkjente for import av visse levende dyr og ferskt kjøtt og dessuten krav som stilles til helsesertifikater gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I kapittel I, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Endringene trer i kraft straks.

I delen om «Forordninger» skal innledningsteksten lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg I, kapittel I, innledende del nr. 7 (forordning (EU) nr. 206/2010, som endret ved forordning (EU) nr. 810/2010, forordning (EU) nr. 144/2011 og forordning (EU) nr. 342/2011).

Avslutningsvis i forskriften legges forordning (EU) nr. 342/2011 (dansk versjon) inn.

Se her for å lese forordning (EU) nr. 342/2011 (dansk versjon)

20. april Nr. 419 2011**Meddelelse om tilføyelse av EØS-henvisning i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka i Bulgaria**

Hjemmel: Meddelelse fra Mattilsynet 20. april 2011, jf. forskrift 10. januar 2011 nr. 14 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka i Bulgaria. Kunngjort 26. april 2011 kl.14.15.

Vedtak 2011/198/EU som endrer vedtak 2011/44/EU, ble 31. mars 2011 innlemmet i EØS-avtalen vedlegg I kapittel I innledende del nr. 3b med samtidig ikrafttredelse. Vedtak 2011/198/EU tilføyes hjemmelfeltet i forskrift 10. januar 2011 nr. 14 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka i Bulgaria.

30. mars Nr. 424 2011**Forskrift om endring i forskrift om behandling av helseopplysninger i nasjonal database for elektroniske resepter (Reseptformidlerforskriften) og forskrift om unntak fra rekvirents meldeplikt til Reseptformidleren**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 30. mars 2011 med hjemmel i lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 9 og forskrift 21. desember 2007 nr. 1610 om behandling av helseopplysninger i nasjonal database for elektroniske resepter (Reseptformidlerforskriften) § 8– 1. Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

I

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1610 om behandling av helseopplysninger i nasjonal database for elektroniske resepter (Reseptformidlerforskriften) gjøres følgende endring:

§ 8–1 andre setning skal lyde:

Slike unntak kan ikke gjelde utover 2015.

II

I forskrift 4. august 2008 nr. 878 om unntak fra rekvirents meldeplikt til Reseptformidleren gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Unntak fra meldeplikt

Rekvirentens meldeplikt til reseptformidleren, jf. reseptformidlerforskriften § 2–1. første og andre ledd, gjelder bare for de rekvirerter som rekvirerer i et område hvor elektroniske resepter er innført, jf. Helsedirektoratets plan for geografisk utbredelse av elektroniske resepter.

Rekvirentens meldeplikt til reseptformidleren, jf. reseptformidlerforskriften § 2–1. første og andre ledd, gjelder ikke dersom pasienten skal hente legemiddel, medisinsk utstyr eller næringsmidler på et apotek eller en bandasjist som ligger utenfor et område hvor elektroniske resepter er innført, jf. Helsedirektoratets plan for geografisk utbredelse av elektroniske resepter.

Helsedirektoratets plan for geografisk utbredelse av elektroniske resepter skal publiseres på Helsedirektoratets

nettsider. Endringer i planen skal publiseres på de samme nettsidene. Endringer i planen som medfører tidligere innføring i et område skal publiseres på de samme nettsidene minst seks måneder før endringen trer i kraft.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Tidsbegrensning

Forskriften gjelder ikke utover 31. desember 2015.

III

Forskriften trer i kraft 2. mai 2011.

15. april Nr. 425 2011

Forskrift om endring i forskrift om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv.

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 15. april 2011 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7–24 første ledd, § 7–25 første og annet ledd og § 16–1 jf. delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII kap. VI forordning (EU) nr. 72/2010, forordning (EU) nr. 1254/2009, forordning (EU) nr. 185/2010 endret ved forordning (EU) nr. 357/2010 og forordning (EU) nr. 358/2010 og kommisjonsbeslutning 2010/774/EU endret ved kommisjonsbeslutning 2010/2604/EU. Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

I

I forskrift 1. mars 2011 nr. 214 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg XIII kap. VI nr. 66h (forordning (EF) nr. 300/2008 endret ved forordning (EU) nr. 18/2010), nr. 66ha (forordning (EF) nr. 272/2009 endret ved forordning (EU) nr. 297/2010), nr. 66hc (forordning (EU) nr. 72/2010), nr. 66hd (forordning (EU) nr. 1254/2009), nr. 66he (forordning (EU) nr. 185/2010 endret ved forordning (EU) nr. 357/2010 og forordning (EU) nr. 358/2010) og nr. 66hf (beslutning 2010/774/EU endret ved beslutning 2010/2604/EU).

§ 3 nytt annet ledd skal lyde:

Unntak som nevnt i kommisjonsforordning (EU) nr. 185/2010 vedleggets punkt 4.1.3.4 (g) gjelder frem til 29. april 2013.

II

Endringene trer i kraft 29. april 2011.

15. april Nr. 426 2011

Delegering av myndighet til Miljøverndepartementet etter lov 15. april 2011 nr. 12 om endringer i klimakvoteloven

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 15. april 2011 med hjemmel i lov 15. april 2011 nr. 12 om endringer i klimakvoteloven. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

Delegering av Kongens myndighet etter lov om endringer i klimakvoteloven § 3, § 4, § 5, § 8b og § 21a til Miljøverndepartementet.

19. april Nr. 427 2011

Forskrift om endring i forskrift om fôrvarer

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 19. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 og § 17, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. II (forordning (EF) nr. 767/2009 og forordning (EU) nr. 242/2010). Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

I

I forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om fôrvarer gjøres det følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen slettes følgende:

Direktiv 70/524/EØF (endret ved direktiv 82/471/EØF, direktiv 84/587/EØF, forordning (EØF) nr. 3768/85, direktiv

93/113/EØF, direktiv 96/25/EF, direktiv 96/51/EF, direktiv 96/66/EF, direktiv 97/6/EF, direktiv 97/72/EF, direktiv 98/19/EF, direktiv 98/92/EF, direktiv 1999/20/EF, direktiv 2001/46/EF og direktiv 2003/7/EF).

direktiv 79/373/EØF (endret ved forordning (EF) nr. 3768/2005, direktiv 86/354/EØF, direktiv 90/44/EØF, direktiv 93/74/EØF, direktiv 96/24/EF, direktiv 97/47/EF, direktiv 98/87/EF, direktiv 1999/61/EF, direktiv 2000/16/EF og direktiv 2002/2).

direktiv 82/471/EØF (endret ved direktiv 84/443/EØF, direktiv 85/509/EØF, forordning (EØF) nr. 3768/85, direktiv 86/530/EØF, direktiv 88/485/EØF, direktiv 89/520/EØF, direktiv 90/439/EØF, direktiv 93/26, direktiv 93/56/EØF, direktiv 93/74/EØF, direktiv 95/33/EF, direktiv 96/25/EF og direktiv 1999/20/EF),

direktiv 83/228/EØF,

direktiv 93/113/EØF (endret ved direktiv 97/40/EF),

direktiv 80/511/EØF (endret ved direktiv 98/67/EF).

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen tilføyes følgende:

forordning (EF) nr. 767/2009, forordning (EU) nr. 242/2010.

Ny § 3a skal lyde:

§ 3a. Forordning (EU) nr. 242/2010

EØS-avtalens vedlegg I kapittel II nr. 49 (forordning (EU) nr. 242/2010) om etablering av førmiddelkatalogen gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I kapittel II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Førmidler

Ved omsetning av førmidler beskrevet i vedlegg 2 del D, skal navnet i kolonne 2 benyttes, under forutsetning av at varen tilfredsstiller beskrivelsen som er gitt i kolonne 3.

Andre førmidler kan omsettes når de gis navn, eventuelt beskrivelse som utelukker forveksling med førmidler oppført i vedlegg 2 del D og ikke vil lede kjøper i forhold til hva som tilbys. Kriterier, som skal legges til grunn ved navngivelsen, er fastsatt i vedlegg 2 del A.

§ 8 oppheves.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Varmebehandling av fôrblandinger

Fullfôrblandinger og proteinkonsentrater som produseres med tanke på omsetning til fjørfe, svin eller drøvtyggere skal enten varmebehandles ved pelletering der temperaturen er minst 75° C målt i fôrvaren før pressing, eller ved andre metoder der fôrets kjernetemperatur kommer opp i minst 81° C. Hele partiet skal varmebehandles, og produksjonen må skje på en linje der alt annet fôr også blir varmebehandlet.

Unntatt fra krav til varmebehandling er fullfôrblandinger til fjørfe, svin og drøvtyggere når de er framstilt av varmebehandlede proteinkonsentrater og norsk korn.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Merking av genmodifiserte førmidler og tilsetningsstoffer

Et førmiddel eller tilsetningsstoff skal både ved omsetning og når det inngår i en blanding merkes med enten «genmodifisert» eller «produsert fra genmodifisert [navn på organismen]», umiddelbart etter førmiddelets eller tilsetningsstoffets spesifikke navn når:

1. førmiddelet eller tilsetningsstoffet består av eller inneholder genmodifiserte organismer, eller
2. førmiddelet eller tilsetningsstoffet er produsert fra, men ikke inneholder genmodifiserte organismer. Merkeplikten gjelder også for genmodifiserte førmidler og tilsetningsstoffer hvor DNA og protein som stammer fra genmodifiseringen, ikke kan påvises.

Merkeplikt etter første ledd gjelder ikke:

1. ved utilsiktet eller teknisk uunngåelig tilstedeværelse av genmodifisert materiale i fôrvarer opp til 0,9 %,
2. produkter som er fremstilt ved hjelp av genmodifiserte organismer, men hvor sluttproduktet ikke inneholder materiale fra det opprinnelige genmodifiserte materiale herunder genmodifiserte prosesshjelpemidler samt førmidler og tilsetningsstoffer som er behandlet med genmodifiserte prosesshjelpemidler.

§ 16 oppheves.

§ 17 oppheves.

§ 21 oppheves.

§ 22 oppheves.

Vedlegg 2 A skal lyde:

A. Særskilte bestemmelser:

Følgende kriterier legges til grunn ved navngiving av føرمidler som ikke står oppført under del D:

- opprinnelsen til produktet/biproduktet, f.eks. animalsk, vegetabilsk, mineralsk mv.
- hvilke deler av produktet/biproduktet som er brukt, f.eks. hele produktet, frø, knoller, bein mv.
- behandlingsformen som produktet har gjennomgått, f.eks. avskalling, ekstrahering, varmebehandling og/eller dets betegnelse, f.eks. avskallet, ekstrahert mv.
- modenheten og/eller kvaliteten til produktet/biproduktet, f.eks. fettrikt, lavt sukkerinnhold mv.

Vedlegg 2 B oppheves.

I vedlegg 2 D tilføyes følgende:

13.0 Produkter og biprodukter fra gjæringsprosesser og ammoniumsalter

Nr. 1	Produktnavn 2	Næringsstoffets betegnelse eller mikroorganismen identitet 3	Kultursubstrat (spesifisert) 4
1.1.1.1	Proteinholdige gjæringsprodukter framstilt ved dyrking på metanol	<i>Methylophilus methylotrophus</i> NCIB stamme 10.515	Metanol
1.1.2.1	Proteinholdig gjæringsprodukt framstilt ved dyrking av <i>Methylococcus capsulatus (Bath)</i> , <i>Alcaligenes acidovorans</i> , <i>Bacillus brevis</i> og <i>Bacillus firmus</i> på naturgass, der cellene er drept	<i>Methylococcus capsulatus (Bath)</i> , NCIMB stamme 11132 <i>Alcaligenes acidovorans</i> NCIMB stamme 12387 <i>Bacillus brevis</i> NCIMB stamme 13288 <i>Bacillus firmus</i> NCIMB stamme 13280	Naturgass (ca. 91 % metan, 5 % etan, 2 % propan, 0,5 % iso-butan, 0,5 % n-butan, 1 % andre bestanddeler), ammoniakk og mineralsalter
1.2.1	Alle typer gjær – framstilt av mikroorganismer og substrater som går fram av henholdsvis kolonne 3 og 4 – der cellene er drept	<i>Saccharomyces cerevisiae</i> , <i>Saccharomyces carlsbergiensis</i> , <i>Kluyveromyces lactis</i> , <i>Kluyveromyces fragilis</i> , <i>Candida guilliermondii</i>	Melasse, rester fra destillering, korn og stivelsesholdige produkter, fruktsaft, myse, melkesyre og hydrolyserte vegetabiliske fibre
1.4.1.1	Mycel, vått biprodukt fra framstilling av penicillin, ensilert ved hjelp av <i>Lactobacillus brevis</i> , <i>plantarum</i> , <i>sake</i> , <i>collenoides</i> og <i>Streptococcus lactis</i> for å inaktivere penicillinet. Varmebehandlet	Nitrogenforbindelse <i>Penicillium chrysogenum</i> ATCC 48271	Ulike karbohydratkilder og deres hydrolysater
2.2.1	Ammoniumlaktat, produsert ved gjæring med <i>Lactobacillus bulgaricus</i>	CH ₃ CHO ₂ COONH ₄	Myse
2.2.2	Ammoniumacetat, i vandig løsning	CH ₃ COONH ₄	–
2.2.3	Ammoniumsulfat, i vandig løsning	(NH ₄) ₂ SO ₄	–
2.3.1	Konsentrert, flytende	Ammoniumsalter og andre nitrogenforbindelser	Sukkrøse, melasse,

Nr. 1	Produktnavn 2	Næringsstoffets betegnelse eller mikroorganismen identitet 3	Kultursubstrat (spesifisert) 4
	biprodukt fra produksjon av L-glutaminsyre ved gjæring med <i>Corynebacterium melassecola</i>		stivelsesholdige produkter og deres hydrolysater
2.3.2	Konsentrert, flytende biprodukt fra produksjon av L-lysin-monohydroklorid ved gjæring med <i>Brevibacterium lactofermentum</i>	Ammoniumsalter og andre nitrogenforbindelser	Sukkrøse, melasse, stivelsesholdige produkter og deres hydrolysater

Vedlegg 4 oppheves.

Vedlegg 5 A oppheves.

5 B oppheves.

5 C oppheves.

Vedlegg 5 skal lyde:

Vedlegg 5. Diettfôr

Liste over bruksområde for fôrblandinger med særlige ernæringsformål

Se tabellen her:

Vedlegg 6 oppheves.

Vedlegg 7 oppheves.

Vedlegg 8 oppheves.

Vedlegg 12 oppheves.

II

Forskriften trer i kraft 1. mai 2011.

Vedheng til forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om fôrvarer

Forordninger

Nedenfor gjengis til informasjon norsk oversettelse av forordning (EU) nr. 242/2010 med de endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsaktene i samsvar med vedlegg I, protokoll I til avtalen og avtalen for øvrig.

For å lese forordning (EU) nr. 242/2010 se her:

26. april Nr. 428 2011

Forskrift om oppheving av delegering til fylkesmannen av departementets myndighet til å samtykke i at det gis forklaring til politiet uten hensyn til taushetsplikt etter § 8–8 i sosialtjenesteloven

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 26. april 2011 med hjemmel i omorganiseringsvedtak 21. desember 2001 nr. 1485 pkt. 10. Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

Delegering 24. januar 1994 nr. 87 til fylkesmannen av departementets myndighet til å samtykke i at det gis forklaring til politiet uten hensyn til taushetsplikt etter § 8–8 i sosialtjenesteloven oppheves fra tidspunktet for vedtagelse av denne forskriften.

27. april Nr. 429 2011**Forskrift om endring i forskrift om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 27. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 10 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, jf. delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzt (forordning (EU) nr. 116/2010). Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

I

I forskrift 17. februar 2010 nr. 187 om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes forordning (EU) nr. 116/2010 til opplistingen av forordninger som endrer forordning (EF) nr. 1924/2006.

I § 1 tilføyes forordning (EU) nr. 116/2010 til opplistingen av forordninger som endrer forordning (EF) nr. 1924/2006.

II

Denne forskriften trer i kraft 1. mai 2011.

I forskriftens avsnitt «Forordninger» gjøres følgende endringer:

Innledningsvis tas følgende tekst inn:

For å gjøre det lett å finne frem til ordlyden i de forordningene som blir gjennomført, gjengir vi dem i dette avsnittet. Teksten nedenfor er kun til informasjon, og er ikke en del av forskriften.

I forordning (EF) nr. 1924/2006 gjøres følgende endringer:

Innledningsteksten endres og skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon norsk oversettelse av forordning (EF) nr. 1924/2006. Dette er grunnrettsakten. Grunnrettsakten er endret ved forordning (EF) nr. 109/2008 og forordning (EU) nr. 116/2010. Alle endringer av grunnrettsakten samt de endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av grunnrettsakten i samsvar med vedlegg II er innarbeidet nedenfor.

I konsolideringsoversikten tilføyes følgende:

► **M2** Kommissjonsforordning (EU) nr. 116/2010 av 9. februar 2010

I vedlegget skal følgende tilføyes til slutt:

► M2*Kilde til omega-3-fettsyrer*

En påstand om at et næringsmiddel er en kilde til omega-3-fettsyrer, og enhver annen påstand som kan antas å ha samme betydning for forbrukeren, kan framsettes bare dersom produktet inneholder minst 0,3 g alfa-linolen-syre per 100 g og per 100 kcal, eller minst 40 mg eikosapentaensyre og dokosaheksaensyre til sammen per 100 g og per 100 kcal.

Høyt innhold av omega-3-fettsyrer

En påstand om at et næringsmiddel har høyt innhold av omega-3-fettsyrer, og enhver annen påstand som kan antas å ha samme betydning for forbrukeren, kan framsettes bare dersom produktet inneholder minst 0,6 g alfa-linolen-syre per 100 g og per 100 kcal, eller minst 80 mg eikosapentaensyre og dokosaheksaensyre til sammen per 100 g og per 100 kcal.

Høyt innhold av enumettet fett

En påstand om at et næringsmiddel har høyt innhold av enumettet fett, og enhver annen påstand som kan antas å ha samme betydning for forbrukeren, kan framsettes bare dersom minst 45 % av fettsyrene i produktet stammer fra enumettet fett og dersom enumettet fett representerer mer enn 20 % av produktets energiinnhold.

Høyt innhold av flerumettet fett

En påstand om at et næringsmiddel har høyt innhold av flerumettet fett, og enhver annen påstand som kan antas å ha samme betydning for forbrukeren, kan framsettes bare dersom minst 45 % av fettsyrene i produktet stammer fra flerumettet fett og dersom flerumettet fett representerer mer enn 20 % av produktets energiinnhold.

Høyt innhold av umettet fett

En påstand om at et næringsmiddel har høyt innhold av umettet fett, og enhver annen påstand som kan antas å ha samme betydning for forbrukeren, kan framsettes bare dersom minst 70 % av fettsyrene i produktet stammer fra umettet fett og dersom umettet fett representerer mer enn 20 % av produktets energiinnhold.

◀ M2

I avsnittet «Forordninger i pdf» skal innledningsteksten lyde:

Nedenfor gjengis forordning (EF) nr. 1924/2006, forordning (EF) nr. 109/2008 og forordning (EU) nr. 116/2010.

I avsnittet «Forordninger i pdf» legges forordning (EU) nr. 116/2010 inn.

Trykk her for å lese uoffisiell oversettelse av forordningen:

Uoffisiell oversettelse.

27. april Nr. 430 2011

Forskrift om endring i forskrift om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 27. april 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 12, § 15 og § 19.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (forordning (EU) nr. 364/2011). Kunngjort 29. april 2011 kl.15.20.

I

I forskrift 19. juli 2010 nr. 1135 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningsfeltet skal lyde:

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 8.1 nr. 3 (direktiv 90/539/EØF), del 4.2 nr. 71 (vedtak 2003/644/EF), del 4.2 nr. 77 (vedtak 2004/235/EF), del 4.2 nr. 37 (vedtak 95/410/EF sist endret ved vedtak 98/227/EF), innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 798/2008 endret ved forordning (EF) nr. 1291/2008, forordning (EF) nr. 411/2009, forordning (EU) nr. 215/2010, forordning (EU) nr. 241/2010, forordning (EU) nr. 254/2010, forordning (EU) nr. 332/2010, forordning (EU) nr. 925/2010, forordning (EU) nr. 955/2010 og forordning (EU) nr. 364/2011) og (vedtak 2004/432/EF sist endret ved vedtak 2008/772/EF).

I § 2 tilføyes forordning (EU) nr. 364/2011 kronologisk til listen over forordningene.

II

Endringene trer i kraft 1. mai 2011.

Bestemmelsen om endring av sertifikatmodell POU trer i kraft 1. juli 2011.

I forskriftens informasjonsdel, under overskriften «Forordninger» gjøres følgende endringer:

Innledningsteksten skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg I, kapittel I, innledende del nr. 7 forordning (EF) nr. 798/2008. Dette er grunnrettsakten. Grunnrettsakten er endret ved forordning (EF) nr. 1291/2008, forordning (EF) nr. 411/2009, forordning (EU) nr. 215/2010, forordning (EU) nr. 241/2010, forordning (EU) nr. 254/2010, forordning (EU) nr. 332/2010, forordning (EU) nr. 925/2010, forordning (EU) nr. 955/2010 og forordning (EU) nr. 364/2011. Alle endringene av grunnrettsakten, med unntak av endringene som følger av forordning (EU) nr. 364/2011, er innarbeidet i vedlagt konsolidert versjon (dansk utgave).

For å lese forordning (EF) nr. 798/2008 konsolidert til og med endringer gjennomført ved forordning (EU) nr.

955/2010 (dansk utgave) se her:

For å lese forordning (EU) nr. 364/2011 (dansk utgave) se her:

Nåværende liste over forordninger fra og med forordning (EF) nr. 798/2008 til og med forordning (EU) nr. 955/2010 flyttes helt til sist i forskriften.

Liste over tredjestater, områder eller soner skal lyde:

Liste over tredjestater, områder eller soner (jf. forordning (EF) nr. 798/2008 sist endret ved forordning (EU) nr. 364/2011) (dansk utgave):

Overskriften til helsesertifikatene skal lyde:

Helsesertifikater jf. forordning (EF) nr. 798/2008 sist endret ved forordning (EU) nr. 364/2011 (danske oversettelser)

Under overskriften «Sertifikatmodeller for ferskt kjøtt, konsumegg og eggprodukter» erstattes sertifikatmodellen POU med følgende oppdaterte sertifikatmodell POU:

Under overskriften «Sertifikatmodeller for ferskt kjøtt, konsumegg og eggprodukter» erstattes sertifikatmodellen EP med følgende oppdaterte sertifikatmodell EP:

Innledningsteksten til listen over forordninger til sist i forskriften skal lyde:

Nedenfor gjengis forordning (EF) nr. 798/2008, forordning (EF) nr. 1291/2008, forordning (EF) nr. 411/2009, forordning (EU) nr. 215/2010, forordning (EU) nr. 241/2010, forordning (EU) nr. 254/2010, forordning (EU) nr. 332/2010, forordning (EU) nr. 925/2010 og forordning (EU) nr. 955/2010:

28. april Nr. 431 2011

Forskrift om endring i forskrift om hold av pelsdyr

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 28. april 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 10, § 23 og § 24, jf. delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap I. del 9.1 nr. 2 (direktiv 93/119/EF). Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 17. mars 2011 nr. 296 om hold av pelsdyr gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 17. mars 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 6, § 7, § 8, § 10, § 19, § 22, § 23, § 24, § 25 og § 26, jf. delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814 og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 18.

§ 25 sjette ledd før kolon skal lyde:

I følgende tilfeller skal dyrene ha et gulvareal utenom redekasse eller skjul på minst 0,27 m² :

§ 25 sjuende ledd før kolon skal lyde:

I følgende tilfeller skal dyrene ha et gulvareal utenom redekasse eller skjul på minst 0,27 m² pluss minst 0,09 m² for hvert dyr over to:

§ 38 femte ledd annet og tredje punktum skal strykes.

§ 38 siste ledd skal lyde:

Ved avlaving med CO og CO₂ skal dyrene plasseres i innretningen en og en. Det skal sikres at foregående dyr er bevisstløst eller dødt før neste dyr plasseres i innretningen. Dyrene skal forbli i innretningen til de er døde.

§ 44 skal lyde:

I revehus som er bygget før 1. mai 2011, skal

- voksne rever ha et gulvareal på minst 0,8 m² per dyr inntil § 29 sjette ledd første og annet punktum trer i kraft, jf. § 45 tredje ledd bokstav h og fjerde ledd bokstav a
- valper som oppstalles enkeltvis etter § 21 annet ledd, ha et gulvareal på minst 0,8 m² inntil § 29 sjuende ledd bokstav e trer i kraft, jf. § 45 fjerde ledd bokstav b
- tisper med diende valper og valper yngre enn 4 måneder ha tilgang til drikkevann av god kvalitet til enhver tid. Øvrige pelsdyr skal ha tilgang til drikkevann av god kvalitet minst to ganger i døgnet inntil § 10 første ledd bokstav d trer i kraft, jf. § 45 tredje ledd bokstav b
- oppholdsenheten ha en kasse eller annen innretning hvor dyret kan søke skjul. I den kalde årstid skal oppholdsenheten være forsynt med en vinklet levegg dersom det ikke er kasse. Bestemmelsen gjelder inntil § 31 første til fjerde ledd trer i kraft, jf. § 45 tredje ledd bokstav j.

§ 45 tredje ledd skal lyde:

Følgende bestemmelser trer ikke i kraft før 1. januar 2015 for pelsdyrhus og innredning som er bygget før 1. mai 2011:

- a) § 8 første ledd bokstav f om skriftlige rutiner for bruk av fleksible oppstallingssystemer
- b) § 10 første ledd bokstav d om frostfri og automatisk drikkevannsforsyning
- c) § 11 tredje ledd om fleksible oppstallingssystemer
- d) § 11 sjuende ledd om liggehylle til alle avvente dyr, når det gjelder mink
- e) § 17 tredje ledd om tilgang til drikkevann av god kvalitet til enhver tid for samtlige pelsdyr
- f) § 21 annet ledd første punktum om oppstalling av valper to eller flere sammen, når det gjelder for valper av sølvrevtyper eldre enn 4 måneder
- g) § 25 første ledd om adgang til så stor del som mulig av anleggets oppholdsareal og femte ledd siste punktum om tilleggsareal til mink
- h) § 29 sjettede ledd første og annet punktum om minste gulvareal for voksen rev som veier 12 kg eller mer
- i) § 29 første ledd om adgang til så stor del som mulig av anleggets oppholdsareal og sjettede ledd tredje og fjerde punktum om tilleggsareal til rev
- j) § 31 første til fjerde ledd om utforming av skjul til rev.

II

Forskriften trer i kraft 1. mai 2011.

29. april Nr. 432 2011

Forskrift om endring i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskap som skal utføre en flyreise

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 29. april 2011 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 9-1, § 10-42, § 15-3, § 15-4 og § 16-1 og forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskap som skal utføre en flyreise § 3 nr. 3.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66zab (forordning (EF) nr. 474/2006 endret ved forordning (EF) nr. 910/2006, forordning (EF) nr. 1543/2006, forordning (EF) nr. 235/2007, forordning (EF) nr. 787/2007, forordning (EF) nr. 1043/2007, forordning (EF) nr. 1400/2007, forordning (EF) nr. 331/2008, forordning (EF) nr. 715/2008, forordning (EF) nr. 1131/2008, forordning (EF) nr. 298/2009, forordning (EF) nr. 619/2009, forordning (EF) nr. 1144/2009, forordning (EU) nr. 273/2010, forordning (EU) nr. 590/2010, forordning (EU) nr. 791/2010, forordning (EU) nr. 1071/2010 og forordning (EU) nr. 390/2011). Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskap som skal utføre en flyreise gjøres følgende endring:

§ 1 tredje ledd nytt nr. 17 skal lyde:

17. forordning (EU) nr. 390/2011 av 19. april 2011,

II

Endringen trer i kraft straks.

Forordning

Til forskriftens vedheng tilføyes følgende forordning:

Forordning (EU) nr. 390/2011

For å lese forordning (EU) nr. 390/2011 se her:

2. mai Nr. 433 2011

Forskrift om endring i forskrift om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 2. mai 2011 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10-7. Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 18. april 1997 nr. 337 om stønad til høreapparat og tinnitusmaskerer gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Det kan gis stønad til høreapparat til et medlem som har et hørselstap av et slikt omfang at høreapparat er av vesentlig betydning for hørselsfunksjonen.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer.

§ 2 skal lyde:

Etter lov om folketrygd kan det gis stønad til anskaffelse av høreapparat med tilbehør og individuelt tilpassede ørepropper etter bestemmelsene i § 3 – § 8. Til barn under 18 år med høreapparat som krever lang reparasjonstid kan det også gis stønad til å anskaffe reservehøreapparat. Stønad til reservehøreapparat kan også gis dersom det er nødvendig for å kunne skaffe seg eller beholde høvelig arbeid og det er dokumentert at det ikke finnes et høreapparat på markedet som kan dekke både dagliglivets og arbeidslivets behov.

I tillegg gis det stønad til

- a) inntil 3 batterier til hvert høreapparat. Det ytes ikke stønad til ytterligere anskaffelse av batterier. Dette gjelder også ved yrkesskade/yrkessykdom.
- b) legeundersøkelse etter bestemmelsene i § 9 og
- c) reiseutgifter etter bestemmelsene i § 10.
- d) nødvendige utgifter til reparasjon av høreapparater som det er gitt stønad til etter denne forskriften. For barn under 18 år dekkes også utgifter til service.

Utgifter til reparasjon av skader som skyldes skjødesløs behandling dekkes ikke. Dette gjelder likevel ikke for skader som skyldes barns normale aktiviteter.

§ 3 skal lyde:

1. Det gis stønad til gjenanskaffelse av høreapparat når det er gått minst 6 år siden medlemmet fikk stønad til høreapparat, og
 - a) høreapparatet ikke lenger fungerer tilfredsstillende og det ikke er regningssvarende å reparere det, eller
 - b) utprøving av nytt høreapparat har vist at dette gir medlemmet en vesentlig bedre hørselsfunksjon.
2. Det kan gis stønad til gjenanskaffelse selv om det ikke har gått 6 år når
 - a) hørselstapet har endret seg slik at et nytt høreapparat med andre tekniske egenskaper kan gi en vesentlig bedre hørselsfunksjon, eller
 - b) det er kommet en ny type høreapparat på markedet som kan avhjelpe hørselstapet på en vesentlig bedre måte, eller
 - c) medlemmet på grunn av vesentlig endring i funksjonsevnen ikke lenger er i stand til å betjene høreapparatet.
3. Dersom medlemmet er under 18 år og har mistet eller ødelagt høreapparatet under lek eller annen aktivitet som er normal for alderen, kan det gis stønad til et nytt høreapparat selv om det ikke er gått 6 år siden medlemmet sist fikk stønad til høreapparat.

§ 4 skal lyde:**§ 4. Søknad om stønad til høreapparat**

1. Det er et vilkår for å få stønad til høreapparat og ørepropp at det foreligger søknad om stønad fra hørselssentral eller fra avtalespesialist som fyller de krav og vilkår som er nevnt i § 5. Avtalespesialisten må ha skriftlig avtale med det regionale helseforetaket om å formidle og tilpasse høreapparat og tinnitusmaskerer. Søknad om stønad skrives på blankett fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Søknad om stønad sendes Arbeids- og velferdsetaten etter forutgående undersøkelse av den hørselshemmede og tilpasning av høreapparatet.
2. Det kan bare gis stønad til høreapparat som omfattes av leverings- og prisavtale som nevnt i § 6. Unntaksvis kan det søkes om dispensasjon til å anskaffe en ny apparattype som det ikke er inngått avtale om, når dette er helt nødvendig for å oppnå et ønskelig resultat.
3. En avtalespesialist, lege eller andre profesjonsutøvere i høreapparatformidlingen kan ikke formidle høreapparat som er levert av et firma som avtalespesialisten, legen eller profesjonsutøveren eller noen av deres nærmeste pårørende har økonomiske interesser i.

§ 6 skal lyde:

Arbeids- og velferdsdirektoratet inngår avtaler med leverandører om levering av og priser på høreapparater med tilbehør som det gis stønad til. Avtalene omfatter også levering av og pris på reparasjon. Avtaler inngås på grunnlag av regelverket for offentlige anskaffelser for så mange apparattyper som er nødvendig for å dekke det antatte behovet i avtaleperioden.

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal videre inngå avtaler med leverandører av generiske ørepropper om levering av og priser på generiske ørepropper.

§ 7 skal lyde:**§ 7. Eiendomsforhold**

Høreapparat som det er gitt stønad til er medlemmets eiendom.

§ 8 skal lyde:

Etter lov om folketrygd kan det gis stønad etter avtalte priser for:

- a) Høreapparat med tilbehør og individuelt tilpassede ørepropper som er søkt om i samsvar med denne forskriften. Det kan gis stønad med opptil 3 900 kroner for analogt høreapparat uten propp og 4 230 kroner for analogt høreapparat med propp.

Stønad til digitalt høreapparat kan gis med opptil 6 190 kroner. Stønadsgrensen for digitalt høreapparat kan ikke fravikes.

Til barn under 18 år og ved hørselstap som skyldes godkjent yrkesskade gis det stønad til full dekning av nødvendige utgifter til hensiktsmessig analogt eller digitalt høreapparat uten hensyn til stønadsgrensen e.

b) Reparasjon av høreapparat ved verksted.

For høreapparater utlevert til barn under 18 år kan det gis en servicegodtgjørelse for apparatservice hos lokal forhandler eller hørselssentral.

Arbeids- og velferdsetatens forhåndsgaranti skal foreligge før høreapparatet utleveres. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan gjøre unntak fra dette.

§ 9 skal lyde:

Utgifter til nødvendig legeundersøkelse i forbindelse med anskaffelse av høreapparat dekkes etter refusjonstakstene, se forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.

Egenandel ved legeundersøkelse dekkes hvis lidelsen skyldes yrkesskade eller krigsskade, se folketrygdloven § 5–25 og lovene om krigspensjonering.

§ 10 skal lyde:

Hvis et medlem må reise til lege eller hørselssentral i forbindelse med formidling av høreapparat, dekkes reiseutgiftene gjennom folketrygden etter regler og takster fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

§ 11 skal lyde:

Arbeids- og velferdsdirektoratet gir retningslinjer for den praktiske gjennomføringen av denne forskriften og for oppgjør.

§ 12 skal lyde:

Til et medlem som er tinnitusrammet, kan det gis stønad til tinnitusmaskerer.

Stønad til tinnitusmaskerer kan ytes med opptil 3 550 kroner. Stønadsgrensen kan fravikes hvis et dyrere apparat er nødvendig av medisinske grunner.

§ 2 – § 11 gjelder tilsvarende.

II

Endringene trer i kraft straks.

2. mai Nr. 434 2011

Forskrift om endring i forskrift om ekstraksjonsmidler til fremstilling av næringsmidler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 2. mai 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 16 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII punkt 54zzzzi. Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1380 om ekstraksjonsmidler til fremstilling av næringsmidler gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen punkt 54zzzzi settes direktiv 2010/59/EU inn som en endring av direktiv 2009/32/EF.

§ 1 skal lyde:

Denne forskrift omfatter ekstraksjonsmidler bestemt til bruk ved fremstilling av næringsmidler eller næringsmiddelingsredienser.

Forskriften omfatter ikke ekstraksjonsmidler bestemt til bruk ved fremstilling av tilsetningsstoffer eller vitaminer og andre næringsstoffer, som skal tilsettes næringsmidler, med mindre disse er oppført i vedlegg I–III til denne forskrift.

Forskriften innskrenker ikke mer detaljerte eller omfattende bestemmelser om farlige stoffer og preparater.

§ 2 nr. 1 skal lyde:

oppløsningsmiddel: ethvert stoff som kan løse opp næringsmidler eller enhver bestanddel som inngår i et næringsmiddel, herunder ethvert forurensende stoff som finnes i eller på det aktuelle næringsmiddel.

I vedlegg II Ekstraksjonsmidler med spesifiserte bruksområder innsettes:

<i>Navn</i>	<i>Bruksområde</i>	<i>Maksimal grenseverdier</i>
	<i>(kortfattet beskrivelse</i>	<i>for restmengder i</i>
	<i>av ekstraksjonen)</i>	<i>næringsmiddel eller</i>
		<i>næringsmiddelingsredienser</i>
Dimetyleter	Brukt til avfetting av animalske proteiner	0,009 mg/kg protein

I vedlegg III Ekstraksjonsmidler med spesifiserte bruksområder slettes Isobutan.

For Diklormetan endres den maksimale grenseverdien fra 0,1 mg/kg til 0,02 mg/kg.

Metanol innsettes med en grenseverdi på 1,5 mg/kg.

2-Propanol innsettes med en grenseverdi på 1 mg/kg.

II

Endringene trer i kraft straks.

2. mai Nr. 435 2011

Forskrift om endring i forskrift om tilsetningsstoffer til næringsmidler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 2. mai 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 16 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzy. Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1378 om tilsetningsstoffer til næringsmidler gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningene skal lyde som følgende:

EØS-avtalens vedlegg II kap. XII nr. 16 (direktiv 78/663/EØF), nr. 46 (direktiv 89/107/EØF), nr. 46b (direktiv 95/45/EF endret ved direktiv 1999/75/EF, direktiv 2001/50/EF, direktiv 2004/47/EF og direktiv 2006/33/EF), nr. 54z (direktiv 94/35/EF endret ved direktiv 96/83/EF og direktiv 2003/115/EF), nr. 54za (direktiv 94/36/EF), nr. 54zb (direktiv 95/2/EF endret ved direktiv 96/85/EF, direktiv 98/72/EF, direktiv 2001/5/EF, 2003/52/EF og direktiv 2003/114/EF), nr. 54zzzg (direktiv 2008/84/EF endret ved direktiv 2009/10/EF) og nr. 54zzzy (direktiv 2008/60/EF endret ved direktiv 2010/37/EU).

§ 4 skal lyde:

Tilsetningsstoffer som er omfattet av EØS-avtalens vedlegg II kap. XII nr. 16 (direktiv 78/663/EØF), nr. 46b (direktiv 95/45/EF endret ved direktiv 1999/75/EF, direktiv 2001/50/EF, direktiv 2004/47/EF, direktiv 2006/33/EF og direktiv 2008/60/EF), nr. 54zzzy (direktiv 2008/60/EF), nr. 54zzzzg (2008/84/EF endret ved direktiv 2009/10/EF) og nr. 54zzzy (direktiv 2008/60/EF endret ved direktiv 2010/37/EU) skal oppfylle de krav til renhet og identitet som er angitt der. Øvrige tilsetningsstoffer skal oppfylle krav i henhold til FAO/WHOs spesifikasjoner.

II

Endringene trer i kraft straks.

2. mai Nr. 436 2011

Forskrift om endring i forskrift om beskyttelse av produktbetegnelsen Ringerikserter som beskyttet opprinnelsesbetegnelse

Heimel: Fastsatt av Mattilsynet 2. mai 2011 med heimel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 30 jf. forskrift 5. juli 2002 nr. 698 om beskyttelse av opprinnelsesbetegnelser, geografiske betegnelser og betegnelser for tradisjonelt særpreg på næringsmidler § 15, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 819 om beskyttelse av produktbetegnelsen Ringerikserter som beskyttet opprinnelsesbetegnelse gjøres følgende endringer:

§ 3 nr. 3 fjerde ledd oppheves.

§ 3 nr. 3 sjette ledd oppheves.

II

Endringene trer i kraft straks.

2. mai Nr. 437 2011

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2011

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 2. mai 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12, § 16, § 22, § 27, § 36, § 37 og § 39 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21 jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 3. mai 2011 kl.14.30.

I

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1756 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2011 gjøres følgende endringer:

§ 20 andre ledd (nytt) skal lyde:

Det er stopp i fisket på maksimalkvoter fra torsdag 5. mai kl. 24 for fartøy i åpen gruppe. Fra dette tidspunktet kan fisket fortsette innenfor garanterte kvanta.

Gjeldende § 20 andre til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

II

Denne forskrift trer i kraft straks.

3. mai Nr. 438 2011**Forskrift om endring i forskrift om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 3. mai 2011 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1–4 og § 4–1. Kunngjort 3. mai 2011 kl. 14.30.

I

I forskrift 30. mars 2007 nr. 366 om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser gjøres følgende endringer:

§ 2 annet punktum skal lyde:

Med arbeid som utføres på bygge- og anleggsplasser, jf. byggherreforskriften § 2, jf. § 4, menes:

1. oppføring av bygninger
2. innrednings-, utsmykkings- og installasjonsarbeid
3. montering og demontering av prefabrikkerte elementer
4. riving, demontering, ombygging og istandsetting
5. sanering og vedlikehold
6. alminnelig anleggsvirksomhet
7. graving, sprengning og annet grunnarbeid
8. annet arbeid som utføres i tilknytning til bygge- eller anleggsarbeid.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Vilkår for utstedelse av id-kort i bygge- og anleggsbransjen

Det er et vilkår for utstedelse av id-kort at pålagt registreringsplikt til ett eller flere av følgende offentlige registre er oppfylt:

- Enhetsregisteret
- Det sentrale folkeregister
- Merverdiavgiftsregisteret
- Arbeidstaker- og arbeidsgiverregisteret
- Rapporteringsplikten etter likningsloven § 6–10.

Bemanningsforetak, jf. forskrift 4. juni 2008 nr. 541 om bemanningsforetak § 1, som driver utleie av arbeidstakere innenfor denne forskriftens virkeområde, skal i tillegg være registrert i Arbeidstilsynets register over bemanningsforetak.

Nåværende § 3 blir § 4. Annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

Nåværende § 4 blir § 7.

Nåværende § 5 blir § 8. Annet ledd annet punktum skal lyde:

Arbeidstilsynet, Petroleumsstilsynet og skattemyndighetene kan inndra id-kort som er ugyldige fordi gyldighetsperioden er utløpt eller fordi arbeidsforholdet/virksomheten er opphørt. Inndratte kort skal innleveres til kortutsteder for makulering.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Kortutsteders plikter

Departementet er å anse som behandlingsansvarlig i henhold til personopplysningsloven § 2 nr. 4. Ved utstedelsen av id-kort opptrer kortutsteder på vegne av departementet.

Kortutsteder skal påse at vilkårene for å utstede id-kort er oppfylt før kort utstedes, herunder foreta identitetskontroll av arbeidstaker.

Kortutsteder skal opprette og føre et register over godkjente bestillere.
Kortutsteder skal opprette og føre et register over alle utstedte kort, med tilhørende data.

Nåværende § 6 blir § 5. Annet ledd skal lyde:

Ved opphold på bygge- og anleggsplasser skal id-kortet bæres godt synlig og skal på oppfordring vises til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, skattemyndighetene, verneombud, koordinator for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø og bedrift med ansvar for samordning av vernetiltak etter arbeidsmiljøloven § 2–2.

Nåværende § 7 blir § 9.

Nåværende § 8 blir § 10.

Nåværende § 9 blir § 11.

II

Forskriften gjelder fra 1. juni 2011, med unntak av § 3 andre ledd som trer i kraft 1. juli 2011.

1. jan. Nr. 450 2011

Forskrift om endring i forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 1. januar 2011 med hjemmel i stortingsvedtak 25. november 2010 nr. 1536 om toll for budsjetterminen 2011 (kap. 5511 post 70 og 71), jf. delegeringsvedtak 14. januar 2010 nr. 21. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 16. desember 2010 nr. 1698 om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen gjøres følgende endringer:

For å lese tolltariffen 2011, se her:

For å lese oversikt over endringer innarbeidet i tolltariffen gjeldende fra 1. januar 2011, se her:

II

Tolltariffen gjelder fra 1. januar 2011 til 31. desember 2011.

28. mars Nr. 451 2011

Forskrift om eksamen på Krigsskolen

Hjemmel: Fastsatt av skolesjefen på Krigsskolen 28. mars 2011 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–9 syvende ledd og forskrift 16. desember 2005 nr. 1575 om delvis innlemming av Forsvarets høyskoler under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for utdanningen på Krigsskolen. Forskriften omfatter alle eksamener, prøver, bedømmelser, vurderinger og lignende innenfor alle fag, emner, delemner og kurs når resultatet fremgår på eller inngår som beregningsgrunnlag for karakterutskrift eller vitnemål for utdanningene på KS eller deler av dem.

Bestemmelser om vilkår for å få gå opp til eksamen, § 8, og om rett til å få fortsette i studiet, § 12, gjelder også for obligatoriske oppgaver (arbeidskrav) som er forutsetning for å kunne gå opp til eksamen/deleksamen.

Eksamen i emner/fag som ikke inngår i bachelorgrader eller annen utdanning på dette nivået, reguleres av Tjenestereglement for Forsvaret, Utdanning av befal (Tff kl 4). Karakteren i militært forhold kommer i tillegg til karakterene som inngår i utdanningen, og bestått militært forhold er en forutsetning for å få fullstendig vitnemål for fullført og bestått utdanning og ev. bachelorgraden.

Denne forskriften gjelder i tillegg til lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) med virkning fra 1. august 2005 med senere endringer og i tillegg til bestemmelser om eksamen og vurdering i rammeplaner og fag- og studieplaner for studiene på Krigsskolen.

Spesielle bestemmelser om eksamen i Tff kl 4 kapittel 11 gjelder ikke.

Der det ikke er fullt samsvar mellom Forsvarets reglementer og universitets- og høyskoleloven (UH-loven), skal intensjonen i UH-loven følges på områder som fremgår av forskrift 16. desember 2005 nr. 1575 om delvis innlemming av Forsvarets høyskoler under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven). På samme måte skal bestemmelser om eksamen og sensur i nasjonale rammeplaner for studier på Krigsskolen gå foran bestemmelser i denne forskriften.

Forskriften gjelder ikke for eksamener som Krigsskolens kadetter tar ved andre høyskoler. I slike tilfeller gjelder vedkommende høyskoles eksamensbestemmelser.

§ 2. Definisjoner

1. Eksamen

Med eksamen menes i denne forskriften skriftlig og/eller muntlig prøve i et emne eller en del av et emne, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av egenferdighet, innlevert rapport om utført laboratorie- eller prosjektarbeid eller annet selvstendig arbeid, f.eks. bacheloroppgave, som inngår i sluttvurderingen av et emne, og som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemålet.

Begrepet skriftlig eksamen omfatter også eksamener der det benyttes datamaskin.

2. Ordinær eksamen

er den første eksamenen som holdes i et emne eller del av emne.

3. Utsatt eksamen

Eksamen for kandidater som hadde gyldig fravær ved siste ordinære eksamen.

4. Ny eksamen

Eksamen for kandidater som ikke bestod ved siste ordinære eksamen (kontinuasjon). Ny eksamen skal tas samtidig som det arrangeres utsatt eksamen.

5. Deleksamen

Noen emner omfatter deleksamener som er fastsatt i fagplanen. Karakteren i emnet blir fastsatt på grunnlag av karakterene i deleksamenene. Opplysninger om hvordan slike sammensatte karakterer beregnes, skal gå klart frem av fagplanen eller studieplanen.

6. Obligatoriske oppgaver

Det kan gis forskjellige oppgaver eller prøver i tillegg til dem som har innflytelse på endelige karakterer på vitnemålet. Det kan være, obligatoriske innleveringer, forprøver, prøveeksamener, tentamener og andre betegnelser. Slike oppgaver/vurderingsordninger skal omtales i fagplanen senest fra studieårets begynnelse hvis resultatet også kan være avgjørende for kandidatens adgang til å gå opp til ordinær eksamen.

7. Rammeplan

er planer for studier der overordnet myndighet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet i studiene. Studiene er nærmere konkretisert i en fagplan.

8. Fagplan

er en helhetlig beskrivelse av et studieprogram ved en høyskole og gjelder studier med rammeplaner. Med utgangspunkt i en godkjent rammeplan gir fagplanen en nærmere konkretisering av faglig innhold i alle emnene i et studieprogram og beskriver organiseringen av studiet, studieprogresjon, arbeids- og undervisningsformer, eventuelle praksisformer og forholdet mellom teori og praksis, vurderingsordningene og pensumlitteratur.

9. Emnebeskrivelse

er betegnelsen på den detaljerte delen av en fagplan som gjelder ett avsluttende emne. Emnebeskrivelsen er en konkretisering av emnet, og den gir opplysninger om emnets mål, innhold, arbeids- og undervisningsformer, arbeidskrav og om eksamens-/vurderingsordningen i emnet. Hvis det er flere deleksamener i et emne, skal den innbyrdes vektningen eller sammenhengen mellom deleksamenene oppgis. Pensumlitteratur skal oppgis.

10. Kadett

er en person som er tatt opp gjennom konkurranse på grunnlag av opptaksforskriftene, og som deltar i undervisningen på heltid i hele eller bestemte deler av et studieprogram.

11. Studiepoeng

Omfanget av et fag, emne eller kurs i universitets- og høyskolesystemet måles i studiepoeng. 60 studiepoeng tilsvarer ett års normal arbeidsinnsats på heltid for en kadett.

12. Kandidatnummer

Alle kandidatene som er meldt opp til en eksamen, får tildelt et kandidatnummer. Kandidatnummeret tildeles før eksamensoppgaven deles ut. Kandidatene får nytt kandidatnummer til hver eksamen. Nummeret er tilfeldig valgt og bestemt før eksamen.

13. Eksamensråd

Eksamensrådet behandler spørsmål om eksamen, sensur og klager hvor løsningen ikke følger direkte av denne forskriften, og saker som gjelder fusk, jf. § 6b.

Eksamensrådet består av NK (leder), dekanus, sjef Kadettavdelingen, tillitsvalgt for kadettene og tiltredende medlemmer etter behov. Studieadministrasjonen holder sekretær.

14. Skoleråd

Skolerådet er et rådgivende organ for skolesjefen i saker som angår studiet generelt og andre forhold knyttet til undervisning av kadetter. Rådet skal behandle saker om krav til godkjent utdanning, disiplinære forhold, vurdering av frabeordring (relegering) og andre spørsmål som skolesjefen forelegger rådet.

Skolerådet består av sjef Kadettavdeling (leder), dekanus, seksjonssjefer, sjef for personellkontoret på KS, tillitsvalgt for kadettene og tiltredende medlemmer etter behov.

15. Fusk

Som fusk regnes blant annet all bruk av hjelpemidler – elektroniske og andre – som ikke er oppgitt som tillatte hjelpemidler, og forsøk på samarbeid med andre personer eller forsøk på å få opplysninger fra andre personer når slikt samarbeid ikke er angitt som eksamensform. Det regnes også som fusk å benytte stoff som helt eller delvis er kopi, utdrag eller avskrift av andres publiserte eller upubliserte arbeider som f.eks. bøker, artikler, prosjekter, eksamensbesvarelser, oppgaver eller lignende, også inkludert arbeider lagt ut på Internett, uten å angi kilder som nedenfor. Når større eller mindre deler av oppgaven bygger på andres eller egne tidligere arbeider, skal kildene oppgis.

Når kandidatene har tilgang til kilder, skal de gi fullstendige og korrekt angitte referanser til alle kilder og annen litteratur som er benyttet.

§ 3. Beskrivelse av eksamen

Eksamen, deleksamen, prosjektoppgaver, skriftlige innleveringer og lignende som har innflytelse på karakterer på vitnemålet (heretter omtalt som eksamen), skal fremgå av fagplanen. En eksamen kan omfatte ett eller flere delemner slik det er beskrevet i fagplanen. Bruk av gradert karaktereskala (f.eks. bokstavkarakterer) eller karakterene bestått eller ikke bestått, omfang målt i studiepoeng og hvordan eksamenen inngår i karakteren på vitnemålet, skal beskrives.

Eksamen omfatter alt pensum som inngår i emnet på eksamenstidspunktet – også fra tidligere semestre – hvis ikke annet fremgår av fagplanen.

Følgende opplysninger må gis senest 2 uker før eksamensperioden begynner eller 2 uker før eksamensdagen (gjelder eksamensdager utenom eksamensperioder):

- eksamensform (skriftlig, muntlig, praktisk, ev. kombinasjon av flere eksamensformer)
- varighet av skriftlig eksamen
- tillatelse til å bruke hjelpemidler, i tilfelle hvilke.

Ved utsatt eller ny eksamen kan høyskolen unntaksvis benytte annen eksamensform enn ved ordinær eksamen.

Ved gruppeeksamener kan det fastsettes at karakterene skal gis individuelt på grunnlag av resultatet av gruppeeksamenen justert med resultatet etter individuell eksamen. Slike ordninger må fremgå av fagplanen.

§ 4. Oppmelding til eksamen

Kandidatene blir kollektivt oppmeldt til ordinær eksamen i obligatoriske emner. Oppmelding til utsatt eksamen (§ 2 pkt. 3) og ny eksamen (kontinuasjon) (§ 2 pkt. 4) skjer automatisk første gang med mindre kandidaten skriftlig søker om utsettelse. Ved stryk etter annet forsøk vises det til § 12 Rett til å fortsette studiet. Hvis skolesjefens avgjørelse etter behandlingen i skoleråd medfører at kandidaten får et nytt forsøk, avtaler kandidaten oppmelding med studieadministrasjonen. Kandidatene har selv ansvaret for at de er meldt opp til eksamen i alle andre tilfeller enn ordinær eksamen og første gangs ny eller utsatt eksamen.

§ 5. Tidspunkt for eksamen

Eksamensperioden fastsettes ved semesterstart. Eksamensdatoer fastsettes senest en måned før eksamen.

§ 6. Gjennomføring av skriftlig eksamen

På skriftlige eksamensoppgaver skal følgende opplysninger alltid angis: emnets/delemnets navn og eventuelt nummer/emnekode, eksamensdato, varigheten av eksamen og hvilke hjelpemidler kandidatene kan ha ved eksamen. Dette skal være i samsvar med det som står i emnebeskrivelsen.

Kandidatene skal møte senest 30 min før eksamen begynner. Da får de tildelt plass av eksamensvakten.

Eksamenstiden (angitt antall klokketimer) begynner når alle kandidatene har fått sine oppgaver. Etter at eksamen er begynt, kan kandidatene bare forlate plassen med tillatelse fra og i følge med en eksamensvakt. Det er ikke anledning til å forlate plassen før tidligst 1 time etter at eksamen er begynt.

Kandidater som møter mindre enn én time for sent, dvs. før noen kan ha forlatt eksamenslokalet, kan vanligvis få adgang til eksamen. De må likevel levere når eksamenstiden utløper.

Ved alle skriftlige eksamener skal det utleveres kandidatnummer.

Ved vanlig skriftlig eksamen skal kandidatene føre kandidatnummeret på alle svararkene.

Det er bare tillatt å bruke godkjent eksamenspapir som er utlevert i eksamenslokalet. Krigsskolen bruker blankettsett som gir tre eksemplarer av besvarelsen. Besvarelsene føres med penn som gir tydelige gjennomslag til kopiarkene. Kandidatene har ansvar for at også gjenpartene er tydelige.

Det skal også leveres ut kladdemark.

Bare besvarelse levert på ordinære eksamensark sensureres. Kladdemarkene skal ikke leveres inn.

Når en kandidat er ferdig, gir han/hun tegn til eksamensvakten som samler inn besvarelsen.

§ 6b. Fusk eller forsøk på fusk under eksamen

Eksamenskandidater på Krigsskolen skal bekrefte at de er innforstått med hva Krigsskolen mener med fusk, ved å undertegne skjemaet «egenerklæring om fusk» før de kan gå opp til eksamen første gang.

Hvis eksamensvaktene oppdager fusk eller forsøk på fusk, skal de beslaglegge det (et eller flere hjelpemidler) som kan bety at kandidaten har fusket. Eksamensvakten skal notere hva som har skjedd. Kandidaten har likevel adgang til å fortsette eksamen.

Hvis det er tvil om fusk har forekommet, skal eksamenrådet behandle saken. Hvis fusk utvilsomt har forekommet, blir saken behandlet i skoleråd umiddelbart.

§ 7. Hjelpemidler til eksamen

Skriftlig eksamen gjennomføres uten hjelpemidler hvis ikke annet fremgår av emnebeskrivelsen. Det kan også komme informasjon om hjelpemidler senest to – 2 – uker før eksamen. Hvis ikke alle skriftlige hjelpemidler er tillatt, skal det fremgå hvilke hjelpemidler som er tillatt. Kandidatene har selv ansvar for å ta med hjelpemidler.

Hjelpemidler som deles ut sammen med eksamensoppgaven, benyttes uavhengig av slik informasjon.

§ 8. Vilkår for å få gå opp til eksamen

Kadetter som ikke har levert eller av andre grunner ikke fått godkjent obligatoriske innleveringer (arbeidskrav) der krav om godkjenning er fastsatt i fagplanen – med antall og leveringsfrister spesifisert av faglæreren senest 1. september i høstsemesteret eller 1. februar i vårsemesteret, får ikke adgang til å gå opp til eksamen i emnet. Hvis kandidaten ut fra normal studieprogresjon skulle ha tatt eksamen, regnes dette likevel som første forsøk med strykkarakter som resultat. Ny eksamen (kontinuasjon) regnes som annet (normalt siste) forsøk, jf. § 12 om retten til å fortsette studiet.

§ 9. Sensur

I alle emner kan det engasjeres en ekstern sensor. Ved ny sensurering etter klage, jf. § 5–2 og § 5–3 i lov om universiteter og høyskoler, benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern.

§ 10. Karakterer

Endelig karakter i emner som ut fra fagplanen skal på vitnemålet, fastsettes på grunnlag av eksamener, deleksamener og/eller andre vurderingsordninger slik fagplanen angir.

Skalaer: § 3–9 (6) i lov om universiteter og høyskoler gjelder. Fagplanen angir for hver eksamen om «bestått/ikke bestått» eller gradert skala skal brukes.

§ 11. Kunngjøring av eksamensresultater

Tid for kunngjøring av eksamensresultatene skal fastsettes på forhånd. Kunngjøringen skjer elektronisk eller ved oppslag på fastsatt sted. Karakterlistene skal være anonymisert ved bruk av kandidatnummer. Kandidatene må selv gjøre seg kjent med resultatet.

De som ikke har bestått, får informasjon om tid for ny eksamen (kontinuasjon) av studieadministrasjonen. Ved 2. gangs stryk får kandidatene opplysninger om behandling i skoleråd (se § 12).

Samme prosedyre gjelder ved deleksamener som inngår i – eller forutsettes bestått forut for – eksamen som gir karakter på vitnemålet.

§ 12. Rett til å fortsette studiet

Kadetter som har strøket i mer enn to eksamener, skal normalt relegeres. Dette gjelder hele studiet sett under ett. Saken behandles i skoleråd ved tredje stryk. Det regnes som tre stryk selv om kadetten har bestått de to første ikke-beståtte eksamenene ved ny prøve (kontinuasjon). Om frabeordning: se Tff kl 4.

For kandidater som har hatt lovlig fravær, eller som ikke har bestått ved siste ordinære eksamen i et emne, arrangeres det utsatt og ny eksamen i emnet (kontinuasjonseksamen).

Det er normalt ikke anledning til å fremstille seg til samme eksamen/deleksamen i et emne mer enn to ganger.

Kandidater som stryker på bacheloroppgaven, må levere på ny etter at eksamenrådet har fastsatt ny frist. Kandidater som ikke leverer bacheloroppgaven til ny fastsatt frist, har ikke bestått Krigsskolen.

I siste semester er det bare én ny/utsatt eksamen etter ordinær eksamen.

§ 13. Særordninger

Kadetter som har behov for særordninger ved eksamen, kan søke studieadministrasjonen om spesiell tilrettelegging eller forlenget tid. Kadetter som har et varig behov, må søke snarest etter studiestart. Når behovet har oppstått akutt, må kadetten søke raskest mulig. Legeerklæring eller unntaksvis annen relevant dokumentasjon må legges frem.

Ordningen gjelder normalt ikke muntlige prøver og heller ikke ved gruppeeksamener, hjemmeeksamener eller prosjektoppgaver.

Tilleggstid kan gis med inntil 25 %, maksimum en time.

§ 14. Sykdom under eksamen

Kandidater som er forhindret fra å ta eksamen pga. sykdom, skal levere legeerklæring umiddelbart.

§ 15. Vitnemål

Etter fullført og bestått utdanning skal kandidatene få tildelt vitnemål med karakterer for hele utdanningen på fastsatt blankett. Kandidatene får også vitnemålsvedlegg i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 3–11 (1).

På vitnemålet skal antall studiepoeng og oppnådd eksamenskarakter fremgå for hvert emne, og det skal stå hvilket semester eksamen ble avlagt i. Valgfag, fordypningsemner og tittelen på bacheloroppgaven skal også føres på vitnemålet.

Karakteren i militært forhold skal føres på vitnemålet.

Vedlegg til vitnemålet viser også hvilke obligatoriske kurs og øvelser kadettene har gjennomført, og som er forutsatt godkjent før kadettene oppnår bachelorgraden.

Når en kadett har fått fritak for et emne, skal grunnen til fritaket fremgå av vitnemålet.

Kadetter som avbryter sin utdanning ved høyskolen eller som blir relegert, har bare rett til å få utskrift av eksamensprotokollen for emner som er fullført og bestått.

§ 16. Begrunnelse for og klage på karakterfastsetting

Kandidatene har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må et eventuelt krav om begrunnelse fremsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremmes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, og aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort. Når karakteren er kunngjort elektronisk og kandidatene har mulighet til å be om begrunnelse elektronisk, må kravet om begrunnelse fremsettes innen en uke, jf. lov om universiteter og høyskoler § 5–3 (1).

En kandidat kan klage skriftlig på karakteren for sine egne prestasjoner senest tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort eller senest tre uker etter at begrunnelsen er gitt. Klagen sendes til Krigsskolen ved skolesjefen. Besvarelsen sensureres på nytt, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3–9 (5). Endring kan skje til gunst eller ugunst for klageren.

Bedømmelse av muntlig eksamen, praktisk prøve eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Formelle feil ved gjennomføringen av muntlig eller praktisk eksamen kan likevel påklages, se § 19.

Klage som gjelder gruppeeksamen, kan bare fremmes hvis hele gruppen samtykker i det. Klagen skal være undertegnet av alle i gruppen. Ev. endret karakter gjelder hele gruppen.

§ 17. Klage på karakterfastsetting av delprøver/deleksamener

På deleksamener der karakteren blir formelt kunngjort på samme måten som ved eksamener som teller i sin helhet på vitnemålet, kan karakteren påklages, jf. universitets- og høyskoleloven § 5–3. Klageadgangen gjelder ikke vurderingen av obligatoriske innleveringsoppgaver og andre former for vurdering som ikke direkte utgjør deler av karakterer på vitnemålet.

§ 18. Adgang til å forbedre karakteren

Kadettene har adgang til å gå opp på nytt selv om en eksamen er bestått. De kan bare gå opp ved neste ordinære eksamen. Krigsskolen tar forbehold om at ved endret eller justert fagplan gis det ikke adgang til å ta eksamen på nytt. Etter fullført treårig studieprogram gis det ikke adgang til å forbedre karakterer. Siste forsøk teller.

§ 19. Klage over formelle feil ved eksamen

Den som har vært oppe til eksamen, kan klage skriftlig over formelle feil innen tre uker etter at vedkommende er eller burde ha vært kjent med det forholdet som ligger til grunn for klagen. Klage over formelle feil ved eksamen skal være begrunnet og stiles til Krigsskolen ved skolesjefen. Eksamensrådet vurderer spørsmålet om hvorvidt det som oppgis som formelle feil, kan ha påvirket prestasjonen under eksamen eller sensuren av prestasjonen for kandidaten som klaget.

Hvis eksamensrådet ikke kan se at forholdet har hatt betydning for resultatet, kan klagen avvises.

Hvis eksamensrådet tar klagen til følge, kan eksamensrådet beslutte å gi ny eksamen eller ny sensur på samme prøven. KS' eksamensråd må i tilfelle vurdere hvorvidt feilen kan ha hatt betydning for hele kullet. Sensuren eller eksamensforsøket annulleres i tilfelle for hele kullet.

§ 20. Overprøving av eksamensforskriftene

Forhold som ikke dekkes direkte av denne forskriften eller lover og reglementer som det henvises til, og spørsmål om dispensasjon fra forskriften behandles av eksamensrådet.

§ 21. Utfyllende bestemmelser

Krigsskolen kan fastsette utfyllende bestemmelser, instruksjer og rutinebeskrivelser.

§ 22. Endringer i forskriftene

Endringer i forskriftene vedtas av skolesjefen. Endringer som følger av endringer i lover, forskrifter og reglementer, gjelder uavhengig av slikt vedtak.

§ 23. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. august 2011 og gjelder fra og med studieåret 2011–2012.

Tidligere forskrift 9. mai 2007 nr. 512 om eksamen på Krigsskolen, oppheves samtidig.

29. april Nr. 452 2011**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2011**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 29. april 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 12 og forskrift 20. desember 2010 nr. 1778 om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2011 § 10 tredje ledd. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1778 om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2011 gjøres følgende endringer:

§ 5 første og andre ledd (endret) skal lyde:

Fartøy med torsketråltillatelse og som er registrert som fabrikktrålere kan maksimalt fiske og lande inntil 1 400 tonn.

Fartøy med torsketråltillatelse som er registrert som ferskfisk- og rundfrystrålere eller småtrålere kan maksimalt fiske og lande inntil 1 000 tonn.

§ 6 første ledd (endret) skal lyde:

Fartøy med seitråltillatelse med kvotefaktor 1,00 kan maksimalt fiske og lande inntil 1 000 tonn.

II

Denne forskrift trer i kraft straks.

3. mai Nr. 453 2011**Forskrift om endring i forskrift om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 3. mai 2011 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd, § 16 og § 17 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. II (forordning (EU) nr. 104/2010, forordning (EU) nr. 107/2010, forordning (EU) nr. 277/2010, forordning (EU) nr. 327/2010, forordning (EU) nr. 333/2010, forordning (EU) nr. 334/2010, forordning (EU) nr. 335/2010, forordning (EU) nr. 348/2010, forordning (EU) nr. 349/2010 og forordning (EU) nr. 350/2010). Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 12. april 2005 nr. 319 om tilsetningsstoffer til bruk i fôrvarer gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen slettes følgende:

forordning (EF) nr. 1253/2008, forordning (EF) nr. 888/2009

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen tilføyes følgende:

forordning (EU) nr. 104/2010, forordning (EU) nr. 107/2010, forordning (EU) nr. 277/2010, forordning (EU) nr. 327/2010, forordning (EU) nr. 333/2010, forordning (EU) nr. 334/2010, forordning (EU) nr. 335/2010, forordning (EU) nr. 348/2010, forordning (EU) nr. 349/2010 og forordning (EU) nr. 350/2010)

I § 3 første ledd tilføyes følgende:

etter forordning (EF) nr. 1200/2005 (endret ved forordning (EF) nr. 1445/2006, forordning (EF) nr. 516/2008 og forordning (EU) nr. 104/2010)

etter forordning (EF) nr. 721/2008 (endret ved forordning (EU) nr. 334/2010),

I § 3 første ledd slettes:

- forordning (EF) nr. 1253/2008,
- forordning (EF) nr. 888/2009,

I § 3 første ledd skal følgende tilføyes i listen over forordninger:

- forordning (EU) nr. 107/2010,
- forordning (EU) nr. 277/2010,
- forordning (EU) nr. 327/2010,
- forordning (EU) nr. 333/2010,
- forordning (EU) nr. 335/2010,
- forordning (EU) nr. 348/2010,
- forordning (EU) nr. 349/2010,
- forordning (EU) nr. 350/2010.

Tabellen i vedlegg 1 skal erstattes med: For å lese vedlegg 1 se her:

Tabellen i vedlegg 2 skal erstattes med: For å lese vedlegg 2 se her:

II

Denne forskriften trer i kraft straks.

2. mai Nr. 454 2011

Forskrift om endring i forskrift om oppgaveplikt for fiske- og fangstfartøy

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 2. mai 2011 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 36. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 26. juli 1993 nr. 772 om oppgaveplikt for fiske- og fangstfartøy gjøres følgende endringer:

Hjemmelsgrunlaget (endret) skal lyde:

Fastsatt av Fiskeridepartementet (nå Fiskeri- og kystdepartementet) 26. juli 1993 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 36 og § 57.

§ 9 andre ledd (endret) skal lyde:

Regnskapsoppgaven skal inneholde opplysninger om fartøyets drift, inntekter, kostnader, statusoversikt og tekniske opplysninger om fartøy og utstyr.

II

Denne forskrift trer i kraft straks.

3. mai Nr. 455 2011

Meddelelse om endring i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge

Hjemmel: Meddelelse fra Tariffnemnda 3. mai 2011, jf. forskrift 20. desember 2010 nr. 1763 om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge § 5. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1763 om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge § 4 har det skjedd følgende endring:

§ 4 lyder:

§ 4. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører bygningsarbeid, jf. § 2, skal minst ha en lønn per time på:

- a) For faglærte: kr 159,00.
- b) For ufaglærte uten bransjeerfaring: kr 143,00.
For ufaglærte med minst ett års bransjeerfaring: kr 149,00.
- c) For arbeidstakere under 18 år: kr 96,00.

II

Endringen trådte i kraft 1. april 2011.

3. mai Nr. 456 2011

Meddelelse om endring i forskrift om delvis allmenngjøring av Verkstedsoverenskomsten for skips- og verftsindustrien

Hjemmel: Meddelelse fra Tariffnemnda 3. mai 2011, jf. forskrift 20. desember 2010 nr. 1764 om delvis allmenngjøring av Verkstedsoverenskomsten for skips- og verftsindustrien § 4. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 20. desember 2010 nr. 1764 om delvis allmenngjøring av Verkstedsoverenskomsten for skips- og verftsindustrien § 3 første ledd har det skjedd følgende endring:

§ 3 første ledd lyder:

Arbeidstakere som utfører produksjons-, montasje- og installasjonsarbeid i skips- og verftsindustrien, jf. § 2, skal ha en lønn pr. time på minst:

- a) kr 140,07 for fagarbeider
- b) kr 133,78 for spesialarbeider
- c) kr 127,56 for hjelpearbeider.

II

Endringen trådte i kraft 1. april 2011.

3. mai Nr. 457 2011

Meddelelse om endring i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene

Hjemmel: Meddelelse fra Tariffnemnda 3. mai 2011, jf. forskrift 20. september 2010 nr. 1739 om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene § 4. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 20. september 2010 nr. 1739 om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene § 3 a) og b) har det skjedd følgende endringer:

§ 3 a) og b) lyder:

Arbeidstakere som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn pr. time på kroner:

- a) Ferie- og innhøstingshjelp
 - Arbeidstakere 16–17 år 82,50
 - Arbeidstakere 17–18 år 85,50
 - Over 18 år – nybegynner inntil 12 uker 104,00
 - Over 18 år – ansatt mellom 12–24 uker (3–6 md.) 109,50.
 - Ferie- og innhøstingshjelp opparbeider personlig lønnsansiennitet.
 - Ansettelse av ferie- og innhøstingshjelp på begynnersats begrenses til arbeid av inntil 12 ukers varighet per kalenderår.
 - Ved opparbeidet ansiennitet utover ovennevnte (6 md.) går arbeidstakeren over på tariffens begynnerlønn for fast ansatt over 18 år.
 - Arbeidstakere over 18 år som er ansatt mer enn 6 md. skal ha lønn som ufaglært fast ansatt, jf. § 3 b).
- b) Fast ansatte arbeidstakere
 - Ufaglærte arbeidstakere 121,15
 - Arbeidstakere 16–17 år 90,50
 - Arbeidstakere 17–18 år 94,50.

II

Endringene trådte i kraft 1. april 2011.

5. mai Nr. 458 2011

Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 5. mai 2011 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak 24. november 1980 nr. 1.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. I nr. 45x (direktiv 97/24/EF endret ved direktiv 2002/51/EF, direktiv 2003/77/EF, direktiv 2005/30/EF endret ved direktiv 2006/120/EF, direktiv 2006/27/EF, direktiv 2006/72/EF og direktiv 2009/108/EF). Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 24–7 heading, nr. 1 og nr. 5 skal lyde:

Støy fra to- eller trehjulede motorvogner (direktiv 97/24/EF kapittel 9, direktiv 2006/27/EF og direktiv 2009/108/EF)

- 1. Kravnivå: Direktiv 97/24/EF kapittel 9 (tillatt støynivå for og eksosanlegg til to- og trehjulede motorvogner), endret ved direktiv 2006/27/EF og direktiv 2009/108/EF.

5. Ikrafttreden:

<i>Direktiv (grunndirektiv)</i>	<i>Som senest endret ved</i>	<i>Kategori</i>	<i>For typegodkj. av ny type kjøretøy</i>	<i>For nye registreringer</i>
Direktiv 97/24/EØF, kapittel 9	Ikke endret	Alle	1. oktober 1999	17. juni 2003
Direktiv 97/24/EØF, kapittel 9	Direktiv 2006/27/EF	Alle	1. juli 2007	–
Direktiv 97/24/EØF, kapittel 9	Direktiv 2009/108/EF	Alle	1. mai 2010	–

§ 25–20 overskrift, nr. 1 og nr. 5.1 skal lyde:

Avgasskrav for to- og trehjulede motorvogner (direktiv 2002/51/EF, direktiv 2003/77/EF, direktiv 2006/72/EF, B-krav og holdbarhet fra 2006, og direktiv 2009/108/EF)

1. Kravnivå: Direktiv 97/24/EF kapittel 5 som endret ved direktiv 2003/77/EF (om foranstaltninger mot luftforurensning fra to- og trehjulede motorvogner) og senest ved direktiv 2009/108/EF.

5.1 Generelt

<i>Direktiv (grunndirektiv)</i>	<i>Senest endret ved direktiv</i>	<i>Kategori</i>	<i>For typegodkj. av ny type kjøretøy</i>	<i>For nye registreringer</i>
97/24/EØF	2006/72/EF	Alle	1. januar 2006	1. januar 2007*
97/24/EØF	2009/108/EF	Alle	1. mai 2010	–

* For kjøretøytyper som ikke selges i mer enn 5000 eksemplarer i EU er datoen 1. januar 2008.

Vedlegg 1, Liste over krav i forbindelse med typegodkjenning av to- og trehjulede motorvogner (særdirektiver), jf. direktiv 2002/24/EF, pkt. 28 og 37 skal lyde:

<i>Nr.</i>	<i>Emne</i>	<i>Direktivnummer</i>	<i>Seneste endrings- direktiv</i>	<i>Kapittel</i>
28.	Avgass	97/24/EF	2009/108/EF	5
37.	Støy	97/24/EF	2009/108/EF	9

II

Forskriften trer i kraft straks.

6. mai Nr. 459 2011

Forskrift om endringer i forskrift 19. desember 2008 nr. 1480 om valg til Sametinget

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 6. mai 2011 med hjemmel i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 2–4, § 2–7 og § 2–11. Fremmet av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Kunngjort 6. mai 2011 kl.15.10.

I

I forskrift 19. desember 2008 nr. 1480 om valg til Sametinget gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd skal lyde:

Valgmanntallet utarbeides i de år det er valg til Sametinget og valg til kommunestyre og fylkesting. Til grunn legges folkeregisteret i kommunen, valgmanntallet ved siste valg og de begjæringer om innføring eller strykning som er kommet inn senest 30. juni. Folkeregistermyndigheten har ansvar for at Sametinget får de folkeregisteropplysninger som er nødvendige for utarbeidelse av valgmanntallet.

§ 8 første ledd skal lyde:

Samevalgstyret skal legge Sametingets valgmanntall ut til offentlig ettersyn så snart det lar seg gjøre. Valgmanntallet skal ligge ute til og med valgdagen i det året det er valg til Sametinget og i det året det er valg til kommunestyre og fylkesting.

§ 39a skal lyde:

Velgere som er manntallsført i kommuner med færre enn 30 manntallsførte kan bare avgi stemme på forhånd, jf. sameloven § 2–3. For å avgjøre hvilke kommuner dette skal gjelde for, skal Sametingets valgmanntall pr. 30. juni i det år det sist ble avholdt kommunestyre- og fylkestingsvalg legges til grunn.

§ 47 annet ledd skal lyde:

I kommuner med færre enn 30 personer i valgmanntallet, jf. § 39a, er det ikke adgang til å motta stemmer til sametingsvalg på valgdagen.

§ 67 fjerde ledd skal lyde:

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet fastsetter formularer, der administrative forhold, mottak og behandling av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, valgoppgjør og kontroll skal protokolleres.

§ 67a første ledd skal lyde:

Fordeling av mandatene på valgkretsene skjer etter St. Laguës metode, jf. sameloven § 2–4. Samtlige 39 mandater til Sametinget skal fordeles på valgkretsene. Fordelingstallet for valgkretsen ved mandatfordelingen mellom valgkretsene er antall manntallsførte i valgkretsen. Sametingets valgmanntall pr. 30. juni i det år det sist ble avholdt kommunestyre- og fylkestingsvalg legges til grunn.

II

Endringene trer i kraft straks.

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 4/2007 s. 491 (i forskrift 1. april 2007 nr. 378 om målvedtak i kommunar og fylkeskommunar)

I tabellen «Samandrag for alle fylke. Kommunestyrevedtak» skal summen for «Kommunar i alt» og «Bokmål» lyde:

SUM 430 159

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 15/2010 s. 2645 (i forskrift 20. desember 2010 nr. 1785 om regulering av fisket etter uer i ICES' statistikkområder XII og XIV og i NAFO-området utenfor noen stats jurisdiksjon, og i Grønlands økonomiske sone i 2010)

Overskriften skal lyde:

Forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES' statistikkområder XII og XIV og i NAFO-området utenfor noen stats jurisdiksjon, og i Grønlands økonomiske sone i 2011

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 2/2011 s. 295 (i forskrift 23. februar 2011 nr. 190 om miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter (økodesignforskriften))

Under punktet forordninger skal siste henvisning lyde:

For å lese forordning (EF) nr. 1275/2008 i pdf se her:

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 2/2011 s. 300 (i forskrift 25. februar 2011 nr. 198 om endring i forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike)

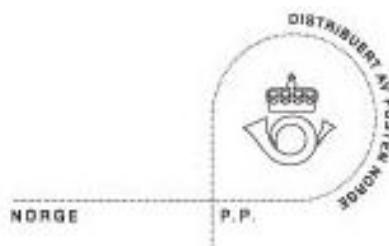
Ved en inkurie ble ledeteksten til § 1–1 gjengitt feil. Nye ledetekster skal lyde:

§ 1–1 første ledd *nytt* nr. 5 skal lyde:

§ 1–1 *første ledd nåværende* nr. 5 *blir nytt* nr. 6.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2011-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2010	7	1282	Forskrift nr. 795	1
2010	8	1485	Forskrift nr. 966	1
2010	13	2282, 2283	Forskrift nr. 1504	1
2009	3	488	Forskrift nr. 289	2
2010	15	2708	Forskrift nr. 2825	2
2009	6	897	Forskrift nr. 595	2
2010	4	738	Forskrift nr. 400	2
2011	2	301	Forskrift nr. 202	3
2011	2	315	Forskrift nr. 203	3
2007	4	491	Forskrift nr. 378	4
2010	15	2645	Forskrift nr. 1785	4
2011	2	295	Forskrift nr. 190	4
2011	2	300	Forskrift nr. 198	4

Returadresse:

Lovdata
Postboks 2016 Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:
Med E-post: Itavd1@lovdata.no for avdeling I
Itavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2011 koster	Avd I	kr 1375	kr 2055	kr 2850
	Avd. I og II	kr 1730	kr 2980	kr 4200

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no